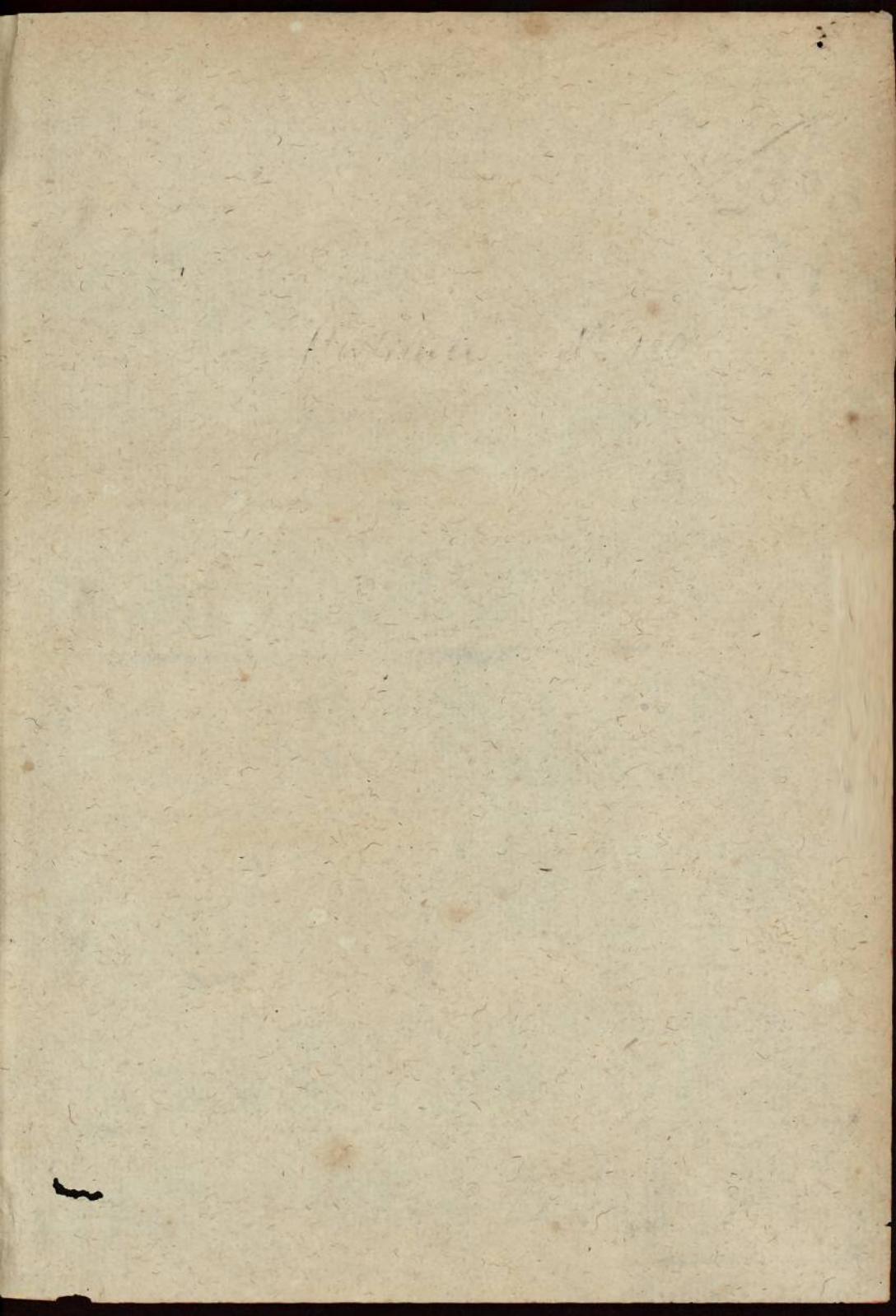

11 33

Res 60102 11
IOANNIS CORASII
TOLOSATIS, IVRIS CONSULTI
CLARISSIMI, IN VNIVERSAM SA-
cerdotiorum materiam,
erudita sanè, ac lu-
culenta para-
phrasis.

Ad illustrissimum principem, & Reuerendissimum
Cardinalem, à Guyſia.

Tractatum, sparsim, & intercisi digestorum nomen-
claturam, sequens pagella indicat.

Corrigido y emendado

Conforme a los purga-
toria de libro que el
dho dho Pedro Bela
fuele moreno comis
el F. P. sev
83. 20 del 1540

Chosim sev
y

L V G D V N I,

1548 años

Apud Dominicum de Portonariis.

1548
estan aguiles en otros defferentes Corlo doce reales
los archivos y diferentes mate
rias - digo los tratados y otros
y

Chosim

IOANNS CORASI
TOTOSATIS IARRICONSAVITI
CVRASSIM IN ANVARESAM SV
CERGOTONIUM DIETELIAW
CLODIA FUDI AC JU
CHIENAS BALS-
PPTARI.

VA MELIUS GEMINA BINCIPIA. ROMEA NIDIGEMMA
CERGOTONIUM DIETELIAW

TOTOSATIS IARRICONSAVITI
CVRASSIM IN ANVARESAM SV

AGDANT
AGT D'OMNIBUS DE POTTORUZ

Partis primæ tractatus.

D E totius tractatus partitione, & vario beneficij nomine.	C A P. I.	pag. 1.
Quid sit beneficium.	C A P. II.	pag. 3.
Hospitalia, leprosaria, & alia id genus, an beneficij verbo veniant.	C A P. III.	pag. 6.
De pensione.	C A P. IIII.	pag. 7.
De beneficijs curatis, simplicibus, Electiuis, Collatiuis, regularibus, secularibus, aliisque speciebus beneficiorum.	C A P. V.	pag. 12.
De beneficijs datis in titulum, & in commendam.	C A P. VI.	pag. 15.
De non conferendo viuentis beneficio.	C A P. VII.	pag. 18.
De vacatione per mortem, & simplicem renuntiationem.	C A P. VIII.	pag. 21.
De renuntiatione, quæ fit ex causa permutatiōis.	C A P. IX.	pag. 26.
De depositione, & secessione secundi beneficij, & reliquis modis vaccinationum.	C A P. X.	pag. 29.

Partis secundæ tractatus.

De Romano Pontifice, eiusque vicegerente.	C A P. I.	pag. 32.
De Concilio.	C A P. II.	pag. 36.
De legato à latere.	C A P. III.	pag. 37.
De inferioribus ordinarijs.	C A P. IIII.	pag. 41.
De quasi possessore conferendi.	C A P. V.	pag. 44.
De sequestro.	C A P. VI.	pag. 45.
De capitulo sede vacante.	C A P. VII.	pag. 46.
De vicario Episcopi.	C A P. VIII.	pag. 49.
De executore.	C A P. IX.	pag. 51.

Tertiæ partis tractatus.

De clericatu.	C A P. I.	pag. 52.
---------------	-----------	----------

De spurijs non promouendis. CAP. II.	pag. 54.
De æstate beneficiariorum. CAP. III.	pag. 55.
De coniugatis, & bigamis. CAP. IIII.	pag. 59.
Descentia. CAP. V.	pag. 61.
De corporis, & animi vitijs. CAP. VI.	pag. 65.

Quartæ partis tractatus sequuntur.

Decollatione. CAP. I.	pag. 73.
De postulatione. CAP. II.	pag. 80.
De electione. CAP. III.	pag. 86.
Denominatione. CAP. IIII.	pag. 95.
Demandato. CAP. V.	pag. 116.
De præsentatione, seu iure patronatus. CAP. VI.	pag. 132.

Tractatum qui hoc volumine continentur,

SINIS.

De depositione, Aliacione, et cunctiõe processione, & rei publicanae causis. CAP. X.	pag. 138.
---	-----------

Istis leonibus tractatus.

De Romanis, ou legibus civitatis accepientibus. CAP. I.	pag. 15.
De Cœcilio. CAP. II.	pag. 16.
De legibus patrum. CAP. III.	pag. 17.
De institutione orationis. CAP. IV.	pag. 18.
De dñi baptismo, confessione, & eucaristia. CAP. V.	pag. 19.
De concilio. CAP. VI.	pag. 20.
De servitio Episcoporum. CAP. VII.	pag. 21.
De ecclesiasticis causis. CAP. VIII.	pag. 22.
De cœliatione. CAP. IX.	pag. 23.
De legibus patrum. CAP. X.	pag. 24.
De cœliatione. CAP. XI.	pag. 25.

Tertie istis tractatus.

De quicunq[ue]. CAP. I.	pag. 26.
-------------------------	----------

ILLVSTRISSIMO PRINCIPI, ET REVERENDIS.

simo Domino, D. Carolo à Lotharin-

gia, Sacro sancte Romanæ Ecclesiæ

Cardinali dignissimo, Ioan-

nes Corasius Tolo-

sas, S. D.

Oleretes linearis pictu-
ræ artifices, Princeps il-
lustrissime, priusquam
coloribus penicillo suo
rem absolutè depingat,
lineas quasdam ad um-
bramducere solent, qui
bus suum ingenium ex-
periri, & si quod erra-
tum animaduertat, cor-
rigere, atque emendare,

+
nullo famæ periculo possint. Quorum exemplo, cùm iu-
ris uniuersi scientiâ, cognitu nô tam difficile, quam à bar-
baris quibusdam nunc fit hominibus, in artis formam, ra-
tionemque redigere instituisse: ab ea primùm parte, li-
neam ducere uolui, in qua si quicquam me promouisse
docti iudicaret, facile animum inducerem, in reliquas ali-
quid ingenium posse meum. simulatque erratis meis, (ne
que enim ego is sum, qui me falli non posse putem:) impe-
petrarem non difficulter ueniam: si in eo uidelicet pecca-
rem, quod ab ipsis etiam authoribus, cōfusè, prolixè, uer-

boſeç, ac nulla docēdi arte adhibita traditū eſt. uix enim
ut ille dicebat, ea res ratione regi potest, quæ neque confi-
lium in ſe, neque modum habet uillum. Cū itaque uide-
rem ſacerdotiorum materiā, interpretum præſertim im-
poſtura, nullam ordinis, aut methodi rationem habere:
eiusdemç explicationi, multiplicibus, atque inexhaustis
commentariorum farraginibus, plus tenebrarum, quām
lucis accederē: ad communem ſtudiosorum utilitatē pla-
cuit, diſuſa ea in re, ac diſſipata, generatim diducere, ge-
nerūç ueluti mēbra diſpertire, & in ſuas quæç classes rei
cere, ſummiſis ipſe rei capitibus contentus, ac præcipuis re-
gulis, hac uia futurum ioperans, ut non modò cōmodius
doceri, ac percipi, ſed etiam facilius multò memoria com-
prehendi, teneriç poſſint. Qua in re fateor, nullum me
florem orationis lequutum: aliis enim uocabulis, quām
quæ in Pontificio iure leguntur, mihi Pontificum leges
tractāti, ac de ſacerdotiis dicturo, uti, religio ſemper fuit.
Pontifica tamen uerba, non omnino barbarè con-
texui, quò ſtudioſi pernoſcerent, ſacros quoque canones,
pure, concinnè, atque aliqua cum arte, tractari poſſe. Ne-
que uerò ignoro institutum hoc meum inſulſis & ranci-
dis noſtri ordinis hominibus, incomptè, cōfuſeç omnia
tractantibus, aut potius perturbantibus, inuidiosum fo-
re: (Aſino quippe cum lyra, ut dici ſolet, nec quicquam eſt
commercii.) At eos ego meo iure contempno, atq; ita me
Christus amet, ualde mihi bene placeo, quòd illis diſpli-
ceam. Maiora certè meis uiribus conatum me nunquam
diſſitebor, ac proinde magnitudini fuſceptæ rei uix factu-

rum

rum satis. Cæterum hoc ipso nomine uituperandus non
sum: quin potius mihi uideor, laudem aliquam promere
ri, quod rem pulcherrimam, & iuris studiosis apprimè
utilem, tentauerim. Id autem quicquid est, in testimoniu
meæ erga te obseruantiaæ, tibi quanquam principi, in
principisque Christianissimi rebus, prudentissimè tra
ctandis occupatissimi, suppliciter dare, dicareq; uolui, nō
quia te dignum, sed quia tu (principum, nobiliumq; uiro
rum optime, doctissimeq;) dignus es, qui præstatiissimis,
quibusuis ornamentis, & muneribus, diu multa cum fe
licitate perfruare. Quare si turbulentam, & salebrosam
sacerdotiorum materiam, aliquanto luculentiorem, ma
gisq; peruiam, meo labore reddiderim, tibi uni acceptum
ferre debent iuris studiosi. Mecum uero præclarè auctū pu
tabo, si hunc nostrum qualemcunque libellum, dignitati
tuæ non displicuisse intellectero, tantoq; beneficio abund
dè cumulatus, ad maiora animosè pergā. Breuiq; Christo
maximo duce, & auspice, iuris ciuilis artē, quā iādiu mul
ta cura parturio, magno ut spero Reip. bono pariā. Be
ne uale princeps illustrissime, & Ioannem Coraliū maxi
mum tuæ uirtutis admiratorem, tua gratia dignū puta.
Valentiaæ Allobrogum pridie Cal. Augsti.

1548.
† iv

Akademie für Politikwissenschaften und Internationale Beziehungen der Universität Regensburg
12.4.2018

IO. CORASI IAVRIS
I O A N N I S
C O R A S I I , T O L O S A T I S ,

I U R I S C O N S U L T I C L A R I S S I M I ,

In uniuersam Sacerdotiorum
materiam , luculenta
Paraphrasis.

De totius tractatus partitione , &
vario beneficii nomine .

S V M M A E R E R V M

- 1 Partitio , totius tractatus .
- 2 Beneficij , multiplex acceptio .
- 3 Beneficium , in malam partem .
- 4 Caesar , quo die interemptus .
- 5 Beneficium pro gratia .
- 6 Beneficium pro sacerdotio .

C A P V T I .

Partitio to-
tius operis .

X P L I C A B I -
tur cōmodissimē,
Sacerdotiorū tra-
ctat⁹ , quatuor par-
titioibus . Priorqd
sit bñficiū , quotq;
eius species . Etquę
verbo beneficij ve-
niāt , Tū quib⁹ mo-

dis præcipue beneficium vacare dicatur , atq;
de renuntiatione , tam simplici , quam ex cauf
fa permutatiois , necessaria declarabit . Altero
mēbro , Quis sacerdotiorū conferendorū po-

A

IO. CORASII I V R I S C :

testatē habeat, exponemus Tertiō, quibus cō
ferri bñficia possint. Quartō qb^o mōdis bene
ficia cōcedātur. Ut non sit illic obſcurū vide
re, qūo primū per collationem, deinde per
postulationē, tū p electionē, ac demū per no
minationē, & mādatū. Deniq; per Præſenta
tionē prouideaſ. Imitatus quantū potui Her
mogenia.^a Qui si querat de tutorē, an ex inq
ſitione rectē datus sit, quatuor hēc cōſiderari iu
bet: an iis dederit, qui dare potuit: an ille acce
perit, cui fuerat dādus: An is dat^o sit, cuius dā
di facultas erat: Et an p tribunali decretū in
terpositū fit. Ante oīa tñ illud p refabimur, be
neficiū (quo nōe placuit canonū authoribus,
ſacerdotia vocare.) In iure tā ciuili, quām Pō
tificio, nō vna in ſignificatione accipi. Quan
doq; eīm apud Iurecōſultos, ^b legere eſt Bene
ficiū, p opera, & factō alicui^o rapto etiā in ma
lā partē vocabulo, locutione tñ purissimis lin
guæ Latinæ authoribus, non incognita. Cice
ro^c ēm Trebatius increpās, quōd Idibus Mar
tijs quibus Cēſarē interéptū nemo nescit.) M.
Anto. hominē ſcleratissimō, & Répu. post
Cēſaris mortē diuexātē, ante fores detinuiffet
donec Cēſar interficeret: iquit, *Quod verō à te
viro optimo, ſeductus eſt, tuoq; beneficio adhuc viuit
hēc pestis, interdū quōd mihi vix fas eſt, tibi ſubirat.*

Beneficij mai
tiplex signifi
catio.

^a I.naturali.§.fi. ff. de
confir.tuto.

^b Lex dāni. §. quoties.
ff.de dam.inſec. l. inter
omnes ad pri. ff.de fur.

^c Libro Epistolax.ad
Trebatis.

Iul. Cēſar Idi
bus Martijs
necatus.

^d Teren.in Eunucho.
^e I.in cōmodato. §. fi=
cut in fi. ff.commod.

^f c.unic.in fi.de com
moda.

5 ſcor. Receptius tñ, vt beneficiū, p gratia exhi
bita, & merito, benefactōq; in aliū collocato
accipiat: vt cū Thays meretrix Phædrię ado
lescēti dicebat.^d — *Quamobrem Phædria*
Cūpio aliquos parare amicos, beneficio meo.

Et Paul.Iurisſul.^e Gregoriusq; Pōtifex.^f
Adiuuari nos, non decipi beneficio oportet.

Beneficium
pro gratia.

Rur

Rursus Papi.^g Beneficio affici hominē, hominis interestē dixit. Et Ibole.^h Beneficiū (inquit,) quod à diuina principis indulgētia proficiscitur, quām plenissimē interpretari debemus. Pariterq; Bonifa.ⁱ Decet cōcessum (ait) à principe beneficiū, esse māsurum. Et mox^k indultū à iure beneficiū, nemini est auferēdū. Pleni sunt profectō huius generis exēplorū Libri^l, vt pluribus immorari superuacaneum ducā. At verò licet tot possint esse beneficij appellationes, quot sunt munera, & gratiæ, à Legislatoribus exhibitæ: tamen contracta est quādoq; huius vocabuli significatio: nam in prophanis, beneficium pro Feudo, plerunq; vīsurparunt^m. In sacris verò, & spiritualibus, pro sacerdotio, idq; frequentius, & vīstatius, adeò quidem, vt iam vulgus nostrum, per Antonomiasam quandam, beneficij nomine, Sacerdotia tantummodo intelligat.

Quid sit beneficium.

S V M M A E R E R V M.

- 1 Beneficium quid.
- 2 Beneficium, an ius spirituale.
- 3 Simonia, in spirituālibus contrabitur.
- 4 Præbendā duplex.
- 5 Laicus procurator in beneficijs.
- 6 Ius patronatus, cur habeant laici.
- 7 Ius patronatus, Spiritale, & temporale.
- 8 Possessorum beneficij, temporale.
- 9 Fructus beneficij vacantis, seruantur successori.
- 10 Fructus, clericus non facit suos.
- 11 Clericus, de fructibus non disponit.
- 12 Clerici luxu perdit.

A ij

Beneficiū pro
sacerdotio.

g l.servus ea lege. ff.

de ser.export.

h l.pen. ff. de constit.
princip.

i c. decet. de regu. iur.
in.vj.

k ca. indulatum eodem
titu.

l l.iij. ff. de obseq.l. si
post mortē. ff. de contra
tabu. Lin omnibus. iij. ff.
de regu. iur. & l. Nera
tius.co.titu.

m c.j.cū similib. quib.
ca. feud. amit. in feud.

O C I T A Q V E B E N E F I-

cium, (sic enim deinceps cū no-
stratisbus, sacerdotium nūcupa-
bo.) Sic videtur posse, non malē

Beneficium
quid.

a Glo. in summa.ij.q.j.
Panor. et Fely. in. c. cō-
silere. de Simon.

b c. nemo. c. Matthæ-
us. c. consulere. et ca. ad
nostram. de Simon.

c c. questū de re. per
mu. gl. c. j. q. j.

d c. pro illorū. et c. fi.
de præben.

e Gloss. c. cum M. de
consti.

f Gloss. c. imperium. x.
distinct.

g Panor. c. aeedens. de
præben. Rot. deci. cccc-
xvii. in Ant.

h c. cum dilectus. de
iur. patro.

i c. decernimus. de iu-
di. c. caussam q. de præ-
scrip.

k c. fi. de magist. c. pos-
sessiones. xvij. q. j.

l c. quicūq; xij. q. ij. et
d.c. possessiones.

m d.c. fi. gl. d.c. cū M.

n c. dilecto. de præben.

o ca. cum in ecclesia.
de præben. in. vij.

p c. pro illorum. et c.
fi. de præb.

q c. dilectus. iij. de pre-
b. c. Adrianus. et c. in
synodo. lxvij. dist.

definiri. Ius esse percipiēdi fructus, ex bonis deo di-
catis, proueniētes, clericō, propter diuinū officiū cō-
petēs. Quæ definitio, quia totā hāc quæstionē
cōtinet, initio nobis exponēda est: sed pingui

2 (quod dici solet) Minerua. Dicimus igitur
beneficiū ius esse, & id quidē spirituale^a, cùm
cōtrahatur simoniæ vitiū, si pro eo iure obti

nēdo aliqd tēporale detur^b. Et simoniā certū
sit, non nisi in spirituali caussa cōmitti, aut ei
annexa^c. Nec nos offendat, quod laicus præbē

dā, atq; ita beneficiū^d, habere^e, cōferre^f; nō
nunquā possit: recte q; pcurator cōstituatur,

ad permūtandū, & acceptandū sacerdotium,
eiūs ve possessionē apprehēdendā^g. Et patro-
nus, Clericū instituēdū, ordinario p̄fētent^h.

Cū tñ laicum, tractare spūalia nullo modo
posse, notius sit quā vt p̄batione sit opusⁱ. Nā
4 cōsiderandū est, Præbēdam dupliciter accipi.

Primò pro quadā fructuū perceptione, à Ca-
nonicatu seiū et a: quæ tametsi de reb^o ecclesia-
sticis detur, nō tñ rōne diuini officiī, sed pro

labore aliquo tēporali, de ecclesia bene meri-
tis cōcedit^k. Aduocato puta, pcuratori, aut

Syndico^l, quā nihil spūalitatis habentē laicus
meritò obtinet^m. Accipit & aliter, vt Canoni-

catui cōiūgiturⁿ, ppter diuinū officiū cōpe-
tēs^o, quæ ideo beneficij verbo cōtinet^p. Nec à
laico, vt potè spūaliū prorsus incapable, citra
ap̄fici priuilegiij autoritatē^q, vlla rōne teneri,

Simonia.

Præbenda.

mul

SACERD. I PARAPH. PAR. I.

5

5 multoq; minus cōferri potest^a. Neq; verò exi
stimādū est, laicū ideo spiritualia tractare, qđ
in beneficijs, alijsq; spiritualib^b negotijs, procu
rator iure fiat^c: si quidē nudū tantum p̄beat
ministeriū procurat^d. Proinde eius qualitas
nō attēdatur^e. Quod autē à supremis Pontifi
6 cibus proditū est, laicos ius habere p̄fentā
di clericos ordinarijs^f, singulari fauore, susti
netur, vt allectetur laici, inuitetur, & inducan
tur ad cōstrūctionē ecclesiārū^g. Nec om̄i ex

r d.ca.decerñimus, &
d.c.caussamq;.

s c.j.de procu.in.vj.

t l.mutus ff.de procur.

u l.Sulpitius ff.de doa
na.inter vir. & vxo.

x d.c.cum dilectus.

y c.quoniā de iur.pat.

Panor.ca.ad apostoli
cam.de simo.

z Gl.c.piæ mētis.xvj.
q.vij.

a c.quanto de iud.

b c.j.de iur.patr.o.ca.
querelam. de elec.t.c.fi
lijs.xvj.q.vij.

c c.de iure de iur.pat.

d Glo.c.literas.de iur.

cal. Card. cle. dispensatio
nem.de iud.

e Guid.pap.q.j.

f l.naturaliter s.j.ff.
de acqui.pos.

g c.cum uos. de offic.
ordi.

h c.hec huius. & ca.
non liceat.xij.q.j.c.fin.

de offi.ord.m.vj.

i c.fi.ubi gl. & Panor.
de pecul.cleri.

k c.episcopus.c. nul
li.s.fi.xij.q.j.gl.c.fusce
pti.de elec.in extraug.
Ioan.xxij.

7 parte ius patronatus spiritale censerī debet^h:
sed tēporale potius spirituali annexū. Aut vt
alij volūt tēporale partim, (quia à laicis possi
detur in hēredes migrāsⁱ,) partim spiritale, qā
vēdi nō potest^b. Qua de re suo loco lati^j. Cur
autē iudex secularis, de possessorio beneficij
cognoscat, in dubiū reuocādū nō est, siquidē

8 vſu obtinuerit, & iure verissimū sit, possesso
rii caussam, non spiritualē, sed tēporalem esse^c.
Nec absurdū videri debet, eiūdē negotij re
spectu, petitoriū, spiritale, & possessoriū, tēpo
rale cēseri^d: cūm nihil habeat cōmune, cū pos
sessiōe, pprietas^e. Versatur porrò hoc ius de

9 quo cōpimus disputare, in perceptione fru
ctuū, vt & finitionis verba p̄mōstrāt. Vsq;
adē, vt fruct^o post mortē proueniētes, si nō
in ecclesiā vtilitatē cōuertātur^f, futuro succes
sori debeat reseruari^g. Nō quidē (sic eīm, licet
cū paucis sentio:) vt fructus suos clericūs fa
ciat^h, sed vt ex his ad victū sibi ecclesiāq; de
seruiētibus, subministret, quodq; supereſt,

Christi pauperib^b elargiat, aut in ecclesiē vti
litatē cōuertatⁱ. De his eīm testari, aut inter vi
ii uos vlo mō disponere, phibet^k. Nisi tāquā

Laicuſ nō tra
ftat spiritua
lia.

Iuspatrona
tus an spiritua
le.

Possessorium
quid tēpora
le.

Fructus bene
ficijan cleric
icus suos fa
ciat.

Clericus non
disponit de
fructibus.

d.c.fi.de pecul.cléri.
 l c.relatiū.ij.5.licet.de
 testa. ex.d.c.fi.in fi.
 m c.ij. et. iij. de dona.
 Panor.c.cum effes. col.
 vij.de testa.
 n Archi.c.j.xliij.dist.
 o dicto.e.j.
 p c.cū adeò.de rescri.
 c.ex literis.de trāsc.
 q c.nullus.c.per laicos.
 ca. non placuit.c.laicis.
 ex.c.si quis principum.
 xvj.q.vij.
 r c.dilectus.ij. de pre-
 ben.glo.d.c.laicis.
 s c.un.ut eccl. benefi.
 c.consulere.de simo.c.si
 quis dator.c.si quis epi-
 scopus. ex.c.si quis ob-
 iecerit.j.q.ij.

a 1. illud. C. de sacro-
 sanct.ecclie.
 b Cle. per literas de
 prabem.
 c d.cle.per literas.
 d Glo.5.si autem illi-
 de colla.in prag.
 e Glo.5.itē quod uni-
 uersitates eo.tit.
 f Cle. quia contingit.
 g ut autē.de relig. do.
 g 1.orphanotrophos.
 C.de epis. & eler.
 h d.gut autem.

procurator,his qui deseruiunt.iuxta seruitij
 meritū^a,aut alijs moderate,secūdū cōsuetudi-
 nem loci^b.Et si quid forte clericus luxu per-
 ditus,(quales multos seruitas nostra) ex his p-
 fundat,restitutioni obstringitur^c.Nam vt
 Hiero.dicebat.Clerico de altari.viuere permis-
 sum est,Nō luxuriari^d.Atvero posteriora diffi-
 nitionis verba,(Propriè diuinū officium cōpetens)
 significat,nos hīc prophana non tractare be-
 neficia: sed ecclesiastica,quæ solis clericis^e,&
 à personis dūtaxat ecclesiasticis,non itē à lai-
 cis^f,nisi ex priuilegio^g,pure,libereq; hoc est
 omni spe lucri cessante,& quacūq; pactione
 reiecta,ac sine diminutione^h,conferuntur.

Hospitalia,leprosariæ,& alia id
genus,an beneficij verbo veniāt.

S V M M A E R E R V M .

- 1 Hospitalia, an beneficij verbo veniant.
- 2 Praeceptoria Rhodienses.
- 3 Hospitalia, an exprimenda.
- 4 Literarum iustitia, & gratia differentia.

C A P V T . I I I .

R A E D I C T A A U T E M S A-
 tis ostēdūt,Leprosarias,& vulgo
 dicta Hospitalia(quarū species,va-
 riæ in iure legūtur^a).aliaq; id ge-
 nus,bñficij verbo nō significari^b,etīa si eccl-
 esias anexas habeāt,decimasq; & alia spiritualia
 iura possideāt^c.Atq; ideo nec à legato cōfer-
 ri,nec sub noīationib^d cōprehēdi^d,nec benefi-
 cijs pmutari^e.Cū laicis cōmittatur^f,viceq; tu-
 torū gubernatores eorū locorū administrēts,
 Obstricti quotānis reddere rōne^h.Ideoq; nō
 benefi

Hospitalia an
veniāt benefi-
cij verbo.

SACERDIA PARAPHR. PAR. I.

R. svnita.

Rhodienses
præceptoriae.

Hospitale an-
exprimendū.

- beneficiū, sed officiū habere dicanturⁱ, nisi tamē ecclesiastico bñficio vnitā essent^k. (Vni ta quippe res, & addita naturā eius cui adiicit redolet^l.) Aut religiosis personis deputata, eis dēq; solita in titulū conferri^m. Sicuti sunt præ ceptoriæ Rhodienses: quę cū nō nisi fratribus Hierosolymitanis, atq; ita personis ecclesiasti cis cōferantur: ⁿ beneficijs ecclesiasticis, annu merari meritò debent. ^o Sed & de Hospitali, im petrans beneficium mētionem facere de bet. ^p Cūm eius expressio, Papā retardare, aut saltem difficultiorem reddere possit. ^q Quod accipiendum est in literis Iustitiæ, in quibus patrimonium quoque exprimi debet: nā se- cūs, in literis gratiæ.^s

De pensione.

S V M M A E R E R Y M.

- 1 *Pensio an sit beneficium.*
- 2 *Pensionarius ad quid tenetur.*
- 3 *Pensio beneficio non commutatur.*
- 4 *Pensio an nuptijs perdatur.*
- 5 *Pensio an exprimenda.*
- 6 *Pensionis finitio.*
- 7 *Pensionis moderata portio.*
- 8 *Motus proprius quando nihil operetur.*
- 9 *Pensionem quis constituat.*
- 10 *Pensio an quantitatuvē imponenda.*
- 11 *Beneficium scindere ex caussa licet.*
- 12 *Pensionis constituenda multiplex caussa.*
- 13 *Pensio in fraudem præsumitur imposta.*
- 14 *Episcopo afferenti causam non creditur.*
- 15 *Patri testanti de meritis filij non statur.*

A iiiij

i d.l.orphanotrophos.

k c.super eo.de præb.
in.vi.

l l.prædijs. §. qui do-
mū. ff.de leg. iij. l.si con-
uenerit. §. si nuda. ff. de
pig. act.

m d.cle. quia. §. premis
sa.

n c.dudum.de deci. Pa-
nor. in rubri.de regula.

o Barba.cle. caussam.
de elect.

p Fede. Senens. consi.
ccxxv.

q ca.postulasti.de re-
scrip. Gl.d. §. item quod.

r Fely.d.c. postulasti.
col.ij.

s Cardi. & Imol.cle.
fi.de offi.ordi.colū.xvj.
de rescri.Felin.c.in no-
stra.

- a c.ad audiētiā. ij. ubi
 Pan.de rescri.c. quāuis.
 de præb.e.in.vj.
 b Pan.d.c.ad audiētiā.
 c c.possessiōes.xvj.q.j.
 d d.c.ex tue. & c.f.i.de
 cler.non resid.
 e c.f.i.de'resc.in.vj.
 f d.c.possessiōes.Gemi.
 & alij.d.c.quāuis.
 g Gl.s.itē quod uniuer-
 sitates.de col.in prag.
 h c.f.i.de're.permu.
 i d.c.quāuis.
 k ca.ij.c.diuersis. de
 cler.coniug.
 l Card.cle.j.s.eadē de
 sup.neg.Rip.c.ij.nu.ii.8.
 de.iud.
 m Hiero.Gig.tra.pen-
 sio.q.liij.
 n c.j.de cle.cōiu.in. vj.
 o l.si en.s qui iniuria=rum. ff.si quis caut.
 p Gl. & prepo.c.Aga-
 thosa.27.q.2.
 q c.admonet.de renū.
 r c.f.i.pponēte de rescr.
 c.f.i.motu de pben.in. vj.
 s dicto.c.quāuis.
 t Rota dec.ccx.in ant.
 u Philip.prob.d.s.itē
 quod.
 x d.c.ad audientiam.
 y dicto.c.postulasti.de
 rescript.

IN S V P E R N E C P E N S I O, Pēsio an ap.
pellatione be-
neficij.
 beneficij nomine intelligitur. Cūm sit quid temporale spiritua-
 litatis nihil habens. ^bCuius ideo

2 laicus capax est. ^cVnde clericus qui ratione
 beneficij ad residentiam, ^d& ad officium
 tenetur: propter pensionem tamen, ad neu-
 trum obstringitur. ^fNec pensionem benefi-
 cio permutare potest. ^gCūm sola beneficia,
 3 beneficijs, & spiritualia, spiritualibus, commute-
 tur. ^hEt executor datus ad prouidendum de
 beneficio, pensionem constituere nequit. ⁱEt
 licet per contractum matrimonij vacent be-
 neficia ^k, non tamen amittitur pēsio. ^lQuod

4 non reciperem in pensione clero assignata Vacatio per
nuptias.
 aut resignationis. ^mCūm per nuptias, clericatus nomen, & priuilegia, nisi duobus casib,
 clericus amittat. ⁿEt loco beneficij pēsio sub-
 robata beneficij naturā sapere debeat. ^oPræ-
 tera pōt sola volūtate vt & alia quēuis res pro Pēsio an ex
prinenda.
 phana, dimitti pēsio. ^pTametsi beneficio, sine
 authoritate superioris, nemo cedat^q. Deniq,
 5 ipetrās, licet de bñficio quālibet modico, mē-
 tionē fa cere teneatur: pensionē tamē quæ be-
 neficiū non est, subticere poterit, nisi esset su-
 re beneficij cōstituta, de persona in personā mi-
 grās. ^t(Cuiusmodi tamē trāslatiōes, nisi in pa-
 tria obediēt, hoc est in prouincia, pruinciae,
 Gallia nō recipit.^u) Aut nisi ea pēsionē, cleri-
 cus ī vim priorū lītarū assequut^v esset. ^xPotuis-
 set ēcī exp̄ssio, principē remorari^y, &cū ha-
 beret

Literæ iusti-
tiae.Literæ gra-
tiae.

Pensio quid.

Pensionis mo-
derata por-
tio.Motus pro-
prius.

beret impetrans ex primis literis beneficium⁷, si eis renuntiauit, quia per eum stetit quo minus haberet, censetur beneficium assequutus^a. Amplius ipse puto, vbi impetrantur literæ iustitiae, (quas alij in forma communi, alij in forma pauperum, alij in forma cum secundum vocant^b) pensionem perpetuò exprimēdam. Cum fundentur hæ literæ, in inopia impetratis^c: quæ ex pensione cessat. Vnde potuit verisimiliter Papa, ea expressa à concessione retardari^d. Tametsi in literis gratiæ, quæ (cū ex mera Principis liberalitate procedat,) favorabiliores sunt: Iure verius existimem, non teneri impetrantem pensionis mentionem facere^e. At verò usus sanctissimè recepit, vt cum pensio ad vitæ concedatur, locoq; beneficij plerunque succedat: eius in literis, impetrantem semper oporteat meminisse^f. Est autem pensio qua de agimus.

6 *Moderata quædam portio, ex redditibus beneficij, au-*
thoritate superioris, ad tempus separata, per modum
quantitatis, & cum causa, alteri assignata. Quæ dif-
finatio, ad pensionem quinque requiri demon-

7 *strat. Moderatam imprimis portionem, ita scili-*
cet, vt ea soluta satis supersit fructuum, ad sub-
ministranda Titulario Clerico necessaria^h, iu-
raq; episcopalia persoluendaⁱ. Ne alioqui con-
tingat, ecclesiam debitum seruitijs defraudari^k.
Ergo si immensè constituta fuerit pensio, ad
quantitatem iure permisam reducenda erit^l.
Quæ videtur dimidia pars fructuum^m: Licet
in Gallia, ultra tertiam partem non recipia-
turⁿ. Etiam (vt nuper plenisque licet reclaman-
tibus respondi.) Si pensionem, summus Ponti-

z l. qui actionē ff.
de regu.iur.a l.iure ciuili.ff. de
condi. & demon.Pa
nor.d.c. ad audientiā
iij.not.b Panor.d.c. postu-
lasti.col.ij.c cap. si pauper de
preben.in.vi.

d d.c. postulasti.

e Frede.consil.lvj.
Franc.d.c. si pauper.f d.c. ad audientiā.
& d.c. quamuis.g Gl.reg.cancel.lxj.
Gomes.in reg.de in-
fir.refig.q.xvij.h c.uacante in fi.de
præben.Panor.c.cō-
querente, de cler. nō
resid.i c.de monachis.de
præben.k c.suscepti.de præ-
ben.in extraug. Io-
an.xxij.l c.suggestū.de de-
ci.c.QUITO.de censib.
m d.c.suscepti.s.in
illis uero.n Rebuff.de pae.
possnu.cxvij.

*o c. si motu de præb.
in. vij. cle. si romanus
e. ti. & utrobiq; doc.
p Fely. cap. ad aures
col. iij. de rescrip.
q Gloss. d. cle. stro-
manus.*

*r Panor. c. j. col. viij.
de iud. & d. c. ad au-
res. col. ij.*

*s Gloss. c. cum olim
de consue.*

*t c. super eo de offi.
deleg.*

*u c. cauſſ. anq; & c.
si quādo de rescript.*

*x c. niſi. §. quia igitur
de præb. cle. j. §. eadē
de ſuppl. negli.*

*y c. ij. de præb. in. vij.
cle. j. in. fi. ut lit. pēd.*

*z c. nuper uerſi. pe.
de ſen. excō. gl. c. po-
ſtulaſti. de cler. excō.*

*a Rebuſ. de pa. pos.
mune. cv.*

*b Doc. d. c. ad audiē-
tiam de rescrip.*

*c L. antiquitas. C. de
uſuſ. §. finitur. e. tit.*

*d Rot. decif. ccx. in
Ant.*

*e c. sanctorū. lxx. di.
c. j. de capel. mona.*

*f Io. Ana. c. audiui-
mus co. Liij. de collu.
deteg.*

g cap. maioribus de

ſex motu proprio impoſuiffet. Quamuis enim
vltronea hæc principis voluntas, surreptio-
nem tollat: omnemq; taciturnitatem purget:
ne quicquam tamen præter, aut contra veriſi-
milem principis voluntatem, operatur^q. At-
que ideo non in præiudicium tertij nempè re-
ctoris grauati^r, cum papa iuri alterius quamli-
bet modico^s, derogare velle non præſumatur^t.
Et talis præſumitur papæ intentio, qualis de
9 iure esse debet^u. Rursus, ad pensionem exigi-
mus authoritatem superioris^v, nempè summi
Pontificis (de quo ambigendum non est, cum
in beneficijs plenissimā liberrimamq; habeat
potestatem^y:) legati, Archiepiscopi, aut etiam
Episcopi. Cum Papa hanc facultatem, peculia-
riter sibi non reſeruauerit. Quamuis in hoc re-
gno, non ab altero quam ſummo pontifice,
pensiones conſtitutæ recipiantur^a. Addimus
deinde ad tempus, quoniam non perpetuò ſepa-
ratur penſio à beneficio, ſed ad vitam tan-
tum penſionarij^b. Cuius morte, ad instar uſuſ-
fructus^c, extinguitur. Vnde nec renuntiari po-
terit, niſi Papa ius illam transferendi conceſ-
ſiſſet^d. Nec tanquam vacans, impetrari: licet in
beneficijs contra^e, quæ renuntiantur, & cum
vacant impetrantur, alteriq; conſeruntur. Idq;
notius puto, quam vt egeat probatione. Deſi-
deratur præterea vt per modum quantitatis, pe-
cuniæ numeratæ, puta frumenti, aut vini nō etiā
per modum quotæ: vt detur ſcilicet tertia, quar-
ta, aut alia pars reddituum, ſiat penſionis coſti-
tutio^f. Ne alioqui ſectio beneficij inducatur.
Niſi ſummi pontificis, (qui vt diximus, ex
ſuijpsius

Penſio ad tē.
pus non ſepa-
ratur.

Penſio an per
quātitatismo
dum impona
tur.

SACERD. PARAPH. PAR. I.

ii

sui ipsius lege omnia potest^h:) authoritate impo-
nereturⁱ. Ceterū ipse, nulla ratione confirmari,
ea sententiā video. Quādo verū non sit, ex cōsti-
tutione quoq; diuidi beneficiū. Quod tūc pro-
priē scindi dicitur, cū ex vno, duo efficiuntur^k.
Pēsio autē, beneficiū non est^l. mortuoq; pēsio-
nario, v̄fus fructus exemplo perimitur, vt dixi-
mus. Præterea cū pēsionis impositio, nō nisi ex
caussa permittatur^m: nihil pugnat: siquidē scin-
dere beneficia quoq; ob caussam liceatⁿ. Caussa-
m autē in pensionis cōstitutione, iustā & ho-
nestam, subesse oportet^o. Veluti bonum pacis^p,
(qua ratione videmus, ex caussa cessionis, inter
litigatores, aut resignationis, pēsiones quotidie
referuari.) Insigne hominis erga ecclesiā meri-
tum^q, excellēs virtus, summaq; doctrinæ peri-
tia^r, senectus, ægritudo, debilitas, aut alia pia
caussa^s. Quæ si desit, nisi à summo pōtifice, pce
13 dat^t, inanis est cōstitutio^u. Multoq; magis, si in
fraudē legis fiat, reijectur^x. Sicuti si assignare-
tur puerō, aut alteri, beneficiorum incapaci^y. In
fraudē autē, pensionē cōstitutam semper præsu-
mam, si non de caussa appareat^z: adeò quidē, vt
14 Ep̄o caussam asserēti non credatur^a, cū actum
liberē facere nō possit^b. Sicuti nec patri qui cre-
dit, filio donauit, testati filij merita precessisse^c.
Cū autē omnis actus ex caussa permislus, caussę
suae commensurari debeat^d: debet quoq; pēsio,
caussę respondere, vt non ex leui caussa, grauis,
& onerosa, constituatur.

Beneficium
quando diui-
datur.Caussa pen-
sionis consti-
tuendæ.Pensio quan-
do in fraudē
constituta.Actus suæ
caussæ com-
mensuradūs.præb. Fely.d.c. ad au-
dientiam.col.ij.h d.c.ij.de præb. i.vj
i c.uacate.c. maiori
bus et.c. cū caussam
de præbend.k d.c.maioribus et
d.c.uacante.l d.c.quāuis de præ
ben.in.vj.m Glos.c.prohibe-
mus de censib.n d.c.uacate ubi Pa-
nor.gl.d.c.maiorib^o.o Cle.j.s.eadem de
suppl.negl.gloss.d.c.
prohibemus.p cap.nisi essent de
præbend.

q c.per tuas de don.

r c.de multa de præ
ben.ca.cum ex eo de
elec.in.vj.

s c.possessioes.xvj.

q.j. Dec.consi.436.

t Fely.d.c.ad audien-

tiam.

u d.c.j.gloss. dicto
c.prohibemus.x c.extirpade.s.fi.
de præben. et.d.ca.
audiuimus.y Pan.c. cōquerēte
de cler.non resid.z Ancha. et Cardi.
d.s.fina.

a Oldra.consi.ccxxvij. b l.si forte ubi Barto. ff.de cast.pecul.

c Accur. et ceteri in.l.si donatiōe.C.de coll. d c.relatu uersi.licet.ij.de testa.l.mo-
gis puto. s.item prætor. ff.de recor. e Oldra,d.consi.ccxxvij.col.iiij.

B ij

De beneficiis curatis, simpli-
cibus, electiuis, collatiuis, re-
gularibus, secularibus, aliisq;
speciebus beneficiorum.

S V M M A E R E R V M.

- 1 Beneficium curatum, & simplex.
- 2 Beneficia duo, etiam simplicia, nemo tenet.
- 3 Beneficij verbo, quando curatum veniat.
- 4 Dispensationes restringenda.
- 5 Regularia, & secularia, beneficia.
- 6 Beneficia iure communi secularia.
- 7 Regularia regularibus.
- 8 Electiua, & collatiua beneficia.
- 9 Dignitates electiue.

C A P V T V.

V N C V I D E N D V M , Q V O -
tuplex sit beneficium? & summa
beneficiorum diuisio hæc est, quia
quædam simplicia sunt, quæ qui
possident, non alterius quam sui curam ha-
bent^a. Alia duplia, quæ alio nomine curata
dicuntur, hoc est curam animarum habentia^b:
qualia sunt quæ parochias habent^c. Cura enim
tunc dicitur inesse beneficio, cùm clericus ei
præfectus, administrationi sacramentorū ob-
stringitur^d. Cum potestate ligandi, atque sol-
uendi^e, quod soli conuenit sacerdoti^f. Omnia
autem siue curata^g, siue simplicia^h, etiam modi-
ci valorisⁱ, residentiam requirunt^k. Vnde nec
quidem duo simplicia, citra dispensationem,
possunt obtineri. Propter (vt inquiunt) impos-
sibilita-

Curatum be-
neficium.

Residentiam
quocunque
beneficiū re-
quirit.

- a c. fi. de præben.
- b c. dudum ecclesia
- de elec. & c. de mul-
ta ubi Panor. col. pe-
nul. de præben.
- c c. execrabilis in fi.
de præb. in extraua-
gan. Ioan. xxij.
- d Glos. cle. dudu. s.
statuimus. de sepult.
- e Innoc. c. cum satis
de offi. Archid.
- f c. omnis de pœni.
c. in nouo. xxij. distin.
Dec. ca. ad aures de
rescrip.
- g c. ij. c. quia non mul-
li. c. ex tua & c. fi. de
cler. non resid.
- h c. super inordina-
ta de præben.
- i c. conquerente de
cler. non resid.
- k Glo. s. nam ecclæ-
siarū in proc. prag.

Beneficij verbo quo^e ve- niunt.

Dispensatio-
num materia
odiosa.

Regularia &
secularia be-
neficia.

sibilitatem, vtrobiq; deseruendi^l. Sed nec cum summi Pontificis dispensatione, si cauſa non subsistat^m. Appellatione verò beneficij, si la- xiorem sequamur significationem, ecclesiasti- ca omnia comprehendemus beneficiaⁿ. Ma- iora, vt quascunque dignitates^o, nec tantum epi scopatus^p, sed etiam papatum^q. Minora item, duplia, & simplicia^r, quantum cunque modi- ca^s. Vnde vicarius episcopi, cui specialiter be- neficiorum collatio commissa est, curata, & di- gnitates quascunque conferre poterit^t. Simili- terq; procurator ad acceptādum beneficia con- stitus, & curata, & dignitates, acceptabit^u. In materia tamen (vt vocant) stricta, sicuti in lite- ris ad beneficia^x, & dispensationibus^y, benefi- cij verbo, non venit curatum^z nisi fortè eadem effetratio^a. Sed nec præbenda, canonico con- ferri solita, continentur^b. Nisi alia non extarent beneficia simplicia^c, tumq; ne gratia principis elusoria reddatur^d. Beneficiorum item quæ- dam secularia sunt, hoc est solita clericis secu- laribus assignari^e. Cuiusmodi sunt omnia iu- re communi: cum primarius sacerdotiorum status, sit secularis^f. Quædam verò regularia, quæ ex fundatione per religiosos regi debent, aut solita sunt regis. Ut Abbatia regularis^h, mo nachatusⁱ, prioratus conuentualis^k, claustra- lisq;^l. Et canonia regularis, vt auxitana^m. Quo niam autem indecens est disparis professionis

leg.in.vj. Fely.late.d.c.postulasti.col.vij. e Cle.unic.de suppl.negli.prela.
f Rot.decis.xxxij.in no. g c.cum de beneficio de præbend.in.vj. et d.cle.un.
h c.cum ad monast.de sta.mona. i Gl.cle.fi.de iud. k Cle.ij.de rescrip.cle.j.s.
ceterū de sta.mon. l d.c.cū ad monasteriū. m c.auaritia de præb.c.quod dei

B iii

l c.ij.de offi.uicar.
m Gl. et doct.c. du-
dum.ij. de elec^t. Pa-
nor.ca. cum adeo de
rescrip.

n c.ij.de præb. in.vj.
gl. c.j.de reg.iu.co.li.
o Gl.cle. auditor de
rescrip.

p c.ueritatis de do-
lo et contu.

q c.j.de maled.

r Gl.c.j.de re.per-
mut.in.vj. et in cle.
j.de cauſa poss.

s Gl.cle.si.de off.or.

t Rot.decis. cccc-
xxxvij.in Ant.

u Gemi.c.fi.in fi. de
off.uicar.in.vj.

x c.quāuis. de præb.
in.vj.

y ca.j. & fina. de fil.
presby.in.vj.

z c.fi. de præb.c.cū
in illis in princi.eo.
titu.in.vj.

a Dec.in rub. de re-
scrip.in.fi.

b Panor.c. postula-
sti.col.ij.co.tit.

c Archi.c. alienatio-
nes.xij.q.ij.

d c.si papa de priu-

- de stat. mona.glo.d. 7 homines, ecclesijs præficereⁿ: regularia, regula-
rib^z: secularia, secularibus, cōferēda sunt^o. Nisi
urgeat necessitas, q̄a puta Idonei nō reperiant^p. Aut euidēs subsit vtilitas, veluti fauor prædica-
tionis qui efficit, vt Monachus aptus cōciona-
tor, parochiæ seculari, iure prefigiatur^q. Deinde
8 beneficiorū, alia sunt collatiua: quæ collatione,
aut alio quā electiōis modo obtinetur. Aut p
electiōne queruntur, quę nō indiget cōfirmatio-
ne^r. Alia electiua, in quib^s proceditur via electio-
nis superioris cōfirmationē exigētis^t, aut instal-
lationē, quæ loco cōfirmationis adiicitur^u, quę
ideo sub præuētionibus papæ^v, aut mādatis de
proudendo^w, non cadunt. Etiam si nullus mo-
dus exprimatur. Quia simpliciter mandetur
9 prouideri, de beneficio vacaturo^y. Nec ab his
abhorret Innocen.vj. sententia dicentis, electi-
uas dignitates eas dumtaxat dici, in quarum
electiōne, seruatur forma, ab Innocentio tertio
data^z, vel per cuius vacationem, ecclesia dici-
tur viduata pastore^a. Sunt & quædam benefi-
cia mixta^b, & ea dicuntur, quæ ex electiōne,
& collatione, participant. vt ea in quibus eligen-
tes, conferunt eligendo, superioris cōfirmatio-
ne non desiderata^c. Aut in quibus per præsen-
tationem, & institutionem, proceditur^d.

Prædicatio-
nis fauor.Collatiua be-
neficia.

Electiua.

Dignitates
electiua.Mixta bene-
ficia.

De beneficiis datis in titu- lum, & in commendam.

S V M M A E R E R V M.

1 Titulus quid.

2 Titulus coloratus.

Com

- 3 Commendari, quod dicitur beneficium.
- 4 Commenda, quomodo fiat.
- 5 Commenda non est titulus.
- 6 Commendis hodie, quomodo utamur.
- 7 Commenda hodie est titulus.
- 8 Commendatarij, quid possint.
- 9 Procurator in rem suam, non renuncatur.
- 10 Gallorum de commendis usus.
- 11 Afficitur beneficium tripliciter.
- 12 Galli, soli, pragmaticam receperunt.

C A P V T VI.

OSTREMO BENEFICIA,
quædam in titulum dantur, quædam in commendam^a. Titulu hic accipi volo, pro quolibet modo obtinendi beneficia, lege non improbat^b. Cui si vitij nihil obijci potest, luctus & verus appellatur. Alioqui cum figuram tantum, & colorum tituli habeat: coloratus dicetur^c. Quod generaliter contingit, cum titulus ab eo processit, qui disponendi potestatem habebat, defectu tamen recipientis, aut alia ratione, iniustus redditur^d. In commendam vero, conceditur beneficium, cum Roma. Pontif. Legatus, aut Episcopus, (neque enim inferioribus qui ex priuilegio aut alio iure spirituali conferunt^e, concessum est.) Ecclesiæ vacantis custodiā, alicui committit, administratorem generalē eius templi illum constituens^f. Cōmenda dare enim aliud est nihil, quā deponere^g. Hoc autem ad tempus sex mēsiūm, & pro euidenti necessitate, aut utilitate ecclesiæ, lex permittit^h.

Titulus.

Titulus colo
ratus.Commenda-
ri quando be
neficiū di
satur.Commenda-
re.

^a c. dudum ecclesiā ij. de elect. c. qui plures. xxij. q. j.

^b Gl. s. j. de pa. poss. in prag.

^c d. s. j. l. f. c. mand. doc. c. cum nostris de conces. præben.

^d Gloss. d. s. j. Guid. pap. q. lxxv. Imol.

^e proposuit de conces. præben.

^f c. omnes basilice xvij. q. vij.

^g f. Geminia. ca. nemo de elec. in. vj.

^h d. c. nemo de clec. in. vj. c. cum nobis in fi. eo. tit. in Ant.

ⁱ l. publius. ff. depo sit. l. commendare. ff. de uerbo. signifi.

k d.c.cū nobis in fi.
glo.d.s.j.de pa.poss.

l Rot.decis.ccxlviij.
in Ant.

m Glo.d.c.nemo &
d.c qui plures.

n l.licit.s.fin.ff.de=
posi.Ang.cōsi.xxxxv.

o d.c.dudum & d.c.
qui plures.

p l.j.s.si sic ff.de=
posi.c.j.de cap.mon.
glo.c.si cōstiterit.de
accusa.

q Gloss. & alij. d.c.
nemo.

r e.placuit.x.q.iiij.
Archid.cap.is cui.de
elec.in.vj.

s c.j.ibi sua benefi-
cia de re.pmu.in.vj.

t Panor.c.cū olim
de re.permuta.

u Rot.d.decis.244

x c.obitu &c.cat-
ensis.lxj.dist.

y Gl.ele.j.ut lit.pē.
Deci.consil.exlix.

z Caſiodo.in regu.
cancel.l decis.xxxij.

a Roma.conſi.ccl.
colum.vj.

b c.j.de cap.mona.
in.vj.ca.sanctorum.

bxx.distin.

c Gl.c.licet de elec.in prag.&d.c.nemo Gomes.latē.in reg.de triennali posſſore.

d c.fina.ubi Imol.de rerum p̄tmuta. e Soci.conſilio xxxij.colum.vj.

f Gomes.d.regu.de triennali.

Quare commendatarius, qui ecclesiæ vacan-
tis, & fructuum, ad tempus dumtaxat custo-
diam habet^k: Nec tenere beneficium^l, iūſve ha-
bere in beneficio, aut canonicum titulum^m,
censebitur. Vti nec depositarius, in re deposita.
Ideoq; aliud beneficium cum cura, in titulū iure
habere poteritⁿ, ad nutumq; ipſe remouerip.
Nec fructus suos faciet^o, quorum totiusq; ad-
ministrationis, eum reddere rationem oporten-
bit^p. Nec poterit etiam permutare^q, niſi autho-
rante eo, qui commendauit^r, apud quem, non
apud commendatarium, censetur esse benefi-
cium^s. Nec per commendatarij mortem vaca-
bit beneficium^t. Sed cessante commenda, eo
modo quo prius^u. Nec cogi poterit, professio-
nem facere, beneficium regulare in commen-
dam habens, ad quod Titularius cogeretur^v.

6 Hodie commendis aliter vtimur. neque enim
ad tempus, aut pro vtilitate ecclesiæ, sed perpe-
tuò, & pro vtilitate personæ conceduntur^a:
modo nimirum excoitate, quo clerici hoc
prætextū, fructibus ecclesiæ perdi luxuria-
rum. Ergo cum hodie commenda ad instar be-
neſici Titulati, sit perpetua^b: legitimus, & ca-
nonicus titulus, censi debet^c. Vnde permuta-
ri cum beneficio intitulato poterit^d, sub gratia
ad beneficia vacatura includetur^e, eritq; cum
alia incompatibilis, si vtraque de beneficio cu-
rato existat^f. De ea tenebitur impetrans facere

Commenda
quando va-
cet.

Commenda-
rum moder-
nus vſus.

Commenda
est titulus.

mentio

mentionem^g, vacabit beneficium per mortē commendatarij^h, qui sicut titularius, ad plures annos fructus beneficij sui locare poteritⁱ. Nam & eorum dispositionem ne dicam dissipationem, vel ex Bullæ verbis liberam

Commenda-
tarius quid
possit.

8 omnino habet^k. Vnde cum beneficiorum collatio, inter fructus reperiatur^l: beneficia commendatarius confert. Eademq; ex Bonif. viij. constitutione: caussæ sedis Apostolice committentur^m. In eandemq; facta dele gatio sub nomine dignitatis, transibitⁿ, nec 9 poterit, nisi ex caussa^o remoueri^p. Censetur enim procurator in rem suam, qui cum domino præferatur^q, non potest reuocari^r.

Gallorum de
commendis
vñus.

10 Quæ omnia præfertim apud Gallos obtinent, qui prorsus exploratum habent, commendam in omnibus, & per omnia, vim tituli obtinere^s. Ut sine cōtrouersia verum sit, commendatarijs, sicuti titularijs, nominatio nes ab vniuersitatibus dirigi posset. Ad hæc verò notandum, sicuti reseruatione^t, & liti gio^x, ita commenda, affici beneficium, & reseruari^y. Ut non ab alio, quam à summo Pontifice, conferri possit, quod Bertrandus Car penoraten sis pluribus nouissime compiro bauit^z. Sed cum decreto Basiliensi, (quod sola Gallia recepit.) Reseruationes abolitæ sint^a, cui fraus fieri posset, si per commédam beneficium reseruaretur, ubi Papa nō prouideret de beneficijs, in titulum, sed illa cōmenda ret^b: crederé, apud Gallos, sicuti nec reseruatione expressa, ita nec cōmenda, affici beneficium, quod & Moderni quidā annotarūt^c.

Gallia solare
cepit pragma
ticam.

g Reg.cæcl.xlj.Bertr.
confi.cxxxv.uol.ij.

h Rot.decis.ccxliij.in
Ant.

i Cald.cōfi.8.ti.de loc.

k Card.c.cū aut.44.di.

l Gl.c. cū olim de ma io. ex obe. ex in.c.cum
Bertoldus de re iud.

m Barb.cōfi.ij.uol.ij.

n Dec.c.quoniā Abbas
de offic.dele.

o c.monachi in fin.de
sta.monac.c.inuentum.
xvj.q.vij.

p Roma.confi.cccl.

q l.procureto ff.de
procura.

r Accur.l.sicut.9.si.p= curato r. ff.q.mo.pi.sol.

s Rebufflatè in tract.
de pacif.poss.nu.xxcv.
cum seq.

t Rebus.trac.no.q.8.

u cajut nostrū de app.
c.sicre tēpore de rescr.
in.vj.

x c.j. ex.ij.ut lit. pend.
in.vi.

y Roma.d.confi.cccl.

z Bertr.cōfil.cxxxv.
uolu.ij.

a 9.j.de reserua.ī prag.

b Glos.c.licet. de ele ct.
in prag.

c Pbil.prob.in addi. ad
Io.mōa.c.præsentī. col.

xvij.de offi.leg.in.vj.

De non conferendo viuentis beneficio.

S U M M A E R E R V M.

- 1 Papa ius tribuit ad vacatura.
- 2 Vxorem dicens, viuente eius marito.
- 3 Collegio, beneficium necdum vacans confertur.
- 4 Receptio in canonicum, præbenda promittitur.
- 5 Coadiutor, quando dari possit.
- 6 Beneficium vacans, promitti potest.
- 7 Beneficium nondum sepulto clero, an conservatur.
- 8 Tempus prouidendi de beneficio.

C A P V T V I .

ORRO AVTEM, NEQUE in commendam, neque in titulum, potest beneficium nondum vacans, (præterquam summo Pontifice, qui ex plenitudine potestatis, ius tribuit ad vacatura^a) certæ personæ conferti, promittive^b. Ne improbè nimis, alienæ mortis captandæ occasionem præbeamus. Adeo quidem ut non confirmetur, sequenti vacacione collatio^c. Quid enim principio nullum est, ex postfacto non conualescere. Clericus verò, qui scienter viuentis beneficium impetrat, adulter, infamis, fur, & latro,
 2 habetur, deponiq^d; debet^e, & à communione ecclesiastica repellri. perpetuò priuatus potestate, idem obtinēdi beneficium^f. Quemadmodum enim (inquit,) ducere eam vxorem nemo potest, cum qua viuente marito contraxit^g: ita nec beneficium cōsequi, quod adul-

Beneficium viuentis non confertur.

Papa dat ius ad vacatura.

Vxorem marito viuente ducas.

- a c. pposuit de concess. præben. c.ij. de præben. m. vi.
- b ca.ij.ij.ij. et ea post electionem de concess. præben.
- c c.ij. et. ii. eo. ti. in. yj.
- d c. auditus de elec. Panor. c. relatū de concess. præben.
- e l. quod initio ff. de regi. iur.
- f audiuius. ij. q. ij.
- g c. nō furem. vij. q. j.
- h c. imprimis. ij. q. j.
- i c. j. de concess. præb.
- k Panor. et alij dist. cap. j.
- l c. si. de eo qui dux. in matrimo.

adulterina fœditate, spōso vero viuēte, inqui
nare ausus est^m. Falsa sanè ratio, cum rem
cam in uxori habere prohibetur, cum que
viuēte marito cōtraherat de facto, nō sequi
tacopula canidⁿ. An verò illæ pœna^o, in
imperatrē viuētis beneficiū ignorāter, locum
3 habeat? Disputat pulchre Dec.^p Cūm autem
improbabile votū captādē mortis, verisimi
liter in collegio cesseret quando soleat negligi,
que cōmuniter possidētur^q. Et ne minimi datū
cēseatur, quod vniuersitati cōceditur^r. Viuē
tis beneficiū, collegio cōferri posse, proditum

4 est^s. Recepto quoq; in Canonicū, præbenda
promissa dēbetur^t. si nō in vim promissiōis,
ob caussam receptionis^u, quod indecens sit
ascitū in Canonicū, carere præbēdā^v. Benefi
ciū præterea quod vacat dē iure, licet non de
facto, rectē confertur^w. Veluti propter malos
mores^x, insufficientiā^y, aut alia indignitatē^b
clericī. Idēq; nōnulli putant^c, si clericus tam
valetudinarius sit, aut decrepitus, vt nullo ec
clesiā vsui esse possit. Quod factitatū olim à
Venetiis, de Frācisco Foscariño eorū Duce le
5 gimus^d. Sed hoc ego iniquitatis plenū iudi
co^e: magisq; cēleo, ei dandū coadiutorē^f, qui
nō sua culpa, sed vel ætatis, vel valetudinis in
6 felicitate, inutilis factus sit. At verò cū om
nimodo vacat beneficiū, rectē p̄mitti pōt^g,
& promissum dēbetur, licet affectū non sit^h.
Quippē potest ordinarius illud alteri nihilo
minⁱ cōferre^j. matrimonij exēplo iure sum
uacat de cōces^k. præb.^l b c. si soli eo. ti. in. vj. Gemi. c. ij. illo ti.

Collegio be
neficiū nō
dū vacans cō
fertur.

Recepto de
betur præben
da.

Frāciseus Fo
scarinus.

Coadiutor
quando dati
debeat.

Beneficiū va
cans promit
tipotest.

m c. sicut. vj. q. j. & d.
c. audiūmus.

n d. c. fina.

o Dist. c. j.

p Dec. consi. ccxcvij.

q l. ij. C. quando &
quib. lib. xij. C.

r l. sed si hoc. s. qui ma
numittitur. ff. de in ius
uoc. c. episcopus. s. si ue
rō. xij. q. ij.

s c. cū uenissent ubi gl.

& Panor. de resti. spo.
t c. relatū de præben.

u Glos. c. ij. de conces.
præben. in. vj.

x c. cū super de cōces.
præbend. c. dilectus. j. de
præben. d. c. relatum.

y c. licet. ij. de præb. in
v. c. j. s. sacri de homi
cid. eo. lib.

z c. j. de offi. custo. c. si
quis abbas. xvij. q. j.

a c. fi. de æta. et qual. c. li
cet hely. ubi lim. desimo.

b c. cum ex in iuncto in
fi. de hereti.

c Ball. post suscep^{ta}.
ff. de excusa. tuto.

d Firmia. tract. de epi
scop. lib. j.

e c. scripsit. c. sicut. 7. q. j

f c. a. ex parte de cleri.
egro. c. grādi de sup. ne
gli. i. vj. c. petiūsti. 7. q. j.

g c. nulla ibi ante quam

i Pan. d. c. nulla. iij. not.

C ij

k cap.inter de translata.
episcop.

l c.sicut de sponsalib.

m c.episcopus.j. in fi.
viiij.q.i.

n Gloss.& doct.c.ij.de
elect.in.vj.

o Gl.er Panor.c.bone
ij.in fi.de elect.

p d.c.bone in fi.& ca.
nullus.lxxix.dist.

q d.c.nullia.

r Glo.c.postquam.50.
distin.

s c. quia diueritatem
in fi.de concess.præben.

t Archi.c.statutum ad
prin.de rescrisp.in.vj.

u c.ne pro defectu de
elect.c.obeuntibus.lxij.

dist.&r.d.c.postquam.

x c.licet de supp.negl.
prel.&r.d.c.nullia. in fi.

pto^k,quod cōsistit & legitimum est, tametsi^l
sponsalia atque adeo iurata,cum alio præcesseret.^l Conferri autem potest beneficium , si-
mul atque clericus mortuus est. ^m Ab ordi-
nario,etiam ignorantे mortem,& sub condi-
tione si vacat. ⁿ Nondum etiam (vt plerique
omnes opinantur:) humato aut sepulto cor-
pore. Quam ipse sententiam,& honestati,
& pontificijs constitutionibus , repugnan-
tem^p, recipiendam nunquam censui. Prouid-
ere tamen debent ij ad quos ea res pertinet,
de beneficio intra sex menses^q, ab hora mor-
tis cogniti^r:aut à tempore scientiæ numeran-
dos^s. Nisi cathedralis sit, id est Episcopal^t,
vel regularis ecclesia:qua^z ob impēdēns ma-
ius periculum,vltra tres menses , prælato va-
care non debet^u. Alioqui his omnibus casis
bus,ad superiores gradatim fit deuolutio^x.

De vacatione per mortem, & simplicem renunciationem.

S V M M A E R E R V M.

- 1 Vacatio beneficij multiplex.
- 2 Vacationis modus, expressus, ceteros excludit.
- 3 Morte quandoq, non vacat beneficium.
- 4 Beneficium, de mensa prælati.
- 5 Renuntiare quis posset beneficio.
- 6 Papa, papatu renuntiat.
- 7 Papaelectus, non confirmatur.
- 8 Renuntians, per procuratorem.
- 9 Renuntians, quando beneficium repetat.
- 10 Renuntatio meticuloſa valet.
- 11 Renuntatio præsumitur spontanea.

Renun-

Sepultura
mortui cleri-
cian expecta-
da.

Tempus in-
tra quod con-
ferri debet be-
neficiū.

- 12 Renuntiatio quando dicatur simoniaca.
- 13 Simonia, non indicitur voluntate.
- 14 Renuntiatio in manu superioris facienda.
- 15 Ius ad rem, facile perditur.
- 16 Praesentatio, ius ad rem tribuit.
- 17 Superior in renuntiatione quis.
- 18 Renuntiationi, quis præstet autoritatem.
- 19 Imperij electores, an Renuntiationem admittant.
- 20 Papa Imperatorem deponit.

CAPUT VII.

A HAE C PORRO SCIENDUM, beneficij vacationem, multis modis contingere. Sed his potissimum, morte, renuntiatione (quæ vel simpliciter fit, vel ex causa permutationis:) depositione, promotione, & matrimonio. Qui omnes, uno vacationis verbo veniunt: ^a vbi præsertim eadem esset ratio. ^b Et tametsi unus expræssus, in odiosis cæteros excludat: ideoque commodissimum sit, ea vti clausula, *Aut alias quoquis modo,* ^d In alijs tamen negotijs, si dispar non sit ratio, reliqui omnes includuntur. ^e Quocirca lex, futuri Pontificis electionem, Collegio cardinalium, mortuo papa deferens: ^f censetur etiam si papa cedat, vt Celestinus: ^g aut deponatur, quia haereticus: ^h Idem ius deuoluere*i*. Cum & eo casu Roma. Pontifex, quantum ad apostolicam sedē, mortuus intelligatur. ^k Cæterum de his omnibus singulatim dicendum. Morte in primis vacare beneficium, ambigit nemo^l. Cum dissoluat omnia mors^m. Nisi forte sup-

^a Glos.c. si propter de rescript.in.vj. & in ca. quia sèpè de preb. e. li.

^b Glos.c. cupientes in prin.de elec.t.in.vj.

^c c.susceptum. de re=scrip.eo.lib.

^d Gl.s.item quod mo=nasteria de cau.in prag.

^e Fely.c.licet.col.ij. de offi.deleg.

^f c.ubi periculum de elec.in.vj.c. in nomine domini.xxiij.dist.

^g c.j.de renun.in.vj.

^h c.si papa.xl.dist.

ⁱ Cle.ne Romani. ubi glo.de elec.t.

^k c.in apibus.s. ecce. vij.q.j.c.j.ut lit.pendē. in.vj.

^l c.susceptum. de re=scrip.in.vj.

^m s.deinceps de nup. colla.iiij.

n c.cum accessissent. de
constit.

o Cle.un.§. quidē etiā
de excess. præla. Gl.cle. j.
de rescrip.

p Gl.d.§.quidē etiam.

q c.cum costet. de pig.

r d.§.quidam etiam.

s c.dilectō de pbē.c.ex

parte de cōcē. præben.

t Panor.c. cōstitutus. ij.

q.de rescrip. & d.c.di-

lectō.vij.not.

u Tot.ti.de renuntia.

x c.j.de re.pmu. in.vj.

gl.c. si ppter de resc.in

vj.Rot.deci.399. i Ant.

y Panor.c.significatū
de præben.

z l.si iudex. ff. de mi-
no.l.pe.C.de past.

a c.pe.ubi Pai.de renū.

b c.fi.de ind.in.vj.

c c.ex transmissa.c. in
præsentia de renun.

d l qui à latronibus. §.

fi. ff. de testa.pr.epos.c.
sudeat.50.dist.

e c.j.de maled.

f c.j.de renun.in.vj.

g c.admonet & c.fi.de
renun.

h c.nunc aut. xxj. dist.

i c.licet in fi.de elec.

k c.indemnitatis. §.

pe.de elec.in.vj.

l c.in noīe dii. 2. dist.

m c.nostī de electio.

n Gl.d.c.licet in fi.

pressum esset, ab habente potestatem benefi-
cium". Aut de prælati mensa existeret^o, hoc

est prælati mensæ, ita vnitum, vt alium recto-
rem non haberet^p. Hoc enim vſusfructus

exemplō,^q prælati mensæ, tanquam proprie-
tati, mortuo clericō consolidatur^r. Denique

vbi canoniciatum, aut præbendarum nume-
rus, distinctus non est, Canonice aut præben-
dæ vacatio, etiam per mortem considerari

nequit^s. Nam vacatio dicitur, respectu exi-
stentiæ, & numeri^t. Vacat item renuntiatio-

ne,^u tametsi ex cauſa permutationis facta^x.

modo de patroni consensu procedat, si bene-
ficium sit patronatum^y. Cūm enim omni-
bus liceat contemnere, quæ pro se sunt intro-

ducta^z: Liberum est cuiq; etiam in articulo
mortis constituto^a, maiori tamen xiiij. an-

nis^b, pprio se abdicare beneficio^c. Quinimo
accusato pendente lite. Et quod fortius^d est

6 damnato, qui prouocauit.^d Vnde cum bene-
ficij verbo, Papatum venire probatum sit^e:

Poterit quoque pontifex, Romanus, Papatui
renunciare.^f Nec obstat quod Renuntiatio-

nen, non pro suo captu, sed superioris autho-
ritate de eiusdemque assensi^g, fieri oporteat^h:

Papa autem, non habeat superiorem.^h Id
7 enim non obtinet, vbi superior aliquis non ex-

stat, ad quem possit haberi recursusⁱ, pro-
pter facti impossibilitatem k.

Qua pariter ratione Papa electus, plenam liberamque
administrationem consequitur^l. non expecta-

ta ut in alijs prælati^m confirmatione, quan-
do desit superiorⁿ. Et in propria cauſa iudi-

Beneficia de
mensa præla-
ti.

Vacatio per
renuntiatio-
nem.

Papa renun-
tiat papatu.

SACERD. PARAPH. PAR. I.

23

Renuntiatio
per procura-
torem.

Renuntians
non reddit sine
noua collatio-
ne.

Renuntiatio
inutilis.

Renuntiatio
metu facta.

cat^o, vt & alius quiuis suprem^o princeps. Pót etiā q̄s beneficio renūtiare, nō tátū per se, sed 8 per p̄curatorē^q. Quo casu cēsebit vacare beneficiū, vbi facta est à p̄curatore resignatio, nō vbi cōstitutio p̄curatoris facta fuit.^r Deniq; pót beneficiū verbo collatū, aut per signaturā, Bullis non cōfectis renunciari, & cū 9 alio permutari^s. Quemadmodū enim renūtiatio, ab initio volūtatis est, (nemo quippe valetudinis quātūuis deplorata, beneficio renūtiare cogit^t) ita ex postfacto necessitatī^u. neq; eīm ius suū spōte remittēti, regressus dari debet^v. Poterit itaq; beneficiū resignatum, ab ordinario liberè cōferri, & à clericō impetrari^w, ad quod nō redibit renūtiā etiā ex caussa p̄mutatiōis, sine noua collatiōe^x. Vacat si qui dēv̄t dixim^y, renūtiatiōe beneficiū: quod sine canonica institutione, obtineri non pót^z. nisi 10 tñ facta esset renūtiatio, ex falsa caussa, quā renuntians veramputabat^a. Aut aliqua rōne, inutilis reddi possēt renūtiatio. q̄a malis alterius artib^b extorta: per dolum puta, & fraudulentā æmuli suasionē^c, vel metū^d, siue ex p̄sona p̄pria^e, siue ex p̄sona eorū qui potestatis nostræ, vel affectui subiecti sunt^f, siue etiā ex admissione patrimonij incussum^g. Licet aut̄ re nūtiatio metu facta mero iure teneat^h: ideo sit vel actiōe qđ metus caussa, vel officio iudicis rescindēdaⁱ. Præterquā vbi per capturā, & detentionem secularis potestatis, facta esset^k: noua tamē collatiōe opus nō est^l. Quo casu

o c. cū uenissent de iud. p l. proxime. ff. de his quæ in test. l. & hoc Ty berius. ff. de heret. inst.

q l. j. s. j. C. de bo. mater. r Gl. cle. j. vt lit. p. Ar chi. & alij. c. ij. de p̄ben. in. vj.

s Rebuff. s. j. de mand. Aposto. in concor. t c. pe. de cle. egro. c. ij. &c. quāuis. vij. q. j. u c. ij. super hoc &c. in præsentia de renun. ca. quam periculosum. vij. q. j.

x l. queritur. s. si uedi- tor. ff. ae adil. edit.

y c. ij. de rescrisp. z Gl. c. pe. de re. permu ta. doc. c. cum uenerabi lis de excep.

a c. ex frequētibus de in sti. c. j. de reg. iur. in. vj.

b c. si beneficia de p̄ben. in. vj.

e c. electe de renū. gl. c. suggestum. vij. q. j.

d c. abbas. s. c. ad aures. c. ad audiētiā qđ me. cau. e d. c. ad aures. d. c. ad au dientiam.

f l. j. &. ij. ff. de liber. cau. l. j. s. per alias. ff. de iniur.

g d. c. abbas Rot. 463, in no.

b c. si uerò de iure iurant. i Gloss. c. super hoc de renuntia.

k Cle. ij. uersi. sanè de p̄son. l Panor. & alij. d. c. si uerò.

C iiiij

IO. CORASII IVRISCONS.

- m Panor.ca.ex parte
 nu.18.de resti.spol.
 n d.c.abbas cū seq.
 o l.labeo.s.idem Tu-
 bero.ff.de sup.leg.
 p l.merito.ff.pro soc.
 q d.c.super hoc &c.
 sollicit.e ubi Panor.de
 restitu.spol.
 r c.ordinationes.j.q.j.
 d.c.super hoc.
 s c.cum pridem & ca.
 fi.de pact.c.ex parte.j.
 de offi.deleg.
 t Glo.& Panor.d.c.ex
 parte Panor.c.dilecto.
 de preben.
 u Panor.c.nō satis de
 Simonia.
 x Panor.c.pe.de rerū
 permuta.
 y Gl.& doc.d.c.ex par-
 te Fely.c.ad audientiā.
 ij.col.ijj.de rescrip.
 z Panor.c.significatiū
 de preben.
 a c.admonet.&c.fi.de
 renun.c.denijs.vj.q.ijj.
 b l.legatus.ff.de of.psi.
 c c.nō oportet.vij.q.j.
 c.usulieri.xxiij.q.v.
 d c.nisi.s.uerū de renū.
 e Gl.c.quod in dubijs
 de renuntia.
 f l.si unus.s.fina.ff.de
 pac.e.cum appellatio-
 nibus.de app.m.vj.

g Panor.c.ex ore reprobata gl.de ijs que si.à maio. h c.de multa de preben.
 tium

enim facienda est beneficij resignati restitu-
 tio,noua collatio non exigitur. ^m Ut itaque
 planè consistat renuntiatio,libera & sponta-
 nea esse debet:ⁿ quod in dubio præsumitur^o.
 Neque enim delicti præsumptio capienda est.^p
 12 Nisi clericus spoliatus reperiatur. ^q Deinde
 puram renunciationem esse oportet,non tan-
 tum à pecunia,^r sed & ab omni pactione.^s Ne
 hoc,vel illo casu,simonia contrahatur. Vnde
 facta ea lege renuntiatio , vt beneficium Titio
 conseratur^t,aut pensionem certam resignans
 percipiat^u, Simoniaca est , atque ideò nulla.
 Poteritque beneficium vt vacans impetrari^x
 13 Licet sola voluntas renuntiantis,certum spe-
 rans successorem , simoniam non inducat^y.
 Oportet denique de patroni consensu,(vt di-
 14 ximus,) si ecclesia patronata sit^z,& supe-
 rioris autoritate,renunciationem fieri^a,ne-
 que enim abdicare se sacerdotio,vt nec pote-
 state seculari,quispiam suo sensu potest^b. In
 præjudicium scilicet ecclesiæ , aut superio-
 ris^c. Quibus per quasi contractum,ad admini-
 strationem se obligant^d, nam in damnum
 (clericorum renuntiantis) effectum habere potest
 renuntiatio^e. Cumq; quantum in se fuit abie-
 rit beneficio , tacita pactione egisse videtur,
 ne peteret^f. Hæc auté vera sunt,sive expressè,
 sive tacite renuntietur^g. Vnde licet apprehen-
 sione secundi beneficij,videatur habere clericus
 primum pro derelicto^h:poterit tamen su-
 perior,sine quo dimitti non potuit sacerdo-
 tium

Renuntiatio
pura esse de-
bet.

Renuntiatio
in manu supe-
rioris.

Literis ad beneficia tacite renuntiatur.

15 tiumⁱ: ad illud Clericum reuocare.^k Sane literis ad beneficia, superioris etiam spreta auctoritate, liberè quis renuntiat^l. Etiam tacitè^m, neq; enim hoc casu superioris interest, Cum nullum sit clericu quæstū ius in re,ⁿ ad rem.^o Et tametsi ius ad rem quæri nonnulli putent: non tamen id obligat clericum beneficio^p, multoque facilius à nobis euellitur^q. Eademque ratione dixerim, electum ante confirmationem, in manibus eligentium, sine alia superioris auctoritate^r, præsentatumque priusquam instituatur,^s in manibus solius patroni, 16 beneficio renuntiare posse. Cum & electio^t, & præsentatio^u, solum ius ad rem tribuat. In beneficij præterea litigiosi renuntiatione, si tamen ius anceps sit & ambiguum, superioris 17 authoritas non desideratur^v, Superiorem autem hic appello, non collatorem, sed eum qui potestatem habet instituendi, & destituendi^y, & Papam^z, legatum à latere^a, Episcopum^b, & capitulum sede vacante.^c Qui verò solam haberet conferendi potestatem, veluti executor datus ad prouidendum renuntiationem admittere nō posset^d. Nisi hoc ei nominatiim esset iniunctum.^e Et generaliter, qui iure speciali beneficium confert, quoniam destituere non potest,^f Resignationi auctoritatem non 19 interponit^g. Vnde nec electores imperij, qui Cæsarem destituere nequeunt: eiusdem renuntiationem admittent.^h Sed hoc Romano Pó-

Superior quis

Electores Imperij.

f c.ea que. g precipimus ubi Panor.de stat.mona. iuncto. g.fi. h Ball.Barbarius ad fi.ff.de offi.præto.

i d.c.admonet. k Panor.d.c.ex ore & d.c.de multa. l c.ad audiëtiā.ij.de re scri.c.sanè de renun. m Cle.gratiæ de rescrit. n Rot.ccxc.in Ant. o Gl.c.uenies de renū. p Panor.d.c.ad audientiam.ij.not. q l.si spōsus. g.si mari- tus. ff.de don.inter vir. l. qui autē in prim.ff.que in fraud.

r Gl.c.ij.de in inte.re- sti. Dec.c.postquā col. ij.de electio.

s Rot.ccxxvij.in no. t c.fi.de transla.episco. u c.dilectus ubi Innoc. de offi.leg.

x c.ij.de in integ.restit. Panor.c.quod in dubijs de renun.

y Glo.cle.un.de renun.

z c.deniq;.vj.q.ij.

a c. si abbatem. g.fi. de elec.in.vj. t

b c. cū ex iniuncto. g.fi. de heret.c.null^o.16.q.7.

c Panor. ca.cum olim de maio.& obed.

d Rot.218.et.531.1 Ant.

e c.dudum in princ.de præben.in.vj.

i. c.ad apostolice de re
iud. in. vj. c. ali' xv. q. vj.

tifici reseruatur, qui potest Cæsarem ex cauf-
sa deponere.

De renuntiatione, quæ fit ex cauſſa permutationis.

S V M M A E R E R V M.

- 1 Renuntiatio, ex permutatione permitta.
- 2 Permutatio, unde effectum sumat.
- 3 Tractatus, non insert consensum.
- 4 Reseruatis Papa authoratur.
- 5 Abbates exempti, ecclesiæ plenè habent.
- 6 Capitulum, sed. vacante admitit renunt.
- 7 Prohibitū una via, altera non permittitur.
- 8 Permutans, non exprimit beneficia.
- 9 Optio non impedit permutationem.
- 10 Permutatio, quando præsumatur iniusta.

C A P V T I X.

- a Rot. 150. in not.
- b c. cum olim & tot. ti-
tu. de re. permu.
- c Panor. d. c. cū olim.
- d c. cum uenerabilis de-
excep.
- e Fred. tract. permut.
q. xv. do. to. d. c. cum ue-
nerabilis.
- f Imol. cle. un. de rerū
permuta.
- g casi tibi absenti de
præb. in. vj.
- h c. unic. de re. permu.
codem lib.
- i l. j. ff. de re. permu.

V A E D I C T A S V N T I N
renuntiatione simplici, in ea quo
que obtinent, quæ fit ex cauſſa per
mutationis. Possunt siquidem
omnia beneficia, si tamen vnta non sint,^a su-
perioris accedente consensu, liberè permuta-
ri ^b. Tametsi non in titulum, sed in commen-
dam possideantur, ^c aut pro duobus vnum
commutetur, siue Proprietatis Iure, ^d siue ti-
tuli ^e, & nondum adepta sit possessio ^f. Cum
beneficiū acceptatione clerici sequata, eius cō-
tinuo fiat ^g. De beneficijs autem proprijs, con-
sistant cōmutationes ^h. Nec his obstat quod à
traditione initium sumat permutatio ⁱ, & pro
spiri

Renuntiatio
ex cauſſa per-
mutationis.

Permutatio
unde effectū
sumat.

spiritualibus nihil dari, tradīue possit: ^k Non enim ex possidentiū beneficia consensu, sed ex superioris imperio, & authoritate, pendet roburque accipit permutatio ^l. Licit enim clerici, tractare de permutando, priusquam supe-

Tractatus nō
inferi conser-
vātū.

rior adeatur, liberè valeant^m: quandoquidem non infert, deliberatum cōsensum, tractatusⁿ. Per se tamen ecclesiastica beneficia, permutare nullo modo possunt ^o. Sed hoc totum in superioris manu positum est ^p, cuius auctoritas, omne vitium purgat^q. Superiorem autem hic immediatum intelligo ^r. idest episcopum, ^s Si ad eum iure communi, spectat institutio, siue collatio ^t. & beneficia non sint referuata. quorum permutationi, solus papa auctoritatem interponit^u. Episcopo vero inferior, hac prærogatiua nullatenus vtitur ^x. Nisi iuris dictionem haberet episcopalem, aut quasi ^y.

Reservatis be-
neficijs Papa
solus autobo-
ratus.

Abbates exē-
ptū.

Capitulum in
iurisdictione
succedit.

permutatib⁹
beneficia con-
ferenda.

hiū exercet ^a. Capitulum quoque sede vacante, auctoritatem præstabit permutationi. ^b Cum hoc sit iurisdictionis episcopalis, in qua capitulum omnimodo succedit^c. Nisi tamen vtrū que aut alterum beneficium, ad collationem solius episcopi spectaret. ^d Cum enim in eorū 7 collatione non succedat capitulum ^e, neque etiam in consensu. Nequod vna via vetitum 8 est, altera permittatur^f. Cum verò aditū superior, non obstringuntur permutantes, de alijs beneficijs quæ habent, mentionem facere^g. Ni si superior ille esset Ro. Ponti. ^h Nec debētnisi

D ij

^k c. quam pio. j. q. ij.
^l c. quæstū. c. cū olim et
c. pe. de re. permu. c. in-
ter cætera ej. c. maiori
bus de præben.

^m gl. cle. un. de re. pmu.
ⁿ c. tua de ijs q̄ fi. à præ-
lat. c. fi. de ijs q̄ fi. à mai.
^o c. pen. ubi Panor. de
re. permuta.

^p Cap. inter cætera de
præb. c. j. ej. d. c. quæsti-
tum de re. permuta.

^q l. furti. s. qui iussu. ff.
de infa. c. nisi de præbē.

^r ca. sicut unic. de ex-
cess. prelato.

^s d. c. quæstum.

^t Panor. d. c. cum ex in-
iuncto in fi. rot. 398. in no.

^u Rot. xxiiij. in no.

^x Gl. cle. un. de re. pmu.
^y c. abbates in fi. de pri-
uilegi. in. vj.

^z Gloss. cle. attēdentes
uerfi. j. de sta. monac. ej.
in cle. j. de reb. eccl.

^a c. ea quæ ubi Panor.
de sta. mona.

^b Gl. cle. un. de re. pmu.

^c c. cū olim ubi Panor.
de maio. ej. obed.

^d Glo. d. cle. un.

^e c. illa ne sed. uac.

^f c. cum quid de regu.
iur. in. vj.

^g Fely. c. in nostra col.
ij. de rescrisp.

^h Rot. 593. in Antiq.

i d.cle.unic.

k c.un.dere.permu.in
vj.Card.d.cle.un.q.xvj.
l c.fi.de confue.in.vj.
m d.c.un.de re.permu.
in.vj.n c.dudum de præben.
etod.lib.

o d.cle.unic.

p l.furti.s. qui iussu.
ff.de infi.c.misi de præ-
bend.

q l.merito.ff.pro soc.

r c.quia uerisimile de
presump.s c.j.de cler.non resi.c.
super hoc de renun.

t Rot.cxxix.in Ant.

u Panor.d.c.j. et d.c.
quia uerisimile Rot.
eccj.in Ant.x l.sancimus.C.de te-
sta.

permutantibus, beneficia ex causa bona fide
 9 resignata conferriⁱ. Adeo quidē vt nec optio,
 ex consuetudine, antiquiori clero cōpetens,
 permutationis effectum impedit^k. Nec ob-
 stat quod dicitur, per gratiam expectatiuam,
 non impediri optionem:^l cum nec per illam,
 permutatio impediatur^m. Et vtroque casu
 ideo, quia gratia mandat prouideri de benefi-
 cio, nulli de iure debitoⁿ. Quæ ratio nostro
 casu cessat cum permutantibus beneficia esse
 10 debita probauerimus. ^oEnim vero quoniam
 superioris præsentia, & authoritas, omnem
 fraudis præsumptione tollit^p: delictique præ-
 sumptio refugienda est:^q permutationem iu-
 stam esse, & ex honesta affectione processisse,
 credendum est. Nisi in diuersum probabilis
 nos vrgeat coniectura. Veluti si permutetur
 cum pingui, tenui beneficium^r. Neque enim
 verisimile est, quæ ita prodigere suum, vt opu-
 lentum sacerdotium, pro modico, sine causa
 resignet^s. Et quamuis hæc sola præsumptio,
 ad probationem, & sententiam non sufficiat:^t
 alijs tamen adiuta circstantijs, concluderet
 veluti si senex, & valetudinarius, nepoti ado-
 lessenti, pro tenui beneficio, pingue & opulen-
 tum ex causa permutatiōis daret^u. Ut sic quæ
 non prosunt singula, multa iuuent^x.

Optio quan-
do impedia-
tur.Permutatio
ex iusta cau-
sa procedat.Permutatio-
nis fraus quo
modo præsu-
matur.

De depositione, assecutione se- cundi beneficii, & reliquis mo- dis vacationum.

S V M M A E R E R V M.

¶ Deliquen^z, renuntiat beneficio.

Deli

- 2 Delictum, antecedens ad paenam.
- 3 Homicida, beneficio non priuat statim.
- 4 Vacatio primi, quando adeptione secundi.
- 5 Titulus, non irrogat paenam c. de multa.
- 6 Episcopi beneficia quando vacent.
- 7 Electus, an habeat ius, & nomen episcopi.
- 8 Episcopatus, non vacat adeptione beneficij.
- 9 Matrimonio, vacat beneficium.
- 10 Nuptiae illegitima, an inducant vacationem.
- 11 Sponsalia non faciunt vacare beneficia.

CAPUT X.

Renuntiatio I
beneficij taci
za.

E P O S I T I O N E Q V O-
que ac priuatione, quæ propter
graue delictum, veluti homici-
dium^a, simoniam^b, & perjurium^c
inducitur: promotione^d, & matrimonio^e, re-
nuntiationem sed tacitam induci dicunt: atque
ideo vacare beneficium^f. Qui imprimis tam
graueriter delinquit, beneficium pro derelicto
habere creditur^g, in paenam legis conser-
tiens^h. Est quippe delictum, antecedens ad pa-
enamⁱ. Antecedenti autem consensum praestas,
in consequenti quoque consentire videtur^k.
Sanè verò diximus depositione vacare bene-
ficium: quia solo crimine, Clericus illo nō pri-
uatur^l. Etiam si esset insidiosus homicida^m,
quem adeò sacri canones detestantur, vt vix
cum eo papam dispensare posse velintⁿ. Pro
4 motione præterea, hoc est adeptione alterius
beneficij curati, eiusdēq; pacifica possessione
apprehensa, prius (quod eo ipso clericus deser-
uisse velle indicatur^o:) ipso iure^p vacare iuris

Delictum an-
tecedens ad pa-
enam.

Crime solum
non priuat.

Adeptio secū-
di beneficij.

- a c. cum non ab homi-
ne de iud.
- b c. ij. de simo.
- c c. querela de iurecur.
- d c. de multa de preb.
- e c. j. ex. c. diuersis de
cler. coniug.
- f Glo. c. si propter de
rescrip. in. vi.
- g c. j. s. sacri de homi-
ni. vi.
- h Imperatores ff de
iure fis. Accur. l. j. s. be-
stias. ff. de postul.
- i l. que situm. ff. qui ex
à quib. l. aliud. ff. de uer-
bo. signifi.
- k l. & si non cognitio.
C. si contra ius.
- l d. c. cum non ab ho-
mine.
- m c. clericis ne cle. uel
mona. c. cx literis de ex-
cess. prelato.
- n c. miror. so. dist. Pa-
nor. c. sicut dignum de
homicid.
- o Cle. gratie de rescri.
- p c. dudum. ij. ad prim.
de electio.

q c. de multa de præb.
c. commissa de elec. in. vj.
et extra. execrabilis.

r Cle. si plures de præben.

s d.c. de multa ibi receperint.

t Glos. s. ordinarij de pa. poss. in prag.

u c. cum siugula de præben. in. vj.

x Cle. j. de sup. negli. prel.

y Cle. j. de offi. uicar.

z c. ordinationes. lxxv. dist. c. quoniā. 100. dist.

a c. cum in cūctis. s. cu uerò de elec. tio.

b Glos. c. j. de relig. do.

c Glo. d. s. cum uerò.

d c. super his de accu.

e c. transmissam de elec. tio.

f d.c. commissa et. d. e. de multa.

g Gl. cle. j. ut lit. pend.

h c. si tibi concessio de præb. in. vj.

i liij. s. j. ff. commod.

k d. s. cum uerò.

l c. cum nostris de co ces. preb.

m c. quanto. c. inter et. fi. de transl. episcop.

est certissimi^q. Et si ex gratia, plures dignita-
tes, aut beneficia, cum cura haberet, & insuper
aliud sine gratia reciperet, possessio huius vlti-

s mi faceret omnia vacare^s. Solus autem titulus,
hanc poenā non irrogat. Sed naturaliter oportet, beneficij possessionem apprehendere^t. Que solo animo hic, (sicuti, in ciuilibus) uunquā acquiritur^u. huic vero poenē locus est, etiam in dignitatibus, beneficijsque regularibus, "Prio ratibus manualibus", & vicarijs perpetuis^v.

6 Cessat autem in episcopo, cuius beneficia post electionem etiam confirmationem, & adeptā possessionem, nisi eo consecrato, aut decurso tempore de consecrandis, (quod trium mensium spatio, post confirmationem clauditur) non vacant. Cum non ante episcopi nomen

7 habeat sed electi^b: nec ecclesiam pleno iure nauctus sit: " vtpote cui crimen adhuc, obijci posuit^d. Quiq; necdum quæ sunt ordinis valeat exercere^e. Primum autem beneficiū non amittit, nisi qui secundum plenè est consequitus^f. Qua ratione Episcopi consecrati, qui nondum possessionem adeptus est, non vacant iure beneficia. Licet vsus Curiæ Romanae, hoc non recipiat^g. Et eo casu primum beneficiū vacare negamus, quo posterioris frustus, non posset clericus percipere^h, cum tunc

8 non dicatur secundum recepisseⁱ. Cæterum licet per Episcopatum plenè quæsum, priora beneficia vacent^k: per adoptionem tanien dignitatum, vel beneficiorum, non vacat Episcopatus^l. Cum Papa inconsulto, Episcopatum dimittere nemo possit^m. Matrimonio deniq;

Titulus po-
nam non irro-
gat.

Episcopi be-
neficia quan-
do vacent.

Electus non
habet ius Epi-
scopi.

Episcopatus
an vacet per
adoptionē di-
gnitatis.

Matrimonio

Vacant benefi-
cia.

denique non sequuta etiam copula, clericus ipso facto, beneficium quod habebat perditⁿ. Illud enim pro derelicto habuisse intelligitur, actum omnino contrarium clericatui exercens^o. Quæ ratio cum in eo quoque vigeat, qui nuptias non iure contraxit: quatum enim in se fuit, beneficium deseruit^p. Dicendum, per matrimonium eum consanguinea, aut alias de facto contractum, amitti beneficium^q. Nam & idem dicimus in possessione secundi beneficij, de facto apprehensa^r. Et dici solet, in contrahendis nuptijs, non iuris effectum, sed animi destinationem attendi^s. Idemque ubi nuptiae legitimæ fuissent, si vxor non consummato matrimonio, monasterium (quod potest^t) ingredetur. Et idcirco noua collatione erit opus^u. Neque enim ius semel extinctum, reuiuiscit, tametsi cesset causa extinguis^x. Per sponsalia vero non vacare beneficia, verius est^y. Cum nec adēptione beneficij curati, primum vacet, nisi post apprehensionem possessionem^z. Et hæc dicta sint sufficien-
ter, circa primam Tractatus nostri partem.
Valentia Allobrogum ultima Octob. 1547

n c.j.c.diuerfis de cler.
coniuga.

o ca.ex transmissa de
renun.c.cum renuntia-
tur.xxxij.q.j.

p d.c.ex transmissa.

q Panor.d.c.j. de cler.
coniug.

r c.quanto de translata
episcop.ca.eum qui de
præb.in.vj.

s leu qui.C.de adult.
c.nuper de biga.

t c.ex publico de con-
uer.coniug.

u Doc.d.c.j.

x c.quam periculorum
vij.q.j.c.quæreris de cōse-
dist.iii.

y l.ea que ff. ad mu-
nicip.

z c. si quis iam transla-
tus.xxij.q.ij. et. d.c. de
multa.

¶ Paraphrasis in tractatum
Sacerdotiorum Pars
Secunda.

D iiiij

Qui possint conferre beneficia, & primūm de Roma
no pontifice eiusque vicegerente.

S V M M A E R E R V M

- 1 Papa, in beneficijs, summa potestas.
- 2 Papa sine causa, non priuat beneficio.
- 3 Papa pastor, non princeps.
- 4 Absentatores taxantur.
- 5 Papa non potest, quod libet.
- 6 Papa quando non parendum.
- 7 Papa concurrit, cum ordinario.
- 8 Patronata, an sint de reseruatis.
- 9 Electiæ dignitates, non vacant in curia.
- 10 Ecclesiæ verbo, an Episcop. & abbatia veniat.
- 11 Reseruatio beneficij, odioſa est.
- 12 Electiua beneficia, quæ dicantur.
- 13 Litigiosum beneficium, est reseruatum.
- 14 Reseruatio inutilis, non afficit.
- 15 Gallicana ecclesia, recepit pragmaticam.
- 16 Commenda, an inducat reseruationem.
- 17 Vicegerens, pape, an conferat.

C A P V T . I.

V N C T R A C T E M V S
personas, quæ de beneficijs
proudere possunt, & con-
stat imprimis Roma. Pon-
tificem, (qui in plenitudi-
nē ecclesiastice potestatis,
assumptus, liberrimam habet sacerdotorum
disposi-

* ad honorem de au-
thor. pall.

Pape in bene-
ficijs potestas

dispositionem^b:) quæ cuncte orbis beneficia, conferre posse. Non tantum purè, sed ad tēpus^d, & sub conditione^e, etiam tribuens ius in vacaturis^f. Cuiusvt̄ tādem finiāt Canonisti, in adiendis, nēdum conferendis beneficijs, volūtatem pro ratione esse volūt^g. Adeo quidem ut scripserint, posse Papam etiam si ne causa, suo clericum priuare beneficij^h. Absurda fuit sententia, & à Christianorum dignitate aliena. Ita enim non pāceceret Petri vicarius oues suas, sed deglubaret, necaret, & perderetⁱ. Cum tamen Christus Petru non tyrannum, non inquit Theophilactus dominum, nō regem, aut principem fecerit, sed dum pastorem, iussit esse^k. Tertio etiam reperita interrogatio, & tanta diligentia, futurorum pontificum animis, praeclarum hanc sententiam inculcaret^l. Exorituros non ignorans, qui amoris Iesu oblii, populi Christiani curā suscepere, vel arriperere potius. Pro pastoribus, tyranno, prædones, & rapaces suos agentes. Restrингenda est igitur sub ratione Papæ potestas^m, & cum peccandi licetiam non habeatⁿ, negandū cum Leone Pontifice, Petri durare priuilegium, vbi iniqua fertur iudicium^o, quam enim authoritatē habet, à Christo optimo habet^p. Christū autem tam iniquæ potestatis authorem suisse, verisimile non est^q. Ut explodendos merito dicat Cardinali perniciosos illos assentatores, qui alicuius autoritatis aucupanda gratia, per fas nefasque Romanipontificis auctoritatem, extollunt. Eorum namque ope-

E

Papa pastor
nō princeps.

Affentatores
taxantur.

Errores vnde
fluant.

b c.ij. de præbē. in.vj.
cle. i. in fi. ut lit. pend.

c c. cuncta per mundū
ix. q.ij.

d c.uenies. de fi. presb.

e c. pastoralis. vij. q. j. e.

f d. c.ij. glo. c. fi. ix. q.ij.

g Glo. c. si gratiose de

rescrip. in.vj.

h Gl. c. fi. ix. q.ij. doc. c.
quæ in eccl. de consti.

i Panor. c. fi. col. pe. de
cōfir. uti. Card. cōfi. cxlj.

k Ioan. xxj.

l c. significasti de elect.

m c. illa. xj. q.ij.

n c. non nos xl. dist.

o c. manet. xxiiij. q.ij.

p c. quamuis. xxj. dist.

c. omnes. xxij. dist.

q Bart. l. fi. c. si contra
ius.

r Card. tracta. de unio.
eccles.

s c. iulianus. c. qui resis-
 tit. xij. q. iij.
 t c. si quando de rescri-
 c. c. teneamur & utro-
 bique Panor. de præb.
 u c. si dominus & c. si
 is qui præst. s. is qui xj.
 q. iij. Imo. c. inquisitio-
 ni. de sen. excom.
 x d. c. cuncta. ix. q. iij. gl.
 s. neq; de colla. in prag.
 y c. dudū. s. nos igitur
 de præb. in. vj. glo. c. de
 offi. leg. co. lib.
 z Reg. Cacell. xxvij.
 a c. ut nostrū de app. c.
 si eo tempore de elect.
 in. vj.
 b c. iij. ut lit. pend. in. vj.
 c c. iij. c. presenti de pre-
 bē. in. vj. cle. s. ut lit. pēd.
 d c. fide. elec. in. extra.
 Co.
 e c. cum in illis. s. cum
 autem de præb. in. vj.
 f c. cum dilectus de iu-
 re patro.
 g Gl. cle. per literas de
 preben.
 h Fely. tracta. quād. lit.
 apostol.
 i Glo. d. c. iij.
 k Io. mona. c. inquisito-
 res de hære. in. vj.
 l Gl. c. licet. s. statuit de
 elec. in prag.
 m Lit. s. hoc dictū. ff. de
 iniur. c. fide. de of. vic. in. s.
 n c. quāuis de præb. s. s.

ra factum est, vt errores permulti irrepse-
 rent tam altis defixi radicibus, vt non nisi ma-
 xima vi, diuelli posse videantur. Neque cre-
 dendam est inquit, Papam posse quodlibet,
 sed quod licet. Vnde ei non nihil iniustum
 præcipenti, parendum non est. Veluti si pre-
 clericio indignitate inexcusabili notoriè in-
 digno, rescribat. Aut pro eo qui moribus est
 adeò turpibus, vt sine populi scande, pre-
 moueri nequeat. Deo enim ne male agam
 imperanti, magis quam Romano pontifici,
 obedire nos operari. Concurrit ergo Papa
 (vt ad rem redeamus,) in collatione benefi-
 ciōrum, cum quolibet ordinario^x. Inter quos
 ideo, præuentiōni locus erit^y. Si non obstet
 prouisio à Papa, reg. verisimilis notitiæ^z, de
 qua paulo infra dicam. Aut non impedit
 ordinarium, reseruatio vel expressa^a, vel in
 corpore iuris clausa. Ut oblitigium^b, aut re-
 spectu beneficiorum, vacantium in Curia,
 locisve vicinis Curię. quorum collationēm,
 Roma. pontif. priuatiuē (vt aiunt) sibi reser-
 uauit^c. quomodo cunque eorum contingat
 vacatio^d, sub qua tamen cōstitutione, patro-
 nata laicorum beneficia, non continentur^e.
 De ijs enim licet Papa disponere possit^f, vel-
 le tamen non præsumitur^g, quod & alibi ple-
 na manu Fely. ostendit^h. Non comprehen-
 duntur præterea Episcopatusⁱ, Abbatiae^k, &
 aliæ dignitates electiuæ^l. Digna quippè sunt
 hæc speciali nota, quæ ideo non expressa, ne-
 glecta intelliguntur^m. Nec generali sermone
 continentur cathedrales ecclesiæⁿ atque ideo

foliis 25 et
 26
 Papa cum or-
 dinario con-
 currit.
 Præuentio.

Vacare in cu-
 ria quæ bene-
 ficia dicatur.

nec

nec regulares illis cōparatæ nec obstat quod loquatur summus Pont. in hac reseruatione: de ecclesijs, dignitatibus, & beneficijs, in quibus etiā per electionē prouidet^r. Ecclesiariū autem & dignitatum verbo, Episcopatus, & Abbatie^s veniūt. Hęc enim in fauorabilib^s, & ijs cōstitutionibus quae ius antiquū nō ledūt, prorsus obtinēt: nō itē in odiosis, & ius vetus in abscisib^s. Quibus reseruatio nostra, an numerari i merito debet. Ut pote, quā ordinariæ potestati naturali, & fauorabili, admodū praeiudicetur. Quod verè ad illa verba, (per electionem,) attingit, sciendū, nō omnia beneficia

Electua be-
neficia.

12 electua dici, in quibus per electionē pcedit, sed etiā tātu, ab quā solēniter^x q̄s eligitur, mox à superiorē confirmandus^y. Sancē non potest 13 aliquo casu ordinariū Papam praeuenire, in beneficijs videlicet litigiosis, quorum collatio Sedi apostolice, à lege nominatim reseruat^z. Idemque in commendatis^a ijs enim videlicet detur Papa dando commendarium, manū apponere^b. Et multo minus dicendum, vbi specialiter Ro. Pont. Collationi suæ reseruat

Reseruatio
inutilis.

14 aliquid beneficium, Id posse ab ordinario conferri. Propter manus papæ (vt dicunt) ap positionem^c, quā tametsi inutiliter facta, afficit beneficium, nisi inualiditas illa appositionis manus Papalis, ex defectu potestatis eiusdem insurgeret^d. Veluti hodie ex concil. Basiliensi, quod licet aliae Provinciæ responderint, Ecclesia Gallicana recepit^e. Eo autem omnes Roman. Pontif. reformationes, tam speciales, quam generales, velut ecclesijs

Manus papa-
lis appositiō.

Gallorum ec-
clesia Pragma-
ticam recepit.

^a ea ne pro defectu de-
elecc. c. si postquam eo. ii
tu. in. vij.
^p d.c. ij.

^q c. cum clerici de uer-
bo. signifi.

^r c. indemnitatibus de-
elecc. in. vij.

^s d.c. quamuis.

^t And. Gemi. ex alij. c.
auritiae de elec. in. vij.

^u e. peruenit xj. q. iii.

^x e. qa. pppter de elec.

^y Gl. c. sicut s. et cum

humane de elec. prag.

^z d. s. statuit.

^z c. si ut lit. pend. in. vij.

^a Roma. consili. cccl.
Bertrād. consil. ccccxxv.
uolu. iii.

^b Cästiodo. decisi. xxxij.

in reg. Cancell.

^c ca. si eo tempore de
elec. in. vij.

^d c. ut nostrum de app.

^e Innoc. c. inter dilec-
tos de excess. prela.

^f c. ne captande de cō-
ces. preben. in. vij. Ro. d.
consi. ccccxxx. nu. xij.

^g s. j. de reseru. in
prag. Sel. iij. parte que-
stio. xxxij. in fi.

b. ipsas de reserua in
frag.

~~enemis, abolentur^h. Solis reseruationibus in
iuris corpore clausis, & quæ in terris Roma-
nae ecclæsæ fiunt, exceptis Huic autem de-
creto quia fraus fieri posset, si Papa non in ti-
tulum, sed in commendam concederet bene-~~

Cómeda an
reseruationé
inducat.

i. Glos. c. licet de elect.
in prag.

~~facto: Dicerem, per Comendam in Gallia,
non induci tacitam reseruationem. Ideoque
liberè ab ordinario, post commédatarij mor-~~

Vicegerens
Papæ.

k. Aureol. add. ad Gui-
liel. de Mont. Laud. c. ne-
mo de elec. in. vj. prob.
c. præsenti. col. xiiij. de
offi. leg. in. vj.

l. l. j. c. de offi. eius qui
uic. alter. ger.

m. c. pe. ubi doct. de of-
fi. uicar.

n. Lap. alleg. lxxxvij.

17 tem, conferri. Quod & à nouissimis annota-
tum, post hæc scripta comperimus^k. Vicege-
rens quoque, hoc est vicarius, quem Roma.
Ponti. in vrbe reliquit. Quoniam omnia que
ad iurisdictionem Papæ pertinent, in ciuitate
Romana potest^l: omnia beneficia confert^m.
Exceptis consistorialibus, hoc est episcopati-
bus, Abbatijis & monasterijs, de quibus in co-
fistorio coram cardinalibus, ore Papæ pro-
nuntiaturⁿ.

De concilio.

S P M M A E R E R V M

1. Consilium generale, an conferat.
2. Papa, est supra concilium.
3. Concilium, non est, nisi Papa præsit.
4. Cardinalium collegium, non confert.

C A P V T . I .

N A V T E M C O N C I-
lium generale, beneficia conser-
re posset? vetus est quæstio. In
qua breuiter puto quod sic non
qua putant nonnulli ratione, quia supra Pa-
pam sit concilium (hoc enim falsum est, tra-
ditum

Cócilium an
conferat be-
neficia.

Cócilium an
supra Papā.

ditumq; verius Papam supra concilium esse^a. Praterquā in concernentibus fidem^b, extirpationem schismatis, aut generalem reformationē ecclesie dei, in capite & in membris^c.)

- 3 Sed quia concilium legitimū non est, nisi Papa præsit^e: à quo potestatem, roburq; cōciliū accipit^f. Papa autem à Christo, non à cōcilijs^g. Si igitur solus Papa quæcunque beneficia confert^h: Multomagis concilium, Romani Pontifi. præsentia, authoritateque fulⁱtum, & illustratum^j. Collegium autem Cardinalium, ad futuri pōtificis electionem sede vacante congregatum, beneficia conferre non posse, manifestum est^k. Cum alia quām electionis negotia, tractare eis prohibitum sit^l. Et in simili dicamus, capitulum ecclesiæ inferioris, sede vacante non conferre beneficia^m.

De legato à latere.

S V M M A E R E R V M.

- 1 Legati à latere.
- 2 Legati missi.
- 3 Legati nati.
- 4 Legati Cardinales, conferunt beneficia.
- 5 Ordinarij tres, concurrunt in collatione.
- 6 Præventioni, quando sit locus.
- 7 Hora, inducit prioritatem.
- 8 Reg. de verisimili, an in ordinario.
- 9 Reg. de verisimili, quando cesset.
- 10 Legatus Cardinalis, quando non conferat.
- 11 Legatus, non derogat patrono laico.
- 12 Laicus, à socio clericō, non dānificatur.

E iii

Cardinalium
collegium an
conferat.

Acta Reg. I.

a c. significasti de elec.

b c. cōcilia. s. j. xvij. dist.

c si papa. xl. dist. Glo. c.

Anastasius. xix. dist.

c. si duo. lxxix. dist.

d c. ij. ubi glo. plenē de autho. fac. concil. & in s. j. de colla. in prag.

e c. multis. xvij. dist. c. dudum. iij. q. ix.

f d. c. significasti Pan. ca. super quibusdam de uerbo. signifi.

g c. quamvis. xxij. dist.

c. omnes. xxij. dist.

h c. ij. de præb. in. vj.

i cap. cum in cunctis in prim. de elect.

k Cle. ne Romani. s. j. de elect.

l c. ubi periculū. s. ij. dē de elect. in. vj.

m c. j. c. illa ne sede uacan.

- 13 *Iuripatronatus, quandoque non fauetur.*
 14 *Legatus, de specialiter commissis, non cognoscit.*
 15 *Nominatis, an legatus præjudicet.*

C A P V T III.

a c. mandata de præsumpt.

b c. ad eminentiam de senten. excom.

c Tot. tit. de offi. leg.

d c. j. de offi. leg. in. vj.

e c. j. de abbella.

f c. j. de offi. leg.

g Io. Mona. c. j. de offi. leg. in. vj.

h d. c. j. de offic. leg. in. vj.

i c. cum dilectus de iure patr. c. dilectus de offi. leg.

k c. j. de verb. sig. in. vj.

l c. penul. de præben.

m e. presenti de offic. leg. in. vj.

n c. dilectus. j. de præb.

o Glo. c. nemo de offi. leg. Archid. c. f. eo. tit. in. vj.

p c. literas de sup. neg. gli. prælat.

q c. j. de offi. leg. in. vj.

r Gl. d. c. j. & in. s. neg. de colla. in prag.

R O X I M I P O N T I F I CIE potestati, sunt legati à latere^a. Sic vocatūr Cardinales, qui à Papa latere, in certam prouinciam destinantur^b. Reliqui verò, qui à sede apostolica mittuntur, non ex principis latere assumpti, nisi appellantur ab interpretibus, incognito legislatori vocabulo, qui hos non missos, sed legatos simpliciter vocat. Sunt & alij, qui suarum prætextu ecclesiarum, legatione funguntur^c: vt Eboraceñ. Archiepiscopus, & Cittuarieñ. quos ideo Host. & cæteri, nouo vocabulo, natos vocat. quia legati nascuntur, dum illis ecclesijs præficiuntur^d. Sed ad cardinales legatos redeamus, qui ex priuilegio, quæcunque suæ prouinciæ beneficia conferunt^e. spectatio etiam, ad patroni clerici, presentationem, aut exemptorum collationem^f. Et tametsi eorum collatio sit ad sedem apostoli. deuoluta^g. vacaturaque suæ collationi reseruant^h. In eis licet, præsens ius dare non possintⁱ. Quæ omnia potest legatus Cardinalis, existens etiam extra prouinciam, sibico missam^j. Alij vero legati siue missi, siue nativi, conferendi beneficia, absq; speciali mandato, nullam habent potestatem^k. Ex his partet, tres in beneficij collatione, concurrere posse. Papam videlicet, legatum Cardinalem, & ordinariū^l. Inter quos ideo, sicut inter plus

Legati à late-
re qui.

Legati missi.

Legati nati.

Legati à late-
re conferunt
beneficia.

Legati missi
& nati nō cō-
ferunt.

Concurrunt
tres in colla-
tione.

Præventioni
quando fit lo-
cus.

res iudices^s, & procuratores insolidū cōstitu-
tos,^t locus erit præventioni.^u Ratione etiam

⁷ horæ aut momenti, si hoc vel scripto, vel testi-
bus, probari possit^x. Nam & tam modicitem
poris prioritas, omni lege attēditur^y. quāuis
ex curiæ Romanæ stylo, hora literis nō infe-
ratur^z. Cessat autē hæc prævētio, in beneficijs
reseruatis, quæ legatū etiā à latere impediūt^a.

multoqué magis (vt iam dictum est) ordina-
⁸ rium^b. Aut vbi prouisioni, verisimilis noti-
tiæ regula obstat^c. Quæ tametsi de Papa tan-
tum loquatur, quia tamen ex iuris commu-
nis visceribus excerpta est, & vt obuiam ea-
tur fraudibus ædita^e: Per illamqué detestatū
ambitionis vitium fcoercetur: dicendum,
eam in ordinario quoque, locum habere^g.

Et ita in supremo Delphinatus senatu iudica-
⁹ tum. Dec. alibi refert^h, vbi igitur fraus
omnis verisimiliter cessaret, à regula meritò
recederemus. Veluti si impetraretur benefi-
cium, per renuntiationem, cum clausula, aut

alias quouskamodo, & pridie renuntiationis admis-
sæ, renuntians procul Roma mortuus essetⁱ.
Quo iure in regno vtimur, licet in Rota lis
adhuc sub iudice pēdere videatur.^k Nechuiac
regulæ per Papā in regno derogatur.^l Certis

Regula deve-
risimili nō de-
rogatur.

Legatus qui-
bus casib^m nō
confert.

¹⁰ porro casibus, (vt in viam reuertamur,)
legato, facultas conferendi beneficia dene-
gatur. Veluti si in curia vacauerint^m.
Quorum collationem diximus aposto-
licæ sedi reseruatāⁿ. Aut si sint cathedraliū,
regularium, collegialiū mve ecclesiarū bene-
ficia, vel dignitates, post Episcopatū maio-

E iiiij

^s 1. si quis poste d. ff. de
iud. c. pe. de fo. compre.

^t t. c. pe. de elect. in vj. c.
si duo de pcur. co. lib.

^u Glos. d. c. j. & dict. s.
neque.

^x Gl. c. pe. de rescri. in
vj. et in ca. si a se de
præbe. co. lib.

^y Accurs. l. si ex pluri-
bus. s. fi. ff. de solu.

^z Glo. d. c. penul.

^a Glo. d. c. j.

^b c. fi. vt lit. pēd. in. vj.
& c. ut noſtrū de app.

^c Reg. Cancel. xxviiij.

^d Ex rat. c. detestāda et
c. seq. de cōces. præben.
in. vj.

^e Glo. d. s. neque.

^f c. quia intatum et. c.
cū iam dudum de præb.

^g Gl. d. s. neque Rip.
c. ij. in fi. de rescrip.

^h Dec. confi. ; 98. in fi.

ⁱ Gl. d. s. neque Sel. iii.
parte. q. xlviij. Rebuff. s.

declaratēs de mā. apost.

^k Gomes. in. d. reg. 28.

^l Rebuff. trac. no. q. 8.

^m Glo. c. j. de offic. leg.
in. vj.

ⁿ c. ij. de præb. in. vj.

- o c. deliberatione de res Electiæ. Aut si eorum præsentatio, ad
 offi. leg. in. vj.
 p Gl. cle. per literas de simul ad patroni clerici, & laici, præsentatio-
 ne pertineret. Nec enim æquum est, ex so-
 q Panor. c. fi. in fin. de iur. patr. et in d. c. dilectus de offi. lega.
 r c. sacris de sepul. et in d. c. dilectus de offi. lega.
 s l. si cōmunem. ff. quæ adm. ser. amit. l. si is qui duos. ff. de lib. leg.
 t Glo. c. an. §. fi. de iur. patro. in. vj.
 Glo. c. cum dilectus ne iur. patro.
 d
- ii res Electiæ. Aut si eorum præsentatio, ad patronum laicum spectaret. Idemque si si-
 mul ad patroni clerici, & laici, præsentatio-
 nem pertineret. Nec enim æquum est, ex so-
 cio clericico, laicum damnificari. Sed magis
 expriuilegio, & persona laici, socium cleri-
 cum commodum sentire. Sic enim econtra-
 dicimus, tempus semestre, quod habet eccle-
 sia ad præsentandum: laico, (quadrimestre:
 tantum suo iure habenti) ratione commu-
 nionis competere. Iuri laicorum præterea,
 legatus à laterenon derogat, ne hoc nomine
 ab ecclesiarum fundatione, laici retrahan-
 tur. Quæ ratio cessat in iure patronatus,
 quod laicus non ex dotatione, aut fundatio-
 ne habet, sed ex præscriptione, & priuilegio.
 x Panor. c. dilectus in fi. de offic. leg. Cardi. d. ele. per literas. iij. q.
- y Panor. d. c. dilectus in fi.
 z c. j. de rescrip. c. dum de preb. in. vi.
 a Studiasti. de offi. leg.
 b Glo. s. ut uero de col. li. prag.
 c s. declarates de man. di. aposto.
 d c. quod translatio-
 nem de offi. lega.
- 12 cui ideo legatus Cardinalis, præiudicat^x.
 Quod autem de priuilegio diximus, de ge-
 nerali accipiendum est: nam si iure speciali,
 & expresso priuilegio, certorum beneficio-
 rum aliquis collationem habeat, ad ea legati
 potestas non extendetur^y. Cum enim præ-
 polleat specialis prouisio generali^z, de his
 quæ alteri specialiter sunt commissa, legatus
 16 nō se interponit^a. Postremo aduersus non-
 nullos^b putauerim, legatum Cardinalem,
 (præventionis iure,) beneficia nominatis vel
 graduatis debita, conferre non posse. Cum
 respectu graduatorum, vel nominatorum,
 præuentio papæ reseruetur^c. Et in reseruatis
 Roma. Pontif. Legatus nihil possit^d.

invenimus
q[uod] si obtem-
p[er]it

Cōmunionis
utilitas.

Iuri patrona-
tus quandoq[ue]
laicus dero-
gat.

Nominatis le-
gatus nō præ-
judicat.

S V M M A E R E R V M

• Ordinarius quis.

Cath.

- 2 *Cathedralis prouisio, ad quem.*
- 3 *Confirmatio, quo ordine fiat.*
- 4 *Episcopus, an solus conferat beneficia.*
- 5 *Hosiensis opinio, probata.*
- 6 *Consuetudo, in prouisione spectatur.*
- 7 *Episcopus, ante administrat. confert.*
- 8 *Episcopus, an sine coadiutore conferat.*
- 9 *Coadiutor solus, quandoque confert.*
- 10 *Alienatio voluntaria, & necessaria.*
- 11 *Episcopus accusatus, an conferat.*
- 12 *Episcopus depositus, episcopi iura exercet.*

CAPUT IIII.

Ordinarius I
quis.

Cathedralis
prouisio ad
quem spe-
ctet.

Confirmatio
electionis à
quibus fiat.

Collatio be-
neficiorū ad
quem perti-
neat.

E D I A M D E I N F E-
rioribus ordinarijs, (ordinarios
voco qui suo iure conferre pos-
sunt:^a) tametsi non habeant ordi-
nariam iurisdictionem^b aliqua dicēda veniūt.
Et scire cum primis oportet, ecclesiarum Ca-
2 thedralium prouisionem, quæ olim Papæ re-
seruata erat, simulatque inferiorum collegia-
lium, de quibus ex primaria lege Episcopi
disponebant^c: collegijs quibuscunque, fuisse
cōcessam^d. Ut ab ijs digni moribus, & ætate,
vacantique ecclesiæ magis vtiles, eligeretur^e
3 Sola confirmatione, superiori conseruata. hoc
videlicet ordine, vt electus Abbas, ab episco-
po: & Episcopus, à Metropolitano^f: Metropo-
litanus, à proprio Patriarcha^g: Hic autem, à
Roma Pontifice^k, confirmaretur. Cum non
4 alius extet superiorⁱ. Præbendarum verò, &
dignitatum Ecclesiæ Cathedralis, collationē,
ad Episcopū, & capitulum simul pertinere,
communiter existimatum est^m. Cum enim

^a c. diudicibus. ij. q. vij.
glo. c. ordinarij de offici-
ordi. in. vj.

^b Gl. cle. j. ut lit. pend.

^c Glo. c. quamquam. de-
elec. in. vj.

^d Panor. c. cum ecclæ-
sia uult. de elec.

^e c. cum ecclæ ad fi-
de cau. posses.

^f c. j. c. cum in cunctis
c. ne pro defectu & ca-
quia propter de elect. c. c.
fi. xvij. q. vij.

^g ca. hoc tantum. xvij.
questio. ij.

^h c. cū dilectus de elec.

ⁱ c. antiqua de priuile.

^k c. renouates. xxij. dis-
d. c. antiqua.

^l c. nunc autē. xxij. dist.

^m c. postulatis de cler.
excō. Glos. & Panor. d.
c. cū ecclæ uulteranas.

n c. nulli. §. fi. xij. q. j.
o Lin concedendo. ff.
de aqua plu. arcen.
p c. ad hæc in fi. de off.
Archidia.

q c. nouit &c. quanto
de ijs quæ fi. à prælat.
r c. illa ne sed. uacan.
s c. un. in prin. eo. titu.
in. vj.

t c. ea noscitur de ijs
quæ fi. à præla.
u d.c. quato ubi Panor.
x d.c. nouit ubi Panor.
y Pan. d.c. cū ecclesia.
z c. cum ex iniuncto. §.
fi. de hæret. c. omnes bæ-
silice. c. nullus. xvij. q. viij
d.c. nouit.
a c. abbatte sancti de
uer. fig. d.c. ea noscitur.
b d.c. cum ecclesia uul-
terana.
c c. fi. de præb. in. vj.
d c. fi. de institutio.
e d.c. cū ex iniuncto. §.
fi. d. c. omnes. & dist. c.
nullus.
f c. nulla ubi Panor. vj.
no. de concess. præb.

ex bonis communibus, institutæ præsuman-
turⁿ: eorum de collegio, nedùm Episcopi, cō-
sensum exquiri consequens est^o, cum & so-
leat vulgo dici, ab omnibus probādum esse,
quod tangit vniuersos^p. Ego verò magis
5 probo, vt cum Host. dicamus, vbi prælati, &
capituli bona, (quod regulariter contingit:)
distinctas sunt, ad solum Episcopum, cum cō-
6 filio tamen capituli, præbendarum ecclesiæ
cathedralis collationem, pertinere^q. Et quia
vacante sede negat Honorius, vsquam caustum
inueniri, capitulum præbendas conferre^r. Cū
tamen constet eo casu, quo ad Episcopum &
capitulum simul præbendarum collatio per-
tinet, capitulū posse vacantes conferre præbē-
das^s. Cæterū, minora inferiorum ecclesiarū
beneficia, (communi sentētia non reclaman-
te,) sine cōfilio etiam capituli, Episcopus cō-
fert^t. Licet in maioribus capitulum consule-
re debeat, ^u & ita conferre^x. Aut si sint ecclæ-
siæ collegiate, conseruata eis præsentatione,
instituere^y. Et ita verum est, ad eum iure cō-
muni, spectare institutionem, & destitutio-
nem beneficiorum^z. Nisi tamē prædictis ob-
staret cōsuetudo, aut priuilegium^a, quæ non
nunquam efficiunt, vt electio canonici, ad so-
lum Episcopum, vel solum capitulum, perti-
neat^b. Aut ad canonicos, singulares, vice &
authoritate capituli^c. Vel etiam ad prælatum
alterius ecclæsiae^d. Verumenimvero, non ha-
bet potestatem capitulum, aut Episcopo infe-
rior, cōferendi beneficia, Episcopo excluso^e.
8 nisi ex priuilegio, aut alio iure speciali^f. Cō-
fert

Hostien. opī.
nio cōtra cæ-
teros proba-
ta.

Episcopus fo-
lus confert.

Confuetudo
in collatione
beneficiorum
multum po-
test.

Episcopus an-
te decretū ad
ministratio-
nem confert.

fert autem & instituit Episcopus, tametsi non
dum decretasit ei administratio: modo ta-
men electus sit, & confirmatus^s. Per elec-
tionem enim, ius administrandi, & per con-
firmationem, eius iuris exercitium, conse-

Goadiutor
non confert.

⁹ quitur^h. Confert item Episcopus, etiam si
propter se nequit utem, aut ægritudinem, datus
sit ei coadiutorⁱ. Hæc enim corporis vitia,

¹⁰ plerūque cordis virtutem augent, faciunt
que ut feruor spiritus, in sublimiora conscen-
dat^k. Secus ergo si ei mente capto, de coadiu-
tore sit prouisum. Quo casu, non ipse, sed
coadiutor, plenam habens sicuti furiosi cu-
rator^l, administrationem^m, beneficia confe-
retⁿ. Nec obstat, quod habenti liberam ad-

ministrationem, alienatio sit interdicta^o:

Administrator quādo a-
lienet.
Alienatio vo-
luntaria & ne-
cessaria.
Episcopus ac-
cusatus an-
co-
ferat.

¹¹ Nam hoc in voluntaria accipiendum est,

¹² non item in necessaria^p. Qualis est collatio
beneficij, ob impendens graue, ex diutina va-

¹³ catione periculum^q. Confert præterea Epis-
copus, licet reus criminis etiam grauissi-
mi^r, (puta Hæresis, quo iure ipso priuatur
Episcopus^s,) & accusatus^t. Priuatio enim
hæc occulta est, vnde ex quo toleratur in
officio, rata esse debent, quæ ab eo inte-
rim geruntur^u. Nec debet accusatus, sacer-
dotij sui possessione priuari. ^x Quinimo

Depositusbe-
neficia con-
fert.

¹⁴ nec depositus, si prouocauit, prohibetur
Episcopalia iura exercere^y. Cum enim non
censeatur damnatus, qui prouocauit^z: ma-
net integer status eius, vt interim dignitatis
suum honoribus fungatur^a.

^g c.nost.i.c.trāsmiſſam
c. qualiter de elect.

^b Gl.c.quāto.lxiiij.dist.

ⁱ Glo.c.cui rei de coll.
pragma.

^k c.j.c.nisi.s.alia uero
de renuntia.

^l l.inter bonorum.ff.
de admini.tuto.

^m c.grandi de sup.neg.
c.un. de cler.xgro.in.vj.

ⁿ Old.conſi.xliiij.glo.
d.c.cui rei.

^o c.is cui de elec.in.vj.

^p l.alienatiōes.ff.sa.erc.

l.aliam.ff.de nouatio.

^q c.ne pro defectu in
prim.de elect.

^r Panor.c.mihil not xij.
de elect.

^s c.cum secundū de hæ-
ret.in.vj.c.quo iure.vij.
dist.

^t c.nonne.vij.q.iii.

^u l.Barbarius.ff.de off.
preto.l.j.C.de testa.

^x c.ij.ut lit.pend.

^y Gl.c.sep̄ de appell.

^z l.furti.s.j.ff. de infa.
lij.s.fi.ff.de poen.

^a l.un.s.pen.ff.nil no-
appel.pe.

De quasi possessore conferendi.

S V M M A E R E R V M.

- 1 *Quasi possessio conferendi.*
- 2 *Fructus, possessorem sequuntur.*
- 3 *Vnus actus, quando tribuat possessionem.*
- 4 *Mala fides, in posses. querat.*
- 5 *Possessor malefidei non lucratur fructus.*
- 6 *Scientia, necessaria in incorporalibus.*
- 7 *Possessio ultima, attenditur.*
- 8 *Possessio secunda, in iniusta presumatur.*

C A S P V T V.

- I **S** V F F I C I T A V T E M
 eum qui confert beneficium, es-
 se in quasi possessione conferen-
 di: licet apud eum non sit pro-
 prietas^a. Sic enim dicimus in electione,^b &
 præsentatione^c. Adeò quidem, vt prouisus à
 possessore, præferatur ei, qui à vero collatore
 2 ius habet^d. Annumeratur enim fructibus col-
 latio^e. Fructus autem possessorem sequitur,
 non dominum^f. Sanè cum simus in actibus,
 qui familiaritatis iure cōcedi non solent: vni-
 3 co actu conferendi, queretur hæc quasi pos-
 sessio^g. Si tamen effectum habuit collatio^h:
 Alioqui diceretur labia sua tantum posside-
 reⁱ. Nec oberit possidenti mala fides: cum
 4 qua etiam in corporalibus, quasi possessio ac-
 quiritur^k. Licet ad effectum collationis, aut
 alterius actus, bona fides desideretur^l. Hoc
 est, vt credat qui confert, se id ius habere^m.
 5 Neque enim facit fructus suos, malefidei pos-
 sessor.
- Quasi posses-
sio conferen-
di.
- Fructus pos-
sessorē sequi-
tur.
- Vnus actus
 querit quasi
 possessionē.
- Mala fides
 querit pos-
sess.
- Possessor ma-
 lefidei nō lu-
 cratur fructu-

**Possessio se-
cunda quādo
clandestina.** 7 *Sessorⁿ. Scientiaque & patientia, eorum quo-
rum interest, requiritur^o. Sine quibus, in in-
corporalibus, nō acquiritur quasi possessio^p.
Ultima autem & immediata collatio specta-
tur^q. Actus enim medius, possessionem inter-
rumperet^r. Nec nos mouerit, quod secunda*

*n c.gravis de resti. spō.
o Inno.d.c.ij. Dec. 126.
in fi.*

*p l.ij.C.de ser. et aq.
q l.s i m a t e r . C . n e d e s t a.
d e f u n d . c a . c u m e c c l e s i a
O l d . c c c x i j .*

*r d . c . c u m o l i m u b i P . a =
n o r . i i j . n o t .*

*s c . l i c e t c a u s s a n d e p b .
t B a r . l . s i d u o c o l . i j . f f .
u t i p o s i d .*

*u B a l . l . n o n i g n o r a b i t .
C . a d e x h i b .*

*x l c l a . s . q u i a d n u d i -
n a s . f f . d e a c q u i . p o s s .*

De sequestro.

S V M M A E R E R V M.

- 1 *Sequester, an conserat beneficia.*
- 2 *Sequestri finis.*
- 3 *Sequester omnis confert.*
- 4 *Expositum.c.cum Bertoldus.*
- 5 *Laici, non tractant spiritalia.*

C A P V T VI.

*Sequester an
beneficia co-
ferat.*

I ED C V R S E Q V E S T E R
qui nō possidet^a beneficia con-
fert^b? Quia inquiunt prælaturæ
fructus percipit: quibus sæpe di-
ximus collationes annumerari^c. Quæ ratio
nōnullis displicet, cū hi fructus alieno nomi-
ne percipientur^d: Et alterius nomine collecti
fructus, restitui debeant^e. non cadat autem re-
stitutio, in præterita beneficij collatione^f. Et

*a L'interesse. ff. de aet
qui posses.*

*b Inno.c.examinata de
iudi.*

*c Gloss.c.cum olim de
maio. et obed.*

*d c.cum Bertoldus de
re iudi.*

*e c.cū contra de pigno.
c.j.de usur.*

*f Panor.c.ex litcris de
iur.patr.*

*Sequestri fi-
nis.*

F iij

g c.j. & i.j. de seq. poss.
& fruc.
h Sel.q. ix.ij. part.

i l. licet. ff. deposit.
k Glo. §. item uoluit de
colla. in prag.
l Glo. cle. j. de seq. pos.
m d.l. interesse.

n d.c. cum Bertoldus.

o Lib. iij. (Miscell. c. ij.

p e. decernimus de iu-
di.c. caussamq; de pre-
script.

quia fieret contra finem sequestri, ad hoc or-
dinati, ne dissipentur fructus, sed futuro vi-
ctori conseruentur^g. Alij nō sat bene ut mea
fert opinio, voluntarium sequestrem, à necel-
sario distingunt^h. Nos breuiter putamus, nō
tantum Sequestrem voluntarium, hoc est si-
multanea partium voluntate electum, cōfer-
re posse: cum possideatⁱ, sed etiam necessariū,
id est Iudicis autoritate datum^k. Cūm
omnia beneficij iura, exercere possit^l. Et licet
non possideat^m, fructus tamen colligit^l. Nec
potest verus dominus, propter dubium litis
euentum conferre. Et interest ecclesiæ vacan-
ti, de clero quām citissimè prouideri. Quo
fit ut non obstet Inno. tertij constitutioⁿ. In
qua ideo nō præsentat creditor, pignoris no-
mine tenens ius patronatus: quia subest per-
sona legitima, nēpē verus dominus, quæ præ-
sentet, quod & alibi attigimus^o. Hæc autem
ita accipi volumus, si sequester iuris cōferēdi-
fit capax, quia clericus. Nanque laici, spiritua-
lia tractare omnimodo prohibentur^p. Et
ideo laicum sequestrem, nullo casu conferre
posse, verius est.

Sequester vo-
luntarius &
necessarius.

Explicati^o. c.
cum Bertol-
dus.

Laicus spi-
tualia non æ-
tingit.

De capitulo sede vacante.

S V M M A E R E R V M.

- 1 Collatio beneficij, est donatio.
- 2 Capitulum sede vacante, non confert.
- 3 Capitulum succedit in necessarijs.
- 4 Capitulum sede vacante, commendat.
- 5 Mandatario, fit collatio necessaria.

Cap

Collatio be-
neſcij eſt do-
natio.

Capitulum
quando con-
ferat.

Capitulū in
necessarijs
succedit.

Capitulū ad-
ministratore
conſtituit.

ERVMENIMVERO, QVONIAM collatio beneficiorum, frumentis annumeratur^a, quos futuro successori referuandos, constat^b: Et donatio quædam eſt^c, vtitur quippe liberalitate prælatus, in cui vult cōferendo^d. 12 donare aut̄ prohibetur is, cui libera bonoru administratio cōceditur^e: capitulū ſede vacante, licet in his quę ſunt iurisdictiōis, plenē ſuccedat^f; vbi ea iure cōmuni Epo cōpetūt^g. Cōferre tamē beneficia nō poterit^h. Quāuis beneficiorū collatio, ad Epm ptingeat, iure deuolutoⁱ. Cū vtrobiq; ſit eadē rō, & hīc caſus, expreſſus in iure nō legat^j. Negat aut̄ Honori^k pōtifex^l, capitulū dare beneficia ſede vacāte: præterquā vbi nominatim à lege cautū eſt. Vt cū ad Epm & capitulū ſimul ſpectet collatio^m. Verū licet nō ſuccedat in collatione capitulūⁿ: electoſtā cōfirmare poterit^o, & iſtituere p̄ſentatos^p. Licet enim collatio, actus ſit volūtariæ iurisdictiōis, atq; ideo extra teritoriu, etiā Romę^q, poſſit exerceri^r: iſtituire tñ, cōfirmare, & cætera id gen^s, neceſſitatis ſunt. Tenet qpp̄ superior elec̄tu, & p̄ſentatū, nō indignos cōfirmare, vel iſtituere^t. ſuccedit aut̄ capitulū ferè ſemp, in ijs quę neceſſariæ ſunt iurisdictiōis^u. Vt & in licetia ordinādorū^v, abſolutioē excōicatorū^w & ſimilib^x. Cū tūc liberalitas nulla exerceri dicat^y, Ideoq; nullius præiudicij exiſtimetur^z. Quare rōne, & capitulū, qđ dare beneficia nō poterit: 4 oēconomū tamē, & administratore, ecclesiæ

- a Glos.c. cum olim de maio. & obed.
- b c. cum uos de off.or=di.c. fi. eo. tit. in. vij.
- c c. fi. de off.uica.in. vij.
- d c. relatum vbi glos.de preb.c. poſt electionem in prin. de conces. preb.
- e l. cōtra. s. fi fili^z. ff. de pac.l. filius. s. j. ff. de don.
- f c. his que. c. cū olim de maio. & obed.
- g Panor.c. uerum nu. 9. de foro compe.
- h c. illa ne ſed. uacan.
- i Panor. d.c. cum olim.
- k d.c. illa.
- l c.un. in princ. ne ſede uacan. in. vij.
- m d.c. illa.
- n d.c. cum olim.
- o c.j. de institutio. in. vij.
- p Glosſ. ſ. item circa de colla. prag.
- q l. ij. ff. de offi. pco. gl. c. nouit de offi. lega.
- r c. nobis & tot. tit. de iur. patr. c. decernimus. xvij. q. vij.
- s Gl. cle. un. ſ. j. de here.
- t c. cū nullus uerſi. epo de temp. ord. in. vij.
- u c. un. de maio. & obe. eo. lib.
- x l. rem legatam. ff. de adileg.
- y Hōſtie. & Imol. d.c. illa.

x c. cum uos de offi. or-
di. Panor. c. cum nobis ut-
ti. not. de elect.

a c. bone ubi Panor. nu.
14. de appell. c. si. de stat.
monacho.

b c. is cui de elect. in. vj.
iuncto. c. ne pro defectu
eo. tit. in Ant.

c c. nemo deinceps de
elec. in. vj.

d Rebuff. s. si quis nerò
de colla. in concord. &
vac. nomina. q. 8. & 14.

e d. c. illa.

f c. si soli de concess. præ
ben. in. vj.

g c. eam te de rescrisp.

h Glo. cl. j. s. j. de ha-
ret.

vacanti p̄ficiet^z. Et commēdare ecclesiam
poterit, donec fuerit prouisum de pastore^a.
Hoc enim necessarium est propter morē, &
diutinæ vacationis periculum^b. Nec futu-
ro successori damnum irrogatur, qui liberè
poterit commendatarium, nedum œcono-
mum, reuocare^c. Non sit voluntatis. Ad-
duntq; alij eadem ratione, Collationes bene-
ficiarum necessarias, capitulum sede vacan-
te facere posse. Ut quæ nominatis fieri de-
bent^d. Cui sententia, non inuitus me oppo-
suerim. Cum hic casus, lege expressus non sit.
Et in collatione beneficiorum, nunquam vt
diximus, vacante sede succedat capitulū, nisi
vbi lege nominatim cauetur^e. Præterea, quia
collatio quæ fit mandatario, necessaria vide-
tur, vbi præsertim mandato insertum est de-
cretum, aut præcessit inhibitio executoris^f.
Et tamen eam sede vacante, capitulum face-
re nequit^g. Nec ab hac mea sententia, Pontifi-
ciæ legis Glossarij, abhorrere mihi videtur^h.

Mandatario
collatio fit ne-
cessaria.

De vicario Episcopi.

S V M M A E R E R V M.

- 1 *Vicarius, quæ sunt gratiæ non explicat.*
- 2 *Vicarius, non confert beneficia.*
- 3 *Vicarius, tñ extra diœcesim, conferat.*
- 4 *Beneficij verbo, maiora veniunt.*
- 5 *Auditor, confert beneficium.*
- 6 *Vicarius, non confert Episcopo.*
- 7 *Deuolutio, non fit de vicario, ad Episcopum.*
- 8 *Vicarius vicarij, vicario confert.*
- 9 *Revocationem, ignorans, si conferat.*

Caput

CAPUT VIII.

I S C O N S E N T A N E A
sunt, quæ de vicario Episcopi legimus. ut tametsi quæ sunt meræ gratiæ, expedire non possit: atque ideo sine speciali mandato, non conferat beneficia.^a Cum collatio sit donatio^b que non venit in generali cōcessione^c. Quæ tamē sunt iustitiæ, & necessitatis, explicet.^d ut dare licentiam ordinandis,^e absoluere excommuni^f naticatos, confirmare electos^g, instituere presentatos^h, & conferre beneficia, ex causa permutationis resignata. Si potestatem recipendi renuntiationes, ab Episcopo habeatⁱ. Quā sententiam, tametsi contradicat Rota,^k ego verissimum puto. Cūm tunc collatio, non sit voluntatis^l. Neque enim possunt huiusmodi beneficia, nisi permutantibus conferri^m. Et communis vius reperit, vt eodem contextu, quo admittitur vtriusque renuntiatio, vtriusque collatio pariter fiat. Vnde cum hæc non recipient, ullum temporis interuallum, concessione vnius, alterum quoque demandatū, necessario dici debetⁿ. Porrò autem vicarius speciale mandatum habens, beneficia procul dubio conferet^o. Etia^p extra diœcesim^p, cūm collatio sit actus voluntariæ iurisdictionis^q: quæ extra territorium exerceri potest^r. Et vicarius sicut Episcopus ordinarius sit^s: Ordinarius autem, vbi cūque etiam extra diœcesim, conferre valeat^t. Quā sententiam vnu seruari, docti viri testantur^u. Nec obstat Grego.x.constitutio^v, quæ in ca-

^a c. fi. de off. uica. in. vi.
^b c. relatum de prebē.
^c cap. post electionem de concess. prab.

^d l. cōtra. s. si filius. ff. de pac. l. filius. s. j. ff. de dona.

^e Gloss. s. item uoluit de colla. prag.

^f c. cū nullus uer si. epo de temp. ord. in. vi.

^g c. un. de maio. & obedien. in. vi.

^h c. ex frequentibus de insti. glo. d. c. fi.

ⁱ d. c. ex frequentibus Roma. sing. 601.

^j Geminia. d. c. fina. de offi. uicar.

^k Rot. xlij. in Ant.

^l Lunū. s. j. ff. de leg. ij.

^m cle. j. de rer. permu.

ⁿ liij. s. fin. ff. de pœn.

leg. lueteres. ff. de itin. l.

ij. ff. de iurisd. c. præter ea. c. suspitionis de offi. deleg.

^o d. c. fi. de off. uic. in. 6.

^p Gloss. s. item uoluit de colla. prag.

^q c. post electionem. de concess. prab.

^r lij. ff. de offi. procōs.

^s Pan. c. duob^b de re iu.

^t Gl. c. nouit de off. leg.

^u Boer. decif. xxx.

^v c. statutum de preb. in. vi.

- y Geminia.d.c.fi.
z Rot.cccxxxvij.
a c.j.de maled.c.ij. de
præb.in.vi.
b Cle.auditor de resc.
c Glo.d.cle.auditor.
d Rip.resp.xxiiij.tit.de 5
rescrip.
e c.ij.de cōsue.in. vj.c.
Romana in prim.de ap= pel.eod.lib.
f Rebuff. tract.no.q.
xiiij.nu.63.
g s.præterea qui.mod. 6
re cōt.obli.s.fi.de socie.
h c.fi.de instit.c.per no stras de iur.pat.
i Rebuff.ubi sup. & in
s. prefaciq; ordinarij
de coll.prag.
k c.j.cum not.de offic.
uica.in.vj.
l l.item.s.decuriones.
ff.quod cuiusq; uniuer.
m l.si forte ff.de offic.
presid.lnnoe.c.ex con= questione de resti.spol.
n c.ecclesia.ij.ut lit.pē= den.c.audita de restitu.
spolia.

o ea.ex parte Decani
de rescrip.cle.un.de re= nuntia.

su speciali nempe in beneficijs vacantibus in curia, loquitur⁷. Poterit quoque vicarius, mā datum habens ad conferenda beneficia, digni tates quoque cō ferre⁷. Beneficij namque ver 4 bo, (vt alibi dictum est,) in tractatu fauora bili, omnia in vniuersum beneficia, etiam su prema contineantur^a. Et eadem ratione dicamus, auditorem, à Papa in curia Romana de putatum, (cui potestas est post sententiam cō ferendi beneficium^b:) dignitatem quoque, si de ea controversia fuerit, iure conferre^c. Ipsi tamen Episcopo nullum poterit vicarius cō ferre beneficium^d. Cūm enim censeantur 7 viuum corpus,^e ideoque de vicario ad Epi scopum, non fiat deuolutio^f. Sed suæ facilitati debeat Episcopus imputare. Qui tam imprudētem vicarium elegit. Sicut nec sibi ipsi, ita nec Episcopo, conferre beneficium pote rit Vicarius^h. Quamuis delegatus à vicario, 8 habente potestatem substituendi possit vica rio conferreⁱ. Cūm substitutus hic, ab Episco po potestatem capiat, non à vicario,^k Vnde iure Episcopi non vicarij substituentis, conferre videatur^l. Enimuero si à vicario reuocationem ignorāte, collatum fuerit beneficium tenet collatio^m. Vt enim iurisdictionem nō acquirit vicarius, priusquā sciat, ita nec igno rans ademptam fuisse, illam amittitⁿ. Nec im pedit, renuntiationis aut alterius actus effe ctum, reuocatio procuratoris non inti mata^o.

Beneficij ve
bo beneficia
veniunt.

Auditoris po
testas.

Vicarius non
confert Ep
scopo.

Reuocation
ignorans.

De

De executore.

S V M M A E R E R V M.

- 1 Executor, quando conferat.
- 2 Executor, non reseruat.

C A P V T I X.

Executor quā I
conferat.Executor nō
reseruat.

V O D V E R O A D E X E-
cutorēm pertinet, siquidem is ad
compellendum duntaxat datus
sit, beneficij conferendi non ha-
bet potestatem^a. Ad prouidendum verò de-
putatus, non tantum confert, sed etiam colla-
tionem ei ad quem spectat iure cōmuni, in-
terdicit. Et sicut legatus de latere, collationi
suæ reseruat^b. Licet de beneficio nondum va-
cante, prouidere nequeat^c. Aut reseruatio-
nem beneficiorum facere generalem^d. Et hęc
in hanc partem, qua de personis collatorum
egimus compendiosè, dicta volui. Valentiae.
viiij. Nouembris. 1546

^a c. si soli de concess.
præben. in. vij.

^b c. sc. ij. c. si capitula
cod. tit. in. vij.

^c c. propositus de conces-
sion. præb. in Ant.

^d c. executor cod. titu-
lo. in. vij.

¶ Paraphrasis, in Tracta-
tum Sacerdotio-
rum, Pars
tertia.

G ij

Quales eos esse oporteat,
quibus beneficia con-
feruntur de cle-
ricatu.

S U M M A E R E R V M.

- 1 Tonsura, confert ordinem.
- 2 Sanctimonia, supplet defectum.
- 3 Probitas, regulas iuris mutat,
- 4 Clericatus, non presumitur.
- 5 Clericatus, scripto probandus.
- 6 Presbyteratus literæ, ordines non probant.

C A P V T I.

F E R T S E S E N V N C
tractanda, personæ qual-
itas, cui de beneficio, prouideri
debet. Et imprimis
constat, sacris eam initiatâ
esse oportere^a. Cum laicus,
spiritualium iurium capax nō sit,^b adeò qui-
dem, vt licet satis sit promouédum, primam
habere tonsuram:^c cum per eam conseratur
clericalis ordo^d: non tamen sufficiat animi de-
stinatio^e, concurrente etiam habitu clerica-
li.^f Etiam si esset regularis conuersus, qui licet
Innocent. Secundi priuilegio^g fruatur,^h spiri-
talis tamen non est, vnde beneficia, aut alia
spiritalia iura, (quæ non nisi spirituali-
bus sunt committenda personisⁱ, ante tonsu-
ram, habere non potest^k). Nec enim sola volū-
tate, personæ, sicuti nec res, spirituales flunt^l.
Quando non soleat pro perfecto destinatū
habe

Tonsura co-
fert ordinem.

- a c.ū adeò de ref. c.
ex literis de transac.
- b c. decernimus de iud.
- c cauſamq; de prescri.
- d c. ex lueris ubi Pa-
nor. iiii. not.
- e c. cum contingat de
actu. & quali.
- f L. ex eo. ff. de milit. te-
sta.
- g ca. si quis suadente.
xvij. q. iiiij.
- h c. non dubium ubi gl.
de sen. excom.
- i c. decernimus de iud.
- k Inno. Panor. & cæ-
teri. d. c. ij.
- l liij. C. de furt.

b Innoc. c. super his de
accusa.

c l.si per alium.s.si.ff.
ne quis eū.doc.c.si iudex
laicus de sen.exco.in.vi.
d l.si qua.C.de epis. &
cleri.

e Guid. pap. q. 582.

f. c.ij. et. iiij. de cler. pe
reg. doct. d. l. si qua.

g Bald. ex Fely.c, licet
uniuersitate testib, Boer,
q. clxxij.

b. Bar.lillud.ff.de ac-
qui.hered.

i Inno. & Fely. d.c. su-
per his. Chaf. titu. des
iustices &c vi.

k But c.j.de cle.pereg.
l Præpos.c.solicitudo.

lij. distm.

*m c.tanta q[uo]d fil.sint le-
giti.*

n S. fi. quib mo. nat. ef=
fi. sui coll. viij.

• Glos. s. inter eos de
nume. & quali. Cardi.
prae.

p. I. generaliter. s. spuri-
rios. & l. spuriij. ff. de de

q. c. innotuit de ele&t.

r c.j.de fil.præsb.in.vj.

C. J. COOPER

non à natura, sed extrinsecus veniat, manifestum est^c. Proindeque allegatam probare oportebit^c. Non quidem testibus, iure ciuili, sed literis Episcopi,^d quas testimoniales vocant^e. Li. et Pontificia lege sit receptum, clericatum testibus, fatq; adeò vnico teste,^g probari posse. Sed nec satis esset sacerdotij, seu presbiteratus pferre literas^h, nisi priores oēs ordines, nempe, tonsura, subdiaconatus, & diaconatus à proprio Antifite, aut ab alieno cum literis dimissorijs, suscepisti quoque probenturⁱ. Alioqui per saltum promotus presumetur,^k quo casu non valet proutisio ei facta, quomodocunque de beneficio^l.

De spuriis non promouendis.

S Y M M A E R E R V M

- 1 Illegitimi, beneficiorum incapaces.
 - 2 Spurius, quandoque Papa creatur.
 - 3 Gratianus, ex adulterio natus.
 - 4 Monachismus, omne vitium purgat.
 - 5 Episcopus, an cum illegitimis dispenset.

X H I S P A T E T ; S P V-
rios, & alios non ex iustis nuptijs
natos, (per sequens matrimon-
ium,^m aut Papamⁿ, non legiti-
matos,^o) secularium dignitatum quantujs
capaces,^p ab ecclesiasticis tamen beneficijs re-
pelli^q. Cùm nec ad sacros ordines etiam mi-
nores, citra dispensationem^r, promoueatur,^s

Tuna

*Spurij nou
premouctus.*

Tum ob ordinis prærogatiuam, & excellentiā, quam indignum nimis eslet, turpiter natis conferre, tum in detestationem paternā incontinentię, cuius exemplū, in filijs, lex nō sine causa timet. ^x Recepto vulgo diuerbi.

Sæpe solet similis filius esse patri.

*Spurius quan-
doque Papa
creatur.*

*Gratiani natu-
ritas.*

*Monachism⁹,
abstergit om-
nem macula.*

*non illegitimi
status annu-
tatione*

*Episcopus cū
spurijs dispen-
sat.*

Tanta fateor potest esse morū honestas, & vitæ sanctimonia, vt non tantum sacrī initiari, ad ecclesiasticumq; beneficium promoueri^z, verum etiam ad supremam Papatus dignitatem, spurius euehi possit^a. Idq; Gratianus, (qui & ipse ex adulterio natus, perhibetur:) multis confirmat exēplis^b. Spurius præterea, qui Monachismū, aut regularem ordinem profitetur, iure sacris initiatur^c. Cum abstergat humanam omnem maculam monachalis vita^d. Adeo quidem, vt per eam ingratitudinis vitium deleri, à Gratiano, ex nouella proditum sit^e. Quo nomine, Gratianus Monachus, in monachorum causa plerisque suspectus est^f. Cum nullum in nouella Iustiniani tale caput legatur. Sed potest vtrunque defendi, Gratiani sententia, ex iamdicta Iustiniani constitutione^g. Denique cum illegitimè natis, Episcopus dispensat^h. Præterquam in Episcopatuⁱ, & ecclesia paterna^k. Ad quæ ex solius Roma Ponti dispensatione, spurius promouetur^l.

De ætate beneficiandorum.

S P M M A E R E R V M.

- 1 *Ætas legitimæ, in beneficiarijs.*
- 2 *Impubes, non est canonicus.*

scilicet

G iiiij

t c.inter dilectos de ex-
cess. prela.

u c.ecclesia.j.q.iiij.

x l.quis quis. s.filij. C.
ad leg. ital. maie.

y Glo.c.fi. de fil.præs-
byt.in.vj.

z c.literas eo.ti.in ant.

a c.Osius.lvj.dist.

b d.c.Osius.

c c.j.de fil.præsbyt.c.ij.
lvj.distin.

d g.j.in princ. de mo-
naclcoll.j.

e c.fi.xix.q.ij.

f Alciat. Parerg.iiij.c.
xxij.

g d.s.j.de monach.

h c.uenies c.ex trans-
missa.de fl.præsby.glos.
d.c.ij.l.vj.distin.

i c.innotuit de elec.

k c.dilectus de fil.præs-
byter.

l Gl.d.c.ij. & d.c.dilec-
tus.Panor.c.fin. de fil.
præsbyte.

- 3 Impubes, quando capax prima tonsura.
- 4 Cathedralis, & collegiata Ecclesia.
- 5 Canonicus, qui etate suffragium ferat.
- 6 Praesbyteri, etas.
- 7 Abbatis, & abbatisse etas.
- 8 Prioratus conuentus, qui.
- 9 Episcoporum etas.
- 10 Inquisitor quadragenarius.
- 11 Christiana, admonitio.
- 12 Hæretorum iudices, quales.

C A P V T III.

PORRO NON SATIS est, quem ex iustis nuptijs editu esse, nisi legitimæ sit etatis^a. Neque enim pueri cum iudicio carant, ^b nec stabilem habeant mentem, ^c ut poterat rationis expertes ^d, idonei sunt ad beneficia obtainenda. Quibus deseruire non possunt. Indecorū esset quippe ut Alex. iij. dicebat, eos ecclesijs præficere, qui non nouerunt gubernare seipso. Quæ ratio, cum in simplicibus quoque beneficijs, militet, canonijs præsertim, ad quas promoueri debent, qui ecclesijs consulere possint^e? aduersus plerosque^f, verius existimo, impuberes canonicatum, ceterorumque beneficiorū simplicium, nemus curatorum, iure prorsus incapaces esse. Canonizæ enim, & curata beneficia dignitatē redolent: impuberes autem, ad honores admittendos non esse, tametsi cogat necessitas, iniudi receptum est^g. Nisi tamen ex Papæ dispensatione, aut si talia sint beneficia, quæ nullam

Aetas idonea
beneficiario-
rum.

Pupilli non
sunt capaces
beneficiorū.

3 nullam consilij maturitatem exigant. Ut minora, pro seruitio aliquo temporali ordinata^m, quæ idcirco laicis, (vt suo loco dictum est) aſſignari poſſuntⁿ. Nec obſtat quod im- puberes, post ſeptennium primam tonsuram recipiant^o, & ad minores ordines promoueā tur^p: cum enim ordinari omni ex parte non poſſint vt pote prohibiti, ad ſacros, veluti ſubdiaconatum, diaconatum & p̄ſbyteratum^q, promoueri hoc neceſſariō nihil infert. quamquam nō me fugit, canoniciatum ecclieſiae Collegiate, non Cathedralis, ex Reg.

4 Cancellaria^r, pueros, decem annorum capaces eſſe. Cathedralis autem ecclieſia, & ſi de iure omnis collegiata ſit^s: vt & regularis^t: nō tamen omnis collegiata eſt Cathedralis^u.

Sed ea dicitur, in qua eſt collegium canonico rum, arcari^v, tractatumque communem^w, & 5 commune ſigillum^x, habentium^y. Puberes verò quæcunque ſimplicia beneficia, licet rectoriae ſint, ſtatiuſ post xiiij. annum obtine re iure poſſunt^z. Licet hodie canoniciatu adepti, ſuffragium ſeu vt dicunt vocem, non habeant in capitulo, nisi poſt xvij. annum. Cu rata verò beneficia, ante xxv. annū haberine queunt^c. Cum curam animarum non exerceat, niſi p̄ſbyter^f. Et ad p̄ſbyteratus ordi nem. xxv. annum dumtaxat naſtus, promo ueatur^g. Idq; hodie gratiosè indultum eſt. Nā nouella lege^h Iuſtiniani xxxv. annis minores

6 ad ſacerdotium ordinari prohibebantur. Ex Bonifacij verò conſtitutione, ſaltēm xxx. annorum eos eſſe oportuitⁱ. Et olim. xl.^k Idēq;

Tonsuræ im
pubes capax
eſt.

Cathedralis
ecclieſia.

Collegiata
ecclieſia.

Collegiata
ecclieſia.

P̄ſbyteri
atius.

m Panor. d.c. ſuper in= ordinata.

n Gl.c.cū M.de cōſtit.

o c.fī.de tēp. ord.in.vi.

p c.in ſingulis. 77. diſt.

q c.ā multis. ubi Pan.

de eti. et quali.

r c.pueri.j.q.j.cle.fī.de

eti. et quali.

s Reg.Caue II.xvij.

t c.nouit.c. quanto de

ijs que fī.ā prel.

u c.ij.de ſtat.monacho.

x Card.cle.ij.col.ijj. de

eti. et quali.

y l.j. ff. quod cuiusque

uniuer.

z c.tertio loco de pba.

a c. ſignificauit de app.

b Fely.c. accedentes ad

prin.de p̄ſcri.g.l.c. ſi-

cut. ſ. quibus de elec.

prag.

c c.indecorum de eti.

et quali.

d Glo.cle.fī.de eti. et

quali.

e c.cum in cūtis. ſ. in-

feriora de elec.

f c.licet canon de elec.

in.vj.

g cle.fī.de eti. et qual.

h ſ.clericos de ſanctis.

epiſeo.colla. ix.

i c.j.cū ſeq.bxxvij. diſ.

k Theophil. ſ. propo-

nebant de iur.natur.

l. d.s.inferiora.

m Panor.d.ca.cum in
cunctis in prin.

n c.iuuencias.xx.q.j.

o c.indemnitatibus de
elect.in.vj.p l. si ita scriptum.ff.
de leg.ij.q Cle.attēdentes cum
Glo.de sta.mona.r c.nobis cum glos. de
iur.patr.

s Old.consi.cclxxxj.

t Cle.j.s.ceterum de
stat.mona.

u d.s.ceterum.

x s.monasterijs de re-
gu.ad prala.no. fac. in
concord.y d.c.cum in cūfis &
s.j.de nu.Card.prag.z c.presbyter.lxxvij.
distin.

a c.in nouo.xxj.dist.c.

omnis.vij.q.j.

b Cle.nolentes de hæ-
ret.

c d.c.cum in cunctis.

d c.per hoc de hæret.
in.vj.

e d.c.cum in cunctis.

in Archidiaconatu, Decanatu, Præpositura,
alijsque inferioribus ministerijs ecclesiasticis
traditum est. Quibus cum abbatia cōnume
retur, consequens est in abbate. xxv. annum
sufficere. ^m Tametsi in abbatissā, quam olim
virginem sexagenariam esse oportebat: tri-
cesimus annus exigatur. At hoc ad abbatem
nihil infert. Cum enim exemplo turpisimū
Pompo. dicat, ⁿ fœminino vocabulo mascu-
los contineri: credendum non est, legem de
abbatissa loquentem, ad abbates extendi. ^o In
prioratibus quoque conuentualibus, hoc est
in quib^o plures collegi, alter interfunt^p, quā-
uis non eligant, quia fortè est prioratus ma-
nualis. xxv. annus desideratur. Licet in cura-
tis non conuētualibus, vicesimus sufficiat^q.
Sed & in illis per concordata. xxxiiij. comple-
tum esse sufficit. Ut per regē Romano Pon-
tifici, nominatio fieri possit^r. At verò in Epi-
scopatu, superioribusque dignitatibus, Ponti-
ficie leges, annum tricesimū exiungunt^s. Cū &
ea etate, Christus baptisatus fuerit, & cœperit
prædicare, ^t cuius legatione Episcopi fungun-
tur^u. Sanè in inquisitoribus hæreticę prauita-
tis, quadragesimum desiderant, ^v Quod mi-
rum plerisque non iniuria visum est, cū. xxx.
anni in Episcopo sufficient: qui tamē & ipse
inquisitor est^w. Nec aliud posse dici video,
quād quod Panor. ^x censuit, Episcopum so-
lenniter eligi, magnaqué cum rerum omniū
disquisitione, apud Romanum Pontificem,
in Cardinalium collegio promoueri. Cuius
fides, & grauitas, sic explorata, nemini suspe-
cta

Abbatis
etas.Prioratus co-
uentualis.Episcopi
etas.Inquisitorum
etas.

Hereticorū
iudices.

cta esse aliqua ex parte debet.^f Inquisitores ve-
rò quoniam causa non tam exactè cognita,
sed tumultuarie quodammodo creatur, & tate
maturiores, lex esse voluit, quò intelligent
omnes, non temerè, non iracundè, non inex-
ploratè, in insimulatos hæresis irrumpen-
dum, sed sapienter, & cum summa animi pru-
dentia, tractandum esse tale negotium^g. Quā-
to enim maius est periculum, tanto cautiō-
res & prudentiores iudices esse oportet^h: ne
(quod nonnunquam fieri vidimus,) specio-
fo huius criminis prætextu, à sycophantis, &
ne quisimis hominibus, pios, & innocentes
viros, opprimi contingat; ut & alibi ad-
monui^k.

De coniugatis, & Bigamis.

S V M M A E R E R P M.

- 1 Coniugati non tenent beneficia.
- 2 Bigamus, beneficiorum incapax.
- 3 Bigamus quis.
- 4 Vxorem adulteram cognoscens, an bigamus.
- 5 Castimonia præsumitur.
- 6 Deus ignorantes non punit.

C A P V T I I I .

Coniugati nō
habent bene-
ficia.

IN E V X O R E P R A E-
terea, eum esse oportet, cui de
beneficio prouidetur^a. Ideoque
coniugati, qui ordinari prohibe-
tur, ^b beneficiorum sunt incapaces^c; obtētaq;
ante nuptias beneficia, dimittere coguntur^d.

H ij

f Lun. in fi. ff. de offic.
præfec. prætor.

g Cle. j. de hæret.

h ca. ubi periculum de
elect.

i d. cle. j.

k lib. v. Miscell. c. xviiij.
et xix.

l v. viij. idem. 2

m p. xxv. idem. 2

n p. xxv. idem. 2

o p. xxv. idem. 2

p p. xxv. idem. 2

q p. xxv. idem. 2

r p. xxv. idem. 2

s p. xxv. idem. 2

t p. xxv. idem. 2

u p. xxv. idem. 2

v p. xxv. idem. 2

w p. xxv. idem. 2

x p. xxv. idem. 2

y p. xxv. idem. 2

z p. xxv. idem. 2

aa p. xxv. idem. 2

bb p. xxv. idem. 2

cc p. xxv. idem. 2

dd p. xxv. idem. 2

ee p. xxv. idem. 2

ff p. xxv. idem. 2

gg p. xxv. idem. 2

hh p. xxv. idem. 2

ii p. xxv. idem. 2

jj p. xxv. idem. 2

kk p. xxv. idem. 2

ll p. xxv. idem. 2

mm p. xxv. idem. 2

nn p. xxv. idem. 2

oo p. xxv. idem. 2

pp p. xxv. idem. 2

qq p. xxv. idem. 2

rr p. xxv. idem. 2

ss p. xxv. idem. 2

tt p. xxv. idem. 2

uu p. xxv. idem. 2

vv p. xxv. idem. 2

e ca.j. c.ij.c. maritū.33.
di. gl. in summa. xxvj. di.
f c.ij. ubi gl. & Panor.
de biga.

g c.un.de biga.in.vj.

b

i c.deinde. xxvj. dist.

k c.aperiat. xxxij.q. j.

l c.unius. xxvj. dist.

m d.c.aperiant.

n c.seri atim. xxxij. dis.

o ca.principimus. xxx=

iiiij. dist.

p c.nuper de biga.

q ca.si cuius ca.sicut.

xxxiiij. dist.

r Panor. & alij.c.ij.co

lum. fi. de biga.

pariterque bigami hoc est (vt compositum
2 ex proprio, & peregrino, vocabulum indi-
cat,) qui secundas nuptias inierunt, cum ad
sacros ordines, promoueri summa ratiōe nō
possint^c, ex Episcopi etiam dispensatione^f,
merequé laici existimentur^g: beneficia Eccle-
siastica, tenere nequeunt^h. Illum autem pro-
priè, & verè bigamum dici constat, qui duas
vxores, diuersis temporibus habitas cogno-
uitⁱ. Quasi binæ vxoris maritū^k. Sic enim
Monogamum vnius vxoris virum dicimus^l.
Et trigamum, qui tres: octogamum, qui octo
habuit vxores^m. Cæterum legis-interpreta-
tionē, is quoque bigamus intelligitur, qui vi-
duam à priore marito cognitam,ⁿ aut puel-
lam vitiatam^o, vxorem duxit, quique secun-
dum matrimonium de facto cōtraxit^p: vel
vxorem adulteram cognouit^q. etiam igno-
ranter, vt Docto. existimant. Cum hic non
agatur de Vitio ordinandi, in quo Scientia
requiritur, sed de sacramenti defectu, quem
quicunque licet ignorans pati potest: proin-
de Hostiē. non sine periculo promoueri cō-
iugatum dicit, quādo paucæ sint admodūm
mulieres, quæ ab iniuria turpium libidinum
liberae sint. Illud Ouidianum citans,

Casta est, quam nemo rogavit.

At hæc præsumptio, non tantum sinistra
est, atque ideo fugienda: sed etiam contra le-
gem, quæ præsumit quemcunque castum, so-
brium & bonum, in omni (vt dicunt) boni-
tate naturali, cum qua videlicet homines na-
scuntur, nisi euidentissimis argumentis, con-

Bigamus.

Monogamus
Trigamus.

Vxore adul-
teram cogno-
scens biga-
mus.

Mulieres ca-
stæ rarae.

s l.merito. ff. pro soc.

t c.un. ubi Pan. de scrut.

c.si forte ubi gl. de elect.

in.vj.

tra-

Deus ignorā
tes nō punit.

trarium demonstretur^a. Vnde à communi sententia, facile recesserim. Cum nec priuet Deus suis sacramentis, nisi scienter delinquentes^b: cessentque hīc rationes, Bigami promotionem impedientes, quas alibi Docto.^c accurate scriptas reliquerunt.

*u c.dudum de præsum.
x c.ex literis de eo qui cog. consang.vxo.
y Glo.in summa.xxvij.
dist.Panor.rub.de biga.
et in.c.sanè de cle, con-
iuga.*

De scientia.

S U M M A E R E R V M.

- 1 Scientia in promouendo necessaria.
- 2 Monachi imperiti.
- 3 Collatio illiteratus, fit nulliter.
- 4 Papa contra Dei legem, nihil potest.
- 5 Scientia, quæ in clericis exigatur.
- 6 Iurisdictionem, qui clerici habeant.
- 7 Eminens scientia quæ.
- 8 Papa omnium doctissimus.
- 9 Oriundus, cur in beneficio præferendus.
- 10 Patriæ dulcis amor.
- 11 Impetrans, originem exprimit.
- 12 Exterius, in Gallia non habet beneficium.
- 13 Regularis, quando secularibus præficiatur.
- 14 Monachus, creatur Episcopus.
- 15 Mendicantes, quando incapaces beneficiorum.

C A P V T V.

CIENTIA DEINDE, QVAE
in spiritualium administratio-
ne potissimum necessaria est: in
promouendo exigitur^b. Viris
quippe doctis indiget ecclesia^c, non vt ille di-
cebat^d, Nepotulis, & asinis deferratis. Cū non
possit illiteratus facris officijs, aptus esse^e.

H iii

Imperiti ab
ecclēsijs arcē I
di.

*a ea.nisi.s.pro defectu
de renunt.*

*b c.cū in cunctis prim.
de elect.*

*c c.cum ex eo de elec.
in.vj.*

*d lo.Mona.c.fi. de uer=
bo.sign.in.vj. et in.d.c.
cum ex eo.*

e c.illiteratos.36.dist.

f Gl.c.legi.xvj.q.j.
 g c.generaliter.16.q.j.
 h Panor.c.cum illorū
 col.pe.de sen.excom.
 i c.ex multi de uot. &
 uot.
 k c.fi.de tēp.ord.in.vj.
 l c.pr.ecipimus.xxxvij.
 dist.c. promittentes. lv.
 dist. & d.c.fi.
 m d.c. cum in cunctis.
 d.c.illiteratos.
 n Inno. & Panor.c.cū
 nostris de conceſ. pr.eb.
 Fely.c.per tuasde symo.
 o c.fi.de etा. & qual.
 p c. omnes in fi.xxxxvij
 distin.
 q Osęe.iiij.
 r vij.Timoth.iiij.
 s c.sunt quidam.xxv.
 quest.j.
 t Fely.c.fi quando col.
 pe.de rſcrip.
 u Inno. & Host.d.c.cū
 in cunctis.

Vnde quod dicitur, expertem literarum, Mo
 nachum esse posſe ad ius antiquum referen-
 dum est: quo Monachi clerici non erant.
 At hodie, cum omnes promoueantur^h, (anno
 eti pluris Idiotae, & ignari sint, locumque
 diuerbio plerumque ficiant, Monacho indo-
 cilius) Literati dubio procul esse debent^k. Cū
 illiteratos, ab ordinibus, etiam lex Pontifícia
 3 repellat^l, & multomagis à beneficijs^m. Adeo
 quidem, vt si conseratur imperitis beneficia,
 nulla sit ipso iure collatioⁿ. Cū & iam pro-
 motos inexcusabilis ignorantia deiſciat^o.
 idq; diuinæ legis authoritate^p. Ait enim do-
 minus^q. Conticuit populus meus, eo quod non ha-
 buerit scientiam, quia tu scientiam repulisti, repel-
 lam te, ne sacerdotio fungaris mihi. Et alibi^r. Attende lectioni, exhortationi, doctrine. his verbis
 Timotheo iniungens, vt sacris literis vacet:
 quibus vniuersos rem omnem edoceat, ad
 salutem consequendam spectantem. Quo fe-
 cile intelligimus, Papam (qui contra legem
 Dei, nihil potest^s) dispensare non posse, ut
 prorsus illiteratus promoueat, alii licet con-
 ceſſ. Multoq; minus Episcopus^u, nisi in pro-
 mouendo, ægregia indole prædicto, magna fu-
 turæ diligentia spes subefſet^x. Eruditos au-
 tem clericos esse oportet, non in improbatæ
 5 lectionis studijs, vt Magicorum, Ariolorū,
 Mathematicorum, Alchimistarum, Astro-
 logorū, hoc est eorum qui pronosticis suis,
 omnia turbant. Non item in figmentis Poë-
 tarum, aut secularibus disciplinis, nisi quate-
 nus, ad uſum sacrorum librorum condu-
 cunt

Monachū
perditū

Illiterati non
habent bene-
ficia.

Papa non di-
ſpenſat cum
literato

Artes qua-
callere debet
clericī.

cunt: sed in lege domini^z, (quam qui ignorat, Christum vtique ignorat^a:) & Pontificis cum constitutionibus, si tales sint clerici, qui ius dicere debeant. Ut Episcopi^b, & Archidiaconi, præpositique iurisdictionem habentes^c. Cum enim secundum quod Canones censem, iudicare eos oporteat^d: in causis præsertim matrimonij, & alijs spiritualibus, statuta Canonum ignorare non debet^e.

Iurisdictione
qui clericci ha-
beant.

Scientia emi-
nens.

Ita tamen
scientiam
debet habere
etiam
clericis.

Papa omniū
doctissimus
est et debet.

Aliud quod
non
ad hanc
rationem
pertinet.

Oriundus in
beneficio præ-
ferendus.

Patriæ dulcis
amor.

7 Neque verò putandum est, exigi in eis eminentem scientiam^f, hoc est, ut cæteris excellant, peritioresque habeantur: (quomodo placet mihi, scientiam eminentem describere, nō cum vulgo, vt ea sit, qua instructus propositas omnes quæstiones, ex tempore disfoulit, absque vlla librorum reuolutione.) sed competentem^g, quam is habere dicitur, qui commode potest, quæ officio suo incum-
8 bunt explicare^h. Doctissimus autem omnium esse debet Roma. Pontif. Cui vniuersæ reipublicæ Christianæ cura demandata estⁱ, quod posteaquam legitimè creatus est, & electus, in dubio præsumimus^j, quum & ab eo tempore omnia iura in scrinio pectoris habere censeatur^m. Licet eum nonnunquam capiat obliuioⁿ. Verumen imuerò, quamuis clericu literato, vndequeaque originem ducat, (eius 9 tamen Episcopo concedente^o,) possit con-
ferri beneficium^p: si tamen sit doctrinæ, & al-
terius idoneitatis paritas, inter plures Clericos, debet qui est ex loco beneficij præferri^q. tum ob residentia, ad quam dulcedine pa-
10 triæ affecti, facilius indigenæ, quam exteri,

y c. legimus. j.c. turb. it.
c. relati & c. ideo. xxx= vij. dist.

z c. qui Episcopus. 1.
dist. c. si quis artic. 37.
distin.

a c. si iuxta. xxxvii. dis.

b c. de persona. xj. q. j.

c Innoc. Panor. & d. ij
d. c. cum in cunctis.

d c. j. de offi. ordi.

e c. j. de cōsan. & affi.

f c. nisi. s. pro defec-
tu de renun.

g Inno. Panor. & cete-
ri. d. c. cum in cunctis.

h d. s. pro defec-
tu.

i Panor. d. c. cum in cun-
ctis.

k Panor. ibidem.

l c. licet de uitanda de
electio.

m c. j. de cōsti. in. vj.

n c. preterea. xxij. dis.
c. fi. xxx. q. iiiij.

o c. fi. de cler. p. reg. c.
clericum. lxxij. dist.

p c. ad decorum de in-
stit.

q l. in ecclesijs. C. de
episc. & cler. c. nec eme-
ritis. c. nullus. lxj. dist.

r Panor.d.c. ad deco-
rem in fi.
s l qui habebat ff.de le-
ga.ijj. Accur.l.fina.C. si-
fer.export.
t Senec.lib. ix. Epistol.
u Ouid.de Ponto.

x Reg. Cancell.xv. &
xix.
y ca. quoniam cum ibi
not. de offi. ord.

z Reg. Cancell.xv.

a Gloss. & Panor.c.si
proponente de rescri.
b c. postula. si. eo. sit.
c c. bonae. ij. ad fi. de po-
stula. pr. elato. c. hort-
mur. lxxj. distinc. c. nul-
lus. lxj. distin.

d Gl. s. nam ecclesia-
rum proœ. prag.
e Cle. j. de electio.
f c. in noua. xvij. q. viij.

g c. super co-de regu.
h Cald .ca. quod Dei
de stat. mona.

inducuntur: (propria siquidem patria, ma-
ior cuique videtur, suauior, & præstantior
alia^s. Non quia magna, vt Seneca^t dicebat,
sed quia sua.) vnde Ouid.^u

Nescio qua natale solum, dulcedine cunctos.

Dicit, & immemores non finit esse sui.

Tum propter linguae, & Idiomatis simili-
tudinem^x, qua mores conformari putatur.
Etenim expedit Clericum idioma loci Ec-
clesiae intelligere, illudque intelligenter lo-
qui, quo plebeculam edocere possit, quæ ad
salutem animæ pertinent. Quibus rationi-
bus factum putamus, vt data paritate impe-
trationum, indigena beneficij aut vt dicunt,
oriundus, extero præferatur^y. Et gratia surre-
ptitia censeatur, qua forensis impetrans, suæ
originis mentionem non fecit^a. Hoc enim
expressum, Papam retardare potuisse^b, que
credendum non est, extraneos præficere vel-
le, quamdiu indigenæ idonei reperiuntur^c.

12 Adhæc nostrum Galliarum regem priu-
legio subnixum ferunt, ne possit quispiam
extraneus, in regno, eo non concedente, & si-
ne literis. (Vt vocant naturalibus,) assequi be-
neficium^d. At vero quoniam indecorum est,
disparis conditionis homines, ecclesijs præ-
ficere^e, aut in eodem collegio sociari^f, non
poterit Monachus, quamlibet doctus, in ec-
clesia collegiata seculari Canonicatum, aut

13 aliud simplex obtainere beneficium^g. Etiam
vt Cald.^h dicebat, ex Episcopi dispensatio-
ne. Regularia enim regularibus, vt anteà di-
ximus, & secularia secularibus, conferri de-
bent

Impetrās ori-
ginis men-
tione facere de-
bet.

Regis Callo-
rum priuile-
gium.

Literæ natu-
ralitatē

Regularis.
quando secu-
laria bene-
ficia teneat.

bentⁱ. Nisi tamen vrgeat necessitas, quia fortè seculares idonei non reperiantur^k. Ad ecclesiás verò curatas, potest quicunque regularis, ad concionandum idoneus, & aptus, singuliari prædicationis fauore, pronoueri^l. Tametsi ex Cathedrales, idest Episcopales sint.^m Possunt siquidem, in tantæ dignitatis gratiam,ⁿ & ne periculum aliquod ex diutina vacatione contingat^o, ad id dignitatum culmen, Monachi, aut alii regulares, euehi^p, etiā si Abbates sint^q. Vel etiam mendicantes, vt 15 Dominicani, Frāciscani, & Augustiniani^r. Quos tamen aliorum quorumcunque beneficiorum, secularium, vt & temporalium rerum^s, etiam ex dispensatione Papis, incapaces esse constat. Cūm enim hi omnes eligi possint^t, idonei censeri debent^u.

De corporis & animi vitiis.

S V M M A E R E R V M.

- 1 Clericus, vitijs carere debet.
- 2 Vitiatus corpore, quis.
- 3 Homicida dicitur, & qui non occidit.
- 4 Mathei locus, expositus.
- 5 Deformitas, quando promotionem impedit.
- 6 Epilepticus, cur non promoueat.
- 7 Infirmitas, non priuat clericum, beneficio.
- 8 Coadiutor, qualis dandus.
- 9 Accusatio, non priuat quem honoribus.
- 10 Histriones, & Mimi, videntur beneficijs.
- 11 Periurus, beneficiorum incapax.
- 12 Periurium, non priuat ipso facto.
- 13 Crimina, que priuant ipso iure.

i c.cum de beneficio de
præb.in.vj.
k ca.inter quatuor de
stat.mona.

l c.in parochia.ubi gl.
xvj.q.j.d.cap.quod Dci
ubi Panor. & alij.

m Cle.vij.de elec.
n Panor.d.c.quod dei.
o Card.d.cle.j.col.pe.
p c.statutum.xvij.q.j.
d.cle.j.

q c.si abbatem de elec.
in.vj.

r c.quorūdam.co.tit.
s cle.exiui de uer.sig.
t c.cum ad monast. in-
fi.de sta.mona.

u Benedict. latē.c. Ray-
natius uerbo & uxore
nu.218.de testa.

x c.si religiosus de elec.
in.vj.d.c. si abbatem.d.
c.quorundam.

y c.si de postul.præl.
z innotuit de electo.

- 14 Homicidi, ipso iure non priuatur.
 15 Homicida, an resignare possit.
 16 Parricidi, priuatur ipso iure.
 17 Hæreticus, ipso iure priuatur.
 18 Schismaticus quis.
 19 Schismaticus, omnibus beneficijs priuatur.
 20 Simoniacus, quando hæreticus dicatur.
 21 Simoniacus, incapax beneficij.
 22 Apostata, inhabilis ad beneficia.
 23 Falsarius literarum Papæ.
 24 Vsurarius, est infamis.
 25 Sacrilegus, beneficij incapax.
 26 Sacrilegorum diuersa poena.
 27 Concubinarij, beneficijs arcendi.
 28 Concubinarius celebrans, irregularis.
 29 Suspensus ab officio, quando à beneficio.

CAPUT VI.

Infames arcuntur beneficijs

a ea.ij.de cler. egrot.

Leuit.xxij.

b c.fin. de furt.c.laici.

xxxij.dist.

c c.hinc etenim.xlix.

dist.n.

d c.cum in cunctis de elect.

e Tot.tit. de corp. uitiat.

f d.c.fi.de furt.

g l.ij.de dignit.lib.xij.

C.c. infamibus de regu.

iur.in.vj.

h c.pœnitentes.lv.dist.

i c.significavit de cor-

po. uitiat.c.his qui.lv.di-

stinctio.

k c.mariti.xxxij.dist.

l ca.si quis abscederit.

lv.dist.m.

m c.fi.lxxxvij.dist.

P O R T E T D E N I Q V E
 promouendum, neque corporis
 maculis^a, neque alicuius infamiæ
 nota, conspersum esse^b. Neque
 enim conferri possunt beneficia, nisi valido,
 integroque corpore clericis, & bene mora-
 tis^d, non item corpore vitiatis^e, aut infami-
 bus^f. Quibus portæ dignitatum patere non
 debent^g. Corpore autem vitiati significanter
 2 dicuntur, qui propria volūtate abscessi sunt^h,
 vt qui pudenda. vltro sibi execuerūt, licet cre-
 dentes, obsequium præstare Deoⁱ. Aut iusto
 etiam timore superati^k. Sunt enim suispi-
 huiusmodi homines homicidæ^l, non quia iā
 mors sequuta sit: sed quoniā virilium sectiōe
 mortis periculum cōfari putatur^m. Nec Mat-
 thæi

Vitiatus cor-
 pore quis.

Homicida
 quandoq; di-
 citur qui non
 occidit.

Matthei lo-
cus narratus.

Judices san-
guinarij ad-
monentur.

Deformitas
quādo impe-
dit promo-
tionem.

Epileptici
eur non pro-
moueantur.

thæilocusⁿ Eunuchos esse dicens, qui se ca-
strauerunt propter regnum cælorum, de ijs
acciipiēdus est, qui verenda sibi ipsi amputat
(maledictū enim hoc.) Sed de ijs, qui conti-
nentes sunt, ob amoremque Christi, affectum
veneris deuitat. Hinc autem admonēdi sunt
obiter iudices, tam seculares, quam Ecclesia-
stici ne temerè in iudicium sanguinis prorū-
pant, neque enim iudices huiusmodi sanguini-
arij, tametsi credentes hoc nomine se gratifi-
ficari, & obsequiū præstare Deo coram Deo
viuente (in cuius manus horrendum est inci-
dere.^r) ullatenus excusabūtur^q. Qui verò nō
sua sponte, sed casu, aut per vim, seu insidias
hominum (quibus non male, & ceteros in cuna-
bulis, cōparauerim^r). Vel à medicis dissecan-
tur, promoueri possunt, & in clero reperti nō
abiiciunt^s. Idemque generaliter dicendum
in ijs quicafu, quo cuncti modo percussi sunt,
si non insignis inde contingat deformitas, nec
immineat scandalum^u. Quarum rerum iu-
dicium, promouentis arbitrio, lex commit-
tit.^v Constat igitur, eos qui corpore insigniter
deformati sunt, aut sibi sua sponte ferrum in-
iecerunt, cum sacrī ordinibus ornari ne-
queat, beneficia obtinere non posse, que sacrū
ordinem requirunt, ut Abbatias^y, Episcopatu-
mus, & quæcunque Curata beneficia^a. Cum-
que Epilepsia, hoc est comitiali, seu cadu-
co morbo laborantes, valido corpore nō sint,
nec sine scando ob subitariam totius corpo-
ris conuulsionem, diuinis possint deseruire^b:

Dicendū ad eiusmodi beneficia Epilepti-

^u Matthæi. 19.

^o d.c. significavit.

^p Hebreo. 10.

^q d.c. significavit.

^r c.ex parte.j.de corp.
uitia.c. Eunuchus.lv.di-
stinct.

^s c.ex parte.ij.de corp.
uitia.ca.si quis. ij.ijij. &
ijij.c. qui partē cum seq.
ly.dist.

^t c.ij. &c. si.de corp.
uitia.

^u c.præsbyterū de cle-
ri. egrot.c.j.de corp. uitia.

^x d.c.ij.de corp. uitia.
^y c. exposuisti de cor-
po. uitia.

^z c. à multis de æta. &
quali.

^a c. licet canō de elect.
in. vj. c. preterea de æta
te & quali.

^b c. in literis. vij. q. ij.

Aegritudo
nō priuat quę
beneficio.

c. c. cum inter canonis
eos de electo.
d. c. j. de cle. agro. c. scri
psit. c. cum percussio cū
seq. vii. q. j.
e. l. diuus. ff. de off. præf.
f. l. i. s. casum. ff. de po
stu. l. Caius. ff. de iud. c. in
dicas. iii. q. ix. d. c. seripfit
g. c. fi. de cler. agrot. c.
un. eo. ti. in. vj. gl. c. si qs
in infirmitate. lv. dist.

cos promoueti non posse^c, licet ob eam aut
grauorem ægritudinem superuenientē non
debeat clericus suo priuari beneficio^d, quan
do iniustum sit, tam graue afflictio
nem addere, vt ob molestiam corporis, suo
pellatur honore^f. Quamuis si tā grauis, & ve
hemēs sit ægritudo, vt clericum diuinis inser
uire impedit, paralysi fortasse, nodosa poda
gra, aut alio perpetuo morbo laborantem^g,
Aut affectus morbo Clericus, sine horrore,
& abominatione populi, templum ingredi

8 non possit, ei coadiutorem dari oporteat, vi
rum prouidum & honestum, per quę eccle
się consulatur, vt ita non honoris sui titulis,
sed eiusdem duntaxat exercitio, clericus pri
uetur.^h Denique diximus, oportere clericum
cuius opinio vacillare non debet i nulla crimi
nis, aut infamiae nota: neque iuris, neque facti
9 respersum esse^k. Si enim ad seculares honores
famosis, aut notatis hominibus, nō pateat ad i
tus, accusatione præsertim criminis pédéte^m,
multominus ad ecclesiastica ministeria, "que
maiorē promouēdi dignitatē exigunt.ⁿ Itaq;
licet officij, aut beneficij honoribus, exerci
tiōve, accusatione pédente. Et quod amplius
est sequuta sententia, (si sit prouocatū^p), reus
non priuetur.^q Commoditate tamen nouae
dignitatis obtinendꝫ, accusationis pendentia
10 delatum priuat^r. Ex prædictis, permulta spe
cialius inferri possunt, In primis mimos, hi
striones, cæterosq; artis ludicræ cauilla, in sce
nam prodeentes, quoniam infames sunt, at
que moribus commendabiles non existunt^s,

Coadiutor
qualis dari
beat.

h. c. de raptoribus. c. tua
c. pe. et. c. fi. de cle. agro.
i. c. la. ci. xxxiiij. dist.
k. c. fi. de furt. Panor. e.
super eo de electio.
l. l. ij. de digni. lib. xij. c.
inter dilectos de excess.
prælato.

m. l. reus. ff. de muner.
n. c. fi. de testib. c. omni
potens de accusa.
o. c. miramur in fil. lxi.
aist. c. per uenerabilem
ad prin. qui fil. sint legi.
p. l. un. s. pen. ff. nil no.
appel. pend.

q. Glo. c. sepē de app.
r. d. l. reus. d. c. fi. et. d.
e. omni potens.

s. l. i. ff. de infā.

t. d. c. cum in cunctis.

Accusationis
pédentia qui
bus honorib
arceat.

Histriones &
Mimi.

eccl

Periuri bene-
ficiorum inca-
paces.

Periuriū non
priuat ipso fa-
cto.

Crimina qua-
priuat ipso iu-
re.

Homicida nō
priuatur ipso
iure benefi-
cio.

ecclesiastica beneficia obtinere non posse^u.
Cum & clericorum vestibus, illis ut lex di-
11 strictè prohibeat^x. Periuros item qui ecclae-
sias regere non merentur^y non tantum obti-
nendorum beneficiorum, incapaces esse,^z sed
& obtentis, priuari constat^a, nec ijs duntaxat,
in quibus peierarunt,^b sed etiam cæteris qui-
buscunque^c. Nam & ob periurium, clericus
12 deponi debet^d ipso factō autem, non priua-
ri periurium verius est, ^e cum criminē quantū-
vis execrandum, & detestabile, (vt homici-
dium insidiosum, super quo vix Papa dispen-
sat^f) priuationem, ipso iure non inducat^g,
13 & priuationis pœna, nisi lege nominatim ca-
ueatur, imponi non beat^h. Crimina autē
quaⁱ ipso factō clericum suis priuant benefi-
cijs, atq; ad eō Episcopatu, sunt hæc: hæresis^j,
simoniæ labes, qua^k in collatiōe aut alia pro-
uisione beneficij interuenit,^k violenta manus
iniectio in Cardinalem,^l (idemque si in cle-
ricum fiat, vt suo renuntiet beneficio, aut cita-
14 tus ad Romanam Curiā nō accedat:^m) de-
nique violenta beneficij apprehensioⁿ. Solū
verò homicidium, ratione qua diximus, non
priuat quem ipso iure beneficio^o. Vnde potे-
15 rit, etiam post sententiam resignari, si præ-
sertim ab ea fuerit appellatum^p. Et ita iudica-
tum in supremo consil. Rebūf. noster refert^r.
16 Quæ tamen ita accipi debent, si non fuerit

^u e. p. de uit. ex hone.
cler. d. c. fin. de furt. d. c.
laici.

^x l. M. i. e. C. de episc.
aud. s. f. de sanct. episc.
coll. ix.

^y c. querelā de iure iur.

^z c. tua nos de iure iur.

^a c. ij. de rescrīp. c. ac-
cedens de accusatio.

^b d. c. querelam.

^c d. c. tua nos.

^d c. cum non ab homi-
ne de iud.

^e Inno. c. inter dilectos
de excess. prelat.

^f c. miror. so. dist. doc.

^g c. sicut dignū de homic.

^h c. clericis ne cler. uel
mona. c. ex literis de ex-
cess. pr. lat.

ⁱ g. finautē. de nō elig.
secun. nub. coll. j. l. at si
quis. s. diuus. ff. de relig.

^j c. cum secundum de

heret. in. vj. c. quo iure

ubi glo. viii. dist.

^k c. ordinationes. j. q.

^l Panor. c. cū clericī de

paſt. Fely. c. insuauitum

de Simo. c. fi. ubi Cardi-

xix. distin.

^m c. si. ad prim. de pœn.

in. vj.

ⁿ Cle. multorū. co. tit.

^o d. c. clericis Inno. c. cum nostris de conceſ. pr. ebend.

^p Prepos. c. studeat. so. dist.

^q l. qui à latronib. s. fina. ff. de testa. d. l. un. s. pen-

ff. mil no.

^r Rebūf. de pa. pos. nume. 262.

- s. cap. in quibusdam de
pœn.
t c.j. de homic. in. vj.
u Fely. ca. inquisitionis
de accusa.
x c. si. de temp. ord. c. de
cætero de homicid.
y c. fina. de cler. pug. in
duell. ca. suscepimus de
homicid.
z c. si. de rescri. in. vj.
a c. iij. & c. diuersis de
cler. coniug. c. cum secu
dum de præb. in. vj.
b Psal. xxv. & liij.
c Paralipo. xxvij.
d c. Odit. j. q. j.
e d. c. cum secundam &
d. c. quo iure.
f c. ij. & h. heretici de hæ
ret. in. vj.
g c. super his de accu.
h c. infames. vj. q. j.
i ca. excommunicamus
de hæret.
k c. postulasti de cler.
excommu.
l iij. Miscell. c. viij.
m c. inter hæresim. 24.
quest. iij.
n c. licet de uitanda de
el c. c. firmissime de hæ.
n Pan. rub. de schisma.
p c. j. & fi. illo tit.
q c. quia diligentia de
ele c. c. nos autē xij. dist.
s c. saluator. s. j. j. q. iij.
r c. conuenientibus in fi.
j. q. vij. In pcc. Banor. c.

homicidium (vt vocant) qualificatum, hoc
est si non ex circumstantijs factum sit enor
miter grauissimum.⁵ Quia puta assassinatus
fit, aut parricidium⁶. Sanè homicida, qui nec
ad ordines promoueri potest,^x & antè pro
motus, sacris ministrare prohibet,^y beneficium
quod propter officium datur, obtainere ne
quit.⁷ Virum enim sanguinum, & bellatorem
abominabitur dominus^b, à quo domum suā
neque ædificari, neque habitari vult.^c Hæreti
corum quoq; sacrificia, Deus odit, & à se pro
17 ijcit^d. Vnde si obtentorum, quemadmodū
diximus beneficiorum, titulo, & possessione,
ipso iure priuantur^e: multoqué magis, faculta
te obtainendorum, ^f cum facilius quis obtine
do, quam obtento repellatur^g. Nec videtur
hoc quicquam habere dubitationis, quando
quidem hæretici, non modò infames sunt^h,
sed & excommunicatiⁱ: Quibus beneficia
conferriri non posse, exploratissimum est^k.
Qui autem propriè hæretici dicantur, & de
hæreticorum pœnis, alibi diximus, eademq;
18 ratione dicendum, schismaticos (quo nomi
ne vocantur qui se ab unitate Romanæ ecclie
siæ separant, antipapæ adhærentes,) cum ab
hæreticis parum absint, ^m & excommunica
ti sint, ⁿ si non probabilis error eos excusat^o,
Nec conferre beneficia, ^p nec obtainere, tamet
si ad ecclesiæ unitatem redierint. citra dispen
sationem, posse^q. Simoniaci itidem, hoc est
20 qui de spiritualibus negotiantur^r, licet hæ
retici propriè non sint, nisi gratiam Spiritus
sancti, pretio queri posse credant^s: propter
tamen

Homicidium
qualificatumHæretici ip
sue priuatu

Schismatica

Simoniaci

tamen huius criminis immanitatē, quæ tan-
ta est, ut cætera delicta ad Simoniaæ compa-
rationem, pro nihilo reputentur^t: hæreticis
annumerantur^u: vnde infames sunt^x, infamia
iuris^v, & beneficijs per Simoniam ob-
tentis, quamuis ignoranter, non tantum pri-
uantur^w, sed etiam ad alia quæcunque bene-
ficia, redduntur inhabiles^a. Nisi cum eis fue-
rit dispensatum^b. Nec diuersum in apostas-
tis dicendum, cum & hi infames sint^c, Sa-
crumque ordinem, & clericatum recipere
prohibeantur^d. Quibus poenis pariter affi-
ciuntur, falsarij literarum Papæ^e, & fœnera-
tores, seu usurarij manifesti, qui & infamia
notantur^f, & prohibentur ad sacros ordines
promoueri^g. Multoque magis sacrilegi,
quos non tantum infamia conspersos^h, & ad
sacros ordines prohibitos promoueri, con-
statⁱ: sed & anathemate feriendos^k. Quin si
in personam ecclesiasticam^l, aut ecclesiam
ipsam^m, cum violentia deliquerint, ipso iu-
re Anathematis vinculo subiecti, ab omniū
confortio fidelium, eliminantur. Quod Do-
cto. alibi plenius disputantⁿ. Scortatores
vero manifesti, seu vt vocant publici con-
cubinarij, quia ab officio (quod ab eis audi-
re prohibitum est^o, cum conuertatur eorum
benedictio, in maledictionem, & oratio in
peccatum^p.) suspensi sunt^q, atque ideo di-
uina exequentes, contrahant irregularita-

- quoties de simo.
t c. sicut de simo .c. fin.
j. q. viij.
u d.c. quoties. c. cùm li-
queat. ca. eos qui. c. fer-
tur. j. q. j. gl. c. si quis pe-
cuniam. lxxix. dist.
x c. fi. q. iij. glo. c. j. de-
testib. in. vj.
y c. sanè. xv. q. iij. Pa-
nor. c. ex diligentí de si-
mon.
z c. pe. de elect. c. insi-
nuatum. c. ex insinuatio-
ne &c. seq. de simo.
a c. cùm clericí de pac.
b Gl. d. c. ex diligentí.
c c. infames. vj. q. j.
d c. fi. de apost. c. pen.
& fi. so. dist.
e c. ad falsariorum de-
cri. fals.
f c. quāquam de usur.
in. vj.
g c. de petro. xlviij. dist.
h c. fi. de furt. d. c. infâ-
mes.
i ca. si quis præsbyter
so. dist. iiii.
k c. conquestus de foro
compe.
l c. cùm pro causa de
sen. excom. c. si quis sua-
dente. xij. q. iij.
m c. non minus de im-
muni. eccl. c. cõquesti. de

sen. excomm. c. canonica. xij. q. iij. n Panor. &c. alijs. d. c. conquestus.
o c. nullus &c. seq. xxxij. di. p c. si qui sunt. lxxxij. di. q c. preter. xxxij. dist.

r c.j.de re iud.in.vj.c.
 j s.f.i.de sen.excom.
 s c.f.i.de rescri.in.vj.
 f Panor.ca.uestra.d de
 cohab.cler.
 u c.pastoralis.s.f.i.de
 appel.Gl.cle.f.i.de poen.
 x s.necnon de concub.
 prag.
 y c.quesitum de temp.
 ordi.
 z s.er nihilominus de
 cocub.prag.s.j.de pub.
 concub.concord.
 a Pet.Rebuff.extensem
 in titu.de pa.possesso.
 nu.clxxiiij.

tem^r, beneficio quod propter officium da-
 tur^s, suspensi quoque intelligi debent^t vbi
 enim ex magna causa ecclesiæ communio
 denegatur, ecclesiastici prouentus, sunt me-
 ritò subtrahendi^u. Et si ab Episcopo moniti
 scortatores clerici concubinam non dimit-
 tunt, omnibus beneficijs priuari debent^x: &
 ad futura quæcunque inhabiles efficiuntur^v.
 Nisi post manifestam vitæ emendationem,
 cum illis fuerit humaniter dispensatū^z. Nec
 ignoro, alios casus à recentioribus^a memo-
 rari, quibus clericus beneficiorum sit inca-
 pax: At ego lectorē iam explesse mihi vi-
 deor, cum ceteri omnes, ex superioribus de-
 cidi, terminarique possint: atque hæc qui-
 dem haftenus.

Valentia xvij.Nouembris 1547.

✠ Paraphrasis, in Tracta-
 tum Sacerdotio-
 rum, Pars
 quarta.

Qui

Suspensus ab
 officio qua-
 do à benefi-
 cio suspenda-
 tur.

Quibus modis, bene-
ficia clericis con-
cedantur.

Decollatione.

S P M M A E R E R V M.

- 1 Prouisio, verbum generale.
- 2 Collatio quid.
- 3 Collatio simoniaca, nulla ipso iure.
- 4 Preces, quando simoniam inducant.
- 5 Collatio sub conditione, an fiat.
- 6 Collatio intra sex menses, facienda.
- 7 Clandestini actus, suspecti.
- 8 Collatio occulte facti, valet.
- 9 Collatio coram testibus, fieri debet.
- 10 Patroni consensu, in collatione necessarius.
- 11 Ordinarius collator, quis.
- 12 Deuolutio, ad quem fiat.
- 13 Collatio nulla, an confirmetur.
- 14 Ius ad rem, & in re, quando queratur. —
- 15 Institutio quid.
- 16 Investitura propria, & abusiva.
- 17 Intrusus quis dicatur. —
- 18 Signatura, in ad posse, sufficiat.
- 19 Possessio apprehenditur, per signaturam.
- 20 Signatura, perficit gratiam.
- 21 Gratia, quando dicatur informis.
- 22 Executor, quando habeat iurisdicti. exerci-
tium.
- 23 Reg. Cancell. de non iudicando, declarata.
- 24 Expositum, c. primo de elec. in Extravag.

E B E N E F I C I O ,
varijs, multisq[ue] modis
prouideri potest, sed his
præcipue, collatione, po-
stulatione, electione: præ-
sentatione, nominatione,

Provisionis
varij modi.

a c.eum in illis. §. cum
autem de preb.in.vj.

b Gl.cle.fi.de elect.

c c.fi quis.c.ego.j.q.vj.

d c.ordinationes.j.q.j.

e c.cū pridem.c.fin.de
pac.c. quām pio.j.q.iq.

f c.Moyses.vij.q.j.

g d.c.ordinationes Pa-
nor.c.cū clerici de pac.

h Fely.c.insinuatam de
Simo.

i c.Mattheus. c. nobis
eo.titu.

k c.cum M.ubi Doct.
de const.c.tua nos de si-
mo.c.si motu de preb.
in.vj.

l Gl.c.tuam de eta. et
quali. & m.d.c.ordina-
tiones.

m c.un.s. pe.ut eccles.
bcnisti.

n c.extirpande.s.fi. de
præben.

o c.cum olim de re iu-
di.ca. senteniam. xxxv.
questio.ix.

p c.cū dilectus de elec.

& gratia : qui omnes, vno prouisionis verbo
continentur^b, collatio autem quantum ad ré
nostram pertinet, sic mea sententia finiri po-

test, *Vt si gratuita quedam, beneficij vacantis as-
signatio, ab habente potestatem, idoneo Clerico legit-*

Collatio
quid.

*time fieri. Gratuitam imprimis eam esse opor-
tet, hoc est sine præmio, non mercenariam,
non precio precibus, d' pactionibus e', obse-
quijs, aliaque humana gratia factam f. alio-
qui simonia contraheretur, qua nulla reddi-
tur ipso iure collatio. Nisi simoniam, igno-*

Simonia
collatio nul-
la.

*raret prouisus^h. Quo tamē casu, oportebit
eum abdicare se beneficio, quam primùm si-
moniae labem contractam cognouerit i.*

*Nec prædictis obstat, quod dici solet Preces
simoniam non inducere^k: hoc enim in preci-*

Preces an in-
ducant Simo-
niam.

*bus, ex honesto aliquo affectu procedētibus,
ex merito puta promouendi, recipiēdum est
fecus si ex carnali affectu, ratione videlicet*

consanguinitatis, amicitiae aut lucri gratia^l.
Abesse à collatione benefici diminutio^m,

*per reseruationem pensionis, aut alium mo-
dum factaⁿ: & omnis surreptio debet, vt gra-
tuita dicatur^o. Nam & indignum nimis esset
& exēplo perniciosum per surreptionis astu-
tiam, ad sacerdotium promoueri. Debet itē*

fieri

Collatio sub
conditione.

Cōditio quā
tacitē inest.

Collatio in-
tra sex men-
ses facienda.

Collatio an
palā fieri de-
beat.

Clandestini
actus suspe-
ctu.

fieri purē collatio, nō sub cōditione^q, nec al-
ternatiuē, vt Titio, vel meuiō assignetur^r, nec
copulatiuē^s, hoc ideo casu, quia duos in ea-

dem ecclesia intitulari (vt dicunt) vetitum
est^t. illis verò, quia per conditionem, & alter
natiuam, collatoris voluntas incerta redditur
& dubia, cum tamē oporteat, beneficij prou-
isionem ex puro conferentis consensu proce-
dere^u à solo Roma. Ponti facta, ad tempus^v,
sub cōditione^y, alternatim, aut cōiunctim^z,
beneficij collatio, ex supræma quam habet in
beneficijs potestate, defenditur, sed & sub con-
ditione, quæ de iure inest, puta (*si vacat*
beneficium,) ab Episcopo, & quocūq; ordina-
rio, collatio fieri potest, ^a licet collationem
vterque, & collator, & prouisus signoret^b. Hęc
enim adiectio si vacat, admonitionem in se
magis, quām conditionem, habere videtur^c,
& dici vulgō solet, conditions extrinse-
cus venientes, id est quā tacitē insunt, expref-
fas nihil operari^d. Non potest præterea bene-
ficium, nisi vacās, (quod suprà declaratū ex-
titit) & intra sex mēses cōferri^e, nisi ex causa
permutationis, resignatū sit, ad cuius colla-
tionem, tempus præstitutum non est^f. Sicuti
nec in hospitalibus^g, in ordinarijs præterea
lateranense conciliū loquitur^h. Vnde execu-
tor, qui Papæ vice fungitur, siemestri tempore
non arctatur ad conferendum^k. Sed an palā
collatio fieri debeat quæstionis est. Et quo-
niā pro ijs quæ palā fiunt, & apertē lex
præsumit^l, contraquē actus clandestini, su-
specti sunt^m. Tutius est nō in occulto cōferre

q c.ij.de elec.in.vj.
r Archid.c.pastoralis.
vij.q.j.

s Fely.c.ij.col.fi. de ap.
t c.sicut.vij.q.j.

u d.c.ij.dc elec.in.vj.

x c.ueniēs.de fil.præsb.
y d.c.pastoralis ubi Ar-
chi.Fely.d.c.ij.de app.

z c.ij. de præb. in.vj.
clc.fi.uſlit.pend.

a Gloss.d.c.ij.de elect.
in.vj.

b Io.Mona.c.si tibi ab-
senti de præb.co.lib.

c I.muto.ij.ffi.de tu-
tel.

d Lij.ffi.de leg.j.l.alia-
quādo.ffi.de cōdi. & de-
mō.glos.Pan.c.signifi-
casti de elec.

e c.ij.de cōces.præb.

f Paul.Leaz.ä.cle.j.de
re.permut.

g Fred.tract.permut.
q.xxix.

h d.c.ij. de cōces.præb.
i c.fani de offi.deleg.c.
fi.xciij.dist.

k Glo.cle.si de benefi-
cio de præb. & s. itē cir-
ca de colla.prag.

l l.non existimo.ffi.de
admi.tuto.

m c.consuluit de off.de
leg.glos.lj.C.de interd.
mat.

- n c. quia propter. s. fi.
de elect.
- o c. un. s. j. ut eccl. be-
nefi.
- p l. non minorem. C. de
transact.
- q Panor. c. j. de cland.
despon.
- r c. si tantum. vj. q. ij.
- s Rot. 22. et 348. no.
- t c. post cessione de. pb.
- c. ij. de off. ord. in. vj.
- u c. illud de iur. patr. c.
decernimus. xvij. q. viij.
- x Panor. Fely. et alij
c. cum Bertholdus de re
iudi.
- y c. ij. c. si à sede de pre-
ben. in. vj.
- z c. j. de off. leg. in. vj.
- a c. omnes basilica. xvij.
q. viij.
- b c. licet. ubi Panor. de
sup. neg. prælat.
- c c. a iudicibus. ij. q. vj.
- Gl. s. item quod omnia
de colla. prag.
- d c. ordinarij cum glo.
de off. ord. in. vj.
- e c. cum in cunctis. s.
fi. de electio.
- f c. requisisti de testa.
- g c. licet de sup. negl.
præb. c. ij. de concess. præ-
ben. et d. s. fi.
- h c. postulasti de cler.
excom.
- i d. c. cum in cunctis.

beneficiumⁿ. Neque enim clancularia colla-
tio, suspitione caret^o, quæ licet mero iure de-
fendatur, p^r accendentibus tamen alijs admini-
culis infirmari facilè potest^q. Vbi præsertim
alteri damnum irrogaretur^r. Qua ratione sty-
lus curiæ Romanæ introduxit, & vsus Gal-
lorum comprobauit, ne in impetrantibus, aut
alterius præiudicium, factæ sine testibus col-
lationes recipiātur, licet alioqui, stetur omni-
no literis, aut tētico sigillo annotatis, in ijs que
ad officium sigillantis pertinent^s. Præter hæc
fieri debet, de patroni consensu collatio, si
beneficium sit patronatum^t. Quod à docto-
ribus alibi plenissimè disputatum^u, loco ma-
gis idoneo, paulo infra tractabimus. Opor-
tet denique & eum qui confert, & eum cui co-
fertur, vt suprà accuratè probauimus, capaces
esse. Eum qui confert, scilicet conferendi po-
testatē habere, quia sit Papa^v, Legatus, Cardi-
nalis^w, Episcopus^x, aut alijs ordinarius colla-
tor, cuius potestas non sit ad superiorem de-
i uoluta^y. Ordinarij autem nomine continen-
tur, quicunque suo iure conferunt, siue id le-
ge communi, siue ex priuilegio, habeat, licet
Episcopo inferiores^z. Qui si indignis, confe-
rant beneficia, aut intra præscriptum à lege
tempus, negligant conferre, Pro ea vice, pote-
tate conferendi priuantur^{aa}, facta eius facul-
tatis, de prælato, ad capitulum, ob magnam,
quæ est inter eos cōunionem^{bb}, aut ad pro-
ximum superiorem, deuolutione^{cc}, facta autē
collation nulliter, excommunicato puta^{dd}, aut
aliter incapaci^{ee}, per sequētem absolutionem,
aut

Collatio co-
ram testibus
fieri debet.

Patroni in
collatione cō-
fensus.

Ordinarius
collator.

Deuolutio
ad quæ fiat.

Collatio mi-
la an conuale-
scat.

aut dispensationem superuenientem, in foro
saltem contentioso, non conualescit.^a Neque
enim firmatur ex postfacto, quod initio nul-
lum fuit.^b Vbi verò collatio, omni ex parte le-

Ius ad rem quā
do queratur.

^c 14 gitimè facta est, ius ad rem, idest ad benefi-
cium, clero tribuit.^m Sicuti, electio, electo,ⁿ
presentatio, presentato, & gratia expectatiua
præbendæ, recepto in canonicū.^p Postquā ve-
rò acceptauerit Clericus, ius in re acquirit, q.
etiam ante adeptam possessionē, quam præ-

Institutio.

^r 15 cedere debet institutio corporalis, hoc est ap-
probatio, & confirmatio collati tituli^s, visita-
tore paulò vocabulo, uestitura dicta, facta

Inuestitura.

^t 16 siquidem verbali collatione uestitur cleri-
cus de beneficio per annuli, pilei, calami, aut
alterius cuiusvis rei traditionem, ab Archidiaco-
no, qui iure communi hāc facultatem
habet^u, cum autem verbalis hāc uestitura,
impropria sit & abusiva, non in possessionis
substātia, sed in signo, & quodam præambu-
lo dūtaxat cōsistens^x, possessionē non trans-
fert^y, tametsi possessor cōsentiat^z: nisi forte in
rei, hoc est beneficij, ab alio nō possessi, con-
spectu, & præsentia facta sit^a. Aut diuersum
recepit cōsuetudo.^b Itaq; missiōe in posses-
sionē corporali, opus erit^c. Quā adipisci ex
Cācell. Reg.^d intra sex menses oportet. Licet
ius commune, certum tempus non diffiniue-

Abusiva uesti-
tura.

^e 17 rit.^f Missionē verò neglecta, beneficij posses-
sionem clericus apprehendere non potest^g,
alioqui diceretur intrusus^h. Sic enim ius Pō-
tificium eum appellat, qui suo sensu, spreta
superioris authoritate, beneficij possessionem

Intrusus quis
dicitur.

^k Archi.c. nullus. lxxij.
dis.Fely.c. cum dilectus.
col.ij.de accusa.

^l c.auditus de elec.ca.si
eo tpe de rescrip.in.v.j.

^m Glos.c.fi.de conces.
prēb.m.vj.

ⁿ c.fi.de trāsl.episcop.

^o c.dilectus de off.leg.

^p c.si postquā de præ-

ben.in.vj.

^q c.si tibi absenti.co.ti.

^r d.c.fi.de cōcess.prēb.

^s c.ad hāc de off.arch.

^t c.cum olim de re ius
di.c.ex ore de ijs que fi.

à pr.elat.

^u c.ad hāc.c.nt nostrū
de offi.Archid.

^x c.j.ubi Bal. quid sit
inuestit.in frud.

^y Non statim ff.de pe-
cul.c.per tuas de dona.

^z Inno.d.c.ex ore.

^a I.claubus.ff.de cōtr.

emp.l.j.s.si iusserim.^f

^l quod meo.s.si uendi-
torē ff.de acqui.poss.

^b c.ij.de consuet.

^c Glo.c.pro illorū de
prēb.c. c.authoritate
de instit.

^d Reg.Cācell.lxxij.

^e Auriol.c.eam te nu-
267.de rescrip.ⁱ

^f c.pastoralis de priuil.

^g c.cū q de prēb.m.vj.

h c.ad aures de excess. prael. c. quia diuersitatē de concess. preben.
 i Fely.c.ueniens de accusa.
 k d.c.eum qui.
 l c.j.de elect. in extra.
 io.

m Rot. 455. in no.

n Bellamer. decis. 609.
 Gomes. reg. de non iud.
 iux. for. supp.

o Bellame. cōsi. xxxiiij.

p Gomes. d. reg. de non iud. iux. for. supp. q.v.

q Rebu. de pa. pos. n. si.

r c. relatum de iur. pa. trona.

s d.c.ad aures. d.ca. cū qui. gl.c.nisi. s.j. de re-
nuntia.

t c. ueniens de accusa.
 Cald. consil. xiiij. de uer-
bo. signi.

u c. si. de excess. prela.
 d.c. quia diuersitatem.

x e. ij. de in integ. resti.
 c. ex frequentibus de in-
stitutio.

iuadit h, licet vt plerique omnes existimant
 18 titulum habeat clericus. Adeo quidem, vt
 crebrō traditum sit, clericum, qui cum sim-

plici signatura, non leuatis, (vt dicunt) bullis
 possessionem beneficij naqt⁹ est, intrusum, &
 violentum esse. Ideoque omne ius amittere^k.
 Idque Bonifacij cōstitutione expressum nō-
 nulli putant, quos etiam iuuerit ratio. Ante
 confectionem quippe literarum, nondum vi-
 detur perfecta gratia, cū executor, literis
 non confectis, eam exequi prohibetur^m. Et
 quoniam potest contingere, super tali signa-
 tura, non expediri literas, aut sub alijs clau-
 sulis, ob insolitas in supplicatione expref-
 fasⁿ. Nam & alioqui frustra, & otiosè nimis,
 tot officiales cancellariæ præposuit set Ro-
 ma. Ponti. certam illis formam præstituens,
 literas expediendi, si sola supplicatio, sine
 19 bullis sufficeret^o. Alijs verò, hæc sententia
 merito displicuit, verius existimantibus,
 possessionem ex simplici signatura, iure ad-
 præhendi posse, nullumq; ex hac possessione,
 intrusionis vitium contrahi^p. Idq; in Gallo-
 rum moribus esse Docti, viri testantur^q.
 Et huic sententiæ nos ad stipulamur. Intrusus
 quippè dicitur, qui nō per ostium intrat, sed
 aliunde concendit: vt qui sine titulo, vel co-
 lore, sua authoritate beneficium occupat^r, aut
 cum titulo iniusto, & non canonico, obtenu-
 to puta à superiore suspenso, excommunicata^s
 aut alia ratione, potestatem conferendi
 non habente^t: quibus casibus, non omnino ef-
 fugit intrusionē clericus. Licet superioris au-

Signatura an
sufficiat ad
poss.

Possessione
ex simplici si-
gnatura ap-
prehendereli
cer.

Intrusus.

thori

Signatura
præfici gra-
mam.

Possessione
intrare cū si-
gnatura.

Gratia infor-
mis.

Regula de
non iudican-
do.

thoritas intercedat^y. Atqui supplicatio, seu
signatura, titulus est^z, gratiamque perficit nā
eo ipso ut Calde.^a dicebat, quod Papa dicit
hac, non expectato alio literarum adminicu-
lo, gratia facta est. Neque enim literæ ad esse,
sed ad probationem requiruntur.^b Idque vel
exo constat qanō expirat gratia, tamet' mo-
riatur Papa ante literarum expeditionem,^c
sed à successore, expediendæ sunt literæ, in for-
ma rationi congruit.^d Et vacat beneficium
per mortem impetrantis, solam signaturam
habentis^e. Et à sola signatura, dispensatio ad
duo incompatibilia effectum accipit^f. Quā-
uis Reg. Cancell.^g dicat, dispensationem nō
suffragari, nisi literis expeditis, cū itaque cle-
ricus signaturam habens titulum canonicum
saltē coloratum habere dicatur, poterit cū
sola supplicatione, beneficij possessionem ob-
tinere^h. Neque enim de substātia gratiæ sunt
literæ, sed ad probationem tantū desideran-
turⁱ. Vnde quod Rota dicebat,^k gratiæ infor-
mem esse, & imperfectam, ante literarū, ex-
peditionē: in executoribus de quibus agit,
sanè recipiendum est: qui iurisdictionis exer-
citium, sine literis non habet. Cum omnis eo-
rum authoritas, à literarum forma pendeat^l.
Quocirca licet iurisdictionem acquirant, à
tempore datæ, illā tamen ante receptas literas
non exercent^m. Nec etiam me mouerit can-
cel. Regula, De non iudicando secundum teno-
rem supplicationis, quam Rota semper intelle-
xit, in petitorio, & adiudicatione tituli, non
vbi de possessorio agiturⁿ. Denique non ob-

y Glo.c.sum super e de
causs.posseſſio. & pro-
prietā.

z Caſiado.decif.ult.de
reſti. ſpol.

a Cald.ca. quisquis de
elect.

b c.institutionis. xxv.
quæſtio.ij.

c Pan.c.in noſtra col.
fi.de reſcr. Arch.pro. sext.

d Reg.Cancell.8.Ball.
humanū ī fi.C. de legib.

e Rota.882. in Ant.

f Glo.Reg. Cäcel.xij.
col.fi. Gomes.reg. de nō
iud.iuxta. for. ſup. q.s.

g Reg.Cancell.lij.

h Caſiod.d.decif.ult.

i l.j.c.de mād.prin.Pa-
nor.d.c.in noſtra.

k Rota.d.decif.458.

l c.pastoralis.5.fin. de
reſcrip.

m c.super eo.ij.de ap-
pel.loā.and.c.eam te.in
fi.de reſcrip.

n Caſiodo.d.decif.vlt.
Comes.d.quæſt.v.

^{o c. de elect. in extra.} 24 stat Bonifac. Constitutio, ^{o quæ in Abba-}
co. ^{tij, Episcopatibus, alijsque maioribus di-}
^{gnitatibus, ob grauitatem impendentis pe-}
^{riculi, specialiter loquitur. Quare in mino-}
^{ribus beneficijs, diuersum constitutum, in-}
^{telligidebet.}

Expositio
7. de electio.

^{p. c. ubi periculum de}
elect. in. vj. & d. c. j. in
prin.
^{q. l. maritus. C. de Pro}
^{cute.}

De postula- tione.

S U M M A E R E R V M

- 1 Electius beneficijs, tripliciter prouidetur.
- 2 Postulatio quid.
- 3 Postulare qui possint.
- 4 Indigni ad postulandum.
- 5 Postulantium concordia, qualis.
- 6 Maiorem partem consentire, quandoque non sa-
tis est.
- 7 Gratiam, an capitulum faciat.
- 8 Postulantes, quando varient.
- 9 Postulari, qui prohibeantur.
- 10 Nuptie, inter Episcopum, & Ecclesiam.
- 11 Clericus, cum Ecclesia, non contrahit.
- 12 Cardinalis, in postuletur.
- 13 Cardinales, pars corporis Papæ.
- 14 Abbas eligi potest.
- 15 Postulantes indignum, an priuati ipso iure.
- 16 Argumentum de elect. ad postulationem.
- 17 Postulationem, quis admittat.
- 18 Confirmatio, in postulatione, non necessaria.
- 19 Postulatio, innititur gratiae.
- 20 Postulatio, non solemnis.

C. 3.

Electiuis be-
neficijs quan-
do prouidea-
tur.

Postulatio.

Postulare qui
possint.

Indigni ad
postulandum

Vnanimiter
quid fiat.

ER COLLATIONEM DE
qua mox diximus , collatiuis
beneficijs prouideatur^a. Electi-
uisverò triplex via. Postulatio-
ne videlicet, electione, & nominatione^b. Ni-
hil aliud autem est postulatio, quam *supplex*
2 *quædam petitio*, *personæ*, (*non propter vitium*,)
eligi prohibite, per *Capitulum*, ad *prælaturam va-*
cantem, apud *superiorem vñanimiter facta*^c. Quæ
finitio demonstrat, in postulatione, tres per-
sonas considerandas esse, quibus totus hic tra-
ctatus continetur, & clauditur. postulantis,
postulati, & eius apud quem fit postulatio.
3 Postulare, eos imprimis posse, certū est, qui
eligendi facultatem habent.^d Vt canonicos,
& alias collegiales personas, quibus ius eli-
gendi futurum *prælatum*, iure cōmuni com-
petit^e. Et eos per contrarium, constat indi-
gnos ad postulandum, qui sunt indigni ad
4 eligendum^f. Cūm enim per postulationem,
vt vulgo creditum est, ad electionem deue-
niatur: quibus interdicta est electio, inhibita
5 quoque postulatio intelligi debet^g. Postulan-
tes autem concordes, & vñanimes esse opor-
tet^h, hoc est quemadmodum pleriq; omnes
interpretantur, vt nemo dissideat, nemo dis-
crepet: sed omnes in vnum consentiantⁱ. Id
enim propriè dicitur concorditer, & vñani-
miter fieri^k. Et actus est gratiæ postulatio^l,
6 in actibus autem volūtarijs & gratiōsis, non
sufficit factum à maiori parte capituli, sed
omnes ad vnum nemine, (vt dicunt) discre-

L

a Gl.cle.quia continua-
git. s. ut autem de reli-
gio.do.

b c.bone.j.in fi.de po-
stul.præla.

c e.innotuit. s. habito
de elect.c.bona.ij. & .c.
fi.de postul.prælato.

d d.c.bona.ij.s. cate-
rum.

e c.fi.xvj.q.vij.

f Glo.fi. & Bal.c.j.de
resti.spol.

g l.oratio.ff.de spōn.

h d.c.bona.ij. & d.c.
fi.de postul.præla.

i d.c.bona.ubi Panor.
j.not.

k c.cū dilecti de elec.
Gloss.c. cupientes. s. ad
hac eo.titu. in.vj. & in
cle.ne Romanie eo.tit.

l c.j.c.bona.j. & cap.
pe.de postul. præla.d.c.
cupientes. s. pe.

m Gl.c.cū oēs de cōsti.
n Hostien. & Goff. in
summa.
o d.c.bone.j.

p c.scrip̄tum de elec.

q d.c.bone.c.in Genesi
&c.scrip̄tum de elec.

r l.quod maior.ff.ad
municip.c.j. & fi.de ijs
quā fi.ā maio.

s Card.Panor.& doc.
d.c.cum omnes.

t d.c.pe.de postul. pr.e
la. & d.c. cupientes. g.
penul.

u Gl.d.c.cum omnes.

x d.c.pe.& d.g.deniq;

y d.c.bone.ij. de po-
stul.pr.e.la.

z c.in cauſis in fi.ubi
gl.& Doct.de elec.t.

a Panor.ca.publicato
col.pe.de elec.

b Panor.rub.de postu-
la.pr.e.la.

c d.c.publicato.c. fin.
viiij.q.ij.

d c.fi. de transl.episc.
Glo.c.quanto.lxij.dist.

e Cle.cum illusio de re-

nuntia.

f l.nemo potest.ff.de
reg.iur.c.mutare eo.tit.

in.vj.

pante, consentire oportet^m. Nec alias vt Hoſtiensis, & alijⁿ teſtantur confueuit ecclesia Romana, postulationem recipere: ^o sed hæc ſententia ex professo Innocentij conſtitutioni^p repugnat, vt ab ea meritò diſcedendum putem. Quodque fit à maiori & ſaniori parte capitulo, (Si tamen pars illa fit duplo maiori:) attendēdū^q. Conſtas enim eſt in aetibus vniuersitatis regula, vt omnes egiffe videantur, quod maior pars efficit, etiam (vt plerique viſum eſt,^r) ſi aetus illi gratiae eſſent, & meræ volūtatis: quibus tamē nō anumeraue rim postulationem, niſi respectu ſuperioris, apud quem fit petitio^t. Vnde quāuis verum ſit, ^u gratiam à capitulo concedendam, nemine repugnante: nihil obſtat. hoc enim accipiē dum eſt, vbi collegium gratiam faceret, non etiam quando peteret, vt in postulatione cōtingit, ^v quam ſi ſemel ſuperiori preeſentaue- 8 rent, nō poſſunt variare poſtulantes. Licet ante preeſentationem, publicato quāuis ſcrutinio, liberū ſit illis retrocedere, ^w ſi non obſtet fides preeſtitā compromiſſo^z. Cūm poſtulantes non propriè dicantur conſentire, ſed declarare, & tractare, ^x votum ſuū, in ſupe- riorem dirigēdo^b. Nec vllum ius poſtulato, (cūm ſit inhabilis,) ex ſola poſtulatione quaे ritur, qui ideo conqueri non poſteſt. Secus igi- tur in elec̄tione, publicato ſcrutinio, ^y cūm per eam ius acquirat elec̄tus^d. Mutare autem con- filium in alterius iniuriam, ecclesiasticis pree- ſertim personis ^e non licet: ^f poſtulari verò 9 poſſunt ij, qui eligi, (non propter vitium)

Factū à ma-
iori parte at-
tendendum.

Gratiā quo-
modo capitu-
lum facit.

Postulantes
varient.

Electores nō
variant.

Postulari qui
poſſint.

pro

prohibentur, ut nondum sacris initiatu*s* ordinibus^h, non iustæ ætatis clericus, attingens tamen. xxvij. annum^k, illegitimè natus,^l & alteri ecclesiæ Cathedrali alligatus^m, ut Episco-

pus, inter quem & ecclesiā, cùm matrimo-

nium contractum intelligaturⁿ, ob idque an-

nulum gestare ei sit concessum, sicuti nō po-

test maritus constantibus primis nuptijs, se-

condani vxorem superinducere: p*ra*ita nec alte-

ri ecclesiæ p*ra*fici Episcopus, nisi prioris vin-

culo dissoluto^q. Sic enim de carnali matri-

Vxores duas
nemo habet.

Matrimoniu-

spiritale.

Cardinalium
dignitas.

Cardinalis
eligitur.

Monach^o ele-

ctus non con-

fentit.

g c. fi. de postul. præla.
c. un. illo tit. in. vj.
h c. dudum. j. de elec. e.
pteræa de etia. & quali.
i d. c. cupientes. s. de-
nique.

k c. un. de postu. præla.
in extra. io.

l c. immotuit de elec.

m d. c. bone. ij. & d. c.
fi. de postu. præla.

n c. cum inter canonis-
cos de elect.

o c. pe. de uit. & bone.
cle. c. foemine. xxx. q. v.

p l. cùm qui duas. C. de
adult. Roma. vij.

q c. sicut. vij. q. j.

r c. fi. de transl. epis. c.
nuptiarum. xxvij. q. j.

s Glos. d. c. fi. de transl.
episc.

t c. si abbate de elect.
in. vj.

u c. ecclesia. ij. de elec.

x Panor. c. ij. de cleri.
non resid.

y ca. cum non liceat de
prescrip.

z c. bone. ij. de postul.
præla.

a c. cum uenerabilis de
confue.

b d. c. si Abbatem.

c d. c. ecclesia. ij.

d c. si religiosus de elec-
tio. in. vj.

e c. bonae. j. postu. pl.

f d. c. fi. de transl. epis.

ii monio, ad spiritale ratiocinari licet^r, cūq; nō tanta sit co*in*unctio inter alios prælatos, & ecclesiā. atq; ideo in solis Episcopis, propriè, & strictè, matrimoniu*s* spiritale cōsideret^s, poterit Abbas, & quicquid; prælatus præter Episco-

12 pū eligit, etiā Card.^u Nec obstat q*uod* Cardina-

13 les pars sunt corporis Papæ^x, cīsq; nō liceat Curiam Romanam deferere, sine Roma. Pontif. authoritate^y, & ideo videantur: Episcoporum exemplo, ecclesiæ alligati, postulari non eligi posse^z. Hoc enim nihil infert,

14 quandoquidem nec Abbas, monasterio si-
ne licentia superioris migrare possit,^a & tamē iure eligatur^b. Dicendum igitur, Cardinalem, præsbyterum, vel diaconu*s*, eligi posse^c, at elec-
tioni de se factæ, nisi iubente Papa, consen-
sum præbere non posse. Sicuti nec monachus electus, sine Abbatis authoritate.^d Cardinalis verò Episcopus, postulari debet,^e cùm eligi prohibeat, non quia Cardinalis, sed quia Episcopus^f. Cæterum qui propter crimen eli-
gi non possunt, postulari quoque prohiben-

- g c.j. et c.f. de postul. 15 tur^e. Adeò vt postulantes, Pro ea vice po-
 stulandi, seu eligendi priuentur potestate^h.
 h c.scrip^{tū} in f. de ele.
 c.j. et c.i. de postu.pra-
 lat.
 i c.cum in cunctis. s.f.
 de elect.
 k Panor.c.i. de testa.
 l c.f. de transl.episc.

 m c.pe.de postu.prel.
 n d.c.scrip^{tū} et d.c.j.
 o l.oratio.ff.de spons.
 p Panor.d.c.i.
 q Bald.l.un.ad fin.C.si
 rect.pro.
 r c.quia pppter de ele.
 s Gl.cle.un.dc consan.
 et affi.
 t d.l.oratio.
 u Bal.d.l.unica.
 x c.j.cum simi.de po-
 stul.prela.
 y Gl.c.indenitatis de
 elect.in.vj.Panor.d.c.j.
 col.f.
 z Glo.c.f. in princ.de 17 nis Vlpiani regulā cessare^m: verum enim uero
 elec.in.vj.
 a c.bone.i.j. s.f. de po-
 stu.prala.
 b c.in noī dñi.23.dist.
 c c.in causis.s.fina.de
 elect.c.post translatio-
 nem.s.f.de renun.
 d d.c.bone.d.c.in caus-
 sis.d.c. post translatio-
 nem.
- 16 tutum, ⁱ cum sit poenale: & ingens diffe-
 rentia ratio subdit, ad postulationem tra-
 hin non debet.^k Grauius quippe delinquent
 eligentes, qui tribuunt ius electo^l, quām po-
 stulantes, qui nec ius conferre, nec propriè cō
 sentire dicuntur^m. Et hanc nostram senten-
 tiā, Innocen.iij.ⁿ verba vbique cōfirmant.
 Nec obstat, quod cum per postulationē ad
 electionem vt dici solet perueniatur: eadem
 vtriusque debeat esse prohibitio^o. Id enim de-
 mus licet: negandum est, poenam electionis,
 in postulatione locū habere^p. Nam nec ex-
 cōmunicatis eligētibus, iij ex cōmunicati cen-
 sentur, qui in scrutinio ferunt suffragium^q:
 quamuis actus ille, ad electionem præparato-
 riū sit.^r Nec poena contrahenti matrimoniu-
 m indicta, ad contrahentes sponsalia extēditur^s:
 tametsi his casibus, sponsalia inhibeātur, qui-
 bus nuptiæ, ^t vt merito responsum sit, in pœ
 18 nis Vlpiani regulā cessare^m: verum enim uero
 postulationem admittit superior, ^x qui super
 electionis impedimento valeat dispensare^y:
 factaque ab eo postulationis comprobatio,
 electionis confirmata plenum habet effe-
 ctum.^z Nec alia expectatur confirmatio^a.
 Ut nec in electione Romani Pontificis.^b Sed
 simulatque postulatus admissus est, fit ei po-
 testas, ad ecclesias postulantium transeundi^c,
 quod cum iure verum sit^d, fallūtur interpre-
 tes

Postulantes
indignum.

Electio tri-
buit ius.

Postulantes
quis admitta-

Confirmatio
quando non
necessaria.

Stylus Curiae
Romanae.

tes existimantes id ex stylo Romanæ curiæ duntaxat introductū, vt vitato omni circuītu^e, ecclesiārū dispēdijs quām citissimè occur ratur^f: lege autē, per postulationem, elecītiōis tātum, capacem postulatum fieri,^g quod nul libi probatur. Vnde nec verum est quod di 19 cūnt, per postulationem ad electionem de ueniri. Licet verum sit, per postulationē perueniri ad prouisionem, ex gratia superioris^h, cui, vt sāpe diximⁱ, postulatio innititur^j. Sed nec illis assentior, postulationē nescio quam 20 non solemnem effingētibus.^k Quā ab eo peti dicunt, qui dispensare non potest, Cuius tamen consensus, propter authoritatem quā in postulatū habet, exigitur. Veluti ab abba te, aut patre, si monachus, vel filius familiās postuletur eligendus^l. Hāc enim deliramen ta sunt, cum abbatis, & patris authoritas, re spectū postulati duntaxat considerari pos fit: postulatio autem, non nisi apud superio rem postulantium fiat.^m Et hi tantūm postu lari possint, qui eligi prohibēturⁿ. Monachū autem eligi posse constat, licet electioni sine abbe consensum prāstare nequeat^o, de filio familiās quoque ambigere neminem puto, cūm in spiritualibus sui iuris censeatur^p.

Postulari qui possint.

e l. dominus. ff. de con di. indeb.

f c. ne pro defecū et. c. quia propter de elec.

g c. innotuit eo. tit.

h Io. Mona. c. j. de po stu. prela. in. vi.

i c. pe. de postu. prela. gl. c. sicut. s. nō derogan do de elec. in prag.

k Panor. c. j. col. fin. de postul. prela. & in. d. c. quia propter. ij. q.

l c. si religiosus de elec tio. in. vj.

m d. c. j. cū uulg. de po stu. prela.

n c. fi. illo tit.

o c. si religiosus de elec tio. in. vj.

p c. fi. de iud. in. vj.

De electione.

S V M M A E R E R P M.

- 1 Electio quid.
- 2 Dignitasecclesiastica.
- 3 Papa non maior Episcopo.
- 4 Prior conuentualis habet dignitatem.

L iij

- 5 Archidiaconus, an habeat dignitatem.
- 6 Primicerius, an dignitas.
- 7 Personatus.
- 8 Officium.
- 9 Electionum solemnia.
- 10 Columba spiritus sancti, occisa.
- 11 Collegij consensu communiter praestandus.
- 12 Eligere quis possit.
- 13 Electio, quando per procuratorem.
- 14 Eligere, qui prohibeantur.
- 15 Monialis pubes eligit.
- 16 Excommunicatus an eligat.
- 17 Suspensus non eligit.
- 18 Electio an sit ordinis.
- 19 Eligendo delinquentes, quando priuentar.
- 20 Electio per abusum, secularis potestatis.
- 21 Eligi qui prohibeantur.
- 22 Excommunicatus non potest eligi.
- 23 Ignorantiae electorum, quando proficit electo.
- 24 Electio, an fiat sub conditione.
- 25 Christus Petrum, sub conditione elegit.
- 26 Electio clandestina, an valeat.
- 27 Electio non tantum iuris, quam collatio, tribuit.
- 28 Maior pars, electioni consentiat.
- 29 Maior pars, quæ dicatur.
- 30 Presentatio, à maiori parte patronorum.

CAPUT III.

EDIAM DE ELECTIO-

Electio quid.

1 c.eum in cunctis in
princ.de elect.c.j.er.ij.
de concess.præb.c.Osius
§.lxj.dist.

ne dicendum, quæ nihil aliud
est,quam Idoneæ personæ,ad digni-
tatem ecclesiæ vacantem, solemnis-

Dignitas ec-
clesiastica.

2 euocatio. Est autem dignitas ecclesiastica,quæ

jure

Episcoporū
dignitas.

Abbatia est
dignitas.

Prior cōuen-
tualis.

Archidiacono-
rus.

Primiceriatus
an sit digni-
tas.

Personatus.

Officium.

iure communi ecclesiasticæ rei, administrationem cum iurisdictione habet:^b vt Episcopus, qui cæteris honorib^o ecclesiasticis eminentior est & sublimior,^c ideoque Episcopi dicuntur summi Pontifices^d, quibus ne Papa quidem ordine maior est^e. Abbas præterea, dignitatem habet:^f ei enim rerum monasterij administratio commissa est,^g concessa etiam 4 in monachos iurisdictione^h, eiusque exemplo, prior cōuentualisⁱ, cui in Abbatia modū aliquorum religiosorum collegio, prælatus est^k. Cui ideo causæ sedis apostolicæ, (quæ constitutis tantum in dignitate committuntur^l:) delegari possunt^m. Archidiaconus item, dignitatem habere dicitur, cùm teneat vicem Episcopi, & habeat iure communi iurisdictionēⁿ. Quod licet immutarit cōsuetudo, quia nulla fortè in ecclesia vtatur iurisdictione Archidiaconus. Si tñ prærogatiuis in choro & capitulo fungat, in dignitate nihilo minus dicitur esse^o. Primiceriatum denique, 6 aduersus alios^p, dignitatem esse automo^q. Cū in clericos delinquētes habeat iurisdictionem^r, licet quādoque ab honore, in quo personam constituit, personatus: & ab officio quod exercet, iniunctoque munere, nonunquam officiū dicatur^s. Est autē personatus, honor, & præcellētia quædā in ecclesia, quæ 7 canonicum alijs etiam antē receptis, tam in choro, quam in capitulo, præfert^t. Nā & persona præter vulgarem significationem, qualitatem in homine notat, qua alijs ab alio differt, vt alibi posui^u. Officium verò, est eccl-

^b Panor.c.de multi de
præb. Archi.c.j.de con-
sue.in.vj.

^c c.penul.de præb.

^d c.de his de cōse.di.v.

^e c.in nouo.xxj.d.st.

^f c.ij.de iud.c.si quis de
incep.s.xvj.q.vij.

^g c.edoceri de rescri.

^h c.quāto de offi.ord.

ⁱ c.nisi effent de præb.

^k Glo.cle.j.de sup.ne-
gli.præl.

^l c.Statutumin prin.de
rescrip.in.vj.

^m Cle. & si principa-
lis eo.titu.

ⁿ c.j.c.ad hæc de offic.
Archigl.c.j.de offi.leg.
in.vj.

^o Archi.d.c.j.Arc.con
sixxij.in prin.

^p Alex. consil.lxxvij.
uolu.ij.

^q c.cum accessissent de
cōstī. Areti.d.cōstī.xxij.

^r c.perle&tis.g.ad pri-
micarium.xxv.dist.

^s d.c.cum accessissent.

^t c.j.ubi Docto.de cō-
suetu.

^u In.l.j. ff.de stat. ho-
mi.

- x d.c.j.
y c.j.de offic. sacrif.
c.saluator.j.q.ijj.
z c.cum olim de con-
fue.c. cōsuetudo. xij. dis.
Aret.d.consi.xvij.

- a c.quia ppter de elec.
b Glo.c.sicut.s. & cū
humane de elec.i prag.
c c.statuimus.s. fin.lxj.
distin.
d d.c.quia propter.
e Hostiē.c.qualiter de
elec.Gloss.d.s. & cum
humanæ.
f Specul.tit.de elec.Pa-
nor.d.c.quia propter.
g cap.in Genesi.s.j.de
elec.c.sicut eo.tit.in.vj.
h l.j.de decur.lib.x.g.
e cum omnes de consti.
i Bart.l.omnes populi
ff.de iusti. & iur.glos.d.
S. & cum humane.doc.
d.c.cum omnes.
k c.à nobis de iur.pa.
c.fi.xvj.q.vij.
l d.c.quia propter.s.
illud. & c.pen. de elect.
m Cle.uthi qui de æta-
te & quali.
n d.c.quia propter.s.
illud.

siaſticularum rerum administratio, ſine præ-
minentia, & iurisdictione^x. vt ſacriftia^y.
Quæ omnia recipi volo, niſi diuersum ha-
beat consuetudo^z. Sed iam ſatis huic digreſ-
fioni datum, redeamus ad electionem. So-
lenniter in Epifcopatibus, Abbatijis, & alijs
prælaturis, quæ mortuo pastore viduatæ di-
cūtur, triplici via fieri potest electio, per ſcu-
tinum videlicet, compromiſſum, & inspira-
tionem^a. Inspirationisq[ue] via dupliciter^b.
Per inspirationem veram, quæ fit Deo opti-
mo maximo miraculosè reuelante^c, & quaſi
inspirationem, cum electores, nullo tractatu
præcedente, omnes vno ore in vnum conſen-
tiunt^d. Sed neutrum hodie in vſu eſſe argu-
mento eſt, quod columba quæ ſpiritum fan-
tum afferre solebat, à Ceruo iam diu, vt Ca-
noniſta dicunt, enecata ſit. Quæ formæ ab
alijs copioſiſſimè tractantur^f. In electioni-
bus verò inferiorum dignitatum, hoc tan-
tum eſt ſolemne, vt ſingulorum conſensus, in
communi, id eſt collegialiter præſtetur^g.
Nam & in quibuscumque actibus collegij, &
vniuersitatis, perpetuum eſt, vt ſingulos ſepa-
ratim conſentire non ſatis ſit: ſed conuocati,
communiter conſensum præſtare debeat^h.
Quod alibi scriptores copioſe traſtant. Eli-
gere potest qui eſt de collegio ecclesiæ vacan-
tis^k, nec per ſe tantum, ſed etiam per alium:
ſi vel præſens ægrotet, vel absens iusto impe-
dimento detineatur^l & procuratorem ſacris
initiatum^m, eundemque collegamⁿ conſti-
tuat. Alioqui electionis negotium, cum in

Electio ſit in
bus modis ſe-
lemniter.

Colib[us] ſe-
tū ſe-
cias

Coſenſus col-
legialiter p[ro]z-
ſtandus.

Eligere qui
poſſit.

Procurator à
quo recte cō-
stituatur.

Eligere qui
prohibeātur.

Monialis pu-
ella fert suf-
fragium.

Excommuni-
cati quando
electione ar-
ceantur.

Suspēsus non
eligit.

Electio an or-
dinis sit.

eo delecta censeatur personæ industria^o, per procuratorem explicari non potest, tametsi in cæteris vniuersitatis negotijs, procurator etiam à non impeditis, recte constituatur ^{q.}

ⁱ 14 Eligere nonnulli prohibentur, & imprimis impuberes, cùm iudicio careant, & discretio ne^s. Hodieque puberes, nisi duodecimeti-
mum annum attigerint, cùm antè non pos-
fint, sacris ordinibus initiari. Et non existens

ⁱ 15 in sacris, nequeat ferre suffragium^u, nisi sua-
ptè natura sit ordinum incapax. Vt monia-
lis, ^x quæ simulatque duodecimum annum
nacta est, in electione vocem habet^v. Irregu-
lares^z præterea, interdicti^a, excommunicati^b

ⁱ 16 (maioritatem excommunicatione^c, mino-
ri namque censura ligati, sacramentorum tâ-
tum participatione remouentur^d, non eligen-
ti facultate, aut his quæ sunt iurisdictionis.^e)

ⁱ 17 Suspensi, quoque, nec conferre beneficia^f, nec
eligere^g possunt, nisi à beneficio tantum^h, aut
minori essent suspensioneⁱ suspensi. Quod in
terpretes^k alibi copiosissime disputant. Nec
prædictis obstat, quod iurisdictionis magis

ⁱ 18 quam ordinis, electio videatur^l. Et quæ sunt
ordinis tantummodo tollat suspēsio^m. Nam
propriè iurisdictionis non est electioⁿ, cùm
canonicis competat^o, qui iure communi iu-
risdictionem non habent^p: sed officij dici
debet^q, A quo suspensus, iure etiam eli-

^o c. is cui de offic. leg.
in. vj.

^p d. s. illud.

^q c. cōstitutus ubi doc.
de app. Pan. d. s. illud.

^r c. ex eo de elec. m. vj.

^s l. cum prætor. s. pen.

^{ff.} de iudic. s. præterea
quib. non est permitt.

^t Cle. pe. & fi. de etat.
et quali.

^u d. cle. ut hi qui.

^x c. noua de pœnit. gl.
c. diaconissam. xxvij. q. j

^y c. indemnitatibus de
elec. m. vj.

^z c. is qui. s. fi. de sent.
excom. in. vj.

^a c. j. de postul. præl. c.
cum inter R. de elec.

^b c. postulastis de cle.
excom. c. uenerabilē de
elec.

^c c. illa de elec. tio.

^d c. ij. de exce. p.

^e c. fi. de cler. excom.

^f c. quia diuerfitatem
de conce. præb.

^g c. cū dilectus. s. quia
uerò de confue. d. c. cum
inter R.

^h c. cum Vintonensis
iuncto. c. cum in cūctis
s. fi. de elec.

ⁱ c. fi. de cler. excom.

^k Gloss. cle. fina. de poen. Panor. d. c. cum dilectus Fely. c. apostolice de except.

^l Gl. c. trāmissam de elec. m Gl. Pan. d. c. cum dilectus. n d. c. fi. de cler. excom.

^o c. fi. xvij. q. vij. p c. cum contingat de fo. compe. q Host. in summa de elect.

r. c. cum Paulus. j. q. j.

- s. c. ne p. defectu de elec.
- t. d. c. cū in cunctis. §.
- f. & d. ca. cum Vintoniensis.
- u. c. quia propter. §. qui uerò de elec.
- x. c. quisquis de elect.
- y. c. quoniā. j. xvij. q. viij.
- z. c. cum terra & ca. Massana de elec.
- a. c. nullus. lxij. dist. In no. d. c. quisquis.
- b. d. c. cū Vintonien. de elec. glo. d. c. quisquis.
- c. c. laici. xxxiiij. dist. d. c. cum in cunctis.
- d. c. ij. c. tua de elec. egr.
- e. sine etenim. xl. dist.
- ea. cūm inter canonicos de elec.
- e. c. cū in cunctis de elec.
- f. c. cū dilectus. §. quia uerò de consuet. c. cum inter R. de elec.
- g. c. j. de postu. prela.
- h. c. is qui. §. fi. de sent. excom. in fi.
- i. c. uenerabilē de elec.
- e. fin. cūm gloss. de cleri. excom.
- k. c. innotuit de elec.
- l. d. c. fi. de cler. exco.
- m. d. c. innotuit.

gendi suspensus ideo censetur^r. Qui postre-
19 mō in electione deliquerunt, eligere impe-
diuntur. Sed non vno modo, nam quando-
que vna vice tantū, vt qui intra trimestre, in
in ecclesia Cathedrali, vel regulari, non elege-
rūt^s. Aut elegerunt, sed indignū scienter,^t vel
20 cōtra præscriptas electionū formas: "non-
nūquā ad tēpus puta triū annorū, si per abu-
sum secularis potestatis, electio facta sit,^x cō-
uocatis puta per electores personis laicis ^y,
aut in laicorum voluntatem electione colla-
ta^z. Nec me clam est, eo quoque casu per po-
testatis secularis abusum, fieri electionem,
quo per vim, & impressionē Principis secula-
ris, canonici coacti elegissent^a. At tunc, vlla
pxna electores afficiendi non sunt^b. Eligi ve-
21 ro prohibentur, qui aliqua infamiae nota cō-
spersi, ^c aut notabili corporis macula, vitia-
ti sunt, ^d sicuti & indocti, aut qui natalium,
etatisue defectum patiuntur^e. Quæ omnia in
superiore huius operis parte accuratè tracta-
ta fuerāt. Suspensi^f præterea, interdicti, ^g irre-
gulares^h, & excommunicati, tam maiori, quā
minori excommunicatione, & quamuis vt
doctores existimant, eligentes hoc ignorant:
inutiliter eligunturⁱ. Neque enim potest ele-
ctorum ignorantia, incapacem, idoneum fa-
22 cere^k. Quod in ligato minori excommuni-
catione, veluti Gregorij verbis^l repugnans,
reiciendum censeo, nec me mouerit, quod
respectu natalium, non prospicit electo ignorā-
23 tia huiusmodi^m. Hic enim defectus, multo
grauior est, (cum super eo, in curatis benefi-
cijs

Electio de pri-
uantur delin-
quentes.

Electio per
abusum secu-
laris.

Eligi qui p.
hibeantur.

Suspensi nor-
eligitur.

Excommuni-
catus quād
prohibeatur
eligi.

Electorum
ignorāti qui
do profit ele-
cto.

cij, & quibuscumque dignitatibus, Papa solus dispenset.ⁿ) quam minor censura, que per Episcopum, vel proprium sacerdotem, tolli potest^o his quoque casibus, irrita fit electio, quibus non constare collationem diximus. Quamuis in duobus docto. non parum discriminis constituant, nam sub conditione, quæ tacite inest^p, & clanculum^q factam collationem, licet mero iure valere dictum sit: tamen electiones ita celebratas, nullius putant esse momenti^r. Ego verò nec his casibus, differentiam constituendam arbitror, verius in primis existimans factam sub conditione, si vacat, aut simili electionem non vitiari.^s sicuti nec collationem, admonitio enim quædam non conditio, hac adiectione continetur.^t Nec solent ideo conditiones eiusmodi actum suspendere^u. Qua ratione idē dici, nec improbabiliter potest: in alijs quibuscumque conditionibus, quæ ad præsens, aut præteritum tempus referuntur^v, vt, eligo^w

25 si possum, eligo titum si vivit, aut si legitimè natus est. Nam & Christus, cum ouium curam Petro committeret, non dissimili conditione vsus est, dicēs si diligis me, pasce oves meas^x. Licet alijs generaliter doceant, electioni nec quidem dictiōnem adiici posse, quæ conditionem signat^y. Quorum sententiam haud dubiè probauerim, in conditionibus de futuro, quamuis tacite insint. Veluti, Eligo titum, si maior pars canonorum consentiet. aut si electus^z

26 intra tempus iuris, se fecerit consacrari. Quod autem ad clandestinam electionem pertinet,

ⁿ c.unic.de fil.præsb.y.
in.vj.Panor.c.fi.co.ti.

^o c.nuper de sen.exco.

^p Gloss.c.ij.de elect.
in.vj.

^q c.un.ut eccl.benefi.

^r c.quia propter.g.fi.
de elec.d.c.ij. & utrobi
que docto.

^s c.significaſti.de elec-
tio.

^t Glo.d.c.ij.

^u I.muto.§.j.ff.de tute.

^x Lijff.de leg.j.l.ali-
quando. ff. de condi. &
demonſt.

^y t.cum ad præsens.ff.
de reb.cred.

^z Ioan.ult.d.c.signifi-
caſti.

^a Archi. & alijs. d.c.ij.

^b d.l.cum ad præsens.

^c Io.Mona.d.c.ij.

Electione
sub conditione
aut valeat.

Christus sub
conditione Pe-
tro curam co-
munit.

Clandestina
electio.

- a Gl. & doc. c. quia p 26 nec illis^d assentior, qui eam ipso iure nullam ppter. s. fi. de elect. & in d.c. un. ut eccl. benefi. e d.c. quia ppter. s. fi. f l. non dubium. C. de legib. c. quæ cōtra de re gu. iur. in. vj. g d.c. un. ut eccl. benefi. h Panor. d.c. quia p 27 corrutat: minus multo electio^b: qua non tātum iuris prestaturⁱ. Nec eos iuuuerit Innocen- tij constitutio^k, quæ vt nonnulli^l recte interpretati sunt, in electione ecclesiæ vi- duatæ, cathedralis puta, aut regularis colle- giataæ, cui hæc forma data est, dūtaxat loquitur. Non etiam in alijs, quæ præscriptam for- matum non habent. Et in quibus solus canonico- rum consensus, collegialiter^m, & uno con- 28 textuⁿ, testamenti exemplo^o, præstitus suf- ficit. Si tamen maior, & senior pars capituli, consenserit^p. In his enim quæ ad plures vt vniuersos pertinent, attenditur factum ma- 29 ioris^q partis, & senioris^r. Maiorem autem partem intelligo, respectu totius vniuersita- tis, & capituli, non partium comparatione minorum. Cūm enim vniuersitas sit imagi- narium quoddam corpus, per singulares col- legij personas, representatum^t. Maior pars vniuersitatis, tunc dūtaxat facere dicitur, cūm totius corporis, maior pars consentit^u. Nec obstat, quod efficax sit, facta à maiori 30 parte patronorum præsentatio, licet maior pars omnium non concurrat: hoc enim ideo, quia patroni vt singuli præsentant. Se- cūs igitur, vbi ab alijs, tanquam à collegio fie-

Collatio p[#]
iuriis quæ ele-
ctio tribuit.

Maioris par-
tis voluntas
spectatur.

Maior pars
quæ.

Vniuersitas
corpus fidū
& imagina-
rium.

Patronorum
maior pars
præsentat.

ret

ret præsentatio^y. Ethæc sunt electionum vi-
tia , quæ animaduersione digna mihi visa
sunt. Cætera verò, quæ ab alijs^z copiosissimè
alibi tractantur, hîc infercire superuacaneum
duxi: quòd præsertim intelligam , nouella
huius regni lege^a, electionibus prorsus abro-
gatum esse.

^y d.c.ecclesia Panor.
Ioā.and. & Panor.d.c.
quoniam.

^z Roffre.in tit.de cau.
propt. quas uitia.elect.
Rebuf.in s.f.i.de reg.ad
prela.no fac.in cōcor.
^a c.un.de elect.derog.
in concord.

De nominatione.

S V M M A E R E R V M.

- 1 Nominatio, in quo differat, à postulatione.
- 2 Nominatio, quando ius tribuat.
- 3 Rex Galliæ, ad prælaturas nominat.
- 4 Episcopus, cuius ætatis esse debeat.
- 5 Nominandus à rege, debet habere gradum.
- 6 Mendicantes, possunt nominari.
- 7 Nominatio, ad vacatura.
- 8 Nominatio quid.
- 9 Nominaciones sunt gratiae.
- 10 Nominatio, an tribuat ius ad rem.
- 11 Gratia ante vacationem, conditionalis.
- 12 Ius ad rem, affectuum.
- 13 Nominatus, an vicarium requirat.
- 14 Vicarij recusatio, non deuoluit.
- 15 Nominatus, intra quod tempus, petat benefi-
cium.
- 16 Deuolutio sit, cum onere.
- 17 Negligēs, an beneficium acceptet.
- 18 Tempus nominatis, & graduatis, datum.
- 19 Theologalis præbenda, cui debita.
- 20 Villa murata quæ.
- 21 Parochialis ecclesia.
- 22 Baptismalis ecclesia.

- 23 Manda, arius, omnibus prefertur.
- 24 Beneficia comprehensa, mandatis.
- 25 Specialia duo, an concurrant.
- 26 Conferre dicitur, qui per alium consert.
- 27 Nominare, qui possint.
- 28 Vniuersitas, cur nominet.
- 29 Vniuersitates, quæ nominant.
- 30 Vniuersitas nova, an nominet.
- 31 Facultas, non nominat.
- 32 Vniuersitas, ordinaria potestate vtitur.
- 33 Nominationibus, qui grauentur.
- 34 Cardinalium indultum.
- 35 Capitulum, nominatione grauatur.
- 36 Clausula, communiter, vel diuisim.
- 37 Capitulo non fit nominationis insinuatio.
- 38 Collatio facta nominato, an necessaria.
- 39 Vniuersitas, an nominationem reuocet.
- 40 Nominari qui possint.
- 41 Tempus legitimum studij.
- 42 Attestationum, & nominationum, necessaria.
- 43 Nobilium prærogatiæ.
- 44 Matricula, an necessaria.
- 45 Valor beneficij an in nominat. exprimendus.
- 46 Pensio, an exprimi debeat.
- 47 Beneficia, in nominationibus exprimenda.
- 48 Beneficium, non possessum, an debeat exprimi.
- 49 Spoliatio, non auferit titulum.
- 50 Beneficium, non pacificum.
- 51 Recredentium habens, non possidet.
- 52 Valor beneficij, exprimendus.
- 53 Annata quid.
- 54 Galli non exprimunt verum valorem.
- 55 Bursales constitutiones Galli reyciunt.

Qua

- 56 Qualitas beneficij, an exprimenda.
 57 Qualitates iure communi inhærentes.
 58 Qualitates superiorum exprimenda.
 59 Correctio, quando vitanda.
 60 Insinuatio nominat, quomodo fiat.
 61 Literæ duplicatæ.
 62 Gratificationi, quando locus.
 63 Papa cum quocunque, concurrit.
 64 Collatio prior, in posteriorem impediat.
 65 Deuolutio, annullat collationem.
 66 Nominatio, ad quæ beneficia trahatur.
 67 Mandatario, beneficium resignatum debetur.

CAPUT IIII.

Nominatio
in quo à po-
stulatiōe dif-
ferat.

Nominatio
quādō ius tri-
buat.

Rex Galliae
ad prælaturas
nominat.

POTEST PER NOMINA-
tionem quoque, electio bene-
ficio prouiderit^a, quæ à postula-
tione, hoc tantum nomine dif-
fert, quod de uno postulatio, de pluribus no-
minatio fiat,^b ideoque superiori præsentata,
ad instar postulationis efficit, ne possint va-
riare nominantes^c. Et à superiore comproba-
ta, absque alia confirmatione, plenum ius no-
minato tribuit^d. Neque obstat quod alibi
2 dicitur nominatione nihil iuris queri.^e Idē
eīm obtinet in nominatione, quæ fit per mo-
dum tractatus ab electoribus^f, cūm nec qui-
dem in scrutinio facta, ius conferat nomina-
to,^g nisi post scrutinij publicationem^h, quo ca-
su magis electio dici debet:ⁱ hodie verò in
2 Gallia cessant electio, postulatio, & collegij
nominatio. Solus namque princeps noster,
ad prælaturas nominare potest^j, non quidem
quoscunque pro captu suo, sed tanto mune-

M iiii

- a c.bone.j.in fi.de po-
stu.præla.
 b Host. et Panor.d.c.
bone.
 c c.bone.ij.ad fi.de po-
stu.præla.
 d Gof. et Host.in sum.
 e d.c.bone.ij.5 fi.g.l.c.
fi.de elec.in.vj.
 f c.quod sicut in prin.
de elec.
 g Gl.c.quāto.lxij.dif.
 h c.perpetuō de elec.
in.vj.c.si tibi absenti de
preb.co.lib.
 i c.publishato de elec.c.
contra.xvj.q.vij.
 k c.cū olim dereiud.
glo.5 uolens de colla.in
prag.
 l 5.j.de reg.ad præla.
no fac.in concord.

m. cap. qui episcopus.
xxij. dist.

*n. c. cùm in cunctis de-
elec. & d. s. j.*

*o. c. un de postu. prela.
in extra. co. & d. s. j.*

*p. d. c. cùm in cunctis. c.
præsbyter. lxxvij. dist.*

*q. c. cōuenientibus. s.
item Constantinus. j. q.
vij. & d. s. j.*

*r. c. de multa in fin. de
præb. & d. s. j.*

*s. d. s. j. uerific. consan-
guineis. & ubique ple-
nè Rebuff.*

*t. Glo. s. uolens de col-
la. in prag.*

*u. s. insuper cum seq.
eo. titu.*

*x. I. quicquid. C. de ad-
uoca. diuersi. iud.*

*y. s. item placit de col-
la. in prag.*

*z. s. uolens de colla.
in prag. gl. s. item quod
ad dictas eo. titu.*

*a. s. præfati eo. titu. in
concord.*

re dignos mætate videlicet, doctrina, gradu,
& moribus idoneos.ⁿ *A Etate, vt. xxvij. an-*

4 num attigerint. Licet olim non posset Episcopus eligi, nisi qui xxx. annum exegisset^b.

Doctrina, & gradu. nec enim satis est nomi-

*5 nandum à Rege, peritum esse, nisi insulis
quoque, vel licentia, vel docturæ, in altero iu-*

*rium insignitus sit aut magisterio in Theo-
logia ornatus^q.* *Præterquam in regis conlan-*

guineis, ac sublimibus personis^r. Atque etiam in Franciscanis, quos obleruantes vo-

*6 cant, cæterisque mendicantibus, qui ex regu-
læ instituto, similibus titulis nequeunt deco-
rari^s.* Sanè præter has nominationes, de qui-

*bus hactenus dictum est, & quæ ad vacan-
tia beneficia referuntur, est & alia quædam*

*7 nominatio vacatura respiciens, vt quæ à ce-
lebri aliqua Gallorum Achademia proce-
dit, in alumnorum suorum gratiam^u.* Hac

*enim ratione, & vt maiore præmiorum spe,
ad studia accenderentur homines^x, vniuer-*

*sitasque regni honestissimè fouverentur, hoc
nominationum genus, ecclesia Gallicana*

recepit^y. Potest autem sic non malè nomi-

8 natio finiri. Ut sit gratiosa quædam conceſſio, fa-

cultatis petendi, & acceptandi beneficium, præfi-

nito tempore vacans, ab vniuersitate Gallæ cele-

bri, Gallo sua disciplinæ alumno, legitimè facta.

Quæ finitio, quia totam hanc quæſtionem

continet, accuratè nobis est exponenda. Di-

9 co imprimis, Gratiosa conceſſio: sunt enim no-

minationes gratiæ^z, cum à mera vniuersita-

tis pendeant voluntate^a. Ad quarum ideo

con

Episcopici
hodie.

Gallie Rex
non nominat
nisi gradua-
tos.

Mendicantia
nominatio.

Nomina-
tio
næ fit ad va-
catura.

Nomina-
tio
næ quid.

Nomina-
tio
nes sunt gra-
tia.

concessionem, a chademiæ cogi nō possunt.^b
 Licet non iure faciant, Doctis, & bene meriti graduatis, eas denegantes.^c Gratia autem verbo, quæcunque gratiofa concessio, continetur, siue à Romano Pontifice, siue ab alio procedente:^d hinc putant recentiores,^e per nominationem legitimè insinuatam, ius saltem ad rem quæri nominato, cùm non tantum præsentatio,^f Reseruatio,^g & priuilegium,^h tale ius tribuant: Sed etiam quæcunque gratia expectatiua.ⁱ Et quoniam decreti irritantis clausula, qua beneficium affici constat,^k nominationes adiuuantur.^l Vbi vbi autem affectum est beneficium, ius ad rem acquiritur:^m veteres tamen aliter césuerūt,ⁿ per nominationem scilicet nec quidem ius ad ré, nominato quæri. Quorum sententia, iustior mihi videtur, ante vacationem beneficij, cùm eo tépore gratia conditionalis sit,^o cuius effe

II Etus, cùm omnino pendeat ex futuro evenitu,^p non est considerabilis.^q Ut eorum^r sententiam meritò probem, qui volunt literas gratia, aut mandatum de prouidendo, non tribuere ius ad rem, sed ius tantum implorandi officium superioris, vt vacante beneficio, diffinito (à lege) tempore, nominato manda tarióve, prouideat: nisi post receptionem, seu collationem Canoniae.^s Quod & ad quemcunque titulum, habilem de futuro, nouissiminec iniuria extendunt.^t Nec vrget desumpta ex præsentatione Argumentatio, cùm enim fiat ad certum, & vacas beneficiū, præsentatio: ius ad rem merito confert.^u Atno-

^b c. pe. de postu. prela.
^c precarie. x. q. ij.

^c Glos. d. s. item quod ad dictas.

^d Gl. cle. gratia de res.

^e Rebuff. tracta, no min. q. iiiij.

^f c. dilectus de offi. leg.

^g c. fi. de conces. præb. in. vi.

^h c. dudum uersic. nos igitur de præb. co. lib.

ⁱ c. un. de off. deleg. ex tra. co. gloss. c. quāuis de rescrip. in. vij.

^k c. tibi qui de rescri. in. vij. c. j. & c. si soli de cōcess. præb. co. lib.

^l s. si quis uero de colla. in concord.

^m ca. si postquam de præb. in. vij.

ⁿ Gl. s. uoles & s. qd si quis de colla. in prag.

^o Aegid. Bella. decisi. ccclvij.

^p l. cedere. ff. de uer. sig.
^q l. si ita scriptū. s. j. ff. de leg. ij. l. post emacipa tionem. ff. de lib. leg.

^r Gl. c. ueniēs de renū.

^s d. c. si postquam de præben. in. vij. & d. c. si.

^t Gomes. in reg. de nō toll. ius quæsum.

^u d. c. dilectus de offic.

leg.

N

- x Pan.c.si sacerdos in
 fi.de offi.ord.
 y l.si ut certo. g.si duo-
 bus. ff.commod.
 z c.j.ij. et iij.de cōces.
 prēbend. c. audiūmus.
 iij.q.ij.
 a Cle.auditor de resc.
 gl.c.quāuis. co.tit.in.vj.
 b Linde Neratius. g.idē
 Iul. ff.ad.l.aquil. Bart.d.
 l.post cmancip. g.j.
 c c.si capitulo et c.si
 soli de conces.prēbē.in
 vj. Imol.c.dilectus.ij.co
 lum.vj.de prēb.
 d g.si quis uerò et g.
 si.de colla.in concord.
 e Gl.g.iiē uoluit eo.tit.
 f c.si.de offi.uica.in.vj.
 g c.quod autem de iur.
 patro.
 h Gl.d.g.item uoluit.
 i l.lecta. ff.de reb. cre.
 l.si pupillus. ff.de uerb.
 obliga.
 k Rebus.trac.no.q.17.
 l Cle.un.de concess.prē
 bend.
 m l.j. ff.de iur. delib.e
 si clericus de prēbend.
 in.vj.

minatio ad incerta & vacatura beneficia diri
 gitur, vt meritò diuersum dici debeat, tum
 propter incertitudinem, ^x tum ne contingat,
 duos in eadem ecclesia, vno tempore ius ha-
 bere ^y, in locumque titularij viuentis, alte-
 rum irrepere. ^z Data verò vacatione benefi-
 cij, ius ad rem per gratiam, atque adeò per no-
 minationem, acquiri puto, ^a sequuta præser-
 tim acceptatione, propter probabilem spem
 de præsenti. ^b Et non tātum ius ad rem sim-
 plex, sed & affectuum, vt vocant, hoc est, ma-
 nus ordinarij ligās, si vel decreti clausula in-
 terueniat, vel receptio in canonicū, vel inhibi-
 tio executoris. ^c Ut in pposito, cū collationes
 beneficiorū, factas alijs quām nominatis vo-
 lētibus, & prosequētibus, ipso iure nullas, no-
 uella lex decernat. ^d Petendi & acceptādi ab or-
 dinario collatore, non etiā ab eius vicario, ^e
 cūm enim is non possit sine speciali mādato
 cōferre beneficia, frustra ab eo peteretur col-
 latio beneficij. ^f Vnde nec eius refutatio, po-
 testatem ad superiorē deuolueret, ^h cūm ibi
 nulla mora fieri intelligatur, vbi nulla petitio
 est. ⁱ Idemque censendum, si vicarius ex mā-
 dato Episcopi, conferendi beneficia potesta-
 tem haberet, & Episcopus præsens esset. ^k
 Cūm Episcopo præsente cesseret, & quiescat,
 vicarij potestas. Porro autem, licet expectan-
 ti apostolico, cum clausula acceptandi men-
 sis ad acceptandum præfinitus sit: ^l nullum
 tamen nominato, præscriptum tempus legi-
 mus, ad petendum beneficium, quod ideo,
 ius dicentis arbitrio relictū intelligi debet ^m.
 Arbi

Ius ad re affectuum.

Vicarius amā nominato re quiratur.

Vicarij reu-
fatio non de-
uoluit.

Tempus da-
tum nominati.

Arbitrari tamen ita iudicem oportebit, ut semestre ad conferendum ordinarijs, tam iure proprio, ⁿquam deuoluto, ^oaut ad præsentandum patronis clericis ^p datum, nominatus, ci tra iustum impedimentum ^q non prætergre diatur. Habet enim suam vim lateranensis concilij decretum, ^r etiam in negligente petere beneficium. ^t Vnde licet cessante nomina-

Deuolutio fit ¹⁶ ti negligentia, superior, (ad quem beneficia cum onere.

cum prima qualitate deuoluūtur: ^u) facta deuolutione, sicut inferior, nominato conferre teneatur. ^x Si tamen negligens fuit nominata-

Negligēs an ¹⁷ tus, non poterit à superiore, nominatione nō grauato, petere beneficium, necdum etiam alteri collatum. ^y Nam quod dicitur, eum qui

neglexit petere beneficium, illud quamdui alteri collatum non est, nihilominus acceptare posse. ^z Tunc dumtaxat obtinet, cùm omnia in integro sunt. ^a Quia nec ab ordinario conferendi potestas abdicata est, nec beneficium alteri collatum. ^b

Tempus gra duatis & no minatis præ scriptum. ¹⁸ Beneficium præfinito tēpore vacans. Non sat

petere possit: nisi illud diffinito, (à nouella legge) tēpore, vacet: ^c tempus autem, in nominatis graduatis, est mēsiūm Ianuarij, & Iulij. In graduatis verò simplicibus, Aprilis, & Octo bris ^d illis prouidētissimè dicatum, ut omnis prætextus, & occasio litium, præscinderetur, quæ anteā ob incertitudinem tertiae partis, ex concilio Basiliensi decreta, oriebantur, or

¹⁹ tēque in immensum crescebant: ^e Præbenda porrò Theologalis, hoc est Theologoi doneo

Theologalis præbenda.

N ij

ⁿ c.ij.de cōces.præb.
^o c.licet de sup.negli. præla.

^p c.un.de iur.pat. i.vj.

^q c.fi.de elec.c.quia di uerſitatē de cōces.præb.

^r Gl.s.itē quod omnia de colla.in prag.

^s d.c.ij.de cōces.præb.

^t Gl.s.itē circa de colla.in prag. mol.cle.si de beneficio de præb.

^u Cle.un.de sup.negli. prelat.

^x s. quod si quis.vij. de colla. prag.s. si quis uero eo.tit. in concord.

^y Gloss.d.s.item quod omnia.

^z ca. si tibi absenti de præb.in.vj.g.l.c.si clericus eo.tit.

^a l.mācipiorum. ff. de opt.leg.

^b Gloss.d.s.item quod omnia.

^c s. prefati de colla.in concord.

^d s.j.de regu. facul.j. mens.in cōcor.d.s.præfari.

^e Gl.s.item placuit de colla.in prag.

f. c. qui a non nullis. §. sa-
nè et. c. fi. ae magist. ca.
oportet et. ca. licet er-
go. viij. q. j.

g. ca. j. et. §. prefati. j.
ubi gl. de colla. incōcor.
h. §. statuimus. ij. co. ti.

i. Glo. §. in ecclesijs de
colla. in prag.

k. c. sup eo de parroc.
c. ecclesijs. xiii. q. j.

l. c. ij. de parrochi. cle.
dudū. §. uerū de sepul.

m. c. ij. de no. ope. nunt.
c. plures. xvij. q. j.

n. c. his que de maio. et
obed. c. ij. de capel. mo-
nacho.

o. d. §. in ecclesijs et
d. §. statuimus.

p. §. declarantes de mā-
da. apost. in concord.
q. c. cum cui. c. si à sede
et. c. hi qui de præb. in
vj. gl. §. non tamen in fi.
de colla. prag.

r. Rebuff. in. d. §. decla-
rantes.

s. c. cùm in illis. §. j. de
præb. in. vj.

t. Cle. fi. de rescrip.
u. c. ij. de præb. in. vi.

x. ca. cùm accessissent
ubi Fely. de constit.

in ecclesia Cathedrali debita, f. quocunq; tem-
pore vacet, Theologo debetur, g. idēque in ec-
clesia parochiali, sita in ciuitate, aut villa mu-
rata. h. Hoc est (vt Gallorum loquendi com-

munis vsus interpretatur,) pago quocunq;
mœnibus clauso, murisue circundato, in quo

i. frequens populus habitat. Parrochiale au-
tem ecclesiam appello, qdem sacram certis di-

stinctam limitibus, k. intra quos homines co-
stituti, ad templum illud conueniunt, sanctū
& spiritale viaticū percepturi, l. que & baptis-

m. malis, quandoque appellatur. m. Quia iure
communi, baptisteria solis concessa sunt par-

rochij. n. Sanè non possunt parochiales ec-
clesiae, in ciuitatibus, seu villis muratis existē-

tes, alijs quām graduatis, aut qui saltem per
tres annos in Theologia, vel altero iuriū stu-
duerint, conferri. o. Nisi in vim mandati cùm

beneficiorum quocunq;, aut quomodocun-
que qualificatorum, atque adeò in villis mu-
ratis sitorum, liberam collationem, præuen-

tionis iure Romani Pontifi. sibi reseruae-
rit. p. Et perpetuum sit, apostolicum licet in

data posteriore graduatis, vel nominatis,
sicuti & omnibus antea receptis, etiam legati
authoritate, præferendum. q. Nec nos mo-

uerint recentiorum r. argumenta, non impri-
mis quòd ex cōcordati verbis, beneficia sub il-

lis comprehensa considerant: fateor enim ali-
qua esse beneficia, quæ mandatis minimè
continentur: veluti Dignitates electiuas s.,
beneficia nouè creata t. vacantia in curia Ro-
mana u., suppressa*, & id genus quæ suo loco
diffu

Villa murata

Parochialis
ecclesia

Baptismalis
ecclesia

Mandatarius
omnibus per-
fertur.

Beneficia quæ
mandatis con-
tinentur.

diffusè memorabo, de quibus cōcordatum^y
loqui conijcio, non item ut illi putant de vil-
lis muratis. Non obstat rursus quōd alioqui
aduersus iuris regulas,^z duo specialia induca-
mus, vt scilicet mādatarius, nominatis & gra-
duatis præferatur, habeatque beneficia, quo-
rūm ex lege saltem concordati, est incapax:
nam hoc falsum est, quum hæc qualitas, nulla
lege in mandatario desideretur, concordatū
enim ^a prohibens, ne tales ville muratæ,
alijs personis, quām ibidem designatis conse-
25 rantur, ordinarios tantū & eorum autho-
ritatem impedit: & quod de concursu duo-
rum specialium, effterri vulgò solet, periculo
sum est^b, vt fusius alibi demōstraui.^c Præter-
ea vbi verum effet, eorum tamen cōcursum
admitti constat, vbi vtrumque iure commu-
ni inducitur: & alterum ex altero fluit.^d De-
nique non pugnat, quōd aliud sit conferre,
aliud mandare collationem ab altero fieri:^e
vnde quia Papa sibi successoribusque suis re-
seruat vt beneficia quæcunque & quomodo
cunque qualificata conferre possit,^f non vide
tur hoc mandati executoribus permisisse.^g
Papa quando
edicatur cōfer-
re.
26 Etenim respondeo, tunc Papam censeri cō-
ferre, cùm executor Apostolicus, in vim man-
dati confert:^h is enim facere dicitur, qui alte-
ri faciendum mandat.ⁱ Sicuti & is ab Epi-
scopo destitutus intelligitur, qui à vicario mā
datum habente, remouetur. k Alijs multis
modis nouellam legem,^l de parochialibus
ecclesijs villisque muratis loquentem, Docto-
res ^m ampliant, restringunt, & interpretan-

*z l.j.C.de dot.promis.**a d.s.statuimus.**b l.fi.C.ad Velleya.**c Lib.de iuris ciuilis ar-*
te.j.cap.xiiij. & in.l.si
*is qui.ff.de usucatio.**d l.singularia.ff.de re-*
bus cre.s si ab hostibus
quib.mod. ius pat.pot.
Ball.j. in fi.C. quād.lic.
*ab emp.diced.**e Gl.c.duobus de re-*
scri.in.vj. & in.c.eū cui
& cap. si postquam de
*preb.co.lib.**f d.s.declarantes.**g l.cùm prætor.ff. de*
iud.c.ad audientiam de
*deci.**h c.bi qui in fi. de præ*
*ben.in.vj.**i l.pater in fine. ff. de*
ma.uind. Panormi. c.in
*causis col.ij.de elec.**k Gl.c.un.de cap.mo.*
*in.vj.**l d.s.in ecclesijs de col-*
la.in prag.s.statuimus.
*ij.eo.tit.in concord.**m Gloss.d.s.in eccle-*
sij. Rebuff.d.s.statui-
mus. & in tracta.no.q.
xvi.

tur, quæ apud illos legenda relinquo.

27 Ab vniuersitate Galliae celebri. Solis concessum est vniuersitatibus, vt alios suos nominare possint, ^a cum enim in studioru gratia, & vt ecclesijs de viris doctis prouideatur pno

Nominatio
cur introdu-
cta.

n §. itē quod ad dictas
et §. ita tamē ubi gl. de
colla. in prag.

o l. quicquid. C. de ad-
uo. diuer. iud.

p c. cū ex eo de elec.
in. vij.

q §. insuper cum seq.
q. de colla. in prag.

r l. nemini. C. de aduo.
diuer. iudi.

s l. ij. C. de offic. civil.
iud. c. in uestra de pro-
eur. c. nisi de præb.

t Proc. Cōcord. §. j. de
reg. ad præla. no. et ali
bi sepe.

u §. præterea de colla.
in concord.

x §. monemus co. tit. 3

y Gl. §. statuit de col-
la. in prag.

z Rebus. q. vj. tracta.
nomina.

a l. si cōcenerit. §. si nu-
da. ff. de pig. ac. ubi Bar.

b l. prædijs. §. qui do-
num et l. vxor. §. lega-
uerat. ff. de leg. iij.

c c. cum olim de cōsue. 31

d §. prefati. j. de colla.
in concord.

e Glo. §. ita tamē in fi.
eo. tit. in prag.

28 minationes introductæ sunt ^a, Achademijs
hanc facultatem concedi oportuit, quarum
antecessores, studiosorum qualitatem, perspe-

ctam verisimiliter, & cognitā habēt. Quos-

que presumendum est, illorum tantum no-
men edituros, quos tanto munere dignos exi-

29 stimarint. ^a Néque verò putandum, omni-
bus id permisum vniuersitatibus, sed Galli-

canis tantum, & Delphinatus, ^t & ijs quidē ce-
leribus, seu vt dicūt famosis, in quibus vide-

licet, multi nominis interpretes, iura publicè
profitentur, ^u modò tamen suspēsæ nō sint^x,
temporeq; duntaxat quadragesimæ, (vt Gal-

lorum recepit usus,) ea liberalitate vtan-
tur, ^y & ad beneficia extra regnum sita, nomi-

30 nationes non protendant: ^z cum autem vni-
tæ prouinciae ius naturam, & priuilegia for-

tiantur, cui adiunctæ sunt: ^a crediderim, Tau-
rini vniuersitatē paucis abhinc annis regno

Gallorum additam, nominare posse. ^b Nam
& si nouè in Gallia vniuersitas erigeretur,

eisdē quibus veteres, prærogatiuis, & priuile-
gijs frueretur. ^c cum autē nominādi potestas,

31 Achademijs peculiariter tributa sit, ^d palam
est, solas iuris, Theologiae, aut alterius discipli-

nae facultates, nominare minimè posse. ^e Sed
nec literas temporis studij, (si summo iure
vtamur) cum ex ab yniuersitate manare, pa-

Præsumptio
pro vniuersi-
tate.

Vniuersitates
quaे possunt
nominare.

Vnitates eius
cui adiicitur
redolet natu-
ram.

Taurini
vniuersitas.

Facultas non
nominat.

riter, & procedere debeant, ^f non confletur au-
tem vniuersitas, ex facultatibus separatis: s
quod tñ strictu ius, Parisiensis acha demia non
recepit. In qua quælibet facultas, tam gradus,
quam temporis studij literas, eiusdem faculta-
tis scribæ, non vniuersitatis manu signatas, cō
cedit supremo senatu. vt Docti viri ^h refe-
runt, id comprobante. Porro autem, quoniam
concedendarum nominationum facultatem

Vniuersitas
nominando or-
dinaria vtitur
potestate.

32 vniuersitatibus lex desert: ⁱ putauerim, vni-
uersitates ea in re, ordinaria vti potestate. ^k Nā
& si ex Romani Pontificis delegatione, id fa-
cerent, consequens esset, vt ab achademijs no-
minati, apostolicis impetrantibus, in data po-
sterioribus, præferrentur, aduersus concorda-
ti legem. ^l Quandoquidem à Papa nomina-
ti, censi debent, quos eius delegatus nomi-
nauit. ^m Oportet autem ordinarijs collatori-
bus, hoc est qui legis, aut Romani Pontificis
concessione, beneficia conferunt, ⁿ vel ecclæ-
siasticis Patronis, ab vniuersitatibus, nomi-
nat, dirigi. ^o Quicunq; tamen fuerint ordina-
rij, grauari poterunt ^p siue Regulares, siue se-
culares, ^q & tam maiores, vt Cardinales, legati,
Archiepiscopi & Episcopi ^r licet priuile-
gio (quod indultum vocant) suffulti, ne sua

Nominatio-
nibus qui gra-
uentur.

Indultum car-
dinalium.

Capitulu po-
test nominati-
onibus gra-
ueri.

34 ab alijs beneficia conferantur, ^s cum vim cō
tractus habeat eōcordatum, ^t Cui idē Romanus Pontif. in præiudicium Gallorum,
quibus iam ius quæsitū est derogare nequit^u)
quam minores, vt abbates, & alij inferiores
collatores. ^x Adeò quidem, vt collegium, seu
35 capitulum ecclesiæ, collationem beneficio-

f. §.prefati.ij.de colla.
in concord.

g. Bal. Auth. habita. C.
ne fil. pro pat.

h. Rebuff. d. §.prefati.

i. §. item quod ad dia-
etas & §. ita tamen de
colla.in prag.

k. l. & quia, ff. de iu-
ris. om. iud.

l. §. declarat̄es de m̄d.
Aposto.in concord.

m. l.pater in fine. ff. de
ma. uind. Fely. in. c. post
cessionem ad fi. de pro-
batio.

n. c. à iudicibus. ij. q. vi.
Glo. c. ordinarij de offi.
ordi. in. vij.

o. §. j. §. præterea &
tot. tit. de colla. in con-
cord.

p. d. §. prefati. j. & d.
§.præterea.

q. §. uolumus de colla.
in concord.

r. §. quod si quis. j. co.
tit. prag. §. si quis uero
co. tit. concor.

s. Rebuff. q. viij. tract.
nomi.

t. §. j. de fir. & irro.
stab. concord.

u. c. j. de pbatio. c. post
ea. xxv. q. ij.

x. d. §. prefati. vij.

*i. c. eam te de rescri. c.
si capitulo de cōces. præ
ben. in. vj.*

z. d. s. præfati. j.

a. c. fi. de præb. in. vj.

*b. d. c. fi. ubi gl. et doc.
gloss. s. statuit de colla.
prag.*

*c. c. cūm in illis. s. fi. de
præb. in. vj.
d. Inno. c. ij. de institu-
tio.*

*e. d. c. eam te et d. c. fi.
in. fi.*

*f. Gl. s. item uolsuit de
colla. in prag.*

g. c. illa ne sed. uac.

*h. Rebuff. q. xiiij. nu-
m. 78.*

*i. d. c. eam te de rescri.
k. d. c. illa.*

*l. s. statuimus. j. de col-
la. in concord.*

*m. Glos. c. relatum de
præben.*

*n. Glo. s. item quod ad
dictas de colla. in prag.*

rum, habēs sicut mādatis, yita nominationib⁹ grauari possunt^z. Fidemque directa nominatio, singulares canonicos, vice capituli cōferentes, comprehendat^a. Licet secus, si ratione dignitatis conferant. Tametsi adiecta 36 esset clausula, *Communiter, vel diu. sim^b*. Cūm literæ capitulo directæ, palam faciant, noluisse nominantes, dignitatem, extra capitulo grauare^c. Ex quo ratione dignitatis, de capitulo, collator non existit^d. Operabitur ergo haec adiectio, *Communiter, vel diu. sim^b*, vt antiquior canonicus, ex fundatione beneficij collationem habens, cum ratione cano- 37 nicatus de capitulo sit, per nominationem, sicuti per mandatum, grauatus intelligatur^e. Non poterunt tamen, capitulo à quo beneficia, nec quidem nominatis conferri possunt: sede vacante, nominationes insinuarif^f. Cūm non sit ordinarius collator^g. Nec obstat, quodd crebrè existimatum sit, in collationibus necessarijs, (qualem dicunt quæ fit nominato:) capitulo Episcopo succedere^h. Nam hoc falsum, iam dudum ex Alexan. iij. con stitutione, & Honorij in rescripto^k, paulò an- 38 tē euicimus. Nec admodū tutum mihi videtur, asserere collationem quæ fit nominatis, necessariam esse: quando concurrentibus pluribus eiusdem anni nominatis, possit Episcopus cui vult gratificare^l. Quo casu liberalitatem exercere dicetur, saltem in cui vult conferendo^m. Sed an vniuersitas nominationem re integra reuocare possit, quæritur? Et creditum est posseⁿ. Cūm per eam nullum

Clausula cō-
muniter vel
diu. sim.

Insinuari an
possint capi-
tulo nomina-
tiones.

Vniuersitas
an reuocero
minationem.

SACERD. V PARAPH. O PAR. I IIII. dōlos

nullum ius quæratur nominatio, vt tantè pros
batum est. Et postulantes re integra, à postu
latione resiliant. ^oEgo verò contrà. Si nō sub
fit ingratitudo, aut alia iusta causa reuocan
di. ^pEt quoniam Episcopus nominādi facul
tatem in ecclesia habens, non variat, si semel
nominavit. ^qNec dispensationem à se fa
ctam, inferior à Principe reuocat. ^r
temp

Nominari ⁴⁰ Gallo sue disciplinæ alumno. Nominari ve
qui possint. rò non possunt, nisi clerici, ^snatalibus, & ta
te, & moribus idonei, & ij quidem non exte
ri, sed galli. Quibus peculiariter hoc indultū
est, ^tsi post nauatam per statutum tempus
studijs operam, ^xvniuersitate celebri, quæ no
minationem confert, ^yaliquo gradu legitimè
sint decorati ^z. Et ita non per saltum, ^arece
pto puta licentię gradu ante baccalaureatum,
vel docturæ, ante licentiam. ^bNec per bul
lam, seu rescriptum principis. ^cDenique be
neficia non habentes, vsque ad valorem ducē
torum florenorum, aut ducatorum auri, de
camera. ^dTempus autem legitimum est in

Tempus stu
dij. ⁴¹Theologia gradu decennium. Preterquam
respectu baccalaureorum, vt vocant simpli
cium, in quibus sex anni sufficiunt: In do
ctoribus verò, & licentiatis, in altero iurium,
aut medicina, septennium. In baccalaureis iu
ris canonici, aut ciuilis, (si non ex vtroque pa
rente, nobiles sint, quos per tres annos in al
tero iurium studuisse, satis est:) quinquenniū
vt & magistris, & licentiatis artium, cum ri
gore examinis. ^eQuemadmodum autem in
42 nominationibus, desideratur scriptura scri

^o c.bone.ij. de postul
prieb.

^p Cle.j.de renuntia.c.
pastoralis de iur.pat.

^q L.apud Aufidium. ff.
de opt.leg.Rot.xxij. et
xxxv.in Ant.

^r c.ex tua de fil.præsb.
gl.c.cum ex eo de elec
in.vj.

^s c.cum adeò de rescr
c.ex literis de transac.

^t c.cū in cūctis de elec.

^u g.nā ecclesiastū ubi
gl.in proœ prag.

^x g.præterea de colla.
in concord.

^y g.item quod ad di
ctas eo.ti.in prag.g.uo
lumus eo.ti.in concord.

^z g.itē placuit et.g.
insuper eo.in prag.g.te
neantur eo.in concor.

^a l.memo.C.de aduo.de
iud.

^b g.monemus de col
la.in concord.

^c io.fab.g.responsa de
iur.nat.las.l.s i quis ma
ior.C.de transac.

^d g.uolumus de col
la.in concord.

^e d.g.præterea et.d.
g.insuper.

^f g.præfati.j. et.j. de
colla.in concord.

O

g d.s. prefati.ij.in fi.

h s. statuimus. j. de col-
la. in concord.

i c. fi. de cōsue. m. vj. c.
fi. xvij. dist.

k d.s. prefati.ij.

l l.ij. l. ubi numerus. ff.

de testib.

m c. veniens. ij. in fi. de

testib.

n l. uiri siurandi. C. eo. c.
tuis eo. titu.

o d.s. præterea.

p c. bone. j. de elect.

q l. non tantum. s. j. ff.

de excusa. tuto.

r c. pe. de pr. eb. c. re-
currat. s. fi. xxxij. q. iiiij.

s c. de multa de pr. eb.

& d.c. penul.

t d.s. insuper & d.s.

præterea.

u s. cūm uerò de col-
la. in concord.

x Gl. s. itē quod ad di-
ctas de colla. in prag.

bæ vniuersitatis, (quem alij. Secretarium, alij
bidellum vocant:) manu obsignata, & auten-
tico eiusdem achademiæ sigillo , annotata , &
quæ diem, mensem, & annum contineat, tum
ut constet, An extra permissum tempus nem-
pè quadragesimæ, nominatio cōcessa sit: tum
ut appareat ex pluribus nominatis, quis anti-
quior existat.^h Hoc est, primò nominatus si-
militer, hęc omnia in attestationibus tempo-
ris studij, desiderantur.^k Et præterea duo te-
stes, integrę fidei, eiusdemque cum eo de cu-
ius studio deponunt professionis ^m qui iura-
ti, ⁿ de perfecto studij tempore, non domi,
sed in celebri aliqua vniuersitate, ^o nec singu-
lariter, sed concorditer, ^p deponant. Sanè quo-
43 niam nobilibus ex vtroque parente, (qui-
bus non tantum in profanis ^q sed etiam in
spiritualibus, vbi generis claritatē, virtutum
dignitas comitatur, ^r pleraque peculiari-
ter lex indulxit ^s:) studij tēpus, breuius multò
quām alijs diffinitum est, rem quoque, ne
via fraudibus pateret, diligētius inquirendā,
Concordatum censuit, ut scilicet quatuor te-
stibus, (iam dictæ qualitatis,) in iudicio co-
ram magistratu ordinario loci, in quo natus
est, qui notabilitatē allegat deponētibus, per
quisitę reiveritas elucescat.^t Prēter superiora,
44 sunt qui putant illud quoque necellarium,
vt literæ studij, testentur eum quo de agitur,
in scholasticorum numerum quondam rela-
tum, hoc est matriculatum fuisse. ^x quando-
quidem scholarium, vt nec militum, priuile-
gijs minimè fruantur, qui in matricula, hoc
est

Nobilitati
prærogativa

Matricula as
necessaria.

est libro, in quo certæ conditionis homines, describuntur ^a relati non sunt: ^b sed cùm hoc neque Pragmatica, neque Concordatum requirat, capi coniectura potest, eam nouellæ legis mentem non fuisse, ^c idque frequentissimo Gallorum vsu, comprobatum scimus, & rebuffus noster ^b testatur. Ut scilicet, matricula non desideretur, sed probatio temporis studij sufficiat.

45 Legitimè facta. Præter superiora, ut suis partibus nominatio constet beneficiorum, quæ possidet nominatus, & eorum veri valoris expressio, requiritur. Beneficia autem sic accipere debemus, siue maiora, siue minora, & quantum cuncte modica, siue præterea vnu, siue plura, cum harum rerum scietia, & expressio, vniuersitatem à concedendo remorari possit: & quaratione hospitalia quoque, leprosaria, & cætera id genus, (quæ tamen beneficij verbo, non continentur, h) in nominationibus exprimi debent. Idemque de pen

46 tionibus exprimi debent.ⁱ Idemque de pen-
sione dicendum, puto, ^k extensa Concordati
lege per limitem rationis.^l Licet enim pensio
beneficij verbo non veniat ^m: legis tamen
mens hoc suadet, quæ scholarium inopia
succurrere voluit.ⁿ Inde palam faciens, no-
minationes ad literarum iustitiae, (quas alij
in forma pauperum vocant:) naturam acce-
dere: in quibus non tantum pensionem, sed
& temporale patrimonium, exprimi oportet.^o Aqua sententia, nec vsus noster abhor-
47 ret ^p; de beneficijs ergo dubium nō est, siue
ea de iure possideantur, ^q siue vi, & de facto

**Valor in no-
minatiōc ex-
primendus.**

mis omniaq;
-as non tral
-m

Pensio an in nominationibus exprimenda.

Beneficia quoque nominationibus; exprimitur et obtemperat.

z huij.de agent.in reb,
lib.xij.c. houp met
z Lex eo. ff de mil.tez
sta.l.Scrinarios.C.eo.
a l.de pretio. ff. de pu-
blicia.
b Rebuff.q.x.trac.no-
mina.

c. §. uolumus de colla.
in concord. d. c. ij. de præbē. in. vi.
Gl. ca. de reg. iur. eo. lib.
e. c. si proponēte de re
scrip. c. si motu de præ-
ben. in. vi.

f l.ij. s. j. ff. de neg. ges.
g ca. postulasti de re=script.

*h Cle. p literas de præ-
bend.*

i Gl. §. itē quod uniuersitatis de colla. in prag. b. Gl. d. item quod

1 l.cum pater. §.dulcissimis. ff.de leg.ij.

*m c.ad audientiam de
rescrip.c.quāuis de præ
ben in vi.*

n d. suolumus.
o Felyc postulasti.co

p Gl. reg. Cancel. lxj.
q d. §. uolumus,

r Glo. in. c. eum qui de
præb. in. vj. & in. d. s.
item quod.

s Lj. s. non querimus.
ff si quis omis. cau. test.
t l. Seruius. ff. quod ui
aut clam. d. c. eum qui.
u d. s. uolumus.
x Gl. d. s. item quod.

y Glo. d. s. item quod.
z c. fi. de conces. præb.
in. vi.

a ca. si tibi absenti eo.
titu.

b c. cōquerente. c. in li
teris de resti. spol. l. si d
quod. s. fi. ff. de acquir.
posse.

c d. c. postulasti.

d d. c. quāuis de præb.
in. vj. d. cle. per literas.

e Aut. multomagis. C.
de epis. & cler.

f Panor. c. in nostra de
rescrip. & in. c. cum te
neamur de præb.

g Gl. cle. un. de sequest.
poss.

h Gl. d. s. item quod.

i Bud. l. i. ff. de origi.
iur.

occupetur^f. Nec enim inquirimus, utrum iu
re legitimo teneatur: ne^s, præsertim violetus,
melioris conditionis, quam legitimus posses-
sor existat: sed id tantum, an à nominato pos
siveantur.^t Per contrarium verò, subticeri in

48 nominationib^u poterit, vt doctores putat,
collatum quamvis acceptatū beneficium, cu-
ius nondum possessionē nacti sumus.^v Idēq;
creditū est, in beneficio, quo quis spoliatus,
& deiectus fuit.^w At ego in vtroq; cōtrà, cùm
enim per collationē, ius ad rem^x, acceptatio-
neq; sequutai us in beneficio, queratur:^y et spo

49 liatio, non titulu, sed beneficij possessionē
tantummodo auferat^z: vget quoq; his casibus,
ratio legis, quia expressum potuisse, vniuersi
tate à cōcedendo retardare.^a Qua paulo ante
diximus, hospitalia, leprosarias, pésiones, &
similia, quæ nec beneficia sunt, nec beneficij
verbo veniunt:^b exprimenda esse: multoma
gis igitur verum, & proprium, eadem ratio-
ne vigente, exprimendum erit.^c huc pertinet,
quod crebrè & rectè traditum est, apostoli-
cum impetrantem, de beneficio quo spoliatus

50 est, debere mētionem facere^d. Amplius exi-
stimatū est, posse nominandum subticere
beneficia, quæ à se possidentur, non pacificē,
(hoc est non sine lite, & controuersia iudicia
li:^e) quorum veluti recredentiam habuit, lite
tamen adhuc pendente, super pleno, (vt vo-
cant) possessorio:^f quæ sententia in hoc re-
gno non vera esse nō potest: cùm eo iure vta-
mur, vt obtinens in vindicarum lite, (quam

51 victoriā vulgus recredentiam vocat.^g) nec
quidem

Spoliatus an
teneatur ex
primere bene
ficiū.

Spoliatio tim
lum non au
fert.

Nominati
nō tenetur ex
primere bene
ficia non pa
cifica.

Vindicarum
lis.

Recredentia

quidem simpliciter, possidere dicatur, sed sub
manu (sic loquuntur pragmatici,) Regis, &
curiæ . Exprimere autem, quod non ipse per
se possidet, nominandus non obstringitur,^k
nisi in eo ius certum habeat, & indubitatum.
vt de collato , & eo quo quis vi deie&tus est,
mox ostendi. Verum quoniam nominatio-

Valor in no-
minatiōe ex-
primendus.

§2 nes, vniuersitas, & collationem ordinarius,
beneficia redditus ducentorum aureorum de
camera habenti, iustè denegat, ^l sanctissimè
constitutum est, vt in nominationibus, verus
possessorum beneficiorum valor exprimere-
tur. ^m Et in apostolicis impetrationibus, ex
pontificum. Vrba.vj. ⁿ Ioan.xxij. ^o & Inno.
vij. ^p cōstitutione, & curiæ Romanæ stylo, ^q
multò antè tempore receptum erat, nulla ta-
men pontificij iuris expressa lege suffragante,^r
siue de valore obtenti, siue obtainendi be-
neficij, tractemus. ^s Et quamuis hoc rationis
velamento, vsum Romanæ curiæ scripto-
res, cōfirmant. ^t Quoniā potest expressa red-
dituum beneficij æstimatio, Papam à conce-
53 dendo retrahere. ^u Galli tamen aliam ratio-

Annata.

nem esse putant. Ne Romanus Pontif. Anna-
ta, (hoc est, fructibus primi anni, sacerdotij
vacantis, aut certa eorum parte,) defraudari
possint. ^x Vnde nechancveri valoris expref-
54 sionem recipiunt, æstimationem 24. duca-
torum de camera, in quibuscunq; gratijs ad
55 beneficia, cuiuscunque valoris duntaxat ex-
primentes. ^y Generaliterque constitutiones
Papa Burfals, hoc est ad implendos Ro-
mano. Pontificū loculos æditas, Galli reij-

Burfals Pa-
pe constitua-
tiones Galli
reijuntas.

^k d. S. uolumus.

^l d. S. uolumus.

^m d. S. uolumus.

ⁿ Rot. ccxcij. no.

^o Anch. cōfi. cxxxviiij.

^p Reg. cancell. lxj.

^q Panor. & Fely. c. ad
aures de rescrip.

^r Glo. cle. j. de præb.

^s Panor. d. c. ad aures.

^t Panor. Fely. & Dec.
d. c. ad aures.

^u d. c. postulasti de re
script.

^x S. j. de annat. in prag.
& concor.

^y Gloss. s. fin. de mand.
Aposto. in concor.

Quibus concordati lex, de vero valore in nominationibus exprimendo, annumerari nō potest. Cūm nec Papæ, nec vniuersitati, annatæ nomine, quicquam præstetur. Quocirca hoc iure, etiamnum utimur, vt nominationes verum possessi beneficij valorem exprimant.^z In quibus præterea sicut in gra-

z Rebus. trac. nom. q.
ix. nu. 33.

a Cle. si Romanus à contrario de præb.

b §. item quod uniuersitates de colla. in prag.

c c. ad aures de rescr.
d c. cūm in illis in prim. de præbē. in. vj. cle. j. eo. titu.

e c. fi. de cler. non resi.
f Cle. fi. de offi. ord.

g Gloss. d. §. item quod uniuersitates.

h c. quāuis et c. is cui de præben. in. vj.

i Gl. d. §. item quod.

k c. ei cui de præbend. in. vj.

l c. super eo. eo. tit.

56 tis,^z constituit Basiliense concilium,^b vt præ signes & notabiles beneficiorum qualitates infererentur. Vcluti. An dignitates sint, aut personatus.^c An curam habeant animarum,^d continuamē ex statuto, vel consuetudinere sidentiam requirant:^e quarum & similium qualitatum expressio, specialis esse debet.^f Vnde generalis per hæc veluti verba, Non obstante quod alia beneficia habeat, etiam si fuerint dignitates, personatus &c. non sufficeret:^g nam & hæc vniuersitatem à concedendo,^h & collatorem à conferendo, i retrahere possunt. Qua ratione licet de qualitate ordinis annexi,ⁱ aut de beneficio accessoriè vnitio, cū super eo dispensatio necessaria non sit^j: mentionem fieri non oporteat: vbi tamen ecclesiæ, æquè principaliter vnitæ essent, & annexæ: ita vt alteri, altera non accederet, quia eiusdem **po-**

m l. generaliter. ff. de fidei. c. un. de conf. eccl. in. vj.

n Cle. j. de præb.

o Fcl. in ca. in nostra coroll. iij. de rescr.

p c. ad hæc de offi. Archid.

testatis, & dignitatis essent:^m annexa pariter foret exprimenda.ⁿ Et generaliter, qualitates insignes, quæ ratione priuilegi con-suetudinis ecclesiæ, aut aliter de facto insunt, sine surreptionis vitio taceri nō possunt, licet inherentes de iure communi, necessario exprimi non debeant.^o Veluti de cura animarum, quam Archidiaconus ipso iure habet:^p

Qualitates
beneficiorum
exprimenda

Qualitates
re communi in
herentis non
exprimenda

cum

cum enim princeps, omnia iura in pectoris
sui scrinijs habeat, deceptus dici non potest,

58 taciturnitate eorum, quæ lege continetur.^r

Sanè concordati lege, qualitatis expressionē,
minimè necessariam nouissimi credunt, s cū
de ea in lege verbum nullum^t. Quorum sen-
tentia pragmaticæ correctionem inducens,
vix defendi potest. Quod enim non muta-
tur, iure præsertim cōmuni adductum,^u cur
stare prohibetur?^x Nec me fugit, antiquata es-
se per Concordatum, pleraque pragmaticæ
sanctionis capita:^y cæterūm hac in parte, ei le-
gi derogatum non legimus. Quin potius
ea à Concordato, interpretationem, & confir-

59 mationem recipit.^z Vnde secundum eius
terminos Concordati lex intelligenda.^a Nec
correctio legis, diminutoriè induci debet:^b
aut ad capitula separata, produci, quæ aliqua
ratio ne saluari possunt.^c

60 Porrò autem impetrata in hunc modum
nominatione, ne iustum alieni facti ignora-
tiam, collatores prætendant, ^d debet nomina-
tus per se, aut per procuratorem,^e coram no-
tario, & testibus,^f nomen suum,^g cognomē,
literas gradus, nominationum, & temporis
studij, nobilitatisqué, (si nobilis fuerit,) ordi-
narij collatoribus, aut patronis ecclesiasticis
seu eorum vicarijs, si illi absentes fuerint, se-
mej in anno, tempore quadragesimæ insinua-
re,^h id est exhibere, ostendere, & præsentare.ⁱ

61 Debet prætereà ordinaris petentibus,^k du-
plicatas literas, hoc est originales, cum exem-
plo, seu copia suis sumptibus, & expensis^l da-

O iiiij

Qualitatis
beneficij ex-
prefio an ne-
cessaria.

Correctio le-
gum fugien-
da.

Infinuatio
quomodo fa-
cienda.

Literæ dupli-
cate.

q. Lomiu. C.de testa.
c. j.de consti. in. vj.

r. Accurs. et Bal. l.ij.
C. si cōtra ius. Fely. d.c.
in nostra.

s. Rebuff. q. ix. nu. 47.
t. l. de pretio. ff. de pu-
blic.

u. Cle. j. cle. si Roma-
nus de preb. c. cū inil-
lis eo. tit. in. vj.

x. l. precipimus in fin.
C. de appell.

y. d. q. ad ea in proce.
concor.

z. d. g. quod ad ea iun-
cto. g. uolumus de col-
la. in concor.

a. d. pe. De fil. ante do-
tal. inst. nat. coll. l.ij.

b. Glos. a. cupientes. s.
quod si per. xx. de elect.
in. vj.

c. Glo. g. j. de heredib.
ab intell. coll. ix.

d. l. fi. ff. pro suo.

e. l. j. s. j. C. de bo. mat.
f. c. quoniam cōtra de-
proba.

g. S. statuit de colla. in
prag. S. teneantur eo. ti-
tu. in concor.

h. l. iubemus. C. de emā-
cip. lib.

i. Cle. caussam de elec.

k. cap. cū persone de
privileg. in. vj.

l. d. g. teneantur.

m Gl.d.ſteneantur.
n d.ſteneantur.
o ſ.ita tamē de colla.
in prag.

p ſ.statuimus.j.eo.tit.
concor.
q d.ſ.ita tamen.
r d.ſ.statuimus.
ſ c.quia nōnulli de cle=ri.non refl.
t c.fi.de consue.in.vj.
u d.ſ.ita tamen ♂.d.
ſ.statuimus.
x l.quoties utriusq;.ff.
de regu.iur.c qui prior
eo.tit.in.vj.
y ſ.quod ſi quis.ubi
gl.de colla.in prag.ſ ſi
quis uero eo.tit.in con=cord.
z ca.cuncta per mun= dum. ix.q.iiij.
a d.ſ ſi quis uero.
b l.si dari. ff.de uerbo.
oblig.c.non p̄fstat de
reg.iur.in.vj.
c c.fi.de iur.patr.gi.
ſ. quod ſi quis.j.de col=la.prag.
d l.nōnunquam. ff.de
colla.bono.ca.magna.
xxij.q.iiij.

re: ^m non quidem, vt ambas literas collator retineat, sed vt copia conseruata, authēticam, seu originalem viſam, & perlectam reddatⁿ. Hęc si neglexerit facere, nominatus nequibit eo anno quo negligens fuit, vacans etiam diffinito tempore beneficium, in vim gra=dus, aut nominationis petere ^o. Si verò diligenter hęc omnia expleuerit, occurrente va=catione beneficij, debebit, collatorem, aut eius vicarium requirere, vt sibi conferat be=nficium. Ille autem, graduum, aut nominationum ordinem, sequi non astringitur^p, sed ex graduatis, vel nominatis quem volet, po=terit gratificare^q, non prouifum tamen^r, vi=tandæ fraudis gratia^s, & ne vnuſ vendicet ſibi ſtipendia plurimorum^t, niſi nominati di=uersorum annorum eſſent. Tunc enim an=tiq[ua]tori, hoc eſt, primo nominato^u, ſi tamen idoneus ſit, & ceſante gradus prærogatiua, conſerre tenetur^v. Locusque fit antiqua iuriſ Reg. Qui prior eſt tempore, potion eſt iure^y. Quod ſi requisitus collator, nominato conſerre recuſet, adeundus eſt proximus ſupe=rior, ad quem fit deuolutio^z. Aut Roma=Pontifex, cum quocunque ſiue proprio, ſiue deuoluto iure conſerente, concurrens^a. Al=ligatumque eſt interim ordinarij os, uſque adeò vt ſi alteri quam graduato, aut nomi=nato conſerat, ſit ipſo iure nulla collatio^b. Vnde cùm non p̄fſtet impedimentum, quod de iure effectum non habet^c: traditum eſt, poſſe collatorē retrocedere, nominato cum effectu conſerendo^d. Nec enim eius varieta=tem

Gratificatio=ni quando locuſ.

Prior tempo=re potior iu=re.

Papa cu[m] om=niibus concur=rit.

J. S. B. Julia

minimam cupiditate Pontif. Romani, incundit.

3 (venienti nulli potius, ²) ratione studiosi, quae rem angusti, ni domi iuuarent, concedere non datae ex perant, taxationes constituentes, per quas & taxatis literis, & estimatis sacerdotibus, qua ipsi vacantes contulissent, aut promissis tantum vacatura, certum caperetur inde ecclesiastical. Nos vero rationem, originis ~~rationem~~, fuisse dicimus: cum enim Episcopi, consanguineorum aut alio carnali affectu

4 obsecrati, (quo morbo vetere, graui, & periculoso, antistites nostri, nondum leuati videbatur: ¹) potestate conferendi beneficia abuterentur, indignos idoneis præferentes, ^k sacrisque ordinibus a se initiatos, iniuriosè repellentes, ^l cœpit admonere Papa primum Episcopos, ut idoneos ecclesijs præficerent, ^m præsertim quos ad sacros ordines, sine titulo promouissent. ⁿ Non nunquam certam personam expremens, quam, ob insignem virtutem, singularem eruditionem, aut collatum aliquod in Romanam sedem meritum, hoc præmio remunerare iustum putabat. ^o Deinde si cunctabantur ordinarij, scribebat eis summus Pontifex præcipiendo, ut designate personæ conserrent, crescenteque Episcoporum peruicacia executores deputabat, qui vel collatores convergent, & hi ad compellendum dicti, ^p vel cōferrent ipsi, & hi ad prouidendum appellatiq. Hocque colore mandata de prouidendo ^q apud maiores, ^r non facilius, ^s

5 ferrent, ^t Episcoporum peruicacia executores deputabat, qui vel collatores convergent, & hi ad compellendum dicti, ^p vel cōferrent ipsi, & hi ad prouidendum appellatiq. Hocque colore mandata de prouidendo ^q apud maiores, ^r non facilius, ^s 6 in ecclesiam Christianam incepisse mihi videtur. Inde tres illæ literarum formulæ, in pō-

^a Polido. de inuict. rer. lib. viij. cap. ij.

Mandatorū origo.

Episcoporū carnalis affectus.

Monitoriz. literæ.

Præceptoriz. literæ.

Executoriz.

Literarū tres formulae.

i Gl. c. peruenit. j. q. ij.

k c. graue de præb.

l c. acce pimus de æta.

& qualit.

m c. cùm ex eo de cle-
ctio. in. vj.

n c. ij. & c. episcopus
de præben. d. c. accepi-
mus.

o ca. cùm dilectus de
cleri. non resili. iurispe-
ritos in princ. ff. de ad-
mi. tuto.

p c. si capitulo vbi gl.
de cōcess. præb. in. vj.

q c. abbatē de rescri.

c. proposuit de concess.
præb. d. c. si capitulo.

r Panor. c. postulasti
ij. not. de rescrip.

P iii

*m manu scripto leges
introducta in his.*

s c. cōstitutus. c. ex insinuatione. c. capitulū. c. mandatū et. c. literis de rescrip.

t Panor. d. c. ex insinuatione.

u Panor. d. c. constitutus & d. c. capitulum.

x c. tibi qui de rescrip. c. si super gratia de off. delega. c. si pluribus. & c. quāuis de prēb. in. vi. d. c. mandatum.

y Cle. gratiae ubi glo. de rescrip. Panor. c. sedes col. ij. eo. tit.

z Lap. alleg. lxxix. a c. ij. & c. episcopus de prēben.

b 7. ad Corinth. 9.

c c. cū secūdū de prēb.

d Pan. d. c. postulasti.

e c. si pauper. et. c. si p. clericis de prēb. in. vi.

f d. c. postulasti.

g Rot. cvj. in no. 463. in Ant.

b Cle. un. de off. deleg. cle. j. de cōces. prēb.

i Rot. 6; 1. in Ant.

k Rebuff. in for. mād. Apost.

l ca. dudū. c. quāuis. if. de prēb. in. vi.

m c. cum aliquibus de rescrip. in. vi. c. si cui de prēb. co. lib.

n d. c. si cui Anch. con. si. cxxxij.

tificio iure frequentata, monitoria, præcepto rīe, & executoria. Ex quibus duæ primæ (præterquam cùm pro receptione monialis Papa scribit) ab aula recesserūt, soleq; sunt in

vñ executoria, quæ literæ gratiae dicuntur, quod ex mera Romani Pontificis gratia, & liberalitate, procedant. Iustitia literæ tum

appellatæ, cùm pro pauperibus clericis ab Episcopo sine titulo ordinatis, Papa rescribit, quod & æquum, & iustum sit, sacris ini tiatum, & sine certo titulo clericū, à suo Episcopo beneficium consequi, eumque vt dicit Apostle. Qui altario seruit, de altario vi uere. Cùm autem in ea cōstitutione, quæ in-

cipit, cùm secundum, hæc sententia relata sit, factum est, vt hæ literæ in forma cùm secundū, interdum appellantur, nonnunquam verò in forma pauperum, propterea quod eo modo pro pauperibus dumtaxat clericis rescriba tur. Aliquando in forma communi, & quādoque in forma speciali, vt aulicis placet. Sanè vbi non in paupertate fundatæ sunt literæ, sed ex mera concedentis gratia profectæ,

sub conditione tamen, si impetrans idoneus repertus sit, vocantur in forma Dignum arbitramur, cuius in Gallia nullum esse vsum, moderni testantur. Quod si super beneficijs reseruatis, vel alia ratioe ad curiam deuolutis, literæ dirigantur, Ordinarijs vt idoneis personis conferre polsint, Literæ facultatis di cuntur. Inter quas, & superiores, longa est differentia: hæ enim favorabiles sunt, ecclasiam non gaudent, sed magis ad primarium

Literæ in
titæ.

Literæ in
titæ.

Literæ om
secundum.

Literæ in fo
ma comuni.

Literæ digi
arbitrarii.

Literæ fac
ultatis.

SACERD. PARAPH. PAR. IIII.

rium Episcopum restituant.^o Quarum
 virtute ideo receptus, non apostolica, sed or-
 dinarij authoritate, admissus intelligitur.^p Il-
 le vero ambitiose, & odiosæ sunt, quia ecclæ-
 siam admodum grauantes.^r Ex quibus rece-
 ptus, authoritate apostolica ascitus intelligi-
 tur.^s Atque ideo data temporis paritate, quia
 utraque prouisio, eadem die facta reperiatur,
 & neutro possidente, Apostolicus impetrâs,
 nominato per literas facultatis, sine contro-
 versia præferretur.^t Licet vbi nominatio per
 literas facultatis, apostolicam prouisionem
 13 præcederet, diuersum dici debeat.^u Expediū
 tur porro nonnunquam literæ, in forma *Ra-*
tioni congruit. à Papa successore, de beneficio
 impetrato à prædecessore, à quo sola signatu-
 ra fuerat obtenta.^x Cùm enim sola Papæ vo-
 luntas, perficiat gratiam:^y ideoque non expi-
 ret, morte Romani Pontifi. ante bullarum,
 seu literarum expeditionem contingente:^z ra-
 tioni certè congruit, & honestati, vt successor
 exequatur, quæ de gratia prædecessoris, pro-
 14 cesserunt.^a Denique si duo de beneficio co-
 tendant, existimetque tertius, nullum ex his
 litigatoribus, ius habere in beneficio, à Papa
 impetrare potest, vt si neutri ius in eo quæsi-
 tum sit sibi conferat. Quæ gratia ideo si neu-
 tri, aut (si tres fuerint litigatores,) si nulli, ap-
 pellatur, nobis sane vstatissima. In qua cùm
 noua prouisio sit, nouum tribuens titulum be-
 neficij, qualitas, vacationis modus, & genera
 liter omnia exprimenda sunt, quæ Papam ad
 cœdendum, vel mouere, vel retardare pos-
 t.

o c. ab exordio. xxxv.

distin.

p d.c. cum aliquibus.

q c. quamvis. j. de pre-
ben. in. vi.

r Glo. d.c. cum aliqui-
bus. Panor. c. olim in fi-
de uerbo. sig.

s c. hi qui in fi. de pre-
ben. in. vi.

t c. si à sede eod. titu.
d.c. hi qui.

u Ancha. c. si. ccxv.

x Reg. Cancell. viij.

y Calde. c. quisquis de
elect. in. vi.

z Panor. ca. in nostra
col. fi. de rescrip.

a I. cum à matre. C. de
rei vend.

b Rot. 2.8. in no. Fely.
d.c.in nostra nu. 17.
c Gl.cle gratie de re-
scri. Pan.c sedes eo.tit.

d c.si super gratia de
offi. deleg.in.vj.glo. &
doc.c.eu qui et.c.si cui
de preb.eo.lib.

e c.mādatū.c.literis et
c.abbatem de rescrip.

f c.ex parte.i.de offic.
deleg.d.c.mādatū in fu-

g Geminia.c.quāuis.j.
de preb.in.vj.

b c.prudentiā.5.adij-
cimus ubi Dec. de offi.
deleg.

i I.Publia.s.f. ff.de cō-
di. & demon.

k Cle.gratiae de rescr.
l c.ad audientiam.ij.de
rescrip.
m ea.quamuis eo.titul.
in.vj.

n l.j.s.hæc autem. ff.
quod quisq; iur.c.rela-
tum de cler.non resid.

o s.j.de mand.Apost.
in concord.

p Rebuff.d.s.j.

q c.fatius.vij.q.j.glo.
c.cum nostris de cōces.
pr.eben.

sunt. b At vero hæc duæ literarum formæ,
Rationi concurrunt,& si neutri, licet gratiæ sint, nō
tamen expectatiuæ dici possunt, cùm de va-
cante beneficio concedantur. Inter Gratias

autem ad vacatura, & ad vacatia, plurimum
interessit. d Ne autem collatores ordinarij mā-
datis de prouidendo, nimium premerentur.

15 declararunt Roma. Pontifices, se nolle ean-
dem ecclesiam, pluribus mandatis grauare,

16 Ideo solita inferi gratijs clausula, si pro alio
ibidē non scripsimus. Quæ tametsi adiecta non
sit, exaudienda est. f Et effectum habet, licet
plurali numero Papa vſus sit. Si pro alijs &c.
Et pro vno tantum eum, anteā scripsisse con-
constet. g Cùm vtrobique sit eadem ratio,

17 ne videlicet duobus mandatis, ecclesia præ-
grauetur. Et numerus pluralis, si non subsit
rationis diuersitas, in singularem resoluatur.
Ergo vim suam perdit hæc clausula, si pri-
mus impetrans, (citra beneficij assequatio-
nem,) gratia sua exclusus fuit per adeptiōne
puta secundi incompatibilis, k renuntiatio-
nem mandati, l aut eiusdem facta, à conce-
dente reuocationem. m Cùm cesseret ratio. Ne
que enim per primam gratiam ecclesia gra-

18 uata fuit, & verba cum effectu accipienda
sunt. n Quocirca in Gallia crediderim, aduer-
sus collatorem ordinarium, habentem colla-
tionē quinquaginta beneficiorum, & vltra,
qui ex Concordati lege, duobus tantum man-
datis grauari potest: tertiam gratiam, affe-
ctum habere, si primæ vires euanuerint p.
Cùm priores dici non possint, q nec impedi-

Mādatis plu-
ribus nō gra-
uatur ecclē-
sia.

Clausula si
pro alio non
scripsimus.
Numerus plu-
ralis in singu-
larem.

Mādatorum
grauari in
Gallia.

Gratia tertia
quando esce.
Etum habeat,

mentū
v. 1. 3 foliu.

Collatio se-
cunda quādo
per primā im-
pedia ur.

Collatio post
deuolutionē
nulla.

Nominatio
ad quæ bene-
ficia trah-
atur.

Mandatario
beneficiū resi-
gnatum de-
betur.

tem lex aspernatur, qui mutauit in melius
64 consilium^e. Et quod dici solet, per primam
collationem impediri secundam, donec pri-
ma cassata fuerit, intelligi volunt, nisi prima
notoriè nulla sit^f. Aut non eodem iure, am-
bæ, procedant^g. Ut in proposito, cùm prior
voluntatis fuerit, & posterior necessitatish.
Sed vtcunq;, ex æquitate defendi possit hæc
sententia, vix est, vt stricto iure recipiatur.
Cùm ordinarius qui primo, contulit non ca-
paci, officio suo omnino functus, ⁱ per deli-
ctum potestate conferendi priuatus sit,^k fa-

65 Et aq̄ mox ad superiorem deuolutio^l, post
deuolutionem autem facta collatio, nullius
est momenti.^m Illud postremò notandum

66 nominationis vim, ad omnia omnino bene-
ficia non protendi. Neque enim Electiua,ⁿ va-
cantia ex causa permutationis,^o patronata
laicorum, ^p post datam nominationum crea-
ta, ^q regularia in nominationibus secularis,
secularia in nominationibus regularis,^r vaca-
tia in curia,^s aut aliter reseruata,^t nominatio-
nibus continentur. Et generaliter, quæcunque
mandatis non comprehenduntur, quæ nos

67 paulò inferi^o suo loco referemus. Nec tamē
ignoro, inter nominationes, & mandata, quā-
tum ad hāc rem pertinet, illud interesse, quod
mandatario beneficium simplici resignatio-
ne vacans, de iure,^u (licet diuersum Gallorū
mores receperint:) debeatur, non item nomi-
nato.^x Sed potest illud per ordinarium, libe-
rè cuicunque conferri,^y nisi in fraudem no-
minatorū, vel graduatorum, facta probare-

e c. post electionem. ^{g.}
quoniam de cōcess. præbē.
c. inter dilectos de ex-
cess. præla.

f c. cùm terra in si. de
elect.

g l. tutorē ff. de ijsqui.
ut in d.c. quia diuersita-
tem de concess. præb.

h Gl.d. ^{j.} qd si quis. j.

i Panor. c. accedēs. nu-
me. ^{j.} de præben.

k c. cùm in cunctis. ^{j.}
fi. de elec.

l d. ^{j.} si quis uero.

m c. licet ex. c. fina. de
sup. negl. præla.

n s. monasterijs de reg.
ad pl. not. fa. in cōcor.

o s. uolumus de colla.
eo. lib.

p s. prefati. j. eo. tit.

q Cle. fi. de rescrip.

r s. uolumus de collat.
in concor.

s c. ij. de præb. in. vj.

t c. execrabilis eo. titu.
in extra. co.

u c. dudum de præb. in
vj. c. fi. de renui. eo. lib.

x s. item quod omnis
de colla. in prag.

y d. s. uolumus.

z c.ij.de renun.in.vj.

a In.d.9.uolumus.

b Rebuff.in. 9. declarantes de mand.aposto,
in Concord. & in
tract. nominatio.

tur renuntiatio.² Quæ fraus multifariā, multisque modis detegitur, quos copiosè iuxta, ac eruditè Rebuff.noster³ congregesit. Qui alibi præterea, differentias, & similitudines multas inter nominationes, & mandata, nominationumque materiam, diligentissimè perstrinxit: ^b ad eum agitur auidum lectorem, cui hac nostra paraphrasi, factum satis non vi debitur, relego. Ego enim in hoc tractatu, plus æquo prolixior, mihi fuisse videor.

De mandatis Apostolicis.

S V M M A E R E R V M.

- 1** Episcopatum prouisio, ad quem spectet.
- 2** Decreti liber, quando editus.
- 3** Mandatorum origo.
- 4** Episcoporum, carnalis affectus.
- 5** Executor duplex.
- 6** Literarum, triplex forma.
- 7** Literæ gratiæ.
- 8** Literæ iustitiae.
- 9** Literæ cum secundum.
- 10** Literæ in forma communi.
- 11** Literæ dignum arbitramur.
- 12** Literæ facultatis.
- 13** Literarum facultatis vis.
- 14** Literæ rationi congruit.
- 15** Literæ si neutri.
- 16** Mandatis pluribus, ecclesia non grauatur.
- 17** Clausula si pro alio.
- 18** Numerus pluralis in singularem.

Man

- 19 Mandatorum grauamen, in Gallia.
- 20 Gratia tertia, quando effectum habeat.
- 21 Clausula optionis.
- 22 Mandatarius, primum vacans acceptat.
- 23 Rescripti verba, expendenda.
- 24 Clausula Decreti.
- 25 Pœna, contra ignorantes nulla.
- 26 Annulatio actus, an pœna.
- 27 Clausula anteferri.
- 28 Celestini Papæ, imprudentia.
- 29 Clausula motu proprio.
- 30 Motus proprius, quando nihil operetur.
- 31 Motus proprius, inferioris.
- 32 Motus proprius, non præsumitur.
- 33 Mandati forma, apud Gallos.
- 34 Forma mandati, an substantialis.
- 35 Clausula, à Gallis non recepta?
- 36 Mandatum generale, esse oportet.
- 37 Exprimenda in mandatis.
- 38 Ignorantia, an excusat à surreptione.
- 39 Coniectura surreptionis.
- 40 Mandatum an tribuat ius ad rem.
- 41 Afficitur mulius modis beneficium.
- 42 Mandatarij concurrentibus, quis præferatur.
- 43 Horam inducit prioritatem.
- 44 Imperian: posterior, quando præferatur.
- 45 Negligentia, quando impetranti imputetur.
- 46 Beneficii, mandatis non comprehensa.
- 47 Beneficia nouè creata.
- 48 Supressa beneficia.
- 49 Monoculum beneficium.
- 50 Relatuum aliquo.
- 51 Regularia regularibus &c.

- 52 Mandata quando expirent.
 53 Papa reuocat gratias.
 54 Mandata, in morte Papæ reuocentur.
 55 Fulminare processum.
 56 Renuntiatio, quando in manu superioris.
 57 Renuntiatur tacite gratie.
 58 Galli, mandata generalia, recipiunt.
 59 Mandatarius i. vacans acceptat.
 60 Litigiosum beneficium, nemo acceptare tenetur.

CAPUT V.

I NITIO NASCENTIS
 Ecclesiæ, Episcopatuū prouisio,
 ad solū Rom. Pontif. pertinuit,
 qui summa ratione, eam non
 multo pōst tempore, transstulit in collegia sin-
 gula, Cathedralium ecclesiarum.^b De inferio
 ribus verò sacerdotijs, Episcopi soli dispone-
 bant liberè,^c quanto proficeret, nec gravare
 in beneficiorum collatione, veteres pontifices
 voluerunt ecclesiasticum ordinem confundi-
 rati, cùm sua vincuiq. Episcopo iurisdictio,
 & autoritas, non feruatur.^d Vnde nec benefi-
 cia conferabant, nec ius tribuebant ad vacan-
 tiam ne Episcopis inferrent iniuriant,^e tū-
 ne a laetus mortem captandam, hoc pra-
 textu ensam prebere viderentur.^f Quia in
 sententia diuisimè permanferunt. Nam an-
 no 1150. Mandatorum usum, prorsus incogni-
 tum fuisse, conjectura ducimur. Quod in de-
 creto libro (quod cinciter cum annum, & Gra-
 tiano monacho editum prohibetur)^g nulli
 similes gratie legantur.^h Ex crescente verò ho-

Episcopatuū
 prouisio ad
 quē spectat.

a omnes. xxij. dist.

b c. fin. xvij. q. viij. Pan.
 c. cùm Ecclesia uultra-
 na de elec.

c Glos. c. quamquā de
 elec. in. vj.

d c. peruenit. xij. q. iii.

e Panor. c. olim in fi.
 de uerbo. sig.

f c. iij. iij. & ca. post
 electionem de concess.
 preben.

g Gl. c. post appellatio-
 nem. §. forma. ij. q. vj.

h Io. and. c. duobus de
 rescrip. in. vj.

Decreti li-
 ber quando
 editus.

minum

~ mente retro. 4. fol.

Clausula
optionis.

Mādatarius
primo vacans
acceptare co-
gitur.

Reſcriptorū
verba; ponde-
randa.

Clausula de-
creti.

mentum præſtare debeant, quæ viribus ca-
ruerunt^r. Adijci quoque ſolet mandatis, clau-
ſula optionis. Conferas, quod ducerit acceptan-
dum^s. Quæ efficit, ut mandatarius ex plu-
ribus beneficijs, ſimul vacantibus pinguius

21 eligeret^t, & qui primum beneficium, (ci-
tra fraudem vacans^u,) quantumuis exi-
guum, alioqui acceptare tenebatur^x, non fi-
bi præiudicet, quin omiſſo primo ſecūdum
acceptare poſſit^y. Niſi claufula, certi tempo-
ris determinationem habeat. Veluti, conſeras
beneficium, quod intra mēſem, à vacationis noti-
tia, duxerit acceptandum. Quo caſu, quia ad
tempus permiffum, poſt tempus prohibi-
tum intelligitur^z: poſt mēſem, beneficium

22 adhuc licet vacans, non poterit optare^a. Si
tamen acceptationi, & potestati executoris,
ut in ſpecie proposita, tempus adijciatur^b.
Secus ſi inhibitioni, & decreto^c, veluti quia
mandetur prouideri Titio, de beneficio,
quod duxerit acceptandum, inhibendo, ne
intra mēſem poſtquam de vacatione ei con-
ſtiterit, aliquis de illo, quacunque authorita-
te diſponere præſumat^d. Et ita expendi dili-
genter oportet, reſcriptorum verba^e. In du-
bio tamen, ſi conſtet de acceptatione, præſu-
metur intra mēſem facta^f. Eſt & claufula

Decreti irritanis, mandatis adijci ſolita. Cu-
ius tanta eſt viſ, & poteftas, ut inſerta literis
à Papa^g, aut ab eius executorē^h, beneficium
afficiatⁱ, ligetque collatorem, etiam ignoran-
tem^k. Nec tantum inferiorem^l, ſed etiam Pa-
pam iſum, & eius executores, ſi non aliud

r 1. ſidari. ff. de uerbo.
obl. c. non præſtat de re
gu. iur. in. vj.

s ea. j. de conceſſ. præ-
ben. in. vj.

t c. ſi pluribus de præ-
ben. in. vj.

u c. ij. de renū. eo. lib.
x c. ſi clericus et. c. mā-
dato de præb. in. vj.

y Rot. xxxvij. in Ant.

z 1. ſi ita qſ. ff. de uulg.

a Glo. cle. un. de cōcef.
præb. Rot. 192. in Ant.
b d. cle. unic.

c Glo. d. cle. un.

d Geminia. c. tibi qui
col. ij. de reſcript. in. vj.
Glo. d. cle. un.

e c. porrò de priuile.

f Rot. xciiij. in Ant.

g d. c. tibi qui.

h c. j. ſ. ex parte et. c.
ſi ſoli ad ſi. de conceſſ.
præb. in. vj.

i d. c. tibi qui. et. d. c. j.

k c. dudum et. c. pe. de
præb. in. vj. c. ſi eo tēpo-
re de elec. eo. lib.

l d. c. ſi eo tempore.

10. CORASII IVRIS C.

m c.pe.ubi Gemini.in fi.
de præb.in.vj.d.cle.un.
de concess.præben.

n Gl.cle.nolētes de hǣr
o c.prudētiam.ſ.ad iñ= cimus de offi.deleg.c.di lectus.ij.de præb.c.fi so li de cōces.præb.in.vj.

p Rebus.trac.no.q.19. q l.f.i.ff.de decret.
r l.senatus.ſſ.de conz tra hǣben.emp.c.fi religio sus de elec.in.vj.

s Innocē.c.fi uerò de ſen.excom.

t l.eius q.ſſ.de iur.ſſ.
u Fely.c.ij.de cōſti.ln= no.d.c.fi uerò.

x c.capitulū de refcri.
c.eū cui de præb. in.vj.
y d.c.tibi qui.

y Rot.640.in Ant.

z c.fi clericus.ſ. ue= rum de præb.in.vj. Fe= ly.d.c.capitulū.col.vij.

a c.quamuis derefri.
in.vj.d.c.pe.

b c.authoritate de cō= ces.præb.in.vj.

c Gemini.a.d.c.pe.j.q. de præb.in.vj.

d Fely.d.c.capitulum Card.conf.i.cxxxvij.

e Cle.fi Romanus ubi Card.ijj.q.de præb.

f c.fi pluribus. e.ti.i.ſ.
g c.fi motu pprio.e.ti.

h Gl.cle.p līas de p̄bē.
i Panor.ca.quia circa

exprimatur^m.quātum tamen ad rem ipsam, hoc est beneficium , vt in contrarium facta eius collatio non teneat, non item quantum ad poenamⁿ, qua contemnentes exequi mandatum affliguntur^o. quas alij^p alibi copiosè datum tractant . Cūm poenæ aduersus, scientes dumtaxat paratæ sint^q, nec obstat, quod an-

24 25 nullatio actus, poena dicatur^r, hoc enim larga quædam appellatione recipitur^s. Propriè autem, irritatio actus , non est poena^t, quæ tunc significanter dicitur , cūm corporalis,

26 vel pecuniaria imponitur^u. Vſitata est præterea mandatis, clausula *Anteferri*, qua prærogatiuam consequitur impetrans, vt contra naturam literarum , ad beneficia^x prioribus in data, qui tamen non acceptauerunt, ^y qui- busque à Papa, canonicatus collatus nō est, ^z præferatur, ^a non quidem expectantibus au- thoritate concedentis, sed prædecessorum . ^b

Et ita aduersus imprudentiam Cælestini Pa- 27 pæ curiæ Romanæ vſus recepit, vt eiusmo- di clausulam, contra expectantes authoritate prædecessorum, non propria Papa cōcedat. ^c De qua, scriptores alibi plenissimè dicunt. ^d

28 Solet denique inseri mandatis, clausula *Mo tu proprio*, omnem habens virtutem , & effe- ctum , ^e plenissimamque interpretationem recipiens. ^f Respectu tamen eorum, que in iu- re, expressa leguntur. Veluti: vt impetratēm, à surreptione excusat. ^g Nam contra ius com- 29 mune, ^h aut præter, hoc est respectu eorum, quæ lege expressa non sunt, ⁱ clausula motus proprij, nihil operatur. Vnde nec tollit ius ter- tij,

Pœna scienti-
bustantū in-
fligitur.

Aunnullatio
actus an sit
pœna.

Clausula an-
teferri.

Celestini in
prudentia.

Clausula mi-
tu proprio.

Motus pro-
prius quando-
nihil opere-
tur.

tij,^k cui quantumuis modico princeps præiu dicare velle, non præsumitur.^l Nec incapacitatis dispensationē inducit,^m Cùm Papa dispensare non credatur, nisi id exprimat nomi natum.ⁿ Sed nec motus proprius inferioris à Romano Pontifice surreptionem ausert.^o Etiā legati à latere,^p (tametsi nouissimi cō trā.^q) Cùm iura vbique de motu proprio Pa pae loquantur,^r atque ita reliquos tacēdo excludat.^s Et generaliter traditum sit, taciturni tatem obtenti beneficij, legati collationem vi tiare,^t legatiq[ue] potestas, sit extraordinaria, ordinarijs grauiter præiudicans, vnde restrin genda,^u ad hanc clausulam. Postremò notandum, motum proprium, literis non expre sum, non præsumi,^v sed magis credendum, ad partis postulationem, literas emanasse,^w nisi geminatae sint,^x aut impetrantis benerita præcesserint.^y alijsq[ue] certis casibus, quos alibi docto. plena manu congesserunt^b. Et hæ sunt præcipua rescriptorum Clauſulae, quæ vt & aliæ infinitæ, pro aulicorum captu, & industria excogitatæ, varias mandatis dererunt formas.^c Neq[ue] enim certa lex præscri pferat,^d inde autem cùm lites passim oborirē tur, & iurgia iniplacabilia: exoratus Leo Pa

32 pa, à Francisco Galliarum Rege, vt obuiam litibus iretur,^e Gallis, certam mandati formā concessit.^f Quæ aut substancialis sit, vt ab eius verbis nullatenus discedi possit, an verò exē plaris, diu, auxieque, quæsitum est. Adeò quidem, vt principes consulti, diuersare spon derint: Clemēs enim Pontifex,^g exemplarē,

Q ij

Motus pro prius inferioris Papæ.

Motus pro prius nō præ sumitur.

Mandati for ma apud Gal los.

Forma māda ti an substan tialis.

de consang. et affi.
k Pan. et alij.c.caus sam que.ij.de testib.
l c. quāuis de reser.ij.c.
gl.c. cū olim de consue.
m Gl.d.cle.si Roman?
n c.non potest de præ ben.in.vj.

o Archi. et ceteri.d.
c.si motu proprio.

p Gl.s.itē qđ uniu eritatis de colla.in prag.

q Rebuff.in for.man da.xxix.effectu.

r d.c.si motu.d.cle.si Romanus.

s l.cū prætor.ff.de iud.
c.nonne de præsump.

t c.fi.de offi.leg.in.vj.
cle.fi.de offi.ordi.

u Gl.d.cle.fi.Panor.c.
si quis contra.ij.not.de foro compe.

x d.c.si motu.
y l.j.de petit.bo.subl.
lib.x.C.

z s. et hoc uerò iube mus ut mul.iud.coll. ix.

a l.fi uerò s.idem Pa pi.ff.manda.

b Alexā.laf.Dec.liij.
ff.quod quisque iur.

c Gemi.c.si soli de co ces.præb.in.vj.

d Anchār.cle.j.co.tit.

e s.j.de mand.Apost.
in Concor.

f For.mā.apo.īcōcor.
g Clemēs.vij.Anno.iiij.

Pontificatus. vj. Id. Ia=
mvr.

b Franciscus rex Frā
corū hanc declaratio=
nem fecit. xxix. Martij
1527.

i Ord. Lud. xij. artic.
7. in posterioribus.

k d. forma mandati.

l d. for. mand.
m Declaratio regis
hac ratione utitur.

n c. ij. de renū. in. vj.
o c. si clericus & c. mā
dato de preb. in. vj.
p d. forma mand.
q c. j. de probatio.
r l. ab emptione ff. de
pact. l. vij. C. quand. lic.
ab emp.
s c. fi. ne prēlat. uices
suas & d. c. j.
t Fely. c. in nostra de
rescript. Rebuff. in for.
mand. versi. gl. pro ex=
pressis.

Franciscus verò Rex Galliarum ^h substātiā-
lem, & necessariam esse voluit. Quo iure nos
34 vtimur. Neq; enim mā datum, clausulas in
mādati forma non expressas, vt optionis, ante-
ferri, & Decreti, irritantis, cōtinens, in Gallia re-
cipitur. ⁱ Idemō; si aliud non præscriptū cō-
prehenderet, veluti, quia crearet canonicum,
sub expectatione præbendæ: cùm ex iamdi-
cta forma, de canonicatu & præbenda, aut de
alio beneficio vacaturo, mandetur dumtaxat
prouideri, nec canonicatus simpliciter confe-
ratur, sed tantum ad effectum obtinendi di-
gnitatem. ^k Aut si particulare esset mandatū,
ad dignitates puta præbendas, beneficia cura-
ta, aut aliam certam speciem beneficiorum.
35 Mandatum enim generale, ad omnia benefi-
cia, communes Regis & Pontificis pactiones
esse voluerunt: ^l vt captandæ mortis votum
tollatur^m. Quod magis induci cōstat, ex ex-
pressa, & particulari beneficiorum distinctio-
ne: cùm vnum vel minimum beneficium, ci-
tra fraudem ⁿ primò vacans, mandatario de-
bitum, gratiam extinguat. ^o Nec prædictis
obest, clemen. 7. declaratio, cùm enim formā
hanc dederint communia Regis & Pontifi-
cis pacta. ^p Principesque contractu obligati
fint. ^q Non potuit Pontifex, sine Rege, à for-
ma data recedere: ^r nec contractum Leonis
prædecessoris legitimum, reuocare. ^s Quæ
verò in mandatis exprimi oporteat, ne gra-
tia surreptitia reddatur, Docto. alibi fusi-
mè tractant, ^t nos illud generale non omit-
temus, quò omnes penè particulares ca-
sus

Clausulae in
Gallia nō te-
cepta.

Mandatū g-
nerale esse
debet.

Exprimenda
in mandatis.

sus continentur. Exprimenda non tantum ea esse, quæ Roma. Pontificem, ad concedendum, retardare possunt, ⁴ aut difficiliorē reddere. Sed etiam quæcunque, lege nominatim cauentur. Tametsi eorū expressio-ne, non valde cōcedens moueatur, ⁵ vt beneficium minimum, ⁶ nisi probabilis ignorā-tia, impetrantem excuset, ⁷ ne alioqui detur prætextus ordinario, modicum beneficium absenti conferendo, mandati vim, & Papę col-lationem impedire. ⁸ Nec obstat, quod igno-rantia numeri canonicorum, non iuuet impe-trantē: hoc enimideo, Quia præiudicium

*Ignorātia ex
causat à surre-
ptione.*

*Coniecturæ
surreptionis.*

*Mandatū nec
ius ad rem tri-
buit.*

37 ficiū minimum, ⁹ nisi probabili-s ignorā-tia, impetrantem excuset, ¹⁰ ne alioqui detur prætextus ordinario, modicum beneficium absenti conferendo, mandati vim, & Papę col-lationem impedire. ¹¹ Nec obstat, quod igno-rantia numeri canonicorum, non iuuet impe-trantē: hoc enimideo, Quia præiudicium

38 tertio, neimpē canonicis irrogaretur. ¹² Quo-niam autem ius ipsum non præscribit qualifi-cates, quibus morosior, & difficilior princeps reddi potest: recurrendum docet Lappus ¹³ ad coniecturas, quæ vel ex principis consuetudi-ne, ¹⁴ (an aliās scilicet, non idem, concedere voluerit, aut concesserit, sed difficulter,) vel ex curiæ Romanę stylo, ¹⁵ quem ius facere re-cep-tum est, ¹⁶ desumendæ sunt. Aut cui à Pa-pa canonicatus collatus est. Impetratum por-

39 rò mādatum, nullum ius spirituale tribuit im-petranti, ¹⁷ nec in re, nec ad rem, ¹⁸ nisi in ca-nonicum recepto. ¹⁹ Aut cui à Papa canoni-catus collatus est. ²⁰ Sed acquirit dumtaxat potestatē implorādi officiū executoris, vt oc-currēte beneficij vacatiōe prouideat, aut fa-ciat per ordinariū prouideri. ²¹ Falluntur ita-que qui per mandatum, ius ad rem quāri pu-tant, ²² grauiusque, cūm talem vim nomina-tionibus tribuunt. ²³ Quod nos pluribus, suo

Q iii

- u c.postulaſti de reſcr.
- x Gemi.c.dūdum col-pe.de pr.eb.in.vj.
- y c.si proponēte de reſcrip.c.si motu de preben.in.vj.
- z c.gratia.ubi doc.de reſcrip.in.vj.
- a Pan.Fely. & alij.c.super literis de reſcri.
- b c.cōſtitutus co.tit.
- c Doc.d.c.sup literis.
- f Lap.alleg.lxxxix.
- g Luel uniuersorū ff. de pig.act.l.iſcru plu-rium.ſ.ſi.ſſ.de leg.j.
- h Fely.d.c.super lite-ris.Lap.d.alleg.lxxxix.
- i c.ex literis de cōſti.c.literis de iur. cal.c. quā graui de cri.fals.
- k Glo.c.ad audiētiam ij.de reſcrip.
- l Gl.uolens itaq; de colla.in prag.
- m c.pe.de prab.in.vj. c.fi.de concess. preben. eo.lib.
- n c.postquam de preben.eo.lib.
- o Glo.c.ueniens de re mun.
- p Rebuff.in for. man-da.Gl.pro expreſſis.
- q Rebuff.tracta.not. q.iiij.

I O. C O R A S I I I V R I S C.

loco ostendimus. Vnde audius lector, quod etiā ad hanc rem pertinet, se poterit explere.

- 40 Mandatum præterea non afficit beneficiū, nec impedit, quominus facta ab ordinario, alteri quam impetranti collatio, valeat.¹ Licit collator Roma. Pontificis autoritatem spernens, grauissimis poenis sit mulctādus,² quas recentiores³ accuratè prosequuntur. Nisi precedat inhibitio executoris⁴, aut insinuatio executoris dati ad prouidendum.⁵ Multò magis igitur, collatoris manus ligarentur, si Papa rectā, & expressim, ordinario manda-ret, ne alteri conferret beneficium.⁶ Si enim facta aduersus executoris mandatum collatio, nulla est:⁷ multò magis contra ipsius Papæ præceptum,⁸ ut gesta contra legem scriptam, nullius momenti sunt.⁹ Ita contra præceptum principis qui lex animata est in 41 terris.¹⁰ Cuiusque placita legis vigorem habent,¹¹ rursus afficeretur dubio procul beneficium, si inserta esset mandato clausula *Decre-ti*.¹² Aut impetrans, sub expectatione præben-dæ, in canonicū iam receptus esset,¹³ vel etiam mandatum ei dirigeretur, qui conferendi beneficia (nisi in vim huius gratiæ) potestatem non haberet.¹⁴ tumque, quia formam, & tenorem mandati, (cuius fines diligenter custodiendi sunt:¹⁵) collator negligere, excedere vē non potest.¹⁶ Porrò autem concurrentibus 42 pluribus mandatarijs eius caussa præualet, qui primò impetravit,¹⁷ respectu etiā vnius momenti vel horæ, si de eo cōstet.¹⁸ Et quāuis impetrans secūdus primo præsentauerit, prius

Mandatu-m
afficit benefi-
cium.

Afficitur mul-
tis modis be-
neficium.

- r. c. dilectus. ij. de pre-
ben.
s. c. prudētiam. §. adi-
cimus de offi. deleg. c. si
soli de concess. præben.
in. vj.
t. Rebuf. trac. no. q. 19.
u. c. si soli de concess.
præb. in. vj.
x. c. j. §. ex parte eo. ti.
y. Panor. d. c. dilectus
in. fi.
z. d. c. si soli.
a. Auth. multo magis. C.
de episc. & cler.
b. l. nō dubiū. C. de legi.
c. §. si. de cōsul. coll. 4.
f. l. j. ff. de cōsti. princ.
g. c. tibi qui de rescri.
in. vj. d. c. j. §. ex parte
& d. c. si soli.
h. c. dudu. & c. si post
qui de præb. in. vj. d. c.
si soli in. fi.
i. Panor. d. c. dilectus.
k. l. diligēter. ff. man-
da.
l. c. cum dilecta de re-
script. c. ueneribili de
offi. deleg.
m. c. cum cui & c. quia
sep̄ de præb. in. vj. c. ti
bi qui & c. duobus de
rescrip. eo. lib.
n. Glo. d. c. duobus.

Mandatarij
pluribus con-
currentibus
quis præfa-
tur.

priusquam in canonicū fuerit receptus, ^o vt vera sit regula, *Qui prior est tempore, potior est iure.*

o d.c.tibi qui.d.c.eum cui.

Hora inducit prioritatem.

Impetrās secūdus quādo praeferatur.

43 re. ^P Nam etiam ratione horæ actus altero prior esse dicitur. ^q Sunt fateor certi casus, quibus impetrās secūdus prēfertur primo. Ve
44 lutis si clausulā *Anteferrī*, de qua suprà, satis multa diximus, literæ suæ contineant. ^r Aut ex persona tertij impetrantis, Secundus hoc ius prælationis natūrā sit. ^s Vel etiam, si primus, ratione ordinis beneficio annexi, sit incapax: quia præbenda sacerdotalis vacat, nec in ea ætate primus existit, qua possit ad sacerdotiū promoueri. ^t Idemque si collato à Romano Pontifice, duobus canoniciatu, primus ad præbendam, secundus ad præbendam, & dignitatem, personatum, vel officium mandatum habeat, & præbendam vacare contingat dignitati, personatiui, vel officio annexam,

p c. qui prior de reg. iur.in.vj.

q Accur.l.si ex pluribus. g. fi. ff. de solutio.

r c. quāuis de rescri. in vj.c.pe. de præb. eo.lib.
s c. pe. de cōcess. præb. in.vj.

Negligens quādo impetrās dicatur.

45 vt ratione vniōnis consequatur, quod principaliter non posset obtainere. ^x Denique si primo impetranti, notabilis negligentia imputari possit, præfertur secundus. ^y Et licet certos casus, scriptores designēt, quibus primus negligens dici potest, ^z magis tamen puto id omne, iudicis arbitrio dirimendum. ^a Sed vi-

u d.c. quia se pè.

x c. super eo de præben. in.vj.

y c. si clericus de præb. in.vj. d.c. tibi qui in fi.

z Fely.c.capitulū col. iiij. de rescrip.

a l.j. ff. de iur. deliber. Card. cle. un. g. fin. iiij. q. de conceſ. præb.

b c. mandatum de rescrip. Doc. c. dilectus. ij. de præb.

c c. ij. de præb. in. vj. gl. c. j. de reg. iur. eo. lib.

d c. cū in illis. g. j. de præb. in. vj.

e c. cūm dilectus de iu. re patro.

Beneficia que mandatis includantur.

46 dēdum, quæ beneficia sub mādatis de prouidendo, includantur: & constat omnia, quæ nominatim excepta nō reperiūtur, cōprehendi. ^b Cū gratiæ dētūr ad beneficia: & beneficij verbo omnia cōtineantur. ^c Excepit autē cū primis lex dignitatis elētiuas, ^d rursus beneficia patronata laicorum. ^e Cūm non præsumantur Rom. Ponti iuri patroni laici dero-

Q. iiiij

f Lap.alleg.xcvj.
 g Fely.trac. quādo lit.
 Apost.
 h c.decernimus.xv.j.q.
 viij.glo.d.c. cū dilectus.
 i Cle.fi.de rescrisp.
 k Clo.d.cle.fi.
 l c.cūn.accessissent de
 consti.
 m Cle.un.s.qued. etiā
 de excess. præla.
 n c.dilecto de præb.c.
 ex parte de cōces.præb.
 o Gl.cle.j.de præben.
 Rot.ccxvj.in no.
 p Rot.cclxj.in Ant.
 q Gloss.d.cle.j.
 r s.uolumus de mād.
 Apost.in Concor.
 s c.super eo de regu-
 la.ca.cūn de beneficio
 de præb.in.vj.
 t c.ij.in fi.de præben.
 in.vj.
 u c.un.de re.permut.
 in.vj.
 x s.item quod omnia
 de colla.in prag.s.uo-
 lumus eo.tit.in Cōcor.
 y Rebuf.q.xv.trac.no.
 z c.ij.de renūt.in.vj.c.
 dūdum de præb.co.lib.
 a c.fi.de consue.in.vj.
 b Cle. si de beneficio
 de præben.

c e.ij. et c.ex trāsmis-
 se fil.præby.

gare velle: f Quod pluribus Felyn. compro-
 bat. g Idque ne laici à fundatione ecclesiarum
 47 retrahantur. h Nec dissimili ratione dici po-
 test, excepta quoque beneficia, creata post da-
 tam literarū, i ne Christiani videlicet à bene-
 ficiorum fundatione reuocētur: si intelligent
 ea simulatque creata sunt, impetrantibus de-
 48 beri. k Demum non continentur suppres-
 sa aut de ecclesia legitimè sublata, l cùm mor-
 tenon vacent, ut suo loco probatum est. Ea-
 demque ratione, nec quæ de mensa prælati
 existunt. m Aut præbēdæ ecclesiæ non nume-
 ratæ, in quibus similiter non cadit vacatio. n
 49 Deinde non comprehendūtur Monocu-
 la, o hoc est ad prouisionem eorum spectan-
 tia, qui vnius tantum beneficij collationem
 habent. p Mandat enim Papa, de beneficio ali-
 50 quo prouideri: relativum autem, Aliquo, re-
 rum pluralitem supponit. q Præterea non in-
 cluduntur regularia, sub mandato secularis,
 aut secularia, sub mandato regularis. r Quan-
 do vt sāpe dixi, regularia regularibus, & secu-
 laria, secularibus, conferri oporteat: s non itē
 vacantia in curia, t aut ex caussa permutatio-
 nis, cùm ea solis permutantibus debeantur. u
 sed neccontinentur in Gallia, quæ vacant per
 simplicem resignationem, x aut alio modo,
 quām per mortem naturalem, y licet de iu-
 re contrā. z Denique beneficia ex consuetudi-
 ne ecclesiæ, per antiquiorem canoniciū opta-
 ta, a deuoluta ad capitulum, per Episcopi ne-
 gligentiam, b paternaque beneficia, ne in sa-
 cerdotij successio induci videatur, c manda-
 tis non

Beneficia
ue creatu-

Beneficia ip-
presa.

Beneficiū
noculum.

Relativum
aliquo.

Regularia
gularibus.

Mandatum 52 tis non includuntur. Postremò tractandum, quando mandata finiantur, & expirent? Et constat imprimis, reuocatione conceden-

quomodo ex piret.
Papa reuocat 53 tis^d, aut successoris^e, gratiam extingui. Solent autem Roma. Pontifices, in crastinum suæ promotionis, omnes gratias expectatiuas, à prædecessore concessas reuocare^f. Solal vero concedentis morte, non reuocantur.

Mandata an reuocentur^g? morte conce dentis.
54 Vbi diriguntur, (vt fieri solet,) executoribus. Licet secus, si collatoribus tantum^h. Sed nec hoc casu, in regno verum est, mandata morte expirare, cum per vim contratenus sub prescripta forma cocedatur.ⁱ Quod cum effectu accipiendum est^k, idq; præser tim obtinere debet, vbi ad aliquem actum processum est, tendentem ad effectum man-

55 dati^l. Veluti, si collatus sit canonicatus, aut fulminatus, (vt dicunt) processus, per ostensionem, & præsentationē Bullæ executori^m. Rursus extinguitur mandatū, si mandatarius gratiæ renūtiatⁿ. Licet enim vnicuiq; ex antiqui iuri regula, his quæ pro se introducta

Authoritas su perioris in qua renūtiatione necessaria.
56 sunt, renūtiare^o. Et cū leges, in renuntiatione beneficij, superioris authoritatem desiderat, de beneficio possesso, aut saltē acceptato, non etiā de obtinendo loquūtur.^q Illo quippè causa, obligatus est clericus beneficio, vnde se tali vinculo soluere, nisi de cōsensu superioris, nequit.^r Per literas vero ad beneficia, nullum ius impetranti tribuitur.^s (Vnde superioris, cuius nihil interesse potest) authoritas, necessaria non est.^u Sanè non tantum expressè, sed

Renuntiatione tacita beneficij.
57 etiam tacite, mandato quis, renuntiare po-

d c. quamvis de rescribi.
in.vj.

e c. si is &c. pe. de pre ben. in. vj. c. fi. de cōcess. preb. eo. lib.

f d. c. fi. ubi Doct.

g c. si super gratia de offici. deleg. in. vj. c. si cui nulla de preb. eo. lib.

h Bal. l. mandatū. iiiij. opposit. C. mand.

i For. mand. Apost. in Concord.

k l. j. s. fi. ff. quod quis q; iur. glo. s. j. de mand. apost. in Concor.

l Gl. s. itē uoluit de colla. in prag.

m Genii. c. si cui nulla de preb. in. vj.

n c. ad audientiam. ij. de rescript. c. sanè. c. ueniens de accu.

o l. si iudex. ff. de mino. l. penul. C. de part.

p c. admonet. c. fi. de renū. c. deniq;. vj. q. iij.

q d. c. ad audientiam.

r c. n. i. s. uerū de renī.

s l. legatus. ff. dc offic. prefect. c. non oportet.

vj. q. j.

t Gl. c. ueniens de renī.

u d. c. ad audientiam.

x Cle.gratiae de rescri.
y c.j.c diuersis de cle
ri.coniug.

z ea.ex transmissa de
renuntia.c.cum renuntia=

tur.xxxij.q.i.
a c.de multa de præb.

et d.cle.gratiae.

b c.comissa.de elect.in
vj.c.licet episcopus de
præb.co.lib.

c Gl.s.quod si quis.ij.
de colla.in prag.

d Forma mand.apost.
in Concord.

e d.cle.gratiae.

f c.si clericus de præ=

ben.in.vj.

g c.ij.de renun.co.lib.

h l.filie.ff.solu.mat.l.
ij.C.de repud.

i Rot.6os.in Ant.

k l.quia poterat.ff.ad
Trebellia.

test, veluti per contractum matrimonii,^y
aut alium actum clericatus professioni repu-
gnantem,^z per assequitionem pacificæ pos-
sessionis beneficij incompatibilis,cum impe-
trato.^a Pacificamque possessionem, is habuif
se videtur, per quem stetit quominus habe-
ret.^b Id autem cum in gratia,ad dignitatem,
beneficium curatum,aut aliam certam bene-
ficiorum speciem, recipi necessariò debeat:^c
quando in mandato generali,ad quæcunque
beneficia, simplicis beneficij,cum alio incom-
patibilis vacatio, occurrere possit: consequēs
58 est, apud Gallos, qui generales duntaxat ex
Concordati lege,^d gratias admittūt: Clementi-
tis constitutioni,^e locum non esse. Deinde si
mandatarius,beneficium primo loco vacans
59 non acceptet, gratia expirat.^f Nisi in fraudē
impetrantis, contingeret vacatio, quia tenui
beneficio renuntiatum sit, ne pingue & opulē
tum moribundi sacerdotium, impetrans con-
sequatur.^g Tumque ne hoc calliditatis cō-
mento, principis liberalitas, eludatur.^h Simi-
60 liter ne beneficium ab alio occupatum, aut
litigiosum, impetrans acceptare tenetur:ⁱ nec
inculpandus est, qui se litibus noluit implicare.^k Et hec ad mandatorum introductionē,
dicta sufficient , quæ sit tradita putamus, vt
horum vestigijs, reliqua quantumvis recon-
dita, venari liceat.

De iure patronatus.
S V M M A E R E R V M.
1 Patronus quis.

Galli genera-
les tantū ga-
tias admittūt.

Mandatarius
primo vacans
acceptare de-
bet.

Litigiosum
beneficium no
tenetur qui
acceptare.

Ius

- 2 Ius patronatus.
- 3 Iuris patronatus acquisitio.
- 4 Ius patronatus quid.
- 5 Ius patronatus, spirituali annexum.
- 6 Laicus, cur tenet ius patronatus.
- 7 Patronus, ab ecclesia alendus.
- 8 Patronus laicus, & ecclesiasticus.
- 9 Tempus, ad praesentandum.
- 10 Variare, quando possit patronus.
- 11 Modi querendi ius patronatus.
- 12 Fundare quid.
- 13 Acquisitio iuris patronatus.
- 14 Patroni plures, eodem iure fruuntur.
- 15 Mulier querit ius patronatus.
- 16 Vxor an preferatur, marito, in praesentando.
- 17 Tutor, non preferatur pupillo in praesentando.
- 18 Praesentatio, non sit de absente.
- 19 Pater, an filium presentet.
- 20 Pater, & filius, una persona.
- 21 Patria potestas, quando non spectetur.
- 22 Collatio fructus.
- 23 Electio fructus.
- 24 Praesentatio fructus.
- 25 Institutio, spredo patrono nulla.
- 26 Consensus an sufficiat, ex postfacto.
- 27 Taciturnitas, quando habeatur pro consensu.
- 18 Scienzia, & patientia, quando pro consensu.
- 29 Permutationi sine patrone, an Episcopus authoretur.
- 30 Negligentia patroni.
- 31 Praesentatio indigni.
- 32 Patronatus i laico, Papa an deroget.
- 33 Legatus, an deroget patrono laico.

34 Papa non presumitur laicis derogare.

35 Peroratio.

C A P V T VI.

X T R E M U M E S T , V T
de iure patronatus dicamus, nō
quidem libertorū , quod quidē
manumissione seruorum, domi

a c.liberti.cap.octaua
xij.q.ij. & tot.tit.ff. de
iur.patro.

Patronus
quis.

n i sibi quārunt.^a sed de eo iure quod habent
patroni, (sic in iure Pontificio dicuntur, qui
alicuius ecclesiæ extruēdæ, aut alterius cuius-
cunque fundationis ecclesiasticae , authores
fuerunt,) præsentandi videlicet, & offerendi
2 clericum, quem ecclesiæ vacāti præesse, & in
eam collatis redditibus frui velit. Acquirunt
3 autem hoc ius, qui de Episcopi consensu, vel
fundant ecclesiam, hoc est locum in quo tem-
plum extruatur assignant,^b vel ecclesiam ædi-
ficant,^c vel etiam constructas ecclesiæ, ante
cōsecrationem dotant.^d Vt non valde sit ob-
scurum, ius patronatus quo de agimus finire.
4 *Ius esse præsentandi clericum, ad ecclesiam vacan-*
tem, ex gratia ei concessum, qui consentiente Epi-
scopo, vel fundavit, vel construxit, vel dotauit ecclæ-
siam.^e Dico imprimis *ius esse*, nō quidē me-
rè spirituale, cūm à laicis possideatur,^f in hære-
5 desque transeat.^g Et spiritualia, nec à laicis
tractentur,^h nec in eos successionis consan-
guinitatis*ue* iure descendant,ⁱ sed tempora-
le potius, spirituali tamē caussæ coniunctum
annexum*que*.^k Vnde nec nisi cum vniuersi-
tate^l vendi potest:^m alioqui contraheretur
symonia,ⁿ quæ non tantūm inducitur, si pa-
ctiones super spiritualibus fiant: sed etiam si
super

Ius patro-
tus.

Iuris patro-
tus acquisi-
tio.

Ius patro-
tus quid.

Ius patro-
tus quid.

Ius patro-
tus spiritu-
alium annexum.

b ca.ij.c.nobis de iur.
patro.
c c.monasterium.xvj.
q.vij. d.c.nobis.
d c.cum Abbate.xvij.
q.ij.c.pie mentis. &c.
filijs.xvj.q.vij.
e d.c.pie mentis.
f c.querelam de elec^t.
g c.j.de iur.pat.c.filijs
xvj.q.vij.
h c.decernimus de iu-
di.c.caussam de præscr.
i c.j.de præbend.
k c.quanto de iud.c.de
iure de iur.pat.
l c.ex literis.c.cum se-
culum de iur.pat.
m c.nemini.xvj.q.vij.
&c.d.c.de iure.
n c.querelæ de Symo.

super annexis. ^o Vt annexorum eadem sit ratio, idemque iudicium. ^p Dicitur autem ius patronatus ideo annexum spirituali: ^q quia propter ecclesiam producitur, & ad eius institutionem, vsumque sacrum ordinatur. ^r

^s Laicus cur te
neat ius pa-
tronatus.

6 Quoniam autem spiritualibus annexa, spiri-
tualium naturam redolent: ^s laicus, iuris cu-
iuscunque spiritualis prorsus incapax, ^t non
potest summo iure possidere, ius patrona-
tus. ^u Cæterum gratiore laicis quoque id lex
concessit, ^x tum vt cæteri ad ecclesiasticorum cō-
structionem inuitentur, ^y tum ne illis benefi-
cium perisse videretur, qui in sacrū vsum, ali-
quid contulissent. ^z vnde ut perpetua quedam

7 memoria, & gratitudo, extet, habent & hoc
prærogatiue, fundationem ecclesiasticarum
autores, vt si fortæ premantur inopia ipsi,
vel eorum filij, ex redditibus ecclesiæ ali de-
beant. ^a moderatè tamen, ^b vt non tam videli-
cet qualitatis personæ, facultatumque, habeat-
tur ratio, ^c quam ecclesiæ. Vt ministris qui de-
seruiunt, aliquid supersit. ^d Vicissim tamen,
hoc oneris incumbit patronis, eorumque li-
beris, vt solerter animaduertat, ne res suæ fun-
dationis dilapidentur. ^e Neque verò putandū,
solos laicos iuris patronatus capaces esse, quā-
doquidem ecclesiasticæ personæ, id quoque

8 iuris habere possunt. ^f Quæ si ratiōe proprij
patrimonij illud na&tæ fuerint, patronis lai-
cos nihilominus annumerantur, ^g nam patro-
ni ecclesiastici, ij tantum dici debent, qui ra-
tione ecclesiæ quam tenent, eo iure fruūtut, ^h
inter quos, & laicos patronos discriminis plu-

R. iii

^o ca. quæsum de rerū
permuta.

^p l.cū actū. ff. de neg.
gest. c. trāslato de cōstī.
^q d.c. quanto. d.ca. de
iure.

^r Panor. c. cōfūlere de
Symo. & in. d.c. quāto.
^s l. que religiosis. ff. de
re. vend. d.c. quæsum.

^t d.c. decernimus. d.c.

caussam.

^u Panor. c.j. de præb.

^x c. quod autē ubi Pa-
nor. de iur. patro.

^y Gl.c. nobis & c. cum
dilectus eo. tit.

^z c. cūm in officijs de
testa .c. ita nos in fine.

xxv. q. ij.

^a c. quicūq; xvij. q. viij.

^b d.c. nobis de iur. pa-
trona.

^c l. sed & si quid. s.j.
ff. de ususfr.

^d c. fi. ad fi. xxv. q. ij. gl.
d.c. quicunque.

^e c. filij. xvij. q. viij.

^f c. cūm autem & c. il-
lud de iur. patro.

^g ca. cūm dilectus ubi
Panor. eo. tit.

^h Panor. ca. cam te in
fi. illo tit.

Patronus ab
ecclesia alien-
dus.

Patronus lai-
cus & ecclæ-
siasticus.

- i c.ij.de cōcess.prab.
k c.un.¶ uerum de iur.
patro.
l c.cūm uos ubi glo.de
offi.ord.
m ca.quod autē.c.cum
autē.c.pastoralis &c.
fi.de iur.patro.
n c.cūm autem ubi Pa.
nor. eo.tiru. Io.and.c.in
re communi de reg.iur.
in.vj.
o Cle.cūm illusio de
renuntia.
p c.cūm in cunctis.¶.
fi.de clcc.gloss.d.c.cum
uos.
q Gl.d.c.cū uos Card.
cle. un.xij.q. de rerum
permuta.
r Leum qui.¶.ff.de iure
iur.gl.d.c.cum uos.
s Gloss.c.pie mentis
xvj.q.vij.
t Panor.consi.cvj.col.
ij.uolu.ij.
u ¶.j.de monac.coll.j.
¶.j. ut null. fab.orat.
do.coll.v.
x c.nobis de iur.patr.
cap. Abbatem. ij.xvij.
q.ij.
y c.ij. ubi Ioā.and.de
testa.
z Panor.d.consi.cvj.
- rimum lex Pontifica constituit: nam sicut
9 collator, ad conferendum sex menses habet:ⁱ
ita ecclesia, ad præsentandum, cùm tamen lai-
cus quadri mestre tantùm habeat: ^k huic ve-
rò minus tempus indulgetur, quia licet indi-
10 gnum præsentet, non tamen priuatur pote-
state præsentandi,^l præterea variare potest an-
te institutionem Episcopi, alium præsentan-
do,^m non vt à primo prorsus recedat, sed vt
posteriore, priori accumulato, magis idoneū
Episcopus eligere possit.ⁿ Cum tamen eccl-
esiasticum patronum, iudicio maiore, ac soli-
diore, esse oporteat.^o Indignum siquidem præ-
sentans, præsentandi pro ea vice, potestatem
amittit,^p nec variare potest, secundum, licet
accumulatiuè præsentando.^q Vnde fit que-
dam sicuti Pontificij dicunt compensatio, vt
onerati in tēpore laici in ceteris subleuētur, cō-
traq; subleuati, in tempore clerici in cæteris
II onerentur.^r Acquirunt autem hoc ius patro-
natus tam laici, quam clerici, tribus modis
potissimum. Fundatione videlicet, extructio-
ne, & dotatione.^s Non quidem vt putandum
sit, vno ex his tantùm queri ius istiusmodi,
nisi & ali; intercedant.^t Fundare ecclesiam
12 propriè dicitur qui fundum assignat, in quo
de Episcopi voluntate,^u templum extrua-
tur.^x Quamuis & vulgo fundatores ecclesiarum
dici soleant, qui construxerunt ecclesias,
nec sit pro subiecta materia, respuenda
hæc interpretatio,^y existimandum enim nō
est, vt mox attigimus sola fundatione, hoc est
fundi assignatione, ius patrenatus queri.^z Ne
sequa

Tempus da-
tum patroni
ad præsen-
tum.

Variare qua-
do possit pa-
tronus.

Modi quibus
ius patroni
tus queritur

Fundare quid

sequatur absurdum, quem dici patronum ecclæ, que nondum est, forteque nūquā est futura.^a Sed ita, si sequatur operis extructio, do-

^b 13 tatioque, vel ab ipso fundatore, vel ab alijs.^b

Vnde quod præterea diximus, ab his quoque ius patronatus acquiri, qui de Episcopi consensu,^c suis impendijs, & sumptibus, in assignato fundo, ecclesiam ædificant:^d accipendum est, si ipsi, aut alijs, congruam ecclesiæ do-

tem assignent.^e Ex qua dotatiōe, acquiri quo

que constat, ius patronatus.^f Non tātūm vni

ⁱ 14 (sed etiam si plures dotem constituerint,) pluribus.^g Et ijs quidem æqualiter, licet alijs alijs minus contulerint.^h Quod & in funda-

tione, constructioneque, obseruandum est.ⁱ

^j 15 Cùm autem masculinus sermo fœmininum contineat:^k dubium nō est, quin hoc ius præ-

sentandi, fœmina quoque, acquirere possit.^l

Amplusque traditum est, vt si maritus, (cui villa fortè in dotem data fuit, in qua est ius pa-

tronatus, & vxor, in presentādo dissentiat pre-

^m 16 sentatus ab vxore, præferatur.^m Licet enim

maritus, tanquam rei dotalis dominus,ⁿ si nō contradicat vxor, presentare possit:^o quia ta-

men vxor naturalis est, & vera dotis domi-

na,^p imaginariumque duntaxat dominium maritus habet,^q nec eidem rei dotalis, adminis-

tratio, fructusq; nisi ppter onera matrimo-

nij, conceduntur:^r fructum autem quo nu-

ptiarum oneribus succurratur, ex præsentatio-

ne, non potest maritus consequi: probabilius

^s 17 videtur, vxori hoc ius præsentandi conserua-

re. Nec dissimile est, inquit, quod de pu-

^a c. ad audiētiā. ij. de ecclæ. ædificand.

^b Panor. ubi suprā.

^c d. s. j. ut null. fab.

^d c. monasteriū. xvij. q. viij. gl. d. c. pie mentis.

^e Gl. c. quicunq; xvij. q. viij.

^f c. filijs. xvij. q. viij. glo. d. c. pie mentis.

^g c. ad audiētiā. j. ubi Panor. iij. not. de ecclæ. ædifi.

^h Gl. in sum. lxij. dist.

ⁱ Panor. in rub. de iur. patro. ad fi.

^k l. si quis. ff. de iuris d. l. ff. de uerbo. sig.

^l c. fi. de cōcess. prebē. c. ex literis & utrobiq;

Panor. de iur. patro.

^m Rot. ccccxxij. in no.

ⁿ l. doce ancillam. C. de rei uend.

^o Rot. ubi suprā Panor. d. c. fi.

^p l. in rebus. C. de iur. dot.

^q d. l. doce ancillam.

^r l. si pater mulieris in fin. ff. de iur. dot. c. salu- briter de usur.

^s Rot. d. q. ccccxxij.

- t Gl. et Gemi. in. c. ex
eode elec. in. vij.
u cū pretor. s. pe. ff.
de iud. s. prætere à quib.
non est permis. ^a
x Frede. confi. xluij.
y Panor. c. cum para-
ti de appella.
z Gl. cle. dudum. s. sta-
tuimus de sepult.
a Pan. c. ea noscitur de
ijs que fid. à prælatr.
b l. j. ff. de in. int. uesti.
c Pan. d. c. ea noscitur.
d c. accedēs de pr. e. b. c.
si tibi absenti eod. titu-
in. vij.
e c. per nostras de iur.
patro.
f s. ci uerò de inuti. sti-
pul.
g l. fi. C. de impub.
h l. cū scimus de agri.
et cen. lib. xj. C.
i l. j. ff. si à parent.
k l. cū oportet et l. fi.
c. de bo. que lib.
l Gl. et Panor. in. c. cō-
suluit de iur. patro.
m l. illud. ff. quod cu-
iusque uniuers.

Tutor nō pe-
fertur pupilo
in presen-
to per tutorem.^f Verùm hic casus propter lu-
bricum ætatis ,^u dubitabilior mihi vide-
tur. ^x Quapropter in eo, amplius delibe-
randum reor.

Præsentatio
non fit de
sente.

18 Porrò autem præsentari debet, clericus ido-
neus, hoc est ipsi Episcopo offerri, & exhibe-
ri. ^y Vnde de absente, non iure fit præsen-
tatio, ^z nisi fortè perspecta esset, & cognita Epi-
scopo, qualitas absensis clerici. ^a cùm enim rei
demonstratæ frustra adjiciatur demonstra-
tio: ^b nihil prohibet, quomin⁹ possit præsen-
ti clericus absens, cuius qualitates superior no-
tas habet, ^c nam ea ratione video, absenti pos-
se conferri beneficium. ^d

19 Sed an pater filium præsentare possit, pleri-
que dubitant: cùm patronus seipsum nō præ-
sentet. ^e Et Iustinia. dicat, vocem patris, tan-
quam vocem filij esse, ^f alioqué loco, patrem
& filium, eādem personam penè esse. ^g Et rur-
sus alibi, filiū esse partē quodāmodocorporis
paterni. Vt vbi sit pater, videatur & fili⁹ esse. ^h
Deinde, quoniā qcquid acquirit ⁱ filius, patri
quærít etiam hodie, saltem respectu ususfru-
ctus. ^k Verùm contraria sententia, & meritò
obtinuit. ^l Cùm ex Pomponij sententia, Vi-
pia. ^m respōderit, suffragium patris, filio pro-
desse, & econtra. Quod autem pater eadem

20 persona cū filio intelligatur, humana legis
interpretatione, & per fictionem, non etiam
secundum veritatem, constitutum est. ⁿ At
nos, veritatē in spiritualibus, magis quam fi-
ctio

Pater & fili
una persona

ctionē, sequimur.^o In quibus etiā vim patriæ
potestas in spiritu-²¹ tibus non
attenditur. quirit patri, sed totum sibi filius vendicat.^p

Huius ergo iurispatronat^q, quo de agimus,
hæc est vis, & potestas, ut ius habeat patronus

Collatio fru-²² tus. præsentandi & offerēdi clericū, quem præ-
esse ecclesię velit, sicuti enim collatio, fructus

Electio fru-²³ tus. 23 est Episcopat^r: & electio, fructus canonica-
tus: ita præsentatio, fructus & effectus, iuris

Præsentatio fructus.²⁴ patronatus. Vnde non potest aliū Episco-
pus, spredo patrono, instituere, procedēsq;^s

Institutio spredo patro-²⁵ no. nul-
la. de facto, absq; patroni cōsensu institutio, nul-
la est ipso iure^t. Etiā si credebat Episcopus,
alium verū patronū esse^u. Patrono tamē cō-
querēte, & institutionē ob sui cōtemptū im-
pugnāte^v, potest siquidē patronus, institutio-
ni absq; suo cōsensu, ab Epō facta, postmo-
dum cōsentire^w. Sic enim dicimus, cōsensum

Episcopi, qui in cōstrōctione ecclesiæ, neces-
Confensus quando suffi-²⁶ ciat ex postfa-
cto. sarius est^x: postea interuenire posse^y. Et gene-
raliter proditū legimus, vbi cōsensus alterius
requiritur, si nō peccat actus in substātia^z, nō
referre, an præcedat, vel sequatur actum^a, in-
cōtinēti, vel ex interuallo^b. Licet in mādato^c,
iussu^d, & authoritate diuersum obtinuerit.^e

Taciturnitas an habeatur pro cōsensu.²⁷ Qua de re, Docto. alibi plenissimè. An au-
tem habeatur pro cōsensu, patroni præsentia,
& taciturnitas: quæstionis est^f. Et nisi interces-
sissent actus, tacitè approbatiui collationis^g,
pleriq; putant, patronū non videri cōsentire,
sed magis cōtradicere^h. Cū inuitus, & repu-
gnās, in dānōsis dicatur, non tantū qui cōtra-
dicit, sed etiā, qui consensisse non probaturⁱ.

^o Arch.c.un.de uot.i.6
^p c.fi.de iud.in.vj.
^q Glo.c.cum olim de
maio.ēr obe.

^r Inno.c.literis de re-
sti.spol.

^s Glo.c.cum Berthol-
dus de re iud.

^t c.illud ī fi.de iur.pat.

^u c.decernim^o.16.q.7.

^x d.c.cum Bertholdus
ubi Panor.nu.13.

^y Doct.d.c.cum Ber-
tholdus.

^z Hosti.in summa de
iur.patro.

^a §.j.ut null. fab.oraz
to.coll.v.

^b Rot.873.Ant.

^c c.auditis de elec^t.

^d c.curia de iur.patr.

^e l.fi.c.ad Macedo.

^f l.fi.uerò.§.fi post.ff.
manda.

^g l.si quis mibi.§.iuf=
sum.ff.de acqui.hære.

^h l.obligari.§.pe.ff.de
auth.tut.§.tutor.eo.ti.

ⁱ Bart.ēr alij.d.§.iuf=

^j sum.

^k c.ex ore.de ijs que
fi.ā maio.

^l Fely.post multos.c.
cū Bertholdus col.iiij.
de re iudi.

^m l.pemul.ff.de furt.

ⁿ l.filiusfa.§.inuitus.
ff.de procur.l qui uas.

^o uetare.ff.de furt.

Cōsensisse autem non videtur patronus, & si sc̄iēte eo beneficiū alteri cōtulerit Episcopus.

Cūm nemo iuri suo renūtiasse censeatur^o. Et ideo potius verisimile sit, passum patronū se p̄sente, cōferri beneficiū, ex pudore quodā, & magnaverecūdia^p. Quod p̄sertim sciret, vñq; ad quadrimestre, vel semestre tēpus^q, cō 28 tradicēdi ius, sibi saluū esse^r. Ego verò cōtra, nam p̄t̄erquā quod dici solet, scientiā, & paientiā, eius, qui prohibere potest, haberi pro cōsensu^s: tractamus hīc, de actu publicè utili: nempe, vt celerrimè, vacāti ecclesiæ prouidea tur^t. Non solū autē, quoties de commodis agitur, tacēs habetur pro cōsentiente^u: sed etiā vbi tacētis damnū versatur, si materia fauorabilis sit reipublicæ, is videtur consensisse, qui nominatim non cōtradixit^v, nec ob verecundiam, aut nimiam Episcopi reuerentiā^y, patrōnus p̄sumitur in dubio tacuisse, nisi alia probetur^z, aut non tacēdo, irrogaretur superiori infamia^a.

Verūmenim uero, quod diximus Episcopū non posse, sine patroni consensu, conferre beneficium^b. Docto. intellexe 29 runt^c, in collatione volūtaria, non etiam in necessaria. Ut quā fit, ex cauſa permutationis^d, cui dicunt, Episcopum posse authorari, patrono etiam non vocato. Ego verò, in effec̄tu parum discriminis esse video, quādoquidem omnes admittunt, patrono cōtradicente, & de contemptu postmodū agente, retractādam permutationem^e. Sunt & alij, certiores quidem Casus, quibus, facta sine patrōni p̄sente, in presentatione, institutio, cōsistit. Velluti 30 Negligentia patroni.

Sciētia & pl. tientia qua- do pro cōta su.

Permutatio- an authore. tur Episcopu s pretis patro nis.

o I.cū de indebito. ff. de proba. c. super hoc de renuntia.

p d.l. pe. de furt.

q c.un. g. uerū de iur. patro. in. vj.

r I.sicut. g. non uide- tur. ff. qui. mo. pig. sol.

s I.sepē. ff. de re iud. Labeo cum uulg. ff. de aqua plu.

t c. ne pro defectu de elect.

u I. qui patitur. ff. māda. glo. c. sicut de elect. in. vj.

x Lij. g. j. ff. ad munic. Lij. de filijsa. lib. x. C.

y I.ad inuidiā. C.de ijs que ui metusue ca. fi.

z Bar. Lij. g. que onera dæ. ff. quar. re. act.

a d.l. pe. ff. de furt.

b c. illud de iur. patro.

c decernimus. xvij. q. vij

c Rot. xxij. in no. Fe- ly. c. cum Bertoldus co-

lum. v. de re iud.

d Cle. un. de re. permu.

e Fred. tract. permuat. q. xxx. Imol. c. fi. de rer. permuta. Fely. d. c. cum

Bertoldus.

SACERD. PARAPH. PAR. IIII. 139

luti si patronus, intra præfinitū, à lege fētēpus
in præsentādo, negligens fuerit^g. quo casu po-
testas conferendi, deuoluitur ad Episcopū^h.

Aut alium, ad quem ius instituendi pertinet,
31 etiam Episcopo inferioremⁱ. Idemq; si scien-

ter indignum, patronus præsentauerit^k. Pa-
ria namque videntur, nullum offerre, vel mi-
nus idoneum^l. Et si iure communi, colla-
tionem, aut electionem habentes, ob illam
caussam, iure suo priuantur^m: quanto magis
patroniⁿ, quibus ex priuilegio, & gratia, præ-
sentandi facultas competit^o, quique scien-
ter indignum offerendo, prærogatiuam pre-
sentādi amittere merentur, cōcessa sibi pot-
estate, temerē abutentes, laicis tamen, pro-
pter eorum (vt puto) ignorantiam^q, peper-
cisse visus est Roma. Pontif. constituēs, cùm
minus idoneam personā, laicus præsentat, de-
bere Episcopū, ecclesiā vacāti, & economum

32 dūtaxat præponere. Deniq; quoniā Papa, in
beneficijs plenissimam potestatem, atq; ideo
omnem habere se proficitur^r: dubium non
est, quin vires habeat facta ab eo collatio,
spreto etiam laico patrono^t. modò de pa-
tronatu laici, in literis mentio fiat^u. Hāc
quippè præsentandi facultatem, patronis, ius
positiū vt sēpē diximus. gratiosē conce-
xit^x: cui legi, summus Pontifex nō subiacet^y.

Papa quando
iuri patrona-
tui laicorum
derogat.

Contentat

Legatus an
in ius patro-
natus laici pos-
st.

^y c. proposuit de concess. præben.

^z Archid. c. hortamur. lxxij. dist. Glo. d. cle. per literas.

^f c. vn. §. uerum de iu-
re patr.

^g c. ij. de sup. neg. præ-
lat.

^h d. c. ij. Panor. d. c. ilia-
lud de iur. patro.

ⁱ Gloss. cle. un. de sup.
negl. Panor. c. ij. in fi. de
conces. præb.

^k §. si quis oratorij. de
sanctis. episc. coll. ix.

^l c. ij. §. sed neque de
transl. episcop.

^m c. cum in cūclis. §. fi.
de elec̄tio.

ⁿ l. eius militis. §. si mi-
litia. ff. de testa. milit.

^o c. quod autē de iur.
patro.

^p c. gratū de postul.
prælat. c. priuilegium.

^q Inno. c. proposuit de
fil. presbyt.

^r c. cum uos ubi gl. de
offi. ordi.

^s c. ij. de præsby. in. vj.
cle. j. in fi. ut lit. pend.

^t Gl. cle. per literas de
præb. Pan. c. ij. & c. cī
dilectus de iur. patro.

^u Glos. §. ceterum. in
proœ. prag. Panor. d. c.
cum dilectus.

^x c. quod autem de
iur. patro.

a d.c. cū dilectus ubi
gl.d.cle. per literas.

b Gl.d.c. cū dilectus

c Panor. in. c. dilectus
in si. de off. leg. Card. d.
cle. per literas. iij. q.

d Lap. alleg. xcvi.

e c. dilectus. iij. de pre-
ben. gl. d. s. ceterum.

f Casiodo. decis. iij.
de iur. patro.

g Fely. in tract. quād.
līt. apost. praeiud. patr.
eccles.

ricorū patronata, non itē laicorū, cōferunt^a.
Nelaicos, ab ecclesiasticis fundationibus, re-

trahi cōtingat^b. Quę ratio, cūm in iure patro-
natus, pr̄escriptione, aut priuilegio, quæsito,
cesset, receptū est, legatū Cardinalē, ei deroga-

34 re posse^c. Sanè verò, non pr̄sumitur vñqua-

Papa, concessis à se literis, iuri patroni laici,
derogare velle, nisi de eius volūtate, constet
evidenter^d. Vndē nec sub gratia, mādatōvē,
quantūuis generali, patronata laicorū benefi-

cia cōprehendūtur^e, nisi tale ius, pr̄scriptio-

ne, priuilegio, aut cōsuetudine, laici quæsi-
sent^f. Ratione quam mox diximus. Quæ

omnia diffusius Fely. alibi pertractat.^g

35 Et hæc sunt, quæ de iure patronatus, attinge-
re mihi placuit: non ignarus, alia multa cōge-
ri potuisse, quæ cūm nō valdē necessaria pu-
tem, ab alijsq; diffusè tractētur, hīc repetēda
non duxi. Ex prædictis autē omnibus, quā-
tuliscūq; explicitus nobis videtur, sacerdo-
tiorū Tractatus suis vtcūq; numeris, ac par-
tibus, sibi cōstans. Quo cūm iuris studiosis,
aliqua ex parte satisfecisse nobis videamur, in
vigiliarū nostrarū gratiā, illud Vergilianum,
intorquere non grauabimur. Hæc nostra in-
terpretatio, hęc in vniuersum sacerdotiorum
Tractatum, cūm breuis, tum luculēta Para-
prasis, Collectusq; fugat nubes, solemq; reducit.

Papa nō pr̄
sumitur laico
rū iuri dero-
gate.

Peroratio.

Ioannes Corasius Tolosas Valentiae
xix. Decemb. 1547.

INDEX ALPHABE-

ticus, quæque scitu dignissima hac

Paraphrasí Ioannis Corasii Iu-

riscons. clarissimi in vni-

uersam sacerdotio.

rum materiam

cōtenta diluci

dē comple

ctens.

De litera A.

Abras eligi potest. nu. 14.	pag. 83.
Abbatis, & abbatissæ etas. nu. 7.	pag. 58.
Abbes exempti, ecclesias plenè habent. numero 5.	pag. 27.
Abbatia est dignitas.	pag. 87.
Accusatio, nō priuat quæ honoribus nu. 9.	pag. 68.
Aequisitio iuris patronatus. nu. 13.	pag. 135.
Ætas idonea, in beneficij. nu. 1.	pag. 56.
Afficitur multis modis beneficium. nu. 41.	pag. 126.
Alienatio voluntaria, & necessaria. nu. 10.	pag. 43.
Annata quid. nu. 53.	pag. 190. <i>109 - 109</i>
Animi destinatio in nuptijs attenditur.	pag. 31.
Annulatio actus, an pena. nu. 25.	pag. 122.
Apostata, inhabilis ad beneficia. nu. 22.	pag. 71.
Archidiaconus, an habeat dignitatem. nu. 5.	pag. 87.
Argumentum de electione, ad postulatio. nu. 16.	pag. 84.
Affentatores taxantur. nu. 4.	pag. 33.
Attestationum, & nominationum, necessaria. nu. 42.	pag. 105.
Auditor confert beneficium. nu. 5.	pag. 50.

INDEX

De iteris B.

<i>Aptissimius ecclesia.nu.22.</i>	<i>pag.100.</i>
<i>Beneficia vacare que dicant.</i>	<i>pag.34.</i>
<i>Beneficia regularia, & secularia quæ.nu.5.</i>	<i>pag.13.</i>
<i>Beneficia iure communii secularia.nu.6.</i>	<i>pag.13.</i>
<i>Beneficium curatum, & simplex quid.nu.1.</i>	<i>pag.12.</i>
<i>Beneficia duo etiam simplicia, nemo tenet.nu.2.</i>	<i>pag.12.</i>
<i>Beneficij verbo, quando curatum veniat.nu.3.</i>	<i>pag.13.</i>
<i>Beneficia mixta que linea.22.</i>	<i>pag.14.</i>
<i>Beneficium vacans, promitti potest.nu.6.</i>	<i>pag.19.</i>
<i>Beneficium nondum sepulto clero, an conferatur.nu.7.</i>	<i>pag.20.</i>
<i>Beneficium intra quod tempus debeat conferri.nu.8.</i>	<i>pag.20.</i>
<i>Beneficium quandoque non vacat morte.nu.3.</i>	<i>pag.21.</i>
<i>Beneficium de mensa prælati.nu.4.</i>	<i>pag.22.</i>
<i>Beneficio, quis possit renuntiare.nu.5.</i>	<i>pag.22.</i>
<i>Beneficium, viueniis non confertur..</i>	<i>pag.18.</i>
<i>Beneficia electiva, & collativa, que.nu.8.</i>	<i>pag.14.</i>
<i>Beneficij multiplex acceptio.nu.2.</i>	<i>pag.2.</i>
<i>Beneficium, in malam partem quando accipiatur.nu.3.</i>	<i>pag.2.</i>
<i>Beneficium pro sacerdotio accipitur.nu.5.</i>	<i>pag.2.</i>
<i>Beneficium quid.nu.1.</i>	<i>pag.4.</i>
<i>Beneficium, an ius spirituale.nu.2.</i>	<i>pag.4.</i>
<i>Beneficium, non pacificum.nu.50.</i>	<i>pag.180.</i>
<i>Beneficium tripliciter afficitur.nu.11.</i>	<i>pag.17.</i>
<i>Beneficia comprehensa mendatis.nu.24.</i>	<i>pag.100.</i>
<i>Beneficij verbo, maiora veniunt .nu.4.</i>	<i>pag.50.</i>
<i>Beneficia, mandatis non comprehensa.nu.46.</i>	<i>pag.127.</i>
<i>Beneficia nonè creata.nu.47.</i>	<i>pag.128.</i>
<i>Beneficia suppressa.nu.48.</i>	<i>pag.128.</i>
<i>Beneficium monoculum.nu.49.</i>	<i>pag.128.</i>
<i>Beneficia, in nominationibus exprimenda.nu.47.</i>	<i>pag.107.</i>
<i>Beneficium, non posse sum, an debeat exprimi.nu.48.</i>	<i>pag.108.</i>

Beng.

A L P H A B E T I C V S.

<i>Beneficiū qualitas, an exprimenda.</i> nu. 56.	pag. 110.
<i>Beneficium scindere ex causa licet.</i> nu. 11.	pag. 11.
<i>Bigamus, beneficiorum incapax.</i> nu. 3.	pag. 60.
<i>Bigamus quis.</i> nu. 3.	pag. 60.
<i>Bursales constitutiones Galli reijciunt.</i> nu. 55.	pag. 109.

De litera C.

	<i>Anonicus, qua etate suffragium ferat.</i> nu. 5.	pag. 57.
	<i>Capitulum sede vacante, non confert.</i> nu. 2.	pag. 47.
	<i>Capitulum succedit in necessarijs.</i> nu. 3.	pag. 47.
	<i>Capitulum sede vacante commendat.</i> nu. 4.	pag. 47.
	<i>Capitulu sede vacante, authoritatē præstabit permutationi.</i> n. 6. pa. 27.	pag. 27.
	<i>Cap. cum Bertoldus. expositum.</i> nu. 4.	pag. 46.
	<i>Capitulum, nominatione grauatur.</i> nu. 35.	pag. 103.
	<i>Capitulo non fit nominationis insinuatio.</i> nu. 37.	pag. 104.
	<i>Cap. primo de electio. in extrauag. expositum.</i> nu. 24.	pag. 80.
	<i>Cardinalis, in postuletur.</i> nu. 12.	pag. 83.
	<i>Cardinales pars corporis Papæ.</i> nu. 13.	pag. ead.
	<i>Cardinalium collegium, non confert.</i> nu. 4.	pag. 37.
	<i>Cardinalium indulatum.</i> nu. 34.	pag. 103.
	<i>Castimonia præsumitur.</i> nu. 5.	pag. 60.
	<i>Cathedralis, & collegiata ecclesia.</i> nu. 4.	pag. 57.
	<i>Cathedralis prouisio, ad quem spectet.</i> nu. 2.	pag. 41.
	<i>Christiana admonitio.</i> nu. 11.	pag. 59.
	<i>Christus Petrum, sub conditione elegit.</i> nu. 25.	pag. 91.
	<i>Clandestini actus, suspecti.</i> nu. 7.	pag. 75.
	<i>Cælestini Papæ, imprudentia.</i> nu. 27.	pag. 122.
	<i>Clausula opinionis.</i> nu. 20.	pag. 121.
	<i>Clausula, communiter, vel diuisim.</i> nu. 36.	pag. 104.
	<i>Clausula motu proprio.</i> nu. 28.	pag. 122.
	<i>Clausula anteferri.</i> nu. 26.	pag. 122.
	<i>Clausula si pro alio.</i> nu. 16.	pag. 120.
	<i>Clausula decreti.</i> nu. 23.	pag. 121.

Z V O I N D E X H P I A

<i>Clausulae, à Gallis non receptæ.</i>	<i>nu. 4.</i>	<i>pag. 124.</i>
<i>Clericus, de fructibus non disponit.</i>	<i>nu. 11.</i>	<i>pag. 5.</i>
<i>Clerici luxu perditæ.</i>	<i>nu. 12.</i>	<i>pag. 6.</i>
<i>Clericus, vitijs carere debet.</i>	<i>nu. 1.</i>	<i>pag. 66.</i>
<i>Clericus, cum ecclesia, non contrahit.</i>	<i>nu. 11.</i>	<i>pag. 83.</i>
<i>Clericus, qui scienter viueius beneficium impetrat, adulter infamis fit</i>	<i>numero. 2.</i>	<i>pag. 18.</i>
<i>Clericatus, non præsumitur.</i>	<i>nu. 4.</i>	<i>pag. 53.</i>
<i>Clericatus, scripto probandus.</i>	<i>nu. 5.</i>	<i>pag. 5.</i>
<i>Coadiutor qualis dandus.</i>	<i>nu. 8.</i>	<i>pag. 68.</i>
<i>Coadiutor solus, quandoque confert.</i>	<i>nu. 9.</i>	<i>pag. 43.</i>
<i>Coadiutor, quando dari posse.</i>	<i>nu. 5.</i>	<i>pag. 19.</i>
<i>Cæsar, quo die interemptus.</i>	<i>nu. 4.</i>	<i>pag. 2.</i>
<i>Collatio sub conditione, an fiat.</i>	<i>nu. 5.</i>	<i>pag. 75.</i>
<i>Collatio fieri potest sub conditione qua tacitè inest.</i>		<i>pag. 75.</i>
<i>Collatio intra sex menses, facienda.</i>	<i>nu. 6.</i>	<i>pag. 75.</i>
<i>Collatio fructus.</i>	<i>nu. 22.</i>	<i>pag. 137.</i>
<i>Collatio occultè facta, valet.</i>	<i>nu. 8.</i>	<i>pag. 76.</i>
<i>Collatio an palam fieri debeat.</i>		<i>pag. 75.</i>
<i>Collatio coram testibus fieri debet.</i>	<i>nu. 9.</i>	<i>pag. 76.</i>
<i>Collatio prior, an posteriorem impediat.</i>	<i>nu. 64.</i>	<i>pag. 113.</i>
<i>Collatio quid.</i>	<i>nu. 2.</i>	<i>pag. 74.</i>
<i>Collatio simoniaca, nulla ipso iure.</i>	<i>nu. 3.</i>	<i>pag. ead.</i>
<i>Collatio facta nominato, an necessaria.</i>	<i>nu. 38.</i>	<i>pag. 104.</i>
<i>Collatio nulla, an confirmetur.</i>	<i>nu. 13.</i>	<i>pag. 76.</i>
<i>Collatio beneficij, est donatio.</i>	<i>nu. 1.</i>	<i>pag. 47.</i>
<i>Collatio illiteratis, fit milliter.</i>	<i>nu. 3.</i>	<i>pag. 62.</i>
<i>Collegij consensus communiter præstandus.</i>	<i>nu. 11.</i>	<i>pag. 88.</i>
<i>Collegio beneficium nondum vacans confertur.</i>	<i>nu. 3.</i>	<i>pag. 19.</i>
<i>Collegia ita ecclesia.</i>		<i>pag. 57.</i>
<i>Columba spiritus sancti, occisa.</i>	<i>nu. 10.</i>	<i>pag. 88.</i>
<i>Commendari, quando dicatur beneficium.</i>	<i>nu. 3.</i>	<i>pag. 15.</i>
<i>Commendare quid, & commendari quando fiat.</i>	<i>nu. 4.</i>	<i>pag. 15.</i>

Com

ALPHABETICVS.

Commenda non est titulus. nu. 5.	pag. 16.
Commendis hodie, quomodo utamur. nu. 6.	pag. 16.
Commenda quando varet.	pag. 16.
Commenda hodie est titulus nu. 7.	pag. 16.
Commendatarij, quid possint. nu. 8.	pag. 17.
Commenda, an inducat reseruationem. nu. 16.	pag. 36.
Concilium non est, nisi Papa præsit. nu. 3.	pag. 37.
Concilium generale, in conferat. nu. 1.	pag. 36.
Concubinarij, beneficij arcendi. nu. 27.	pag. 71.
Concubinarius celebrans, irregularis. nu. 28.	pag. ead.
Conferre dicitur, qui per alium confert. nu. 26.	pag. 101.
Confirmatio, in postulatione non necessaria. nu. 18.	pag. 84.
Confirmatio, quo ordine fiat. nu. 3.	pag. 41.
Coniectura surreptionis. nu. 38.	pag. 125.
Coniugati non tenet beneficia. nu. 1.	pag. 59.
Consensus an sufficiat ex postfacto. nu. 26.	pag. 137.
Consuetudo in prouisione spectatur. nu. 6.	pag. 42.
Correctio, quando vitanda. nu. 59.	pag. III.
Crimina, quæ priuant ipso iure. nu. 13.	pag. 69.

De litera D.

 Ecreti liber quando editus. nu. 2.	pag. 116.
Deformitas, quando promotionem impedit. numero. 5.	pag. 67.
Dignitas ecclesiastica. nu. 2.	pag. 86.
Dignitates electiue quæ. nu. 9.	pag. 14.
Delictum, antecedens ad pœnam. nu. 2.	pag. 29.
Delinquens, renuntiat beneficio. nu. 1.	pag. 29.
Deuolutio, ad quem fiat. nu. 12.	pag. 76.
Deuolutio, fit cum onere. nu. 16.	pag. 99.
Deuolutio, annullat collationem. nu. 65.	pag. 113.
Deuolutio, non fit de vicario, ad Episcopum. nu. 7.	pag. 50.
Deus ignorantes non punit. nu. 6.	pag. 61.

2 V D I N D E X A H R I A

Dispensationes restringendæ.nu.4.

pag.13.

De litera E.

<i>Cœlestia verbo, an Episcopatus, & Abbatia veniat.
nume.10.</i>	pag.35.
<i>Electio an sit sub conditione.nu.24.</i>	pag.91.
<i>Electio clandestina, an valeat.nu.26.</i>	pag.91.
<i>Electio non tantum iuris, quam collatio tribuit.nu.27.</i>	pag.92.
<i>Electio quid.nume.1.</i>	pag.86.
<i>Electio, an sit ordinis.nu.18.</i>	pag.89.
<i>Electio per abusum secularis potestatis.nu.20.</i>	pag.90.
<i>Electio fructus.nu.23.</i>	pag.137.
<i>Electionum solennia.nu.9.</i>	pag.88.
<i>Electiua beneficia quæ dicentur.nu.12.</i>	pag.35.
<i>Electiua dignitates, non vacant in curia.nu.9.</i>	pag.34.
<i>Electiuis beneficijs, tripliciter prouidetur.nu.1.</i>	pag.81.
<i>Electus, an habeat ius, & nomen episcopi.nu.7.</i>	pag.30.
<i>Eligere quis possit.nu.12.</i>	pag.88.
<i>Electio, quando per procuratorem.nu.13.</i>	pag.88.
<i>Eligere qui prohibeantur.nu.14.</i>	pag.89.
<i>Eligendo delinquentes, quando priuentur.nu.19.</i>	pag.90.
<i>Eligi qui prohibeantur.nu.21.</i>	pag.90.
<i>Eminens scientia quæ.nu.7.</i>	pag.63.
<i>Epilepticus, cur non promoueat.nu.6.</i>	pag.67.
<i>Episcopatuū promissio, ad quem spectet.nu.1.</i>	pag.116.
<i>Episcopatus, non vacat adceptione beneficij.nu.8.</i>	pag.30.
<i>Episcopi beneficia quando vacent.nu.6.</i>	pag.30.
<i>Episcopo asserenti causam non creditur.nu.14.</i>	pag.11.
<i>Episcopus cuius etatis esse debet.nu.4.</i>	pag.96.
<i>Episcopus, ante administracionem conferat.nu.7.</i>	pag.42.
<i>Episcopus, an sine coadiutore conferat.nu.8.</i>	pag.42.
<i>Episcopus, an cum illegitimis dispenset.nu.5.</i>	pag.55.
<i>Episcopus, an solus conferat beneficia.nu.4.</i>	pag.41.
<i>Episco-</i>	

A L P H A B E T I C V S.

<i>Episcopus accusatus, an conferat. nū. 11.</i>	<i>pag. 43.</i>
<i>Episcopus depositus, Episcopi iura exercet. nū. 12.</i>	<i>pag. 43.</i>
<i>Episcoporum, carnalis affectus. nū. 4.</i>	<i>pag. 117.</i>
<i>Episcoporum etas. nū. 9.</i>	<i>pag. 58.</i>
<i>Excommunicatus non potest eligi. nū. 22.</i>	<i>pag. 90.</i>
<i>Excommunicatus, an eligit. nū. 16.</i>	<i>pag. 89.</i>
<i>Executor quando habeat iurisdictionis exercitium. nū. 22.</i>	<i>pag. 79.</i>
<i>Executor quando conferat. nū. 1.</i>	<i>pag. 51.</i>
<i>Executor non reseruat. nū. 2.</i>	<i>pag. 51.</i>
<i>Executor duplex. nū. 5.</i>	<i>pag. 117.</i>
<i>Exprimenda in mandatis. nū. 36.</i>	<i>pag. 124.</i>
<i>Exterus, in Gallia non habet beneficium. nū. 12.</i>	<i>pag. 64.</i>

De litera F.

	<i>Acultus, non nominat. nū. 31.</i>	<i>pag. 102.</i>
	<i>Falsarius literarum Papæ. nū. 23.</i>	<i>pag. 71.</i>
	<i>Forma mandati, an substantialis. nū. 33.</i>	<i>pag. 123.</i>
	<i>Fructus beneficij vacantis, seruantur successori. nū. 9. pa. 5.</i>	
	<i>Fructus clericus non facit suos. nū. 10.</i>	<i>pag. 5.</i>
	<i>Fructus possessorem sequuntur. nū. 2.</i>	<i>pag. 44.</i>
	<i>Fulminare processum. nū. 55.</i>	<i>pag. 129.</i>
	<i>Fundare quid. nū. 12.</i>	<i>pag. 134.</i>

De litera G.

	<i>Alli non exprimunt verum valorem beneficij. nume- ro. 54.</i>	<i>pag. 109.</i>
	<i>Galli soli pragmaticam receperunt. nū. 12.</i>	<i>pag. 17.</i>
	<i>Galli mandata generalia recipiunt. nū. 58.</i>	<i>pag. 130.</i>
	<i>Gallorum de commendis usus. nū. 10.</i>	<i>pag. 17.</i>
	<i>Gallorum ecclesia, pragmaticam recepit. nū. 15.</i>	<i>pag. 35.</i>
	<i>Gratia, quando dicatur informis. nū. 21.</i>	<i>pag. 79.</i>
	<i>Gratis ante vacationem, conditional. nū. 11.</i>	<i>pag. 97.</i>

I N D E X

Gratia tertia, quando effectum habeat.nu.19.	pag.120.
Gratiam an capitulum faciat.nu.7.	pag.82.
— Gratianus, ex adulterio natus.nu.3.	pag.55.
Gratificationi quando locus.nu.62.	pag.112.

De litera H.

Æreticorum iudices, quales.nu.12.	pag.59.
Hæreticus, ipso iure priuatur.nu.17.	pag.70.
Histriones, & mimi, arcentur beneficys.n.10.	pa.68.
Homicida dicitur, & qui non occidit.nu.3.	pag.66.
Homicida, beneficio non priuatur statim.nu.3.	pag.29.
Homicida, ipso iure non priuatur.nu.14.	pag.69.
Homicida, an resignare possit.nu.15.	pag.69.
Hora inducit prioritatem.nu.43.	pag.127. & nu.7.
Hospitalia, an beneficij verbo veniant.nu.1.	pag.6.
Hospitalia, an exprimenda.nu.3.	pag.7.
Hostiensis opinio probata.nu.5.	pag.42.

De litera I.

Ignorantia electorū quando profit electo.nu.23.	pa.90.
Ignorantia an excusat à surreptione.nu.37.	pag.125.
Illegitimi, beneficiorum incapaces.nu.1.	pag.54.
Imperij electores, an renuntiationē admittant.n.19.	pa.25.
Impetrans posterior quando præferatur.nu.44.	pag.127.
Impetrans, originem exprimit.nu.11.	pag.64.
Impubes non est canonicus.nu.2.	pag.56.
Impubes, quando cap. ix primæ tonsuræ.nu.3.	pag.57.
Indigni ad postulandum.nu.4.	pag.81.
Infirmitas, non priuat clericum beneficio.nu.7.	pag.68.
Inquisitorum eas.nu.10.	pag.58.
Insinuatio nominationis, quando facienda.nu.60.	pag.111.
	Inj.

A L P H A B E T I C V S.

<i>Institutio sacerdoti patrōnu nulli. nū. 25.</i>	<i>pag. 137.</i>
<i>Institutio quid. nū. 15.</i>	<i>pag. 77.</i>
<i>Intrusus quis dicitur. nū. 17.</i>	<i>pag. 77.</i>
<i>Inuestitura propria, & abusua. nū. 16.</i>	<i>pag. 77.</i>
<i>Indicēs sanguinarij, admonendi.</i>	<i>pag. 67.</i>
<i>Iuris distinctionem, qui clericī habeant. nū. 6.</i>	<i>pag. 63.</i>
<i>Ius ad rem facile perditur. nū. 15.</i>	<i>pag. 25.</i>
<i>Ius ad rem, & in re, quando queratur. nū. 14.</i>	<i>pag. 77.</i>
<i>Ius ad rem, effectuum. nū. 12.</i>	<i>pag. 98.</i>
<i>Ius patronatus. nū. 2.</i>	<i>pag. 132.</i>
<i>Iuris patronatus acquisitione. nū. 3.</i>	<i>pag. 132.</i>
<i>Ius patronatus quid. nū. 4.</i>	<i>pag. 132.</i>
<i>Ius patronatus, spirituali annexum. nū. 5.</i>	<i>pag. 132.</i>
<i>Ius patronatus, cur habeant laici. nū. 6.</i>	<i>pag. 5.</i>
<i>Ius patronatus, spirituale & temporale. nū. 7.</i>	<i>pag. 5.</i>
<i>Ius patronatus, quandoque non fauetur. nū. 13.</i>	<i>pag. 40.</i>

De litera L.

	<i>Aici non tractant spiritualia. nū. 5.</i>	<i>pag. 46.</i>
	<i>Laicus, à socio clerico, non damnificatur. numero. 12.</i>	<i>40.</i>
	<i>pagina.</i>	
	<i>Laicus, cur tenet ius patronatus. nū. 6.</i>	<i>pag. 133.</i>
	<i>Laicus non tractat spiritualia. nū. 5.</i>	<i>pag. 5.</i>
	<i>Legatus an derogat patrono laico. nū. 33.</i>	<i>pag. 140.</i>
	<i>Legati à latere qui. nū. 1.</i>	<i>pag. 38.</i>
	<i>Legati miseri qui. nū. 2.</i>	<i>pag. ead.</i>
	<i>Legati nati qui. nū. 3.</i>	<i>pag. ead.</i>
	<i>Legati Cardinales, conferunt beneficia. nū. 4.</i>	<i>pag. ead.</i>
	<i>Legatus de specialiter commissis, non cognoscit. nū. 14.</i>	<i>pag. 40.</i>
	<i>Legatus Cardinalis, quando non conferat. nū. 10.</i>	<i>pag. 39.</i>
	<i>Legatus, non derogat patrono laico. nū. 11.</i>	<i>pag. 40.</i>
	<i>Literarum iusticie, & gratiae differentia. nū. 4.</i>	<i>pag. 7.</i>

T

ij

INDEX

<i>Literæ duplícatae quæ. nu. 61.</i>	pag. III.
<i>Literæ iustitiae, & gratiæ quæ sunt fluorabiliores. nu. 3.</i>	pag. 9.
<i>Literæ monitoriae, præceptoriae, executoriae quæ. nu. 3.</i>	pag. 117.
<i>Literarum triplex forma. nu. 6.</i>	pag. 117.
<i>Literæ gratiæ, iustitiae, cum secundum. quæ. nu. 7. 8. 9.</i>	pag. 118.
<i>Literæ in forma communi. nu. 10.</i>	pag. 118.
<i>Literæ, dignum arbitramur. nu. 11.</i>	pag. eadem.
<i>Literæ facultatis. nu. 12.</i>	pag. eadem.
<i>Literæ, rationi congruit. nu. 13.</i>	pag. 119.
<i>Literæ sineutri. nu. 14.</i>	pag. 119.
<i>Litigiosum beneficium, nemo acceptare tenetur. nu. 60.</i>	pag. 130.
<i>Litigiosum beneficium, est reseruatum. nu. 13.</i>	pag. 35.

De litera M.

	<i>Aior p. trs, electioni consentiat. nu. 28.</i>	pag. 92.
	<i>Maior pars, quæ dicatur. nu. 29.</i>	pag. 92.
	<i>Maiorem partem consentire quandoque non satis est. nume. 6.</i>	pag. 81.
	<i>Malafides, an possessionem querat. nu. 4.</i>	pag. 44.
	<i>Mandatarius, omnibus præfertur. nu. 23.</i>	pag. 100.
	<i>Mandatarius, primum vacans acceptat. nu. 21.</i>	pag. 121.
	<i>Mandatarius primo vacans acceptat. nu. 59.</i>	pag. 136.
	<i>Mandata an morte Pape reuocentur. nu. 54.</i>	pag. 129.
	<i>Mandata quando expirent. nu. 52.</i>	pag. 129.
	<i>Mandatario beneficium resignatum debetur. nu. 67.</i>	pag. 117.
	<i>Mandatario, fit collatio necessaria. nu. 5.</i>	pag. 48.
	<i>Mandatorum origo. nu. 3.</i>	pag. 117.
	<i>Mandati forma, apud Gallos. nu. 32.</i>	pag. 123.
	<i>Mandatis pluribus, ecclesia non grauatur. nu. 15.</i>	pag. 120.
	<i>Mandatorum grauamen, in Gallia. nu. 18.</i>	pag. 120.
	<i>Mandatum, generale esse oportet. nu. 35.</i>	pag. 124.
	<i>Mandatum non afficit beneficium. nu. 40.</i>	pag. 126.
	<i>Mandatarijs concurrentibus, quis præferatur. nu. 42.</i>	pag. 126.

Man

A L P H A B E T I C V S.

<i>Mandatum, an tribuat ius ad rem.</i>	<i>nu.39.</i>	<i>pag.125.</i>
<i>Manus papalis appositio.</i>	<i>nu.13.</i>	<i>pag.35.</i>
<i>Mathei locus expositus.</i>	<i>nu.4.</i>	<i>pag.67.</i>
<i>Matrimonio, vacat beneficium.</i>	<i>nu.9.</i>	<i>pag.30.</i>
<i>Matricula, an necessaria.</i>	<i>nu.44.</i>	<i>pag.106.</i>
<i>Mendicantes, quando incapaces beneficiorum.</i>	<i>nu.15.</i>	<i>pag.65.</i>
<i>Mendicantes possunt nominari.</i>	<i>nu.6.</i>	<i>pag.96.</i>
<i>Modi querendi iuspatronatus.</i>	<i>nu.11.</i>	<i>pag.134.</i>
<i>Monachi imperiti.</i>	<i>nu.2.</i>	<i>pag.62.</i>
<i>Monachismus, omne vitium purgat.</i>	<i>nu.4.</i>	<i>pag.55.</i>
<i>Monachus, creatur Episcopus.</i>	<i>nu.14.</i>	<i>pag.65.</i>
<i>Monialis pubes eligit.</i>	<i>nu.15.</i>	<i>pag.89.</i>
<i>Motus proprius quando nihil operetur.</i>	<i>nu.8.</i>	<i>pag.9.</i>
<i>Motus proprius, quando nihil operetur.</i>	<i>nu.29.</i>	<i>pag.122.</i>
<i>Motus proprius, inferioris.</i>	<i>nu.30.</i>	<i>pag.123.</i>
<i>Motus proprius, non presumitur.</i>	<i>nu.31.</i>	<i>pag.123.</i>
<i>Mulier querit iuspatronatus.</i>	<i>nu.15.</i>	<i>pag.135.</i>

De litera N.

	<i>Erligentia, quādo impetrati imputetur.</i>	<i>nu.45.</i>	<i>pag.127.</i>
	<i>Negligentia patroni.</i>	<i>nu.30.</i>	<i>pag.139.</i>
	<i>Ne ligens an beneficium acceptet.</i>	<i>nu.17.</i>	<i>pag.99.</i>
	<i>Nobilium prærogatiue.</i>	<i>nu.43.</i>	<i>pag.106.</i>
	<i>Nominandus à Rege, debet habere gradum.</i>	<i>nu.5.</i>	<i>pag.96.</i>
	<i>Nominare, qui possint.</i>	<i>nu.27.</i>	<i>pag.102.</i>
	<i>Nominari qui possint.</i>	<i>nu.40.</i>	<i>pag.105.</i>
	<i>Nominatio ad vacatura.</i>	<i>nu.7.</i>	<i>pag.96.</i>
	<i>Nominatio quid.</i>	<i>nu.8.</i>	<i>pag.eadem.</i>
	<i>Nominationes sunt gratiae.</i>	<i>nu.9.</i>	<i>pag.eadem.</i>
	<i>Nominatio, an tribuat ius ad rem.</i>	<i>nu.10.</i>	<i>pag.eadem.</i>
	<i>Nominatio, ad quæ beneficia trahatur.</i>	<i>nu.66.</i>	<i>pag.113.</i>
	<i>Nominationibus qui graueniuntur.</i>	<i>nu.33.</i>	<i>pag.103.</i>
	<i>Nominatio in quo differat à postulatione.</i>	<i>nu.1.</i>	<i>pag.95.</i>

INDEX

<i>Nominatio quando ius tribuat.</i> nu. 2.	pag. 95.
<i>Nominatus, an legatus præjudicet.</i> nu. 15.	pag. 40.
<i>Nominatus, an vicarium requirat.</i> nu. 13.	pag. 98.
<i>Nominatus, intr. i quod tempus, petat beneficium.</i> nu. 15.	pag. 98.
<i>Numerus pluralis, in singularem.</i> nu. 17.	pag. 120.
<i>Nuptia illegitima, an inducant vacationem.</i> nu. 10.	pag. 31.
<i>Nuptia, inter Episcopum, & ecclesiam.</i> nu. 10.	pag. 83.

De litera O.

	<i>Fficium quid.</i> nu. 8.	pag. 87.
	<i>Optio non impedit permutationem.</i> nu. 9.	pag. 28.
	<i>Ordinarij tres concurrunt in collatione.</i> nu. 5.	pag. 38.
	<i>Ordinarius quis.</i> nu. 1.	pag. 41.
	<i>Ordinarius colluor, quis.</i> nu. 11.	pag. 76.
	<i>Oriundus, cur in beneficio præferendus.</i> nu. 9.	pag. 63.

De litera P.

	<i>Apa non maior Episcopo.</i> nu. 3.	pag. 87.
	<i>Papareuocat gratias.</i> nu. 53.	pag. 129.
	<i>Papa, non præsumitur laicus derogare.</i> nu. 34.	pag. 140.
	<i>Papa ius tribuit ad vacatura.</i> nu. 1.	pag. 18.
	<i>Papa sine causa non priuat beneficio.</i> nu. 2.	pag. 33.
	<i>Papa pastor, non princeps.</i>	Ibid.
	<i>Pipa est supra concilium.</i> nu. 2.	pag. 36.
	<i>Pipan non potest, quod libet.</i> nu. 5.	pag. 34.
	<i>Papa imperatorem deponit.</i> nu. 20.	pag. 26.
	<i>Pipa cum quo cunque concurrit.</i> nu. 63.	pag. 112.
	<i>Pipa omnium doctissimus.</i> nu. 8.	pag. 63.
	<i>Pipa, papatu renuntiat.</i> nu. 6.	pag. 22.
	<i>Pipa electus, non confirmatur.</i> nu. 7.	pag. 22.
	<i>Pipa concurrit, cum ordinario.</i> nu. 7.	pag. 34.
	<i>Papa</i>	

A L P H A B E T I C V S.

Papa contra Dei legem, nihil potest. nu. 4.	pag. 62.
Papæ quando non parendum. nu. 6.	pag. 34.
Papæ in beneficijs summa potestas. nu. 1.	pag. 32.
Parricida priuatur ipso iure. nu. 16.	pag. 69.
Parochialis ecclesia. nu. 21.	pag. 100.
Partitio, totius tractatus. nu. 1.	pag. 1.
Pater, & filius una persona. nu. 20	pag. 136.
Pater an filium præsentet. nu. 19.	pag. 136.
Patria potestas, quando non spectetur. nu. 21.	pag. 137.
Patriæ dulcis amor. nu. 10.	pag. 63.
Patri testanti de meritis filij non statut. nu. 15.	pag. 11.
Patronata, an sint de reservatis. nu. 8.	pag. 34.
Patroni consensus, in collatione necessarius. nu. 10.	pag. 76.
Patronatus ab ecclesia alendus. nu. 7.	pag. 133.
Patronatus laicus, & ecclesiasticus. nu. 8.	pag. 133.
Patronatus quis. nu. 1.	pag. 132.
Patroni plures eodem iure fruuntur. nu. 14.	pag. 135.
Patronatui laico Papa an deroget. nu. 32.	pag. 139.
Pensionem quis constituit. nu. 9.	pag. 10.
Pensio ad tempus non separatur.	pag. 10.
Pensio an quantitatue imponenda. nu. 10.	pag. 10.
Pensio an exprimi debeat. nu. 46.	pag. 107.
Pensio an sit beneficium. nu. 1.	pag. 8.
Pensionarius ad quid tenetur. nu. 2.	pag. 8.
Pensio beneficio non commutatur. nu. 3.	pag. 8.
Pensio an nuptijs perdatur. nu. 4.	pag. 8.
Pensio an exprimenda. nu. 5.	pag. 8.
Pensionis finitio. nu. 6.	pag. 9.
Pensionis constituenda multiplex causa. nu. 12.	pag. 11.
Pensio in fraudem præsumitur imposta. nu. 13.	pag. 11.
Pensionis moderata portio. nu. 7.	pag. 9.
Periurus, beneficiorum incapax. nu. 11.	pag. 69.
Periurium non priuat ipso facto. nu. 12.	pag. 69.

INDEX A H C I A

- Permutatio quando præsumatur iniusta. nu. 10. pag. 28.
 Permutationis fraus quomodo præsumatur. pag. 28.
 Permutationi an authoretur Episcopus spretis patronus. n. 19. pag. 138.
 Permutatio vnde effectum sumat. nu. 2. pag. 26.
 Permutans non exprimit beneficia. nu. 8. pag. 27.
 Peroratio. nu. 35. pag. 140.
 Personatus quid. nu. 7. pag. 87.
 Poena contr. ignorantes nulla. nu. 24. pag. 122.
 Postulantes quando varient. nu. 8. pag. 82.
 Postulari qui prohibeantur. nu. 9. pag. 82.
 Postulantes indignum, an priuati ipso iure. nu. 15. pag. 84.
 Postulatio quid. nu. 2. pag. 81.
 Postulare qui possint. nu. 3. pag. 81.
 Postulatio innititur gratiae. nu. 19. pag. 85.
 Postulatio non solensis. nu. 20. pag. 85.
 Postulari qui possint. pag. 85.
 Postulationem, quis admittat. nu. 17. pag. 84.
 Postulationum concordia, qualis. nu. 5. pag. 81.
 Possessio secunda, an iniusta præsumatur. nu. 7. pag. 45.
 Possessio apprehenditur, per signaturam. nu. 19. pag. 78.
 Possessio ultima attenditur. nu. 7. pag. 45.
 Possessionem intrare cum signatura. pag. 79.
 Possessor malæfidei, non lucratur fructus. nu. 5. pag. 44.
 Possessorum beneficij, temporale. nu. 8. pag. 5.
 Præbenda duplíciter accipitur. nu. 4. pag. 4.
 Preceptoriae Rhodienses. nu. 2. pag. 7.
 Preces quando simoniam inducant. nu. 4. pag. 74.
 Præsbyteratus literæ, ordines non probant. nu. 7. pag. 57.
 Presbyteretas. nu. 6. pag. 57.
 Præsentatio à maiori parte patronorum. nu. 30. pag. 92.
 Præsentatio fructus. nu. 24. pag. 137.
 Præsentatio indigni. nu. 31. pag. 139.
 Præsentatio non fit de absente. nu. 18. pag. 136.
 Presuen

ALPHABETICVS.

- Præsentatio, ius ad rem tribuit. nu. 16. pag. 25.
 Præventioni quando sit locus. nu. 6. pag. 38.
 Primiceriatus, an dignitas. nu. 6. pag. 87.
 Prior conuentualis habet dignitatem. nu. 4. pag. 87.
 Prioratus conuentualis, qui. nu. 8. pag. 58.
 Probitas, regulas juris probat. nu. 3. pag. 53.
 Procurator a quo recte constituatur. pag. 89.
 Procurator in rem suam, non reuocatur. nu. 9. pag. 17.
 Prohibitum una via, altera non permititur. nu. 7. pag. 27.
 Prouisio, verbum generale. nu. 1. pag. 74.

De litera Q.

- Qualitates iure comuni inhærentes, non exprimenda. nu.
 mero. 57. pag. 10.
 Qualitates beneficiorum exprimenda. nu. 58. pag. III.
 Quasi posseſſio conferendi. nu. 1. pag. 44.

De litera R.

- Ecepto in canonicum præbenda promittitur. numero. 4. pag. 19.
 Recredentia habens, non poſſidet. nu. 51. pag. 180.
 Regularia regularibus conferenda. nu. 7. pag. 14.
 Reg. Cancella. de non iudicando, declarata. nu. 23. pag. 79.
 Regula de verisimili, an in ordinario obſtet. nu. 8. pag. 39.
 Regula de verisimili, quando cefſet. nu. 9. pag. 39.
 Regularia regularibus. nu. 51. pag. 128.
 Regularis quando ſeculari præficiatur. nu. 13. pag. 64.
 Relatum aliquo. nu. 50. pag. 128.
 Renuntiatio quando in manu superioris. nu. 56. pag. 129.
 Renuntiatur tacite gratiae. nu. 57. pag. 129.
 Renuntians, per procuratorem. nu. 8. pag. 23.
 Renuntians, quando beneficium repetat. nu. 9. pag. 23.

INDEX

- Renuntiatio meticulosa valet.* nu. 10. pag. 23.
Renuntiatio præsumitur spontanea. nu. 11. pag. 23.
Renuntiatio quando dicatur simoniaca. nu. 12. pag. 24.
Renuntiatio ex permutatione permissa. nu. 1. pag. 26.
Renuntiatio in manu superioris facienda. nu. 14. pag. 24.
Renuntiationi, quis præstet authoritatem. nu. 18. pag. 25.
Rescripti verba, expendenda. nu. 22. pag. 121.
Reseruatio beneficij, odiosa est. nu. 11. pag. 35.
Reseruatio inutilis, non afficit. nu. 14. pag. 35.
Reseruatis papa authoratur. nu. 4. pag. 27.
Revocationem ignorans, si conferat. nu. 9. pag. 50.
Rex Gallia, ad prælaturas nominat. nu. 3. pag. 95.

De litera S.

- Acrilegiorum diuersa poena.* nu. 26. pag. 71.
Sacrilegus, beneficij incapax. nu. 25. pag. 71.
Sanctimoniam, supplet defectum. nu. 2. pag. 53.
Scientia, quæ in clericis exigatur. nu. 5. pag. 62.
Scientia, & patientia, quando pro consensu. nu. 28. pag. 138.
Scientia in promouendo necessaria. nu. 1. pag. 61.
Scientia necessaria, in incorporalibus. nu. 6. pag. 45.
Schismaticus quis. nu. 18. pag. 70.
Schismaticus, omnibus beneficijs priuatur. nu. 19. ibidem.
Sequester, an conferat beneficia. nu. 1. pag. 45.
Sequestri finis. nu. 2. pag. eadem.
Sequester omnis confert. nu. 3. pag. eadem.
Signatura, an ad possessionem sufficiat. nu. 18. pag. 78.
Signatura perficit gratiam. nu. 20. pag. 79.
Simonia, non inducitur voluntate. nu. 13. pag. 24.
Simonia in spiritualibus contrahitur. nu. 3. pag. 4.
Simoniacus, quando hereticus dicatur. nu. 20. pag. 70.
Simoniacus, incapax beneficij. nu. 21. pag. 71.
Sponsa

ALPHABETICVS

Specialia duo, an concurrant. nu. 25.	pag. 101.
Spoliatio, non auffert titulum. nu. 49.	pag. 108.
Sponsalia non faciunt vacare beneficia. nu. 11.	pag. 31.
Spurius, quandoque Papa creatur. nu. 2.	pag. 55.
Superior in renuntiatione quis. nu. 17.	pag. 25.
Suspensus non eligit. nu. 17.	pag. 89.
Suspensus ab officio, quando à beneficio. nu. 29.	pag. 72.

De litera T.

Actiurnitas quando habeatur pro consensu. numero. 27.	pag. 137.
Taurini vniuersitas.	pag. 102.
Theologalis præbenda, cui debita. nu. 19.	pag. 99.
Tempus nominatis, & graduatis, datum. nu. 18.	pag. 99.
Tempus datum patronis ad præsentandum. nu. 9.	pag. 134.
Tempus legitimum studij. nu. 41.	pag. 105.
Titulus quid. nu. 1.	pag. 15.
Titulus coloratus quis. nu. 2.	pag. 15.
Titulus pœnam non irrogat. nu. 5.	pag. 30.
Tonsura, confert ordinem. nu. 1.	pag. 52.
Tractatus non infert consensum. nu. 3.	pag. 27.
Tutor non præfertur pupillo, in præsentando. nu. 17.	pag. 135.

De litera V.

Actio beneficij multiplex. nu. 1.	pag. 21.
Vacationis modus expressus cæteros excludit. numero. 2.	pag. 21.
Vacatio primi, quando ademptione secundi. nu. 4. pag. 29.	
Valor in nominatione exprimendus. numero. 52. pag. 109. & numero. 45.	pag. 107.
Varietate quando poscit patronus. nu. 10.	pag. 134.

I N D I E X A L P H A B E T I C A

- Vicarij recusatio, non deuoluit. nu. 14. pag. 98.
Vicarius non confert episcopo. nu. 6. pag. 50.
Vicarius vicarij vicario confert. nu. 8. pag. 50.
Vicarius, quæ sunt gratia non explicat. nu. 1. pag. 49.
Vicarius, non confert beneficia. nu. 2. pag. 49.
Vicarius, an extra diœcœsim conferat. nu. 3. pag. 49.
Vicegerens Papæ, an conferat. nu. 17. pag. 36.
Villa murata quæ. nu. 20. pag. 100.
Vitiatus corpore, quis. nu. 2. pag. 66.
Vnanimiter quid fiat. pag. 81.
Vniuersitas, an nominationem reuocet. nu. 39. pag. 104.
Vniuersitas, ordinaria potestate vtitur. nu. 32. pag. 103.
Vniuersitas, cur nominet. nu. 28. pag. 102.
Vniuersitates quæ nominant. nu. 29. pag. 102.
Vniuersitas noua, an nominet. nu. 30. pag. eadem.
Vnus actus, quando tribuat possessionem. nu. 3. pag. 44.
Vsarius, est infamis. nu. 24. pag. 71.
Vxor an præferatur marito, in præsentando. nu. 16. pag. 13.
Vxorem adulteram cognoscens, an bigamus. nu. 4. pag. 60.

F I N I S.

Lugduni
EXCVDEBAT
Mathias Bonhomie.

Errata :

Pagina 2. Linea 10. is lin. 23. sceleratissimum . 10. lin. 4. nec
quicquam 10. lin. 16. referuauerit ⁊ 11. lin. 25. creditur qui 15. lin.
16. iustus 15. lin. 26. est^f 16. lin. 5. depositaⁿ 16. lin. 22. luxurientur
17. lin. 10. eundemq; 17. lin. 25. penitentiasis 19. lin. 15. caussam
saltē receptionis 26. lin. 5. licet 23. lin. 11. cogitur^f 24. lin. 23. obli-
gavit 25. lin. 5. nec ad rem 25. lin. 20. vt Papam 28. lin. 13. prae-
ptionē 29. linea vlt. iudicatur 30. lin. 7. nūquā 33. lin. 16. vt tanta
34. lin. 16. prouiso 35. lin. 12. verò 38. lin. 11. misi 44. lin. 16. sit
iuris pro 44. lin. 28. in incorporalibus 48. lin. 7. verba non fit no-
luntatis delenda 49. lin. 16. verissimam 50. lin. 4. dictio quoque de-
lenda 50. lin. 7. continetur 53. lin. 7. spiritualiter 55. lin. 23. vtcun-
que 59. lin. 3. creātur 69. lin. 10. periurum 87. lin. 10. qui in 90.
lin. 22. fuerunt 97. lin. 13. vbi 104. lin. 23. dictio iamdudum delenda
105. lin. 14. operam, in 107. lin. 7. Rebuffus 109. lin. 27. possit 111.
lin. 9. adiutum 111. lin. 17. diuinatoriē 116. lin. 30. qui 116. lin. 31.
æditus 121. lin. 3. duxerit 122. lin. 5. de qua 123. lin. 29. an 123. lin.
31. anxieq; 125. lin. 22. &c 36. delenda verba Aut cui à Papa canoniz-
atus collatus est 126. lin. 16. & vt gesta 130. lin. 23. nec 130. lin.
22. sic 133. lin. 16. fundationum.

Digitized by